

René Jean-Paul Dewil

Polyphemus

De vloek van God over Robois

Auteursrechten Clausule

René Jean-Paul Dewil © is de enige auteur van dit werk. © 2016.

Alle rechten voorbehouden.

Geen deel van deze publicatie mag veranderd worden zonder de schriftelijke toelating van de auteur.

Dit e-boek mag slechts in elektronische vorm gekopieerd worden voor persoonlijk gebruik. Het mag niet gedrukt worden, in een elektronisch of ander ophaalsysteem geplaatst worden, gefotokopieerd, of op enige andere wijze vastgelegd worden zonder de schriftelijke toestemming van de auteur.

De enige plaats van waar dit e-boek mag opgehaald worden is de Internet website www.theartofpainting.be, die de enige oorspronkelijke tekst bevat.

Deze publicatie valt onder de wetten op de auteursrechten, onder de copyright rechten.

‘Polyphemos - De vloek van God over Robois’ is een werk van fictie. De persoonsnamen die gebruikt werden en de figuren van de roman zijn enkel en alleen het resultaat van de verbeelding van de auteur. Enige gelijkenis met echte personen, dood of levend, is zuiver toevallig.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
De Figuren	4
De stad Robois	6
Hoofdstuk 1. Een moord in Robois.....	7
1.1. Het vlottend lichaam. Dinsdag, 7 juli.....	7
1.2. Commissaris Jozef Bikri. Vrijdag, 10 juli.....	12
1.3. Diego de Trioteignes keert weer naar Robois. Zaterdag, 11 juli.....	23
1.4. De imam van Robois. Zondag, 12 juli.	35
1.5. In het ‘Paard Bayard’. Zondag, 12 juli.....	46
1.6. De Robois Hobby Club. Zondag, 12 juli.....	58
Hoofdstuk 2. Polyphemus.....	65
2.1. Het souper in het Kasteel Bazaine. Zondag, 12 juli	65
2.2. De tuinier. Maandag, 13 juli.....	83
2.3. De derde imam. Dinsdag, 14 juli.....	97
2.4. Diego, Atsel en Deniz. Dinsdag, 14 juli.....	110
2.5. De jonge Moslims. Dinsdag, 14 juli.....	124
2.6. De Vlammeende Duivels. Woensdag, 15 juli.	137
2.7. De aanhouding van de imam. Donderdag, 16 juli.....	149
Hoofdstuk 3. De Nationale Feestdag	167
3.1. Het fabrieksbezoek. Vrijdag, 17 juli.....	167
3.2. Het verhaal van Hamza. Van zaterdag, 18 tot maandag, 20 juli.	184
3.3. De Nationale Feestdag. Dinsdag, 21 juli	198
3.4. Epiloog.....	212
3.4.1. Deniz, Atsel, Diego en Michelle	212
3.4.2. Jozef Bikri, Hamza Al-Harrak en Imam Madyan Bin Mahfouz.....	216
3.4.3. Epiloog.....	219
Nota’s van de schrijver	223

De Figuren

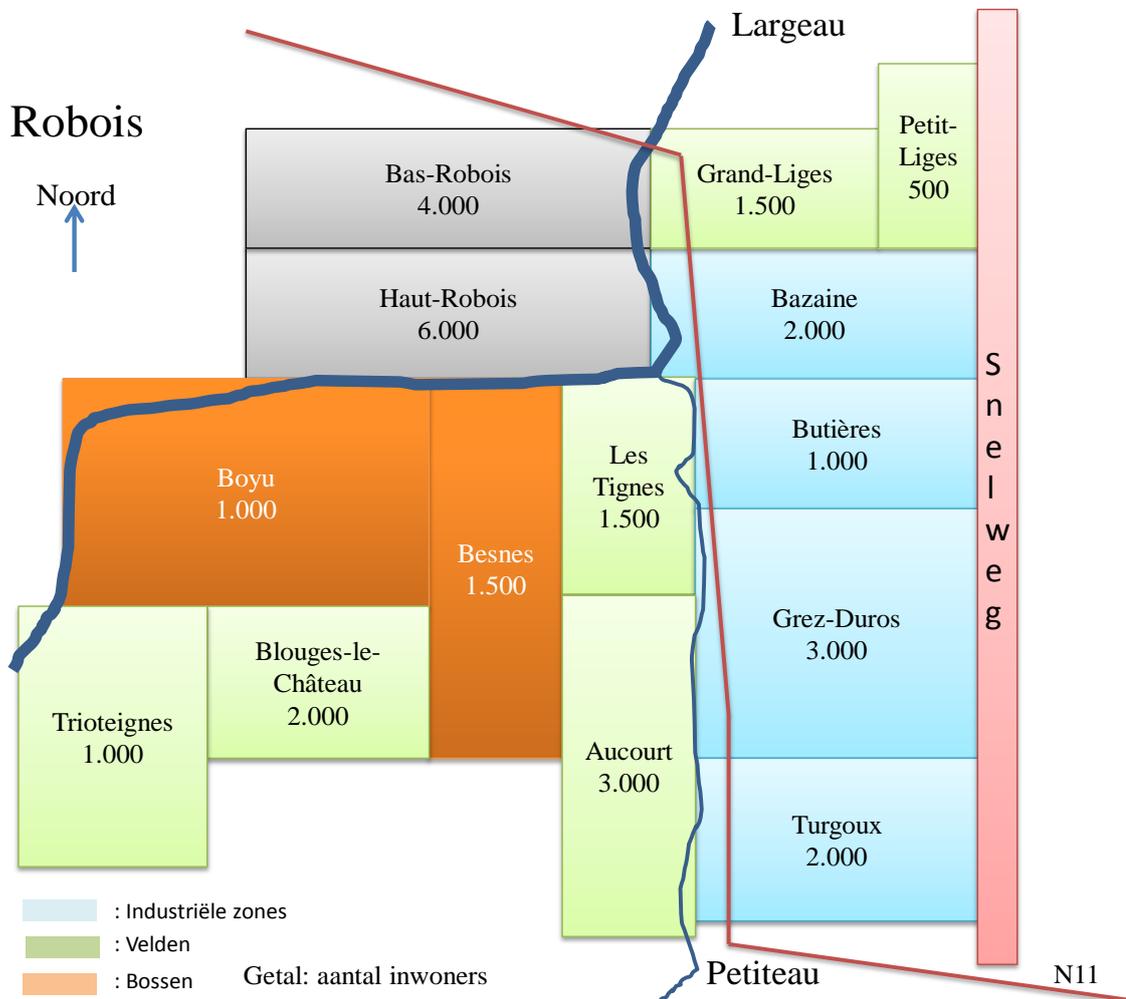
Alfabetisch, de commentaar wordt voorafgegaan door de ouderdom van de personen.

Dhakil El-Amin	49, vroegere imam van Robois
Alexandre de Bazaine	56, eigenaar van Kasteel Bazaine
Evelyne de Bazaine	28, vroegere vriendin van Diego de Trioteignes
Marc-Julien de Bazaine	32, zoon van Alexandre de Bazaine
Michelle de Bazaine	26, eigenares en kok van restaurant ‘De Vrouwe van het Meer’
Khadijah Bennani	21, jongere zuster van Samia Bennani
Samia Bennani	29, echtgenote van Jozef Bikri
Youssef/Jozef Bikri	39, Commissaris van de politie
Léon-Jules de Blouges	33, echtgenoot van Evelyn de Bazaine
Dominique Bussy	31, inspectrice en assistente van Commissaris Bikri
Majdi Al-Faris	50, imam van Robois
Monsieur François	56, eigenaar van het hotel ‘Het Paard Bayard’, ware naam Francesco Treviani
Monique Ghijsen	51, moeder van Diego Trioteignes
Hamza Al-Harrak	21, jonge man van Marokkaanse origine, ingenieur
Karim Khedis	66, tuinman van het hotel ‘Het Paard Bayard’
Denise Legrand	33, lid van de Turkse MIT (Deniz Sürkoglou)
Madyan Bin Mahfouz	36, huidige imam van Robois
Christian Trevanion	32, lid van de Israëlische Mossad (Atsel Ben Asher)
Charles de Trioteignes	53, vader van Diego de Trioteignes, eigenaar van Kasteel Trioteignes

Diego de Trioteignes 29, zoon van Charles de Trioteignes

Laura de Trioteignes 27, dochter van Charles de Trioteignes

De stad Robois

Hoofdstuk 1. Een moord in Robois

1.1. Het vlottend lichaam. Dinsdag, 7 juli

Dat jaar had men de zomer van Robois kunnen beschrijven met heel korte woorden: heet, helder, droog en luid. De hemelen hadden al hun koude en vochtigheid opgebruikt, en ook de wrede, noordelijke windvlagen van de winter en de lente hadden zich overwonnen moeten verklaren. De laatste druppels regen waren in mei en in het begin van juni gevallen. In juli geselde de zon de velden, de bossen, de stad en de dorpen van Robois met haar verzengende hitte. Rode klaprozen en blauwe korenbloemen bloeiden al.

De knorrige oude mannen en vrouwen bleven nog wel even klagen over de donkere wolken die emmers water over elke vierkante meter hadden neer gegoten. Nu echter, begonnen ze te puffen van de hoge warmte, en het zweet uit hun ogen te vege*n*. Ze lieten zich neerzinken in hun met zonneschermen voorziene trans-Atlantische tuinzetels die ze buiten geplaatst hadden. Ze lagen daar dan machteloos in, zonder energie, zoals Engelse, wiebelende puddingen die op een platte oppervlakte uitgegoten werden. Ze konden wel smelten in die hitte!

Veel verschillende, al vergeten geluiden vulden weer de lucht. De vroege zomer was traditioneel ook bouw*t*ijd! In elk dorp werden meerdere nieuwe huizen gebouwd. Hoge, stalen kranen zwierden al krakend rond in de hemel. De wegen daverden en beefden onder de elk jaar zwaardere en langere vrachtwagens die beladen waren met balken, bakstenen, betonnen tanks, enorme hopen isolatiemateriaal, dure houten panelen, kortom met alles wat nodig was om de plattelandsvilla's te bouwen van de nieuwe inwoners, die liever in Robois investeerden dan samen te hokken en te stikken van de vervuiling in de grotere steden.

Het luidste lawaai kwam van een grote weide die nabij de Largeau rivier lag in het dorp Les Tignes. Het grasveld was vrij gehouden van koeien sinds de lente. Het lag gevangen tussen het groot bos van Besnes en de zeer steile, hoekige rotsen van de samenloop van de lieve, brede Largeau rivier en de smallere maar meer onstuimige Petiteau. Een kamp bestaande uit tientallen tenten stond daar, onder de hoge rotskaap van Bazaine, waarboven het gelijknamige Kasteel van Bazaine troonde.

Een grote groep Vlaamse scouts had zich genesteld onder het kasteel. De jongens en meisjes en hun leiders hadden drie dagen nodig gehad om hun tenten in de gewenste orde neer te zetten, om hun kampvuren te bouwen, de brasero's aan te steken, en om de ruwhouten structuren waarin ze hun vergaderingen en parades konden houden, recht te trekken. De leiders hadden de voedselvoorraden tussen de majestueuze bomen verstopt, in de varens onder de eiken en de beuken, om hun groenten toch enigszins fris te houden. Twee leiders bewaakten die kartonnen en plastic dozen.

De scouts waren talrijk, jongens en meisjes van tien tot zestien jaar oud. Ze waren aangekomen in bussen, veertig jongens en vijftig meisjes. Ze hadden zich gescheiden in twee autonome verzamelingen van tenten, die mooi in rijen opgesteld stonden langs lanen van

gras. Wanneer al de tenten correct stonden, nadat ze geplaatst en verplaatst werden en daarna opnieuw anders geordend werden door de leiders van de scouts, werd een soort van wapenstilstand geblazen tot een namiddag van rust.

De leiders van de scouts moesten vergaderen om een plan voor de activiteiten te bespreken. Zij ook waren nog jong, ongeveer een dozijn jongelingen en jonge vrouwen van zeventien tot twintig.

De eerste groep van scouts in uniform begon bijna dadelijk de omgeving te verkennen van de velden van Bazaine en van Les Tignes. Enige jongens keken met begerige ogen naar de heuvels aan de andere zijde van de rivier, naar de bochtige straten van Haut-Robois. Het oud, middeleeuws centrum van Robois met de hoge citadel waar de zeer oude abdij pronkte, en de enige overblijvende, bewaarde oude huizen in rijshout en leem, trokken minder de aandacht van de meest ondernemende scout. De pittoreske ligging en ook het klein lokaal museum mochten dan wel mooi lijken, maar de scouts hadden slechts ogen voor andere aspecten van Robois. Ze keken naar de vele winkels van Haut-Robois en ook naar de kroegen die hier de blonde pils bieren schonken waar de jongens vooral naar snakten. De cafés van Robois noopten om ontdekt te worden!

Om tot in Haut-Robois te geraken, moest men echter over de Largeau geraken, en dan de weg bewandelen die de heuvel op leidde, in het volle zicht van het scoutskamp en vooral van de leiders die in de lagere velden doolden. Konden de jongens zo ontsnappen en een paar meisjes meelokken? Wat kon de scouts meer aantrekken dan bier en meisjes? Proberen te ontsnappen was een lach waard. En wie weet, terwijl de leiders daar beneden druk bezig waren, kon de aandacht van die ouderen nu al verzwakt blijven! Een eerste groep van vijf, bijzonder durvende en ondernemende jonge scouts, liep al op zoek naar een brug om de trage maar diepe Largeau over te steken. Een brug lag er inderdaad in de vallei, iets verder, onttrokken aan het zicht vanaf het kamp. De brug was een zeer oude Romeinse stenen brug, die recht onder de hoge rots van het Kasteel van Bazaine lag. Vijf jongens slopen dus door het hoge gras, in die richting van mogelijke ontsnapping. Ze waren de meest uitdagende jonge snuiters van de Vlaamse scoutsbende.

De aanwezigheid van de rivier en van de brug was een grote bezorgdheid voor de meest wijze scoutsleider. Water kon steeds een dodelijk gevaar betekenen voor zorgeloze, onoplettende jongens en meisjes van die ouderdom, die dachten dat ze eender welke bedreiging aankonden. Men kon echter gemakkelijk te dicht nabij het water stappen op de glibberige bermen van de rivier, misschien zelfs willen zwemmen, doch dan in de modder vast geraken, liefst met het hoofd naar beneden. De leiders hadden ook al het potentieel begrepen van die oude, stenen, boogvormige brug die daar zo bucolisch en lokkend lag. Het was de plicht van de leiders de scouts buiten het bereik van alcohol te houden! Bier was uitsluitend voorbehouden aan de leiders! De scoutsleiders hadden daarom al op de dag van hun aankomst besloten een permanente wacht te houden aan de rivier, in de richting van de brug. Ze waren er zeker van dat ze niet weinige jongens en meisjes de eerstvolgende avonden en nachten, in de uren dat wegsluipen het meest doenbaar leek, konden verassen. Dat was het ogenblik waarop de meest stoutmoedige scouts een poging zouden wagen om door te steken naar de helderende, twinkellende lichtjes van Haut Robois!

De leiders hadden echter niet verwacht al een bende van de meest drieste jongens tijdens hun eerste vrije namiddag een poging te zien wagen!

Vijf scouts die er op uit waren op de meisjes indruk te maken liepen dus gehurkt nu naar de brug en naar de verleidingen van Robois. De groep werd geleid door twee lange, snoevende jongelingen. Een dikke jongen volgde zo goed en zo kwaad hij kon. Hij hijgde zwaar, en kon een andere, grote, lenige scout niet bijhouden. Een jongere, heel wat kleinere, stevige en kalme jongen sloot de lijn. Hij volgde wat nonchalant op een paar passen, blijkbaar minder gehaast.

De jongens bereikten de brug zonder dat ze de hoge fluittoon van een leider hoorden. Ze meenden dat niemand in het kamp hen had zien afdwalen. Ze hadden het mis met die veronderstelling, maar ze liepen onvervaard verder.

De scoutsleider die het meest aangedrongen had om de brug te bewaken had de eerste wacht genomen. Hij was een voorzichtige leider. Hij hield wel van de kampeerplaats omdat ze zo bucolisch bij de rivier lag. Hij had echter grote angst voor het vliedende water, en haatte de zorgeloosheid van de Brusselse, volwassen leiders die deze site onder andere plaatsen uitgekozen hadden, maar die slechts één of twee maal daarna het kamp zouden komen bezoeken en die geen rechtstreekse verantwoordelijkheid voor mogelijke ongelukken droegen. Water betekende allerhande soorten bedreigingen voor die leider. Scouts konden er naartoe getrokken worden. De jongens konden allerhande soorten risico's in de omgeving nemen, in de wortels van de planten die aan de oevers groeiden struikelen, en ze konden verdrinken. De leider vloekte, omdat de andere leiders niet wilden inzien hoe bijzonder oplettend ze zouden moeten blijven langs de rivier, vooral 's nachts! Tevens wou hij zich ook niet doen voorkomen als een agressieve straffer, omdat een meisje naast hem wandelde. Zij ook was een scoutsleidster, die hij goed kende, en waartoe hij zich aangetrokken voelde. Hij mocht zich niet te autoritair en te zenuwachtig tonen, hier, en de jongens niet te overdreven kwellen. Hij hield van het gevoel dat het meisje in hem opriep. Hij gaf daarom zijn volle aandacht aan die leidster, maar hield toch een oog op de jonge snoevers die naar de brug vluchtten. Die jongens konden nog tot verstand komen, of slechts aan het verkennen zijn, en inderdaad nog op hun passen terugkeren. Hij kon hen toelaten tot juist over de brug te geraken, maar niet verder!

De jonge scouts bereikten de brug in de kortste tijd. Nog steeds gehurkt, het hoofd gebogen, kwamen ze vooruit. Ze verborgen zich dan even achter de stenen muurtjes, boven op de hoge boog. Af en toe staken ze hun hoofden boven de stenen borstwering om te kijken of ze gevolgd werden. Dat was niet het geval! Ze zagen wel de twee leiders wandelen en keuvelen, maar die keken de andere richting uit. De jongens verzamelden zich op de brug en hielden de adem in.

De dikke jongen riep het eerst. Wanneer hij over de stenen heen keek, had hij iets ronds zien vloten in het water van de rivier. Hij bleef daar langer naar staren dan hij eigenlijk had willen doen. De vlottende vorm scheen hem volledig verschillend van alles andere dat hij in het water zag bewegen, vooral hoekige stukken drijfhout, en hopen bladeren die samen dreven. Hij schreeuwde, maar niet erg luid, 'mannen, er drijft daar iets, een lichaam, in het water!'

De andere scouts grinnikten. Ze dachten dat de dikke jongen gek geworden was. Dan verstijfden ze. Zij ook keken meer en beter, en merkten op dat de vorm inderdaad van een lichaam kon zijn. Niemand dacht echter werkelijk dat er daar echt een menselijk lichaam dreef!

Enige verhitte discussies volgden, boven op de brug. Twee van de andere scouts bevestigden dat ze inderdaad een lichaam in de vorm meenden te herkennen. Eén jongen verzekerde zelfs dat hij iets gezien had wat leek op een arm en een hand. Terwijl de laatste, talmende, kleinste scout de brug bereikte, liepen de anderen de boog al weer af om te gaan kijken naar wat er in de rivier leek te dobberen, en wat nu draaide en wentelde in het kolkende water.

De vorm dreef verder, slechts de achterkant zichtbaar, deels onder het modderige water van de Largeau. De kracht van de rivier trok het naar de samenloop met de Petiteau mee. Daar zou het nog meer stuwkracht krijgen, naar het midden van de rivier gestuurd worden, en nog sneller wegstromen. De vorm bewoog al sneller trouwens, omdat de rivier onder de brug vernauwde. De vorm botste tegen de stenen basis van de brug. Daarna werd hij losgerukt en de rivier liet hem zijn weg volgen, naar de grootsheid van de stroom, verder weg, en naar de verre zee. Kleine golfjes rimpelden over de vorm. Soms verscheen het lichaam nog slechts nauwelijks boven de oppervlakte. Het was ten gevolge de witte, lichte kleur van wat op doek leek, dat de jongens de vorm ontdekt hadden, op en neer dobberend in het water.

De vorm versnelde nog in de wervelstromen rond de basis van de massieve, stenen pilaren. Hij vermeed nipt een hoop houtpuin dat zich daar verzameld had, en draaide onder de brug door. Hij zou aan de andere zijde opduiken. De jongens liepen naar die kant en zagen het lichaam vertragen naar een stille plaats van de rivier, om terecht te komen in een poel van stil water waar een deel van de oevers uitgehold waren tot een modderig bekken. Daar lagen nog meer resten van rottende, houten takken en bladeren. Misschien was het lichaam vast geraakt onder water in de rottende modder of in de planten onder het water. De scouts waren er toen allen van overtuigd dat de vorm in het water van een menselijk lichaam was, want een arm en een hand waren nu duidelijk zichtbaar op de rug. Wat op een arm leek, soms, als de vorm bewoog, was op de rug gewrongen! Was dit niet een groot avontuur?

De scouts liepen langs de rivier. Ze wezen naar het lichaam. De grootste, leidende jongen, greep een lange, dode tak die eindigde in een stevig, gekromd stuk hout. Hij sloeg die haak in het doek en trok. Door de onnatuurlijke beweging rees het lichaam omhoog in het water, zodat de jongens hoopten het hoofd van de man of vrouw te ontdekken. Misschien meenden ze toch nog een plastic pop in het water te zien vloten! Ze zagen echter slechts een bleke nek die zeer rood doorgesneden was, en geen hoofd! Dit was geschaafde, doorgesneden huid en vlees, geen plastic!

De scout die aan het lichaam trok liet zijn stuk hout in afgrijzen vallen, en hij deinsde achterwaarts in schok terug. Inderdaad een echt menselijk lichaam in het water zien dobberen, en de hoekige sneden aan de nek, de gebroken rode aderen en pezen, was te veel voor zijn zenuwen. Het zicht was eveneens te vreselijk voor de tweede grote jongen, die zijn ogen leek te sluiten en daarna langzaam in het gras voorover viel. Hij viel in zwijm!

De dikke jongen wierp dan zijn armen in de lucht, en begon te krijsen zoals een wildeman. Hij liep in paniek terug naar het kamp, luid schreeuwend nog, alsof hij de afschuwelijkste wreedheid tot nog toe gezien had, wat goed mogelijk het geval kon zijn. De andere scouts

liepen enige stappen achteruit. Het lichaam bewoog zich opnieuw. Het kon naar de samenloop van de rivieren getrokken worden.

De meest stille jongen, diegene die het langst getalmd had om naderbij te komen, stapte nu dichter naar de rivier. Hij aarzelde niet. Hij nam de losgelaten tak weer op. Het hout bleef vast gehaakt aan het lichaam. Hij trok met alle macht, en trok het lichaam nog dichter naar de oever. Hij begreep wel dat hij de kracht zou ontbreken het lichaam volledig aan wal te trekken. Het wit doek scheurde, om nog blanker ondergoed te tonen, een wit hemd. De jonge scout gebruikte al zijn kracht om het lichaam dicht bij de berm te krijgen. Hij trok en rukte aan het lichaam tot naar waar de aarde vaster leek, hoewel nog onder het water. Dan brak de jongen aan stuk hout af van de geïmproviseerde droge haak, reikte uit, en trok met de hand en dat hout verder aan het doek om het lichaam nog dicht naar zich toe te sleuren. Hij veronderstelde dat hij een verdronken man vast had. Hij realiseerde zich toen nog niet wat een hoofdeloos lichaam betekende.

Hij sloeg het scherpe einde van het afgebroken hout door een zoom van het doek, in de aarde. De jongen verzekerde aldus dat het lichaam niet verder zou afdrijven. Tevreden met wat hij gedaan had, haakte de stille jongen daarna de rest van het hout achter de kraag van het doek, en maakte nog een tweede maal het lichaam vast, zodat hij volledig voorkwam dat het nog de prooi van de stroming kon blijven. Hij draaide zich daarna naar zijn bleke gezellen, die rond de in zwijm gevallen scout hurkten.

De gevallen jongen opende snel de ogen weer, en ging recht staan. Allen bleven als vastgenageld in de weide, verstijfd door de afkeer van wat ze gezien hadden. Ze liepen twee stappen verder van de oevers weg.

De stevige en gewoonlijk zeer zwijgzame jongen riep dan, ‘waarschuw de leiders! Roep de politie! We hebben hier waarlijk een verdronken man in het water liggen! Wees snel! Ik blijf hier om te zorgen dat het lichaam niet kan afdrijven.’

Hij bleef kijken naar het lichaam, en bleef op de berm staan, zich ervan vergewissend dat het lichaam niet verder kon wegdrijven.

De scoutsleider en zijn vriendin die het tafereel van ver gevolgd hadden, hadden al begrepen dat er iets ongewoons aan de brug was voorgevallen. Ze hadden één van de jongens in zwijm zien vallen. Ze hoorden de schelle kreten van de dikke jongen. Ze zagen alle scouts, op één jongen na, terug naar het kamp lopen, de armen in de hoogte zwaaiend en luid schreeuwend. De leider en zijn vriendin liepen samen naar de brug.

1.2. Commissaris Jozef Bikri. Vrijdag, 10 juli.

Commissaris Youssouf Bikri, die iedereen Jozef noemde, keerde slechts drie dagen later uit zijn verlof naar zijn kantoor in Robois terug. Hij had zijn kinderen in de hoede van vrienden gelaten, en was met zijn vrouw Samia Bennani enige dagen in Frankrijk gaan rondtoeren. Hij hield zijn mobiele telefoon meestal inactief, weigerde zo alle inkomende oproepen, maar hij bleef toch wel op de hoogte van wat er in de Largeau nabij Bazaine gebeurd was.

Vóór hij in verlof ging liet hij steeds een bepaald uur achter, op hetwelk hij elke dag kon bereikt worden.

Zijn assistente, Dominique Bussy, had hem zo al de ontdekking van het vlottend lichaam in alle kleuren uitgelegd. Dominique was de zeer mooie en elegante inspectrice van Jozef. Ze was getrouwd met een hoofdinspecteur van de ‘Service d’ Enquêtes et de Recherche’ van de dichtstbijge grote stad van Namen. Dit was de SER, de dienst voor criminele onderzoeken van de politiezone waartoe ook Robois behoorde. De zone bestond uit meerdere commissariaten. Het huwelijk van Dominique had haar enige toegevoegde autoriteit gegeven in de zone van Robois over de andere inspecteurs en agenten van de bescheiden politiemacht waarover Jozef Bikri beschikte. Toch had Jozef haar al uitgekozen om zijn assistente te worden vóór ze benoemd werd tot inspectrice. Niet alleen was nu Dominique als eerste politieagente naar de plaats geroepen waar het vlottend lichaam gevonden was, ze had zelf ook de SER opgebeld en de Procureur des Konings van Namen.

Ze had het opzicht gekregen over de recuperatie van het lichaam uit de rivier. Het lichaam was nadien door een ambulantiwagen naar de dodenzaal van Namen overgebracht. De onderzoeksgroepen van misdaden van Namen en ook van de federale politie met hoofdkwartier in Brussel, hadden al hun eerste verslagen aangaande het onderzoek overgemaakt naar de persoonlijke computer van Dominique. Veel stond daar niet in!

Het slachtoffer was inderdaad vermoord, daar kon geen twijfel over bestaan. Het water alleen kon het lichaam van het slachtoffer niet hebben toegetakeld zoals de letsels aantoonde. Het hoofd was ver stroomopwaarts gevonden, in de bossen van Boyu, op droge grond, in een open plek omringd door oude eiken, zij het dicht bij de Largeau. Het hoofd van de man was zo geslagen, verminkt, en bedekt met gedroogd bloed teruggevonden, dat het praktisch onherkenbaar was als behorende tot een mens die ooit geleefd had. Het hoofd werd eerst ook naar Namen gebracht, daarna naar Brussel, naar de lokale en federale autopsie laboratoria. De SER had opdracht gegeven om een tekening te maken van hoe de man er kon uitgezien hebben toen hij nog in leven was. Een ervaren kunstenaar zou het portret van de man pogen te reconstrueren. Hij had een zware taak voor de boeg!

Op de eerste dag na zijn terugkeer, tegen de middag, zat een zwaar zuchtende Jozef Bikri dus al in zijn bureau. Zijn lange benen rustten nog op een andere stoel die hij naar zich toe getrokken had. Hij was het eerste verslag van Dominique aan het lezen. Dominique zat trouwens aan de andere zijde van zijn bureau. Ze vertelde hem tegelijkertijd alles wat ze wist over de moord.

Na enkele minuten al luisterde Jozef Bikri niet meer zeer aandachtig naar de vloed van woorden en informatie die een zeer bezorgde Dominique over hem heen goot. Hij las hoe het lichaam onthoofd gevonden was, de linkerhand gebonden aan de nek, de rechterhand vast

gemaakt aan de rug. Jozef verbleekte toen hij die lijnen las. Hij leunde verder achterwaarts in zijn moderne draaistoel. Zijn eerste reactie was om die informatie en de daarbij behorende complicaties als onbeduidend af te doen. Hij kon er echter niet overheen kijken.

‘Wacht, wacht,’ stopte hij de snelle afrateling van de zinnen van Dominique. ‘Hoe was hij gekleed, die dode man?’

Dominique herhaalde, ‘een lang, wit kleed, commissaris, een soort van lang, ruw, wit, wollen hemd. Een nachtkleed of zoiets, misschien een djellaba, het Arabisch kleed, weet u wel. Een kleed, zo lang, dat het zelfs de voeten van de man bedekte!’

‘Een djellaba? Bedoel je dat de man een Moslim was?’

‘Dat denk ik inderdaad, ja! Hij kan natuurlijk een Noord-Afrikaanse man geweest zijn, of van dat type, een man uit het Nabije Oosten, Moslim of geen Moslim. Hij droeg nog wit ondergoed en daarboven dat lang, wit kleed dat ik slechts heb zien dragen door mannen uit die streken. Of hij een Moslim was of niet, zou ik niet kunnen weten. Zelfs onze Moslim mannen in Robois dragen deze dagen geen djellaba’s! Ik zag wel wat van zijn gezicht over bleef. Hij had een donkere huid, zwart haar, een lange, zwarte kroezelbaard, donkere ogen en een haviksneus. Hij was van het Semitisch type, misschien van het Maghrebijns soort, maar ik zou het toch niet aandurven een exact land van oorsprong op hem te plakken, en nog veel minder een bepaalde religie!’

‘Identiteitspapieren werden er niet op hem gevonden, neem ik aan?’

‘Neen, commissaris, neen. We hebben er geen idee van wie de man kan zijn. We wachten op het autopsierapport. We zouden ook een eerste benaderend portret gemaakt door de kunstenaar van Namen vandaag of morgen ten laatste ontvangen. Hoe die kunstenaar iets dat nog gelijkend is zou kunnen tekenen uit die verschrikking die ik zag, kan slechts God weten. Ik werd er bijna ziek van, chef, toen ik dat hoofd zag!’

Die uitspraak van Dominique leek Jozef Bikri interessant. Hij keek op. Dominique Bussy, vrouw en kwetsbaar als ze misschien was, was er ook voor befaamd om nooit enige verrassing of speciaal gevoel te tonen bij een toegenomen dode. Bikri trok zijn schouders op en snoof luid.

‘Is er iemand als vermist gemeld in de omgeving?’

‘Nog niet, neen, commissaris. U lijkt me plots heel bleek te worden. Voelt u zich nog goed? Is de overgang van verlof naar werk te snel verlopen?’

‘Zo snel als een hamer op een aambeeld slaat, Dominique! Maar ik kan het wel aan.’

Jozef Bikri wachtte nog enkele seconden, las even verder in het rapport dat vóór hem open lag, en dan voegde hij toe, ‘één hand aan de nek vastgebonden, een hand achter de rug geplooid, hoofd afgesneden, ook de vingertoppen afgesneden, zijn alle tekens van een rituele moord, een terechtstelling onder fundamentalistische Moslims, Dominique! De moord lijkt helemaal op een Moslim terechtstelling. Heb je je nog nooit afgevraagd waarom de nieuw opgerichte zogenaamde Islamitische Staat of Daesh, haar slachtoffers onthoofd? Sura 47, de Mohammed sura in de Koran stelt ergens in een vers dat wanneer een Moslim ongelovigen ontmoet, hij hen moet slachten, het hoofd afsnijden, en de rest van de ongelovigen in de boeien moet slaan. Het is een sura die verwijst naar één van de veldslagen waarmee de Profeet de overheersing zocht in het Arabisch schiereiland. De verwijzingen naar de geschiedenis worden niet duidelijk aangegeven in de Koran, zodat dergelijke verzen ook letterlijk kunnen of moeten geïnterpreteerd worden, naargelang het standpunt van wie de

Koran leest. We moeten de SER van Namen er op de hoogte van brengen dat de man gedood kan zijn tijdens een rituele, opgevoerde terechtstelling van een ongelovige. Slechts een Moslim met enige kennis van de Arabische geschiedenis en van de Koran kan die tekens begrijpen. Als ik gelijk heb, dan hebben we hier een lelijk wespenest op handen, waarin nog meer slachtoffers kunnen vallen. Terrorisme is ook een ander woord dat kan geopperd worden. Kun je je echtgenoot opbellen en hem vertellen wat ik je zojuist zei?’

‘Natuurlijk zal ik dat doen, commissaris,’ antwoordde de zeer verraste Dominique Bussy.

‘Niettemin, commissaris, zou ik toch willen opmerken dat de moord ook kan opgezet zijn als een religieuze Islamitische terechtstelling om ons op het verkeerde pad te jagen in dit onderzoek!’

‘Dat kan inderdaad ook het geval zijn. Ik hoop het zelfs. Weinige mensen weten echter af van die Moslim traditie, Dominique. Nog minder niet-Moslims, tenzij ze de Islamitische tradities bestudeerd hebben, kunnen over die wijze iets afweten. Die inlichting kan al een spoor zijn!’

Inspectrice Dominique Bussy beschouwde dan de afstamming van haar baas. Bikri was van Marokkaanse afkomst, hoewel hij geboren en opgevoed was in België. Ze wist dat Bikri ook een Moslim was. Ze wist echter niet of hij een diepgelovige, godsdienstige man was. Ze dacht eerder van niet. Ze had nog nooit Bikri iets horen vertellen over het Islamitisch geloof. De deken van de katholieke priesters was een vriend van hem, maar Bikri nam ook niet deel aan de Christelijke missen. Ze meende niet dat haar baas regelmatig deelnam aan de ceremonies of gebeden in de moskee. Dominique had al de echtgenote van Jozef Bikri ontmoet. Samia Bennani was ook afkomstig uit Marokko, en zij was daar zelfs geboren en gedeeltelijk opgegroeid. Samia was heel zeker niet een praktiserende Moslima. Ze droeg nooit een hoofddoek om haar weelderige haren te verdoezelen. Ze kleepte zich vrijuit, soms zelfs uitdagend. Uit de zeldzame opmerkingen die Dominique van haar opgevangen had, kon ze besluiten dat Samia zich eerder verzette tegen de verplichtingen van eender welke religie. De kinderen van Jozef gingen naar de gewone, lokale scholen. Voor zover Dominique wist, gingen ze niet naar de Koran school van de moskee.

Dominique hernam het onderwerp.

‘We zouden dus moeten zoeken naar de dader in de Moslim gemeenschap, lijkt u te bedoelen, commissaris?’

‘Dat zouden we inderdaad moeten doen, Dominique. En snel! We kunnen echter geen vragen in de lucht gooien. We moeten wachten op de tekening van het portret. Zodra we dat portret hebben, zouden twee van onze agenten de Moslims van Robois moeten beginnen te ondervragen. Kun jij daarvoor zorgen? Ik heb ook een kopie nodig van het portret. Ik ken enige mensen uit de gemeenschap. Mijn vrouw ook.’

‘We zouden kunnen beginnen de Moslims te ondervragen die de nieuwe moskee van Turgoux verlaten na hun Vrijdagavond gebed.’

‘Nee, nee, Dominique,’ schudde Jozef Bikri het hoofd.

Hij bracht zijn benen weer neer op de vloer.

‘We zouden die dag en op dat uur geen nare gevoelens mogen opwekken in de Moslim gemeenschap. Doe het individueel! Het neemt ons veel meer tijd, maar dat is hoe we tewerk moeten gaan. Behoedzaam en overwogen! Vraag slechts aan de agenten om de tekening persoon na persoon te tonen, en wat te praten. Je kunt zoeken naar Arabische, Marokkaanse, Algerijnse namen en zo meer in de lijst van de inwoners van de stad. Een langdradig werk!’

Begin met de straten van Bas-Robois waar de meeste van onze Moslims wonen. Probeer ook de Roms. Controleer welke namen we hebben in onze lijsten van kleine misdadigers. Druk onze agenten op het hart om steeds beleefd te blijven, kort, en niet te zeer aan te dringen, wil je? Je kunt hen beter zelf leiden, en hen je instructies geven. Ik wil niet dat ze golven beginnen te maken. Ze mogen de gemeenschap niet in opschudding brengen. Een vraag stellen, de tekening tonen, zal al wel voldoende beroering opwekken om de gemeenschap aan het praten te zetten. Kijk uit naar snelle reacties van ontzetting. Ik zal gaan praten met de imam van de moskee. Ik heb die man nog niet ontmoet. Zowel Samia als ik vermijden de moskee. Samia heeft een aantal slechte ervaringen moeten beleven met Moslim fundamentalisten in haar land van oorsprong. Je kunt beter niet met mij meekomen voor dat interview met de imam. Sommige Moslims kunnen er niet van houden om vragen te moeten beantwoorden van vrouwelijke agenten in hun moskeegebouw.'

Dominique was een beetje geschandaliseerd.

'Zouden wij moeten toegeven om dergelijke reacties, commissaris?' protesteerde ze, strijdlustig zoals steeds.

'Waarschijnlijk niet, neen,' antwoordde Bikri bedachtzaam, 'maar ik wil ook geen onnodige provocaties veroorzaken in dit stadium, Dominique.'

Dominique trok haar lippen samen tot een pruil, maar ze zweeg verder over dit onderwerp.

Commissaris Bikri en Inspectrice Bussy bleven verder nadenken over de moord. Ze schreven een aantal vragen op.

Was dit inderdaad een rituele moord, dan wel een moord opgezet om te lijken op een Islamitische terechtstelling? Wie was de man die gedood werd? Waarom was de vermoorde man niet verborgen geworden, in de aarde begraven, in plaats van overgegeven te worden aan de wateren van de Largeau, waarin hij vroeger of later toch zou gevonden worden? Had de doding plaats gehad te Robois, of ergens anders? Konden het lichaam en het hoofd van elders naar hier gebracht zijn, naar Robois, om het onderzoek te bemoeilijken? Was er meer bloed gevonden nabij de plaats waar het hoofd lag? Was het de bedoeling dat de dode man zou gevonden worden om als voorbeeld voor anderen te dienen?

Jozef Bikri voelde in zijn botten dat er heel wat meer aan de hand was in dit geval dan louter de moord op één enkele persoon. Hij vroeg zich af of de moord kon uitgevoerd zijn hier, in Robois, juist omdat hij, de commissaris Bikri, een veronderstelde Moslim was, en het hoofd van de politie van Robois. Kon het doel van de moordenaar zijn hem in het gedrang te brengen, of om hem te waarschuwen dat nog meerdere zulke moorden zouden gebeuren? Zou hij terzijde geduwd worden door de federale politie? Zijn positie als hoofd van de politiemacht kon in het gedrang komen,!

Commissaris Bikri zuchtte opnieuw. Hij had gehoopt op een gemakkelijker terugkeer uit vakantie! Hem en zijn agenten wachtte nu een lang en moeilijk werk van ondervragingen, alsof ze niet al voldoende werk hadden! Dat soort werk leek altijd op het zoeken naar een naald in een hooiberg! Hij zou op eieren moeten lopen.

Hij besloot het gesprek met, 'wel, inspectrice, we zitten hier met een lange lijst van vragen. Ik hoop dat we met een beetje geduld de antwoorden zullen vinden. Brengen we dat geduld niet altijd op? Eerst moeten we wachten op het autopsieverslag, op het verslag aangaande de plaats waar het hoofd gevonden werd, en op de tekening van het portret. Daarna gaan we op stap! Begin al met de lijst van geïmmigreerde Noord-Afrikaanse of Nabije Oosten mannen op

te stellen. Voeg daar maar de mannen die uit de Oost-Europese landen komen aan toe. Je moet niet verwachten een volledige lijst te krijgen. Let ook op, want dat soort lijsten is zeer confidencieel. Ik zie echter niet in hoe we kunnen vermijden die namen op papier te zetten. Wat we nu al weten is voldoende om als rechtvaardiging van de lijst te dienen. Niettemin zouden slechts u en ik, en de twee agenten, op de hoogte mogen zijn van het bestaan van de lijst. De agenten kunnen we trouwens op stap sturen met slechts een gedeeltelijke namenlijst! We bevinden ons op de grenzen van de Belgische privacywetten met dergelijke lijst.’

Dominique Bussy stond op van haar stoel, en ze zuchtte ook diep.

‘Coördineer dit alles met je echtgenoot, wil je, Dominique,’ zei Bikri nog. ‘De SER van Namen moet weten wat we aan het doen zijn. Als ze dit allemaal zelf willen doen, moeten ze het maar zeggen.’

Hij wierp de papieren op zijn tafel en zei nog, ‘ik ga naar huis om met mijn vrouw het middagmaal te nemen. Samia beloofde me om gestoofde kip te maken, een waterzooi van kip. Ik houd van gestoofde kip op de Waalse wijze, in Waals bier. Ik kom wel terug na een uurtje of zo. Ik moet nog meer rustig kunnen nadenken over onze zaak.’

‘Doe alstublieft mijn groeten aan Samia, baas,’ eindigde Dominique.

Enige ogenblikken later vluchtte Commissaris Bikri uit zijn bureau in het politiestation in de abdij van Robois. Het politiekantoor en meerdere andere gemeentelijke diensten van de stad, ook het kantoor van de burgemeester, waren alle fijn geïnstalleerd in de oude abdij van Robois. Bikri moest slechts enige straten verder wandelen om aan zijn huis te geraken, in het centrum van Haut-Robois. Hij had al met zijn vrouw Samia gepraat over een verhuis naar het platteland. Ze hadden het geld. Ze konden bouwen. Zijn beste vriend, de burgemeester van Robois, was een ondernemer van bouwprojecten. Hij zou aan Jozef en aan Samia een redelijke prijs vragen voor een nieuwe villa in een mooie, rustige, residentiële wijk. Bikri schudde echter het hoofd. Neen, neen, nog niet! Noch hij noch Samia hielden ervan te verhuizen. Jozef hield er ook niet van per auto te rijden. Per auto zou hij telkens moeten rijden tussen de Abdij, zoals de politieagenten hun politiestation noemden, en zijn nieuw thuis. Hij gaf er de voorkeur aan te wandelen. Hij was in Brussel geboren, zodat hij in zijn hart een stadsbewoner bleef! Wanneer hij nu echter uit de Abdij stapte, de blakerende zon in, viel de hitte op hem zoals een mokerslag.

‘Het zou toch aangener zijn, in dit weer, om in een geklimatiseerde auto naar huis te rijden, in plaats van te voet te moeten gaan,’ mopperde hij.

Wanneer Jozef Bikri zijn deur openduwde, ving hij in zijn neus de eerste, wonderbare geuren van zijn voorkeursgerecht op. Hij ging direct naar de keuken, vond Samia daar, en bewonderde in stilte enige ogenblikken hoe mooi, gracieus, lief, elegant en zacht zijn vrouw daar stond. Hij kustte haar in de hals. Ze schudde hem weg, want ze moest verder met een lange, houten lepel in haar potten draaien. De stampot sudderde in de grootste ketel. Jozef haalde het deksel van een andere pot omhoog, waarin hij wist dat nog meer groenten kookten. Wortelen en erwten! Hij hield van wortelen met zijn kip. Samia was begonnen een witte saus voor te bereiden in nog een andere pot. Ze draaide haar lepel in een roux. Hij liet Samia aan haar moeilijk werk. Hij durfde haar nu niet te storen, opdat hij niet iets op zijn schotel zou krijgen dat meer leek op dikke, geklonterde room dan op de heerlijk lichte, witte saus waarvan hij wou smullen. Hij ging naar de koelkast toe en nam er een fles van zijn geliefkoosde Alsace Riesling van Eguisheim uit. Hij had zelf die fles klaar gezet in de

morgen, als troost voor zijn terugkeer naar het bureau, en voor het einde van de vakantie. Een groen-gouden verfrissing was die Riesling! Jozef trok zorgvuldig, vervuld van plezier, de kurk uit de fles, en schonk zich al een glas uit. Samia vormde een hartje met haar lippen, een teken dat ook zij van de wijn wou proeven. Hij gaf haar het glas. Ze dronk even, stemde in met de smaak, en gaf het hem terug. Hij schonk een tweede glas in.

Even later zaten ze vergenoegd aan de tafel in de eetkamer. Samia diende de stampot op. Samia was een advocate. Ze werkte vooral in Brussel. Ze had in de late namiddag een afspraak in Namen, en ze kon haar dossiers al even goed voorbereiden hier, thuis. Daarom kon Jozef met zijn familie eten. Iets dergelijks gebeurde slechts twee- tot driemaal per week. Op de andere dagen namen ze hun hoofdmaaltijd 's avonds. Hun twee kinderen, een jongen en een meisje, waren op school en aten hun middagmaal ook daar. Jozef en Samia genoten van de dagen waarop ze samen, in alle rust, op de middag konden eten, en samen thee drinken en even praten. Ze hielden erg van hun kinderen, maar ze koesterden de zeldzame ogenblikken dat ze alleen, samen, konden zijn. Samia merkte bij de thee op dat Jozef niet zeer praatlustig was.

‘Je maakt je zorgen om iets,’ begon Samia. ‘Vertel het me maar.’

‘Er is een moord gebeurd in Robois terwijl we op reis waren. Een lichaam is in de rivier gevonden. Een man werd gedood. Hij is niet verdronken. Het is mogelijk dat hij een Moslim was. De moord lijkt op een rituele terechtstelling.’

Jozef liet de betekenis van de misdaad langzaam doordringen tot het brein van Samia. Haar gezicht veranderde.

Hij ging dan verder, ‘zeg me, Samia, jij neemt deel aan vergaderingen van de Moslim vrouwen. Heb je onlangs iets speciaals opgemerkt in de Islamitische gemeenschap?’

Samia reageerde heel snel.

‘Oh, we brengen ons onderzoek naar huis, commissaris?’ Samia Bennani legde haar lepel in verrassing neer. ‘Tijdens onze bijeenkomsten te Grand-Liges? Neen, er gebeurde niets bijzonders tijdens onze laatste vergaderingen. Onze gesprekken worden wel georganiseerd, gepland dat is, door de moskeediensten van Robois, maar het zijn geen religieuze ceremonies! We willen ook niet dat mannen deelnemen aan onze gesprekken. We zouden zelfs de imam buitengooien! Ik heb slechts één keer de assistent-imam ontmoet, nooit de imam zelf. De assistent-imam trok wel een vriendelijk gezicht naar me, maar ik denk niet dat hij me erg waardeert. Ik neem aan dat ik niet direct een goed voorbeeld ben in zijn gemeenschap! Ik draag geen niqab, geen hoofddoek. De vrouwen mogen me echter wel, over het algemeen, en ze steunen me. De assistent-imam moest zijn opmerkingen inslikken. We spreken ook slechts zelden over godsdienstige onderwerpen, weet je. We behandelen erg alledaagse problemen. We spreken over facturen die we moeten betalen en over certificaten die we nodig hebben. We proberen elkaar te helpen met de Belgische bureaucratie! Wel, ik heb die hulp niet nodig, maar sommige van de andere vrouwen kunnen rechtskundige raad goed gebruiken, en enige troost ook. Ze blijven natuurlijk argwanend tegenover de administratieve rompslomp. Anderen komen slechts voor een lachje. Uiteindelijk vergaderen ze allen vooral voor een kopje thee samen, en voor een gesprekje.’

‘Jullie komen eens per maand samen?’

‘Ja, maar ik kan niet altijd deelnemen. De laatste samenkomst dateert van twee weken geleden. Ik merkte niets speciaals op.’

‘Waarover spreken jullie nog tijdens die bijeenkomsten? Lezen jullie de Koran?’

‘We citeren soms verzen uit de Koran. Daar zijn we tenslotte mee opgegroeid. We lezen slechts zelden iets uit het Boek. Ik twijfel er aan of al de vrouwen de Koran trouwens helemaal gelezen hebben. We praten over wat ons direct aanbelangt. Sommige vrouwen vinden sterkte uit wat anderen zeggen. We leven rustig in Robois, Jozef, maar alles verloopt hier niet zo gemakkelijk als je waarschijnlijk denkt.’

‘Waarom niet?’

‘De Moslim vrouwen begrijpen niet altijd de administratieve werking en de vele regels van ons land. Ze worden overrompeld door hopen papier. Ze moeten verklaringen inleveren voor de stad, de provincie, de regio en de federale instellingen. Hun echtgenoten begrijpen die papieren niet steeds, zodat zij die last moeten dragen. Ik help hen daarmee.

We praten dan ook over onze vrouwelijke problemen! Wat doe je, wanneer je een hoofddoek draagt en mannen je uitlachen in de straten van Robois? Wat doe je als je geen hoofddoek draagt en Moslim mannen je lastig vallen en je bedreigen, om je toch een hoofddoek te doen dragen, om daarmee een zogezegde nederige Moslima te worden? Hoe reageer je wanneer andere mannen aan je niqab trekken of aan je haren? Wat kun je doen wanneer je dochters naar de gymnastiek lessen in hun school moeten, maar de leraars de leerlingen half uitgekleed willen zien? Ik geef toe dat het moeilijk is voor meisjes om de sportlessen te volgen met hoofddoeken om de haren! Wat doe je wanneer zeer devote Moslim mannen er op aandringen om hun kinderen een strenge Islamitische opvoeding te geven?

De meeste van die problemen zijn zelfs geen godsdienstige vragen, Jozef, maar slechts verschillen van cultuur! De Moslim mensen blijven fier op hun tradities, zoals jullie fier zijn op jullie gewoontes. De Moslims zijn er niet echt op uit zo snel maar hun oude gewoontes te laten vallen. Wat kan onze houding zijn tegenover grootmoeders en grootvaders die totale gehoorzaamheid eisen aan de Sharia? De ouderen waren gewoon aan zeer strikte godsdienstige regels in hun dorpen! Raak daar aan, en ze spreken direct van verloedering van de familie!

Vrouwen die al enkele tientallen jaren in België wonen, en in Robois, helpen de nieuwelingen. Welke houding nemen vrouwen aan met de Belgische dokters die hun hartslag willen horen dicht bij hun borsten? Hoe gaan Moslim vrouwen naar een hospitaal om een scanning voor borstkanker te ondergaan? In onze hospitalen zijn niet alle dokters en techniekers vrouwen! Alle gynaecologen zijn niet vrouwen! Zie je, dat zijn de problemen waar we over praten. Sommige vrouwen hebben daarover progressistische, no-nonsens opinies. Anderen denken na en nemen aan om zich door mannen te laten onderzoeken. Nog anderen weigeren echter zich te laten aanraken door mannelijke dokters.

We organiseren ook cursussen Franse taal. Sommige mannen lijken er niet van te houden dat de vrouwen een andere taal kennen dan hun dialect en wat Arabisch!’

‘Kom je er toe ook met de mannen te praten?’

‘Zeer zelden! De meeste mannen brengen hun vrouw naar de bijeenkomsten en komen hen ook halen. De meesten van hen zijn vriendelijk. Sommige mannen glimlachen naar me als ze groeten, sommige mannen mijden me, en sommigen kijken zelfs naar me met verachting. Ik draag geen hoofddoeken! Ik veronderstel dat die laatsten me aanzien als een bijna

onfatsoenlijke of onzedelijke vrouw, misschien zoals een Christelijke of een niet-gelovige. Niettemin laten ze hun vrouwen naar de bijeenkomsten komen. Ik ben niet de enige zagezegde progressistische vrouw in de Moslim gemeenschap. We proberen standpunten uit te wisselen, we proberen te bespreken wat belangrijk is in de Islam, en wat kan aangepast worden aan de gewoonten van het land. Veranderen gebeurt echter slechts heel langzaam!’ ‘Dat begrijp ik goed!’

Samia en Jozef dronken hun thee, en hielden enige ogenblikken van stilte aan.

Jozef verbrak de stilte door te vragen, ‘weet jij waar de imam en de assistent-imam wonen?’ ‘Ze wonen in appartementen in de moskeegebouwen. Ik weet echter niet exact waar in het complex.’

‘De moskee beslaat een hele oppervlakte! Ik vraag me af waar ze het geld vandaan haalden voor die bouw. Ze hebben een grote parking, en blijkbaar meerdere zalen.’

‘De Moslim mannen geven één percent of zo van hun salaris aan de Moslim liefdadigheidswerken. De moskeeën verzamelen al dat geld.’

‘Hoeveel Moslims wonen er in Robois? Honderd? Enige honderden ten hoogste. Geen duizend! Men kan niet een complex, zoals de Moslims hier hebben, betalen slechts met het geld opgebracht door zo een kleine gemeenschap.’

‘Moslims van de steden rondom ons komen ook voor hun gebeden naar Robois. De moskee van Turgoux is de enige grote en moderne voor tientallen kilometers in het ronde. De meeste moskeeën bevinden zich in kleine ruimten, in huizen in de steden, in garages zelfs. Mannen van Namen en zelfs van Brussel komen naar Robois. Het interieur van de moskee van Robois is zeer mooi. Het is er ruim. De zaal is helder verlicht. Je kunt zelf van buitenaf zien hoe groot de vensters zijn. De omgeving, in ons platteland, is mooi. De moskee ligt op de Nationale Weg N11, nabij de snelweg. Er is een grote parking. Men kan een kopje thee drinken in de cafetaria, en er een Halal sandwich eten. De gebouwen zijn ruim. De moskee van Turgoux wordt stilaan befaamd voor hoe aangenaam de plaats is. Ik meen dat inderdaad heel wat geld van elders geïnvesteerd is in de moskee van Robois, in de Koran school, in de appartementen en in de andere zalen. De Moslim vrouwen met wie ik vergader, echter, zochten een lokaal buiten het complex. We wilden vrijuit kunnen spreken. Ik hoorde dat er stemmen opgingen om onze groep terug naar de moskee te roepen. Als dat mocht gebeuren, dan zouden echter heel wat vrouwen van onze groep, zelfs de onlangs geïmmigreerde vrouwen en vooral de zeer gematigden, ook de vrouwen die weinig gelovig zijn of helemaal niet, onze sessies niet meer bijwonen.’

Jozef Bikri giste, ‘het geld kan van één van de oliestaten gekomen zijn, van Turkije, of zelfs van Marokko, Algerije, Saudi-Arabië, of van Qatar. Ik kan het vragen aan mijn vriend, de burgemeester.’

‘Wordt die buitenlandse subsidiëring toegelaten door de Europese staten?’

‘Ik veronderstel van ja. Ik heb nooit van enige maatregel gehoord tegen de import van kapitaal met het doel moskeeën te bouwen. Ja, ik denk dat die subsidiëring toegelaten is door de Belgische Wet. Jij zou dat kunnen uitvissen.’

‘De financiële wetgeving is niet mijn specialiteit, Jozef. Maar, om tot die moord terug te keren, kan dat een daad van terrorisme geweest zijn? Heeft het terrorisme dan ook Robois bereikt?’

‘Nee, nee, dat denk ik niet. Robois is te rustig. Ik heb niets speciaals opgemerkt in het gedrag van de Moslims van Robois. De moord kan een wraakdaad geweest zijn, een daad van hartstocht of van woede, voorgesteld als een rituele moord. Ik moet echter toegeven dat ik nog geen speciale aandacht aan dat aspect van de zaak gegeven heb.’

Jozef Bikri wou zijn familie niet in de angst jagen.

Toch voegde hij toe, ‘natuurlijk kunnen extremisten tegenstanders van hun eigen ideeën uit de weg aan het ruimen zijn. Stadsmoslims van Namen, Brussel of Charleroi kunnen iets te maken hebben met de moord, en het lichaam naar hier overgebracht hebben, naar een plaats waar er minder politie-opzicht is. Ik heb het nare gevoel dat meer dan een eenvoudige moord voor geld of voor macht, of een moord over een vrouw, is voorgevallen. Iets houdt zich verscholen onder de oppervlakte, hier of elders! Ik heb dat vreemd gevoel in mijn beenderen! Alles is te rustig na de moord. Ik moet de misdaad onderzoeken, en vinden wat er echt gebeurd is, vóór het rot onze stad besmet. We hebben veel en delicaat werk voor de boeg. Bij de eerste verkeerde stap die ik zet, kunnen de extreme Moslims een rel veroorzaken. En als inderdaad heel wat mensen uit de andere steden naar de moskee van Robois komen, kan de rel zich verspreiden naar die andere plaatsen. Dan zal ik de schuld krijgen voor alles. Ik wil niet Robois moeten verlaten!’

‘Je lijkt me zo erg bezorgd als ik je zelden voorheen gezien heb. Onze thuiskomst uit verlof was allesbehalve aangenaam. Ik denk echter dat je te pessimistisch denkt, Jozef, en een beetje gedeprimeerd blijft na het einde van ons mooi verlof.’

‘Wellicht ben ik dat ook. Ik geef echter de voorkeur aan me op het ergste voor te bereiden. Als dit de Moslim gemeenschap treft, dan kan het ook ons treffen. We zijn een familie van Marokkaanse afkomst, eerder vervreemd van de traditionele Moslim gemeenschap, maar velen beschouwen ons niettemin als behorend tot de Islamitische godsdienst. We blijven zeer blootgesteld aan aandacht en kritiek, langs alle zijden. Extremisten zullen maar al te graag een Belgische commissaris die geboren is uit de immigratie in het gedrang brengen, en eveneens een befaamde, succesrijke advocate die weigert te buigen voor de eisen van de imam, en die uit diezelfde immigratie stamt. Ik ben bezorgd om jou en om de kinderen. We moeten een appartement zoeken voor jou en de kinderen in Brussel of in Vlaanderen. Als we onder bedreiging komen te staan, dan hebben we daar een plaats om tijdelijk in onder te duiken. We kunnen ons waarschijnlijk ook wel verbergen in één van de huizen van mijn familie in Brussel.’

‘Verbergen? In ons eigen land? De Moslim immigranten zijn dan werkelijk naar dit land gekomen met hun oude demonen, Jozef, vergezeld van de extremisten en de terroristen en de moordenaars die ze probeerden te ontvluchten! Ik heb niet de minste bedoeling te vluchten, Jozef! Onze vrienden zullen ons helpen. Onze kinderen kunnen ook een tijdje op het Kasteel Trioteignes gaan wonen. Charles de Trioteignes zal ons helpen, en zijn dochter Laura ook. Nee, dit is nu ons land! Ik geef het niet op aan de bloedlust van een groep extremisten! Ik zal niet vluchten! Ik wil eerst zien hoe de Moslim gemeenschap zal reageren. Ik ben ervan overtuigd dat ze zich aan onze zijde zullen scharen! Ik zal niet vluchten! De vrouwen met wie ik samen kom, zullen mijn opinie bijtreden!’

‘Wellicht wel. Maar wie weet hoe de mensen zullen reageren wanneer ze bedreigd worden? De mensen zoeken natuurlijkwijze veiligheid en bescherming. Als dat betekent dat ze op de

knieën moeten buigen voor een imam en voor gewapende extremisten, dan is het goed mogelijk dat het juist dat is wat ze zullen doen.’

‘Ik geloof dat de mannen meer lafaards zullen zijn dan de vrouwen in dit!’

‘Misschien, ja. De mannen zijn ook meer blootgesteld aan de imam en aan de andere mannen in de gemeenschap. De sociale druk ligt hoger op hen. Ze hebben geleerd om voorzichtig en geduldig te zijn. Enige zeer agressieve mannen kunnen de monden snoeren, en de breinen, van honderden!’

‘Dat mag je niet laten gebeuren, Jozef, niet hier!’

‘Nee, dat kunnen we niet dulden. We hebben onze politie. Ik moet strijden voor onze waarden van vredelievendheid, rechtvaardigheid, vrijheid en verdraagzaamheid in dit land. Tot die strijd kan het komen!’

Samia bleef zo bezorgd kijken, dat Jozef Bikri van onderwerp veranderde.

‘Ik heb je zuster Khadijah in de straten van Robois zien slenteren met een jongeman. Moest ze niet op school zijn?’

Samia was direct geïnteresseerd. Haar jongere zuster was van Marokko overgekomen en volgde nu de cursussen aan de Universiteit van Namen. Ze woonde in bij haar en Jozef.

‘Ze moest geen cursussen volgen vandaag, op een paar uur in de namiddag na. Ze ging uit wandelen. Ze zei me dat ze een sandwich zou kopen in de stad. Ze is een volwassen vrouw, Jozef. Wie was de jongeman?’

‘Oh, dat weet ik niet! Hij leek ook een Marokkaanse of een Algerijnse jongen te zijn. Ze lachten heel wat, maar ze raakten elkaar niet aan. Hij droeg een donkerblauwe jeans broek, een lichtblauwe parka. Hij zag er goed verzorgd uit. Een grote, slanke jongen, met intelligente ogen. Hij bemerkte me wel, en leek te weten wie ik was. Zij zag me niet.’

‘Dat moet Hamza geweest zijn. Ik ontmoette hem op onze bijeenkomsten. Hij is de zoon van een zeer vriendelijke vrouw die ook naar onze vergaderingen komt. Hamza komt gewoonlijk zijn moeder afhalen aan het einde van onze bijeenkomsten. Zijn moeder is getrouwd met een eerder stugge, oudere man. Ik denk dat de vader houdt aan het eerder fundamentalistische, traditionele geloof. De moeder van Hamza moet een hoofddoek dragen, en ze moet binnenshuis blijven, hoewel ze graag wat werk zou doen. Haar echtgenoot weigerde haar naar werk te laten zoeken. De zoon is vriendelijk, en weet heel wat af van elektronica. Hij zei me dat. Hij studeert elektronica in de Technische School van Robois. Hij wil een techniker in elektronica worden. Ik denk dat hij gemakkelijk een ingenieur kan worden als hij die studies zou kunnen beginnen, maar zijn vader wil dat hij sneller geld zou binnenbrengen. Dus moest hij opteren voor de kortere studiecycclus.’

Samia aarzelde, en vervolgde dan met, ‘herinner je je nog die oude bakelieten radio van je? Je hield erg van dat retro model. De radio werkt echter niet meer!’

‘Ja, inderdaad.’

‘Hamza beloofde me een avond naar ons huis te komen om die radio te herstellen. Hij deed dat ook, maar hij had nieuwe onderdelen nodig. Hij zal terugkeren. Hij ontmoette Khadijah.’ Samia lachte. Daarna fronste ze weer de wenkbrauwen.

‘Khadijah zal ons zorgen baren, Jozef. Ze heeft al aan mij toevertrouwd dat ze niet meer naar Marokko wil terugkeren. Ze wil in België blijven. Dat was zelfs al van vóór ze Hamza leerde kennen. Mijn ouders zullen me verwijten haar op het slechte pad te hebben geleid.’

‘Wel, het ene probleem vatten we aan na het andere,’ zuchtte Jozef. ‘Ik wil haar alleen maar niet in moeilijkheden zien geraken terwijl ze bij ons inwoont.’
‘Ik zal met haar praten.’

Samia nam de schotels van de tafel terwijl Jozef zijn kop thee verder uitdronk. Jozef Bikri bleef mijmeren over zijn nieuwe zaak aan de tafel van de eetkamer. Zou deze moord hem leiden naar confrontaties die hij steeds gevreesd en gehaat had? Zou hij toch, uiteindelijk en persoonlijk, moeten kiezen tussen zijn afstamming en zijn toekomststreven? Moest hij kiezen tussen zijn opvoeding, hoe licht Islamitisch die ook geweest was, en zijn wezen van Belg en van politiecommissaris? Had hij geen trouw gezworen aan de Belgische Koning en aan de grondwet van het land? Zijn kinderen konden hier een goed leven leiden. Zou hij moeten kiezen tussen zijn Moslim tradities en alles waar hij naar snakte? Hij wist al met grote vastberadenheid welke zijn keuze zou zijn!

Jozef Bikri dronk zijn thee met een ruk uit. Hij zei tot ziens aan Samia, en dankte haar met een kus en een omhelzing. Over de keuze van Samia had hij geen twijfels. Hij stapte uit zijn huis en wandelde terug naar de Abdij, terug naar zijn kantoor.

1.3. Diego de Trioteignes keert weer naar Robois. Zaterdag, 11 juli.

Nog terwijl Commissaris Jozef Bikri en zijn echtgenote Samia Bennani hun middagmaal namen, reed een grote, zwarte, nieuwe BMW auto met vier-wiel aandrijving autoritair, bijna geruisloos, op de wegen in de bossen van Besnes, een dorp van Robois. De auto dook langzaam, majestueus uit het woud op, de velden van Blouges-le-Château in, en spoedde zich daarna sneller naar de vlakte van Trioteignes. De wegen van Trioteignes werden smaller naarmate de auto vorderde, zo nauw dat slechts nog één wagen veilig kon rijden tussen de hoge, met doornen bedekte hagen die de weg aflijnden tussen de graanvelden. Een andere auto daar voorbijsteken zou een hele prestatie geweest zijn, om nog niet te spreken over wat er moest gebeuren wanneer een tractor uit de andere richting aan kwam rijden. De chauffeur van de BMW kreeg echter geen tegenligger, hier. De auto reed naar het noorden, tot hij aankwam aan een elegante, overwelfde poort die naast de asfaltweg stond. De auto gleed onder het gewelf door, van de weg af, om zich verder te bewegen over een breed kiezelpad dat nog een minuut verder leidde naar een grassige binnenplaats vóór een herenhuis. De auto stopte daar.

Het huis was groot. Het was een voormalig jachthuis van het Kasteel Trioteignes. Het was veel gebruikt geworden in de vorige eeuw, vóór de twee wereldoorlogen, als een plaats waar de jagers samenkwamen vóór en na de jacht. Het had ook een reputatie om gediend te hebben als verguld onderdak voor niet weinig minnaressen van de heren van Trioteignes. Lang vóór Wereldoorlog II werd het al omgebouwd tot een grote woning, tot een klein kasteel of een statig herenhuis, waarin eventueel meerdere families zelfs konden verblijven. Het huis stond in een wilde tuin van bomen en hoge struiken, de laatste uitlopers van de wouden van Boyu. Hoge muren omringden het domein. De overwelfde poort kon afgesloten worden door een oude poort met ijzeren staven. Deze dagen gebruikte de heer van Trioteignes het huis om er onderdak in te verlenen aan speciale gasten die voor langere periodes dan slechts een paar dagen nabij het kasteel moesten of wilden doorbrengen. De Trioteignes familie had vele vrienden en relaties, en die bleven dikwijls voor vergaderingen en onderhouden in Trioteignes.

Het herenhuis was een klassiek rechthoekig gebouw, een blok van één volume. Een grote deur, afgelijnd met witte stenen, droeg boven zich een donkere marmere driehoek om de nederige Palladiaanse invloed in de architectuur te tonen. De voorste vensters waren smal maar hoog, strikt rechthoekig, en zeer symmetrisch geplaatst. Het was een gebouw met twee verdiepingen, maar de vele dakvensters die in de gevel uitpuilden suggereerden dat zich ook bemeubelde kamers onder het dak bevonden.

De deur van de chauffeurskant van de BMW opende zich, en Diego de Trioteignes stapte uit en strekte zijn ledematen. Diego was negenentwintig jaar oud, de enige zoon van Charles de Trioteignes, de eigenaar van het kasteel met dezelfde naam.

Kasteel Trioteignes was een sombere, eerder lelijke, massieve moerasvesting gebouwd in de middeleeuwen. De contouren van het kasteel konden in de verte ontwaard worden. De torens van het kasteel vormden donkere schaduwen die boven de bomen rond het jachthuis uitstaken. Kasteel Trioteignes haalde zijn trots uit de vijftiende-eeuwse ommuringen en uit de vele torens, maar de hoofdvleugel was omgebouwd binnenin tot een mooi, ruim en modern

herenhuis. Het kasteel stond aan het einde van de grote bossen van Boyu, aan één zijde genesteld tegen het bos en met aan de andere zijde zicht op de rijke velden en weiden van het dorp Trioteignes. Die landen waren ooit moerassen geweest, die met de tijd uitgedroogd waren om rijke landbouwgrond te vormen.

De heren van Trioteignes hadden in vroegere tijden al de boerderijen van de omgeving in eigendom gehouden. Ze waren rijk geworden van de graanoogsten en van het fokken van vee in deze zeer vruchtbare grond van de laatste streek van Haspengouw. Haspengouw eindigde inderdaad hier, in Trioteignes! Wanneer de landbouw steeds minder en minder geld had opgebracht, waren de heren eerst begonnen handel te drijven. Ze hadden nadien, in de negentiende eeuw, ook actief geïnvesteerd in de vele, zeer veel geld opbrengende industriële ontwikkeling van Wallonië.

Thans bewoog Charles de Trioteignes zich in de kringen van de internationale financiële wereld. Hij was eigenaar van grote aantallen aandelen in banken en in investeringsfondsen, en verbonden met meerdere andere zeer welstellende families in Vlaanderen en in Duitsland.

Diego Trioteignes was een knappe, grote, goed gespierde, atletisch gebouwde jongeman. Hij had donker haar en heldere ogen. Zijn trekken waren hoekig maar toch aangenaam om naar te kijken. Zijn gezicht met sterke onderliggende beenderen was lang en smal, zijn kin strak, zijn neus recht en zijn lippen dun en delicaat, zijn oren klein en dicht aan zijn hoofd gezet. Hij hield zijn haren zeer kort gesneden, zodat hij er jonger uit zag dan hij echt was. Diego was echter die dag niet kort geschoren. Hij droeg een stoppelbaard op de Italiaanse wijze. Men had hem dan ook kunnen aanzien als een Milanese gigolo of een rijke jongeling van Portofino of van de Cinque Terrae, want hij was regelmatig en diep gebruind, zijn gang elegant en zijn grijns lichtjes arrogant. Iedereen die naar hem keek kwam onmiddellijk onder de indruk van zijn mannelijke uitstraling en zijn slank, krachtig lichaam, dat de houding toonde van een man die snel en terecht kon beslissen. Hij kon model gestaan hebben voor de grote ontwerpers van mannenmode!

Diego was allesbehalve een zwakkeling. Zijn groen-grijze ogen straalden ook intelligentie en sluwheid uit, hoewel men er eveneens een tikkeltje melancholie en zachte vriendelijkheid kon in ontdekken. Zijn zachtheid werd benadrukt wanneer hij je warm toelachte. Als hij met je sprak, dan leek hij je te willen aanraken in fysieke intimiteit. Zijn woorden kwamen steeds goed gekozen, een ietsje langzaam, maar doorvoeld.

Diego was één van die mannen die de ingeboren elegantie van zijn aristocratische voorvaders had geërfd, en die zich ook bewust was van dat charisma, van die charme en van een vorm van natuurlijke superioriteit. Hij zette je wel op je gemak met zijn aanwezigheid. Niemand zou echter zijn leiderschapskwaliteiten in vraag hebben gesteld.

Diego de Trioteignes had de vreugde en de trots van zijn ouders moeten zijn, een echte aanwinst voor de mensen en de stad van Robois, had hij niet plots Trioteignes zes jaren geleden verlaten. Sindsdien was hij nog slechts voor heel korte bezoeken teruggekeerd, elke twee jaar of zo. Tijdens die bezoeken verbleef hij op het kasteel van zijn ouders, en toonde hij zich niet aan zijn vroegere vrienden van Robois. Behalve met zijn ouders had hij in die jaren geen contacten onderhouden met andere mensen in de stad en in de dorpen van Robois. Hij was uit de omloop verdwenen.

Het leven was verder gegaan in Kasteel Trioteignes zonder Diego. Charles de Trioteignes leidde nog steeds zijn financiële ondernemingen met de sterke hand. Zijn echtgenote beheerde de laatste grote boerderij die de Trioteignes nog in eigendom hielden in het dorp. Charles had wel een uitstekende hulp in zijn dochter Laura. Hij bleef de voorzitter van de beheerraad van zijn bedrijven. Laura, echter, werd de afgevaardigde beheerster van zijn belangrijkste instellingen. Charles was bezig heel langzaam de macht over te geven aan zijn dochter! Hij trok zich van zijn zaken terug. Hij was de overgang van zijn dochter tot de ware leidster van de familie zaken aan het voorbereiden. Laura kon zo nodig zo sluw en meedogenloos handelen als haar vader. Ze bezat een snelle, vernieuwende geest en kon ver in strategie denken, in een jong dynamisme waarvan Charles wist dat hij het de laatste tijd waarschijnlijk gemist had. Laura was nog niet getrouwd. Geen naar haar toe neigende jongeman leek in de nabije toekomst in haar leven te verschijnen en er een plaats in te krijgen.

Charles de Trioteignes had misschien het liefst zijn zoon aan zijn zijde gehad. Hij had nooit aan zijn kinderen opgedrongen wat ze moesten doen, want hij kende het koppige Trioteignes karakter dat steeds in opstand kwam tegen elke druk. Hij liet zijn kinderen hun eigen weg zoeken. Hij was blij om Laura aan zijn zijde te hebben. Hij maakte zich natuurlijk grote zorgen om Diego, over waar zijn zoon zich bevond, in welke gevaren Diego zich had kunnen bewegen. Charles wist echter dat zijn zoon zijn eigen lot moest vinden zonder de inmenging of hulp van zijn ouders.

Laura had wel een bepaalde routine gezocht na haar studies. Ze had snel geweten wat ze van het leven verlangde: een thuis, een kasteel, en een job met uitdagingen. Ze hield ervan te reizen in luxe en elegantie. Charles kon haar dat alles op een met diamanten belegde schotel aanbieden, en Laura had het aanbod gretig aanvaard.

Diego echter, moest er alleen op uit en zijn eigen fortuin, geluk of verderf vinden. Charles de Trioteignes kende goed de onstuimigheid en de gevaren van de jeugd. Hij maakte zich zorgen om zijn twee kinderen. Hij bleef ervan overtuigd dat ook Laura vroeger of later in vraag zou stellen wat ze aan het doen was, en een meer betekenisvol leven zou zoeken. Zijn beide kinderen waren nog hun weg aan het zoeken, maar op een verschillende manier. Niettemin dacht Charles er geen seconde aan zijn zoon en dochter te stoppen. Hij begreep te zeer dat als hij probeerde die twee sterke karakters een bepaalde richting in te sturen, ze hem daarvoor zouden haten. Hij wachtte, en bad.

Diego de Trioteignes had zijn vader slechts drie dagen geleden opgebeld. Hij kondigde aan Charles aan dat hij een tijdje, wellicht enige weken, in Robois zou willen blijven. Hij vroeg of hij tijdelijk zijn intrek kon nemen in het jachthuis van Trioteignes, als dat niet al verhuurd was. Het huis had in feite al enige maanden leeg gestaan. Charles hield er niet van het huis te verhuren aan mensen die hij niet intiem kende. Charles ging daarom direct akkoord om zijn zoon in het jachthuis te laten wonen. Hij zond een groep van tuinieren en poetsvrouwen uit om het herenhuis voor te bereiden.

Diego stapte nu naar het mooi, ruim, baksteenrode huis. Het dak was bedekt met grijze leistenen die nog glommen van de morgendauw. Hij vond de sleutel van de deur onder de derde bloempot links, zoals zijn vader hem gezegd had. Hij opende de deur.

Diego was slechts gekleed in een bluejeans broek en een wit, open hemd. Hij ging eerst alle kamers inspecteren. Beneden vond hij een grote, L-vormige living met open haard en mooie vensters. De zaal bevatte rijk meubilair, dure lederen sofa's en lederen zetels, lage tafeltjes, toonkasten met porseleinen schotels tegen de muur. Diego ging de kamer door. Hij bemerkte het televisietoestel en de stereo-installatie in de uithoek. De living leidde aan de andere zijde naar twee andere kamers, een klein bureau en een bibliotheek. Hij keerde terug naar de ingangshal. Hij keek naar de stenen trap die naar de eerste verdieping leidde, en bewonderde even de oude schilderijen met jachttafereelen die de muren hier versierden.

Hij ging naar de keuken aan de andere zijde van de ingang. Hij vond de keuken zeer groot, te groot voor zijn smaak. Men kon in de keuken eten in grote sier met minstens zes personen rond een massieve eiken tafel, en toch nog plaats hebben om gemakkelijk te koken. Diego merkte op dat de keuken volledig nieuw uitgerust was in een feilloze, zeer moderne stijl. Hij keerde weer naar de ingangshal, en liep de trappen op. Hij ging één na één door al de kamers van de eerste verdieping. Ze waren grote slaapkamers, die alle bereikt werden via een lange gang die door gans de lengte van het gebouw liep, en die afgezet was met vensters die een mooi uitzicht boden op de achtertuin. Aan de uiteinden van de gang vond hij twee ruime badkamers.

Een andere trap leidde naar de zolder. Hier ook vond Diego nog meer kamers, kleinere en grotere, en nog een bijkomende badkamer, die onder het dak ingericht waren. Hij opende de deur van drie meer kamers daar, en nam dan weer de trappen om naar het gelijkvloers te dalen.

Hij ging eerst naar zijn auto en haalde twee zware valiezen op wieltjes uit zijn koffer. Hij bracht die naar de eerste slaapkamer, dicht bij de trap. Hij maakte onmiddellijk zijn valiezen leeg en plaatste zijn hemden, broeken, pullovers, kostuums en ondergoed netjes in de kasten. Hij bracht een grote, bruine, lederen zak met zijn tandenborstel, scheermachines en zepen naar de badkamer, rechts van de gang.

Daarna voelde Diego zich tevreden met zijn thuiskomst, maar zeer hongerig. Hij besloot een kijkje te nemen in de koelkast. Hij hoopte dat zijn vader er aan gedacht had die te doen vullen. Hij vond zich niet teleurgesteld in die verwachting. Hij bereidde zich een omelet voor, roereieren met paddenstoelen en dunne plakjes Engels bacon. Hij vond brood, en at. Hij draaide de knop van de radio om en luisterde naar de nieuwsuitzending terwijl hij at. Hij zag daarna een recent nieuwsblad op een zijtafeltje liggen en las dat ook, het open latend liggen op de tafel, vóór zich.

Het was dan vroeg in de namiddag. Diego wist niet wat verder te doen. Hij kon het Kasteel Trioteignes gaan bezoeken! Hij kon zijn ouders bezoeken, maar hij besloot dat uit te stellen tot de volgende dag. Charles hield er niet van in zijn intimiteit verrast te worden, zodat Diego zijn vader later in de dag zou opbellen om zich aan te kondigen. Hij kon dus nu op zijn gemak blijven zitten, zich ontspannen en een boek lezen of naar de televisie kijken. Hij vroeg zich af wat hij het liefst zou willen doen om de rest van zijn dag mee te vullen. Vandaag was zo verschillend van zijn hectisch leven van de laatste jaren! Hij moest er maar aan gewoon worden een tijdje gewoon niets te doen! Hij dacht na over wat hij kon doen. Na zo veel jaren van geen goede maaltijden, verlangde hij plots naar een grootse avondmaaltijd in echt

Belgische stijl in een chic gastronomisch restaurant. Hij wou toch één keer van het betere voedsel en de beste wijn genieten die België kon aanbieden. Was hij niet een Roboisiaan, en was niet elke Belg een Epicurist in zijn hart en maag? Hij keerde dus weer naar de living en naar de telefoon. Hij vroeg aan de inlichtingendienst het nummer van de ‘Vrouw van het Meer’, het enig heel uitstekend restaurant van Robois. Hij riep nadien het restaurant op en reserveerde een tafel voor één persoon om 19h00 dezelfde avond nog. Zijn doel voor de rest van de dag zo bepaald, ging hij in een zetel zitten met een boek.

Tierende autobanden die over het kiezelpad van het herenhuis schuurden onderbraken zijn nietsdoen. Diego ging naar het venster en zag een witte bestelwagen naar zijn voordeur rijden. Hij wachtte niet tot de chauffeur zou aanbellen. Hij had dit pas de volgende dag verwacht! Hij opende de deur en ging naar de wagen toe. De chauffeur stapte uit.

De man vroeg, ‘bent u Georges Dumont? Ik heb een pakje te leveren aan Mijnheer Georges Dumont.’

Diego antwoordde, ‘ik ben Georges Dumont. Het pak moet aan mij geleverd worden. Polyphemos.’

De man wachtte, bewoog niet.

‘Poseidon,’ vervolgde Diego.

De man knikte. Hij opende de schuifdeur van de bestelwagen. Hij nam een elektronisch toestel en vroeg een handtekening op een tablet, dat Diego moest schrijven met een elektronische stylo. Daarna vroeg de man aan Diego om zijn duim op een andere plaats van de tablet te plaatsen. Hij wachtte op de bevestiging van de identiteit. Wanneer het bericht van positieve identificatie kwam, trok hij een grote kartonnen doos uit de bestelwagen. Diego nam de doos aan en plooidde direct dubbel. De doos was zwaar! Hij ook knikte dan naar de chauffeur, die echter geen aanstalten maakte hem te helpen. De chauffeur zei niets. Diego stapte naar zijn huis met de doos in zijn armen. Hij wachtte een paar seconden, maar moest dan de doos op de kiezel neerzetten. De chauffeur ging weer achter het stuur zitten en draaide de wagen om. Het hele tafereel had niet langer dan een minuut geduurd. De bestelwagen scheurde snel weg.

Diego bracht de grote doos met veel moeite en gebruik van al zijn kracht naar een andere slaapkamer boven, naar een andere kamer dan diegene die hij tot zijn slaapkamer had verkozen. Hij plaatste de doos daar op een kleine tafel, en trok het karton open. Dat bleek heel moeilijk, dus ging hij een mes halen in de keuken. Hij vond een aantal nog andere dozen in de buitenste verpakking.

De eerste doos bevatte een handwapen, een Belgisch Fabriques Nationales revolver, de 9 bij 19 mm FN HP MK III met een magazine van 13 kogels. Hij plaatste de MK III en de twee dozen ammunitie op het bed.

De tweede, zwaardere doos, bevatte een Fabriques Nationales FN P90 tactisch LIR persoonlijk verdedigingswapen, een automatisch wapen met een magazine van 50 kogels. De ammunitie van de P90 was 5.7 bij 28 mm. Dit wapen droeg een infrarood laser aanwijzer, met een straal die slechts zichtbaar was met een speciaal toestel voor nachtzicht. Het wapen was compact, kort, zeer dodelijk met een buitengewone vuurkracht voor strijd op korte afstanden, maar in afzonderlijke schoten kon het nog heel nauwkeurig tot op 200 meter doel raken! Diego vond vier grote dozen kogels voor dit machinegeweer, meer dan 400 kogels in totaal, en vier gevulde extra magazines. De mensen die hem deze wapens hadden gezonden

waren vrijgevig geweest! Hij had een bril voor nachtvisie nodig met dit wapen, en dat vond hij inderdaad in een andere doos. Het bleek een Armasight Ninox toestel te zijn, voorzien van een hoofdbril om duale oogbeelden te zien 's nachts. De Ninox verlichtte de omgeving met infrarood licht en zou toelaten de gezichtslijn van de automatische P90 duidelijk te volgen. Hij plaatste die ook op het bed, en stelde de hoofdriempjes samen.

De laatste, grootste doos, hield een NATO-aanvaard F SCAR-H PR geweer met hoge nauwkeurigheid voor 7.62 bij 51 mm kogels. Het geweer had een opvouwbaar kolf, en een afstandsregeling voor tot op 600 meter. De laatste doos bevatte een Burris Ballistische Laserscope III, een 4 tot 16 maal vergroting geweer telescoop, die Diego op het FN geweer kon klikken. De Eliminator III met zijn 50 mm lens was nauwkeurig tot op 1000 meter. De scope bevatte een ballistische programmeringseenheid die hem toeliet de dropfactor en de ballistische coëfficiënt van de kogels voor het SCR R geweer in te geven. Hij was daarmee vertrouwd. De kleine computer was niet volledig geautomatiseerd, want de scherpschutter moest nog corrigeren voor de windsnelheid. Diego had echter een digitaal schermje voor de 10 mph windfactor voor de specifieke, toegevoegde kogels, en voor de aangeduide afstand. Een doos met vijftig kogels was nog toegevoegd voor dit geweer.

Diego kreunde. Hij had een revolver, een precisiegeweer voor scherpschutters en een automatisch geweer voor strijd op korte afstand. Hij kende goed de drie wapens die op het bed lagen. Hij had die wapens voorheen al gebruikt. Hij kon hen zelfs in alle onderdelen openen en dan weer samenstellen in het donker. Hij oliede de wapens en maakte hen schoon, door de elementen te gebruiken die hij eveneens in de grote doos vond. Hij plaatste hen dan op de kartons om het linnen van het bed niet te besmeuren. De brillen voor nachtvisie en de verrekijker, de scope, waren nieuw voor hem. Hij bestudeerde die en oefende een tijdje in hun gebruik.

Daarna liep hij weer de trappen af naar de living, en hij schonk zich een groot glas cognac in. Hij zat, en dacht na waar hij de wapens kon verbergen. Vóór zijn glas leeg was, ging hij weer naar boven, naar de zolder. Hij inspecteerde de kamers daar wat zorgvuldiger. Hij vond een kamer waar er wat ruimte verloren werd onder enige trappen. De vloer van die kamer lag lager dan de vloer van de gang die er naartoe leidde. Vier trappen brachten je van de hoogte van de gang naar de vloer van de kamer. Onder die trappen bevond zich een holle ruimte die bruikbaar gemaakt was als bergplaats door ze af te sluiten met houten panelen. Een kleine, houten deur gaf toegang tot de ruimte. Het was geen goede bergplaats, maar het was de beste en enige plaats waar Diego thans kon aan denken. Hij verborg de dozen onder de trappen, daarachter de automatische P90 en het geweer, de bril voor nachtvisie, de dozen met de kogels, en de verrekijker. Hij vond lege kartons in de keuken met de namen van wijnen erop, en plaatste die vooraan. Hij sloot dan de deur van zijn bergplaats.

Diego ging terug naar de living met zijn geladen handwapen. Hij verborg dat wapen gewoon achter een reeks dikke volumes boeken over aardrijkskunde, op een plank in de bibliotheek. Hij zuchtte, ging weer in een sofa zitten, en dronk zijn cognac uit. Hij begon 'Een Vaarwel tot de Wapens' te lezen van Ernest Hemingway, en grinnikte bij de titel. Hij genoot van de stijl van de briljante wijze van schrijven van de auteur.

Hij ontwaakte uit zijn literaire roes rond zes uur in de namiddag, plaatste zijn boek weer in de bibliotheek, nam een douche, scheerde zich en maakte zich klaar om het huis te verlaten voor

het restaurant. Even later reed hij opgewekt naar de ‘Vrouw van het Meer’ in het bos van Boyu.

De ‘Vrouw van het Meer’ was een negentiende eeuwse plattelandshuis gebouwd op een eiland in het groot meer van Boyu. Het huis straalde de Art Nouveau, typisch Brusselse stijl uit, maar dan overgepland naar de provincie Namen. Het interieur was onlangs gemoderniseerd en diende als restaurant. Om het te bereiken moest men zijn auto achterlaten op de oevers van het meer, in de parkingplaats die speciaal ingericht was, en daarna moest men te voet naar een vlottend ferry platform gaan om het eiland te bereiken. Men moest op het platform stappen en de geïmproviseerde ferry in beweging zetten door op een grote groene ‘Start’ knop te drukken. Een elektrische motor trok je tussen kabels naar de andere zijde.

Diego vond van zichzelf dat hij er wel knap uitzag in zijn nieuw lichtgrijs pak dat hij in Londen gekocht had. Hij trok zijn vest recht. Nadat het platform op het eiland aangekomen was, ging hij langzaam naar het restaurant. Een groot, licht gekleurd, heel mooi Engels-Indisch meisje met lange, slanke benen wachtte hem op. Ze gaf hem waarderende, schalkse blikken. Ze had hem de weg zien op komen, één van de eerste gasten van de avond. Diego gaf haar zijn naam, en kreeg een tafel voor twee langs één van de centrale vensters, vanwaar men een prachtig, ver uitzicht had over het meer. Hij vroeg een glas Champagne wijn als aperitief. De dienstster kwam hem het menu voorstellen. Ze raadde hem enkele speciale gerechten aan. Hij koos voor het meest volledige menu. Hij vroeg een schotel van gegrilde scampis eerst, dan een Chateaubriand à point met een Béarnaise saus en gestoomde aardappeltjes, een keuze kazen en een chocolade dessert. De jonge vrouw stelde nog voor hem te verrassen met de huiswijnen, maar hij koos voor een halve fles Sauvignon uit de Haut-Médoc, de witte wijn bij zijn scampis, en een halve fles rode Aloxe-Corton bij zijn runderlapje en zijn kaas. Hij at langzaam. Hij keek rond in de zaal en bestudeerde de mensen die het restaurant binnen kwamen. Hij kende vaag enkele mannen en vrouwen. Niemand leek hem te herkennen. De zaal vulde zich allengs met koppels en met groepen van tot zes mannen en vrouwen. Diego veronderstelde dat zij allen hun weekeinde kwamen vieren op deze zaterdagavond. Het geluid steeg in het restaurant naarmate meer wijnflessen geopend werden. Diego hield daar wel van, omdat het enigszins zijn eenzaamheid brak en de avond meer levendig en sociaal maakte. Hij kon zich ontspannen, en zuchtte van genoegen.

Diego at langzaam, genoot van elke smaak. De tijd ging langzaam voorbij. Nadien vroeg hij een koffie en een glaasje Gewürtztraminer Marc. Hij nipte lang aan dat glas. De kleuren vervaagden in de donker wordende avond. De lichten werden plots aangestoken in het restaurant. Diego zuchtte weer van genoegen, al wist hij dat hij zou moeten opstaan uit zijn stoel en het restaurant verlaten.

Op dat ogenblik kwam een vrouw de zaal in vanuit de keuken. Ze droeg de lange, witte schort van een keukenchef. Ze moest van kled veranderd hebben vóór ze de restaurantzaal in stapte, want haar wit lag zonder de minste vlek. Diego kon zich niet inbeelden dat iemand in een drukke keuken gedurende uren kon werken met vlees, vis, groenten en sauzen zonder de minste vlek te krijgen op zijn of haar wit kled. Ze droeg geen toque, geen hoofddekse van keukenchef. Haar dik, kastanjebruin haar was achter haar hoofd tot een knoop gebonden.

Diego ving slechts een glimp van haar op, want ze kwam van achter hem binnen, daar waar hij naar de ingang gericht zat. Hij keek weer uit zijn venster.

Meerdere tafels stonden al zonder gasten toen de vrouw de zaal in ging. Ze stapte naar de tafels, waar de laatste gasten nog zaten met een koffie en een sterk drankje. Ze had overal een kort woord. Ze ging langs de tafels die terzijde van Diego stonden, leek hem te vermijden, tot ze plots vóór hem verscheen, haar handen op de stoelrug.

Haar stem was diep en melodieus, ‘hallo, Diego! Hoe gaat het met je? Was je tevreden met je avondmaal?’

Diego had Michelle de Bazaine in geen tien jaar of zo nog gezien. Ze zag er nu veel aantrekkelijker uit dan hij zich haar herinnerde. De laatste maal dat hij haar gezien had, was ze een mager schepsel geweest met een dikke bril op haar neus, een meisje dat niet leek te weten wat ze wilde. Ze had gestudeerd, herinnerde hij zich nog, aan meerdere keukenscholen. Ze had daarna met chefs gewerkt in Frankrijk en in België, en was slechts zelden in Robois gebleven in de tijd net vóór hij de stad verlaten had. Toch kende Diego haar goed, van zijn jongste ouderdom af. Hij had al met haar gespeeld in het Kasteel Bazaine en in het kasteel van zijn vader toen ze nog amper vijf jaar oud was! Ze woonde toen met haar familie in het Kasteel van Bazaine, een domein dat Diego dikwijls bezocht had. Charles de Trioteignes, de vader van Diego, had slechts zelden contact gezocht met de mensen van Robois. Toch weigerde hij niet de uitnodigingen tot feesten in de stad, en ook niet tot de meer formele diners en dansavonden die georganiseerd werden in de kastelen van Bazaine en Blouges. Michelle en haar zuster Evelyne waren naar dezelfde scholen gegaan als Diego tot hun zeventiende jaren.

Michelle had meer vlees op haar beenderen gekregen, merkte Diego nu op. Ze had een mooi gezichtje met aangename, ronde curven, en de zeer speciale groene ogen en de volle mond die hij steeds erg op haar gemocht had, waren dezelfde gebleven. Michelle was niet de typische, grootse en zeer aantrekkelijke schoonheid, maar Diego moest toch naar haar staren en haar bestuderen, om te ontdekken waarom ze uitgegroeid was tot een zeer mooie en opmerkelijke vrouw. Hij herkende weer haar warm karakter en haar trekken, de innerlijke uitstraling van goedheid die hij ook vroeger in haar bewonderd had. Haar ogen flitsten nu echter mysterieus in het avondlicht. Haar zachte lippen vlamden rood, haar kaken waren nog lichtjes gloeiend van het werk in de keuken, en ze lachte aangenaam naar hem, een beetje spottend, doch vriendelijk, toen ze zag hoe Diego haar bleef aangapen. Diego had zulke eerlijke, onschuldige, open glimlach in geen maanden of jaren nog gezien. Hij zat zonder woorden, en bewoog zich niet. Zijn stilte maakte haar een beetje ongemakkelijk, uiteindelijk, al staarde ze heel wat terug.

Ze herhaalde, ‘hield je van de gerechten en van je wijn?’

Diego duwde zijn rug rechter in zijn stoel en herpakte zich.

‘Ja, natuurlijk! Wat een verrassing, Michelle! Ben jij de chef hier? Ik sta verbaasd!’

Michelle opende de armen, ‘ja, Diego, ik ben het! Ik ben de nieuwe Vrouwe van het Meer! Ik kocht het zieltoegend restaurant twee jaren geleden. Ik leende het geld. Ik gebruikte enkel en alleen mijn eigen geld en het geld van de bank. Ik geraak nu juist boven mijn schulden uit. Dit is volledig mijn eigen onderneming! Dit is wat ik verwezenlijkt heb, helemaal alleen!’ Diego gaf geen commentaar op haar economisch succes. Hij schudde zijn hoofd. Hij ging recht naar haar strot.

‘Je ziet er prachtig uit, Michelle! Je bent lieflijk mooi!’

Dit was zonder twijfel geen typisch gesprek in een restaurant zoals dit, maar Diego was niet gewend aan wat anders dan zeer directe opmerkingen. Hij gaf haar zijn bewondering onverbloemd.

‘Je bent gewoon zeer mooi en schitterend. Ja, je bent een heel mooie vrouw geworden, Michelle! En je ben de eigenares van een bedrijf! Ik bewonder je. Ga alstublieft zitten. Ter ere van vroeger. Heb je de tijd om even te praten? Mag ik je een glas Champagne aanbieden op ons wederzien? Moet je terug naar de keuken?’

‘Nee, ik moet nog niet terug naar de keuken, en ja, ik heb wat tijd voor een glas bellen. Ik snak naar een glas!’

Michelle ging zitten in de stoel vóór Diego. Ze keek nu recht naar zijn ogen en vermeed zijn blik niet. Dan, vóór Diego nog wat kon zeggen, riep ze de jonge Indische vrouw die Diego aan tafel bediend had, en ze vroeg nog twee glazen Champagne. De ogen van het meisje sprankelden spottend.

Michelle begon niet onmiddellijk weer te spreken. Ze bestudeerde Diego evenzeer als hij haar, en ze trok haar ogen nooit weg.

‘Waar ben je allemaal geweest, Diego?’

‘Oh, ik rolde mijn voeten naar hier en daar, in regeringswerk meestal. Ik ben slechts vandaag teruggekeerd naar Robois. Ik zou nu een tijdje hier willen blijven. Ik voel me goed. Ik blijf verbaasd over hoe heerlijk je er uitziet. Je bent erg veranderd.’

Michelle liet de complimentjes naast zich.

‘Waar woonde je al die tijd, Diego?’

‘In Brussel meestal, doch ik ben ook in het buitenland geweest gedurende jaren, in Engeland en in andere streken.’

‘Gehuwd en met familie?’ durfde Michelle, zo stoutmoedig als hij zichzelf getoond had.

‘Nee, nee, helemaal niet. Nog steeds vrijgezel! Jij?’

‘Vrijgezellin ook! Ik moest te hard werken. Geen tijd voor harige minnaars, Diego. Wat je rond je ziet werd opgebouwd met zweet en tranen. En liefde slechts voor gerechten, gerechten, gerechten!’

‘Dat kan ik me inbeelden. Je was steeds een koppig meisje. Dat is hoe ik me je herinner.’

Michelle lachte.

‘Jij ziet er ook goed uit, Diego. Ben je nu terug gekomen om met je vader te werken?’

‘Dat denk ik niet, nee, nog niet. Laura doet het goed als assistente van mijn vader. Ze is zeer efficiënt. Ze was dat steeds. Ik weet nog niet. Misschien blijf ik hier en vraag mijn vader een plaats in één van zijn bedrijven. Ik woon voorlopig in het jachthuis van Kasteel Trioteignes. Ik had een beetje heimwee, veronderstel ik. Misschien blijf ik nu een tijdje in Robois om oude vrienden weer te bezoeken.’

Michelle bracht haar ogen naar haar glas, draaide het, klonk met hem. Ze dronken.

Ze zei dan met een zachtere stem, ‘Evelyne is gehuwd, weet je. Ze heeft een kind, een zoon!’

‘Ja,’ antwoordde hij, ‘dat heb ik gehoord.’

Hij aarzelde, ging dan verder in dezelfde rechtstreekse wijze als ze beide spraken.

‘Ik ben vertrokken, Michelle, wegens Evelyne. Dat is geen geheim. Zoveel weet je ook. Die geschiedenis is echter al voorbij sinds lange tijd. In de tussentijd is er veel gebeurd. Ik ben niet meer de jonge snuiter die ik was toen ik Robois verliet. Vallen voor Evelyne zoals ik

toen deed was belachelijk en dom. Het was een dwaze, puberse verliefdheid. Die is helemaal over en voorbij. Zoals jij heb ik een zeer actief leven geleid. Ik ben helemaal genezen, al sinds lang, van Evelyne!

‘Ben je daar zeker van? Waren er andere vrouwen? Ik zou je over die zaken niet moeten vragen, en het antwoord zal zonder twijfel een duidelijk ja zijn!’

Diego bloosde, trok de schouders op, lachte wat ongemakkelijk, en antwoordde dan, ‘ja, er zijn ondertussen andere vrouwen geweest. Geen enkele was belangrijk. Geen enkele duurde langer dan een paar weken. Ik ben opgegroeid. Ben jij opgegroeid?’

‘Ik heb me nooit erg ingelaten met mannen, Diego. Enkelen hebben het wel geprobeerd!’

‘Dat wed ik je! Ben je gelukkig?’

‘Heel erg! Natuurlijk! Ik heb mijn werk. Ik houd van mijn restaurant. Ik houd ervan nieuwe gerechten te ontwikkelen. Ik houd ervan wanneer mijn cliënten me tonen dat ze tevreden en verrast zijn, en wanneer ze me dat ook zeggen. Ik leerde op mijn eentje te leven, al heb ik dat altijd al gedaan. Ik houd me sterk!’

‘Ja, dat deed je al toen we nog kinderen waren.’

Michelle leek tot een beslissing te komen.

‘Ik was verliefd op je, Diego. Heel erg verliefd! Ik was toen zestien. Veel te jong. Jij had slechts ogen voor Evelyne. Zie je dus, ik was zo dom belachelijk als jij. We hebben beide een litteken.’

‘En ben jij ook genezen?’ vroeg Diego.

Hij was bevreesd voor het antwoord, maar Michelle antwoordde niet. Ze keek weer recht naar Diego, glimlachend, drong aan met haar blik, aarzelde, en dan dronk ze haar glas in één gulzige gulp uit.

Ze zuchtte, zei, ‘ik moet terug naar de keuken. Wacht nog een paar minuten, en ik zal je naar buiten begeleiden. We kunnen nog even praten. We zouden elkaar moeten terugzien.’

Weinig vrouwen hadden Diego ooit zo openlijk uitgenodigd. Gewoonlijk moest hij, de man, die woorden zeggen. Het kon hem nu met Michelle weinig schelen. Hij hield van haar openheid en haar zeer directe wijze van spreken. Het leek hem verfrissend, vergeleken bij al de vrouwen die hij ontmoet had.

‘Ja, ja, we moeten absoluut elkaar terug zien,’ antwoordde hij. ‘Hoe doen we dit jongen-ontmoet-meisje ding? Kom je me halen in een auto in een lang, roosgekleurd kleedje met een witte anjer? Ga ik ergens naartoe om je te ontmoeten?’

Ze lachte, ‘we kunnen elkaar ergens ontmoeten en nagaan hoeveel lintjes ons nog verbinden. Mijn vader organiseert een souper morgenavond in het Kasteel Bazaine. Het souper is meer ter ere van mijn schoonbroeder. Beschouw je hiermee als uitgenodigd. Kom om acht uur naar Bazaine. Ik zal je een stoel naast mij voorbehouden. Dat is, als je tenminste vóór Evelyne zult durven te staan zonder knikkende knieën.’

‘Ik zal voor Michelle komen, niet voor Evelyne!’

Michelle moest terug naar de keuken, maar ze bleef nog dralen en aarzelen. Ze keek weer naar haar leeg glas, bleef het in haar vingers draaien. Ze keek niet naar Diego.

‘Ik heb de laatste brief gelezen die je naar mijn zuster stuurde, Diego. Evelyne las de brief aan me voor. Het was een mooie brief, elke regel gevuld met liefde. Ik dacht niet dat het een belachelijke biecht was.’

‘Ik was een schooljongen toen, Michelle! Ik draaide rond haar zoals een tol, zoals een dolverliefde puber die ik toen was. Ik herhaal je, die geschiedenis is al lang voor mij afgehandeld. Ze is over, gedaan, beëindigd, verwerkt en vervaagd tot onder de grond.’
‘Je had haar kunnen trouwen, toen, Diego, had ze ja gezegd. Ze liep weg met iemand anders, en ik denk dat ze daarmee haar grootste levensfout heeft begaan. Maar we kunnen de tijd niet terugdraaien, nietwaar? Wel, je zei een grote waarheid. We zijn opgegroeid. Zoveel dingen veranderden. Zoveel is gebeurd. De littekens van onze jeugd doen geen pijn meer. Beschouw je uitgenodigd morgenavond op Bazaine.’

‘Mijn plotse verschijning daar kan het effect hebben als van een granaat die in de zaal ontploft, Michelle. Zouden we dat riskeren?’

Michelle lachte weer. Ze wierp haar hoofd in de nek. Ze lachte bijna luidkeels in de zaal.

‘Dat wil ik niet missen, dan! Ik houd ervan de ganse bende wakker te schudden, Diego! Ben je bevreesd?’

‘Het zal ik zijn die de schok veroorzaakt, Michelle. Ik denk niet dat ik daar nog van houd. Ik heb dergelijke situaties de laatste vele jaren vermeden als de pest!’

‘Ach, maak je toch geen zorgen! Heb je nu werkelijk angst? Laura is ook uitgenodigd, en ze zal komen. Ik zal je tussen haar en mij in persen, zodat je je beschermd zult voelen, arme jongen!’

Het was de beurt aan Diego om te lachen.

‘Goed, dan! Ik kom. Beloofd. Smoking?’

‘Ja, alstublieft. Of iets dat lijkt op een smoking. Een donker pak volstaat. Ik moet nu gaan. Wacht nog even op mij!’

Michelle stond op en verdween door de draaideur naar de keuken. Diego bleef haar achterna staren.

Diego riep de jonge dienstster en vroeg haar naar de rekening. Hij dronk zijn glas leeg, betaalde, maar bleef nog even zitten.

Michelle kwam terug. Diego stond dan op uit zijn stoel, zei dat hij naar huis moest terugkeren. Michelle vergezelde hem tot aan het ferry platform. Ze hield zijn arm vast op het pad. Het leek aan Diego alsof ze hier bezit van hem nam.

Hij was verbaasd over hoeveel er de eerste dag van zijn terugkeer naar Robois gebeurd was. Niet slechts Michelle, maar alle stadsbewoners leken wel hun handen op hem gelegd te hebben. Diego bewoog zijn lippen teder over haar haren, die Michelle nu los had laten hangen. Het haar viel laag, dik en zijdeachtig. Het was zacht haar om met de lippen te voelen en om zijn gezicht in te houden. Het hing tot onder haar schouders.

‘Ter ere van voeger,’ verontschuldigde hij zich om haar aangeraakt te hebben.

Ze bereikten de ferry. Michelle hield hem staande. Ze kwam dichterbij hem toe.

‘Ter ere van vroeger, Diego. Dit was een beetje opbiechtijd voor ons beiden. We staan gelijk, Diego de Trioteignes. Ik hield van je, jij hield van Evelyne. Waren we niet beiden belachelijk? Weten we nu niet beter?’

‘Nee, ik weet niet veel meer dan toen ik zo jong was, Michelle. Ik weet wel dat ik niet echt van Evelyne hield, niet echt. Ik hield van een waanbeeld, maar dat beeld was Evelyne niet. Ik wil iets anders dan belachelijke verliefdheid, nu. Ik wil een leven!’

Hij omhelsde haar, maar kuste haar niet. Ze boog haar hoofd trouwens laag. Hij raakte slechts haar haren weer aan, nu met zijn hand. Zijn vingers speelden in de zijde. Dat was het afscheid

dat hij haar kon geven, en ze vroeg ook niet meer. Michelle liet hem gaan. Diego ging naar de ferry. Hij bleef weer verward, dacht eraan om terug naar Michelle te rennen, maar hij herinnerde zich zijn opdracht, waarom hij naar Robois gekomen was. Het was te vroeg! Hij duwde op de startknop, de elektrische motor begon te gonzen. Hij keek naar achter zich, en zag Michelle nog steeds blijven wachten op de oevers van het meer. Ja, ze was de Vrouwe van het Meer. Zou ze zijn Vrouwe van het Meer worden? Hij wuifde een laatste maal, en hij bemerkte dat ze daar van hield.

Vóór de duisternis haar verborg, hoorde hij haar nog roepen, ‘vergeet morgenavond niet, Diego!’

Neen, hij zou dat niet vergeten.

Hij ging naar zijn auto in de donkere parking en reed weer naar Trioteignes. Hij reed snel en zelfzeker.

1.4. De imam van Robois. Zondag, 12 juli.

Commissaris Jozef Bikri reed naar de nieuwe moskee van Robois in zijn oude Renault van meer dan tien jaar oud. Hij had de auto al een hele tijd geleden moeten vervangen, maar hij was er nog niet toe gekomen. Men zet niet zo gemakkelijk oude vrienden terzijde. Jozef was gekleed in gewone burgerkledij, niet in zijn politie-uniform. Zoals de vorige dagen was de lucht warm en droog gebleven. De morgendauw was al vroeg verdampt rond de open wegen. De zon begon haar hitte aan de natuur op te dringen. Zelfs met zijn vensters open kon de Renault de hitte niet verspreiden die zich in de auto verzamelde.

Bikri had de imam van Robois niet opgebeld om zijn bezoek aan te kondigen. Het was reeds dicht bij elf uur toen de commissaris het centrum van Robois uit reed. Hij verwachtte met een hoge kans dat de imam niet bereid gevonden zou worden voor een gesprek, maar Bikri wou ook de moskeegebouwen van naderbij bekijken. Hij moest wat rondsluipen, de atmosfeer van de plaats insnuiven en voelen. Dat was zijn manier om Robois te kennen, en hij had te lang nagelaten dat ook te doen met de moskee. Hij had de moskee steeds vermeden! Bikri reed naar de Nationale Weg die de meeste dorpen van Robois doorkruiste en verbond, de N11, naar het zuiden van de stad, naar Turgoux. Hij reed gedurende twintig minuten, en draaide dan het complex in van de gebouwen van de moskee.

De moskee van Turgoux bestond uit meerdere gebouwen. De blokken van beton en glas, zeer modern en sober van structuur, stonden tussen veel meer van dergelijke, eigenlijk karakterloze constructies met platte daken van industriële hangars en grote distributiecentra. Bikri zag naast de moskee een sportcentrum, een meubelcentrum, en een verkoopzaal voor kinderkleding. Hij had zich in feite nooit gerealiseerd dat de parkingplaats vóór de moskee zo groot was. Honderden auto's konden hier parkeren, maar nu op zondag, stonden er heel weinig auto's, zodat de ruimte nog veel groter leek. Hij reed zo dicht nabij het moskeegebouw als hij kon.

Commissaris Bikri begon aan te voelen dat het niet een erg gepaste dag was om een onaangekondigd bezoek te brengen aan de imam, maar hij wou zijn onderzoek vooruit doen gaan. Wanneer hij uit zijn auto stapte, zag hij dat de eigenlijke moskee het groot, rechthoekig gebouw van één verdieping was dat recht vóór hem stond. Hij merkte dat aan de lange ingangsdeuren die uit dikke, glazen panelen bestonden. Hij beeldde zich in hoe deze deuren alle open konden staan tijdens de gebedsavonden. Nu leek alles gesloten en rustig. Hij zag ook dat er geen vensters stonden in de gevel die naar de weg gericht was. Bikri vond wel hoge, maar zeer smalle vensters aan de zijkanten, alle beschermd door ijzeren staven. De glaspanelen, ook die van de voorste deuren, waren gekleurd in felle tinten zodat men niet gemakkelijk kon zien wat er binnen gebeurde. Jozef Bikri stelde zich voor dat er een dikke muur zou staan, net achter de grote, glazen voordeuren, waarachter dan de gebedszaal zich zou bevinden, achter de eerder smalle ontvangstzaal. De bescherming van de ingang tot de moskee waren niet de glazen deuren, maar wel de muur achter de ontvangsthal!

Wanneer de zon door de zijvensters in de gebedszaal scheen, zouden vele kleuren in de ruimte geprojecteerd worden, ook in de ontvangstzaal, wat voorzeker een mooi lichteffect zou creëren. Bikri beeldde zich dat in, maar hij wist niet of dat ook werkelijk het geval was. Hij had nog nooit een voet in de moskee gezet, noch in het oud noch in dit nieuw gebouw. Hij wandelde naderbij, en vergewiste zich ervan dat door één van de vensters naar binnen

kijken onmogelijk was. De kleuren op het glas waren te donker. Het glas was ondoorzichtbaar. De panelen stonden ook te hoog. De architecten waren voorzichtige mensen geweest.

Commissaris Bikri bleef zich een tijdje de verschillende aspecten van het gebouw in te nemen. Hij floot wanneer hij de omvang begreep van het geheel. Hij ging daarna naar de deuren van de moskee en bemerkte een koperen plaat die aanduidde dat dit inderdaad de moskee van Robois was. Hij vond de deuren gesloten. De panelen openden zich niet wanneer hij aan de klinken trok en aan de glazen panelen ratelde. Hij zag ook geen bel. Hij aarzelde gedurende enkele ogenblikken, keek naar boven, terzijde, en besloot dan rond de moskee te zoeken. Hij miste geen details. Hij bemerkte dat de moskee geen hoge minaret had. Een minaret zou inderdaad weinig nut hebben, hier, want de oproep tot de gebeden zou slechts gehoord worden door de enige mensen die in de ondernemingen van deze industriële zone werkten. Bikri geloofde ook dat de Christelijke gemeenschap van Robois er niet van zou hebben gehouden andere torens te zien oprijzen dan die van de katholieke kerken van de stad en van het burgerlijk belfort nabij de abdij, de toren van de oude civiele autoriteit van Robois. Robois zou ook niet toegelaten hebben om luidsprekers te installeren, die de gebeden van de imam in het Arabisch over de stad konden werpen. De moskee van Robois was inderdaad een groot complex, maar gebouwd in een uiteindelijk zeer moderne, lage, eerder onpersoonlijke, Europese stijl, om te passen in de architectuur van de omliggende gebouwen en er als het ware discreet in te verdwijnen. Deze moskee wou niet echt de aandacht op zich trekken. Toch was het geen nederig gebouw. Het zag er discreet, maar massief en omvangrijk uit voor de commissaris.

Jozef Bikri wandelde verder langs de linkerkant van de moskee, naar de gebouwen die er achter lagen. Hij kwam aan bij drie andere constructies. Die ook bestonden uit rechthoekige blokken van één tot twee verdiepingen met platte daken. Eén gebouw stond vlak achter de moskee, in het verlengde van de gebedszaal. Bikri veronderstelde dat dit de plaats kon zijn waar de imam woonde en zijn kantoor had ingericht.

Een tweede gebouw leek op twee verdiepingen appartementen te bevatten. De commissaris telde tien grote vensters aan elke verdieping. Hij meende dat er dus minstens twintig appartementen in dat gebouw ingericht waren. Hij vroeg zich af of die appartementen tot aan de achterkant van het gebouw liepen, dan wel of er nog meer appartementen aan de achterzijde zaten. Hij zag een tuin van berken en struiken achteraan. Kon het moskeecomplex veertig tot vijftig appartementen inhouden? Wie woonde hier?

Het derde gebouw was een complex op zich. Dit ook was een gebouw van twee verdiepingen hoog. Het hield een grote cafetaria, het theehuis van de moskee. Bikri wist dat hier geen alcohol zou geschonken worden. Hij ging naar de glazen gevel toe. Het glas was hier doorzichtig. Hij stapte naar een menukaart die aan de binnenzijde van één van de vensters hing. Hij hield de stralen van de zon tegen met een hand boven de ogen. Hij las dat men thee en koffie kon bestellen, soda water, cola, sandwiches en enige eenvoudige warme schotels. De prijzen waren redelijk. Het theehuis was ook gesloten vandaag, op dit uur. Bikri zag een zeer propere zaal met rijen van tafels en stoelen in een moderne, simpele stijl, gemaakt van hout, en geplaatst in een rechtlijnige, strakke orde. Het restaurant glom van de netheid. Glazen en flessen stonden mooi gerangschikt op glazen berden achter een lange toog.

Naast het restaurant bevond zich een Halal slagerswinkel, een winkel met nog andere Halal producten, maar geen bakkerij. Al die winkels waren gesloten en er wandelden geen mensen rond. De moskee lag er doods bij op zondag, zoals eigenlijk ook de rest van Robois. Het zag er naar uit dat de Moslims zo zelden op weekeindes uit hun huis kwamen als de andere mensen in België!

Het gebouw van de cafetaria en van de winkels stond in L-vorm, en verder achter zag Jozef Bikri nog een andere vleugel die nog meer vergaderzalen hield, of kleinere zalen voor speciale ceremonies.

De katholieke kerken van Robois hadden naast hen kerkhoven liggen. Sommige van die kerkhoven waren klein van oppervlakte, andere groter. Er lag geen begraafplaats rond de moskee van Robois. Bikri herinnerde zich dat zijn vriend, de burgemeester, hem verteld had dat de imam van Robois een aparte ruimte aangevraagd had in de centrale begraafplaats van de stad om er de overleden Moslims in te begraven, een ruimte die voorbehouden zou zijn voor de Moslims, en die door de imam plechtig zou ingewijd worden. De Gemeenteraad had zich akkoord verklaard met die vraag. De rijkere Moslims, echter, zonden hun geliefkoosde overledenen in hermetisch gesloten doodskisten per vliegtuig naar hun land van herkomst. Vooral de mensen van Marokkaanse en Algerijnse afkomst deden dat. De traditie was niet zo duidelijk in de Turkse gemeenschap.

Die bedenkingen hielden het brein van Jozef Bikri bezig terwijl hij rondsloerde in het moskeecomplex. Hij bleef onder de indruk van het modern, sereen, sober, geometrisch uitzicht van de onversierde gebouwen. De lijnen van de gebouwen waren zeer strak en streng! Hij beeldde zich wel in dat binnenin meer versieringen zouden aangebracht zijn. De zeer mooie curven van het Arabisch geschrift, de citaten uit de Koran, konden kunstzinnig geschilderd zijn in gouden kleuren op de binnenmuren en op de plafonds. Van buiten kon het complex er uit zien als een karavanserai in de woestijn, waarvan men de blanke muren al van ver kon bemerken. Het complex was slechts een verzameling van rechthoekige dozen voor Bikri. Het leven binnenin, verborgen voor de buitenwereld, kon echter vol kleuren en vol heel intense levendigheid zijn. Van buiten af leek de plaats koud en onpersoonlijk. Bikri kreeg weer greep op zichzelf, en was plots heel ongeduldig om de imam te vinden.

Een man, gekleed in een lange, witte djellaba, kwam uit de cafetaria, zag de commissaris en kwam naar hem toe.

De man vroeg heel vriendelijk, ‘kan ik u helpen, broeder? Bent u naar iets of iemand in het bijzonder aan het zoeken?’

‘Ik zou met de imam willen spreken,’ antwoordde Commissaris Bikri al glimlachend, en met weinig woorden.

De man wees naar het gebouw achter de eigenlijke moskee.

‘U moet aan die deur, ginds achter u, bellen. De imam woont daar. Iemand zal open doen, zelfs als de imam afwezig is.’

Jozef Bikri dankte met een knik, draaide op de hielen, en stapte langzaam naar de aangewezen deur. Hij vond een elektrische bel met een naambordje ‘Imam Dhakir El-Amin’, en duwde op de knop. Hij hoorde geen gerinkel. Hij moest een heel tijd wachten, zich onderwijl afvragend of zijn gebel enig succes zou hebben. Hij bemerkte dan een camera boven zijn hoofd, naar hem gericht. Hij keek weer achter zich, en zag dat de man die hem de

woonst van de imam aangeduid had, nog steeds niet was weggegaan. Die man ook wachtte nog, en bleef naar de commissaris kijken.

Ten slotte opende de deur. Een kleine, pezige man opende. De man droeg een bril die hij nu af nam, sloot en in zijn hemd stak. Hij was zeer kort geschoren, gekleed in normale Belgische klederen, in een wit, open hemd, een zwarte fluwelen broek opgehouden met een bruine, lederen riem, en hij liep op pantoffels. De man was opgeschud uit de intimiteit van de rustdag.

Hij vroeg bedeesd, ‘ja? Kunnen we u helpen?’

‘Goede morgen! Ik zou willen praten met de imam van de moskee,’ zei Jozef Bikri.

‘Natuurlijk,’ glimlachte de man vriendelijk. ‘Ik ben de imam van Robois. Ik heb echter niet veel tijd, vandaag. Ik kan u wel even ontvangen. Wat kan het onderwerp zijn van uw bezoek, broeder?’

‘Ik ben commissaris Youssouf Bikri van de politie van Robois. Kunnen we een kort gesprek voeren, imam? Ik zal u niet lang ophouden.’

‘Kom binnen, kom binnen,’ zei de imam.

Hij opende de deuren verder open en maakte plaats om Jozef Bikri te laten binnenkomen.

De imam opende een zijdeur in de ingangplaats, en hij duwde Jozef Bikri zachtjes naar binnen. De kamer diende als een soort conversatiekamer. Ze was klein, had als meubels slechts vier stoelen en een laag tafeltje. De muren waren niet versierd zoals Bikri gehoopt had. Enkele folders lagen netjes de ene op de andere geplaatst op de tafel. De muren en het plafond waren beschilderd met dezelfde gebroken witte kleuren. De kamer voelde koud aan. Het gebouw had klimaatregeling! Bikri stapte in een vermindering van minstens tien graden. Niet slechts de lucht voelde echter koud aan. Bikri voelde de ganse sfeer hier kil, en zo onpersoonlijk als hij de buitenstructuur van het complex gevonden had.

De imam stelde met een vage beweging van zijn hand een stoel voor aan de commissaris. Hij ging zitten recht tegenover Jozef Bikri.

Een andere man kwam dan de kamer in. Die man was groot, indrukwekkend, zeer gespierd en zwaar. Hij ging gekleed in een lange, witte djellaba, en droeg een kort, wit hoofddeksel. Zijn baard was lang en zwart, zijn gezicht verder ongeschoren. De man ging niet zitten. Hij bleef achter de imam staan, zijn twee armen gekruist over zijn brede borst.

‘Jamal zal ons assisteren,’ legde de imam uit. ‘Hij mag alles horen wat we zeggen. Hij heeft ons volledig vertrouwen.’

Bikri bemerkte eveneens een kleine camera vóór zich, hoog aan de muur, gericht naar de stoelen, alleen het oog van de lens zichtbaar, de camera in de muur verstopt. Waarom had de imam een getuige nodig, of beveiliging? Jozef had ook de imam geen knop zien induwen, had hem niet een derde persoon horen bij roepen. Hij kon enkel vermoeden dat het openen van de deur van de conversatiekamer een signaal had gezonden naar ergens anders in het gebouw. Of iemand was nu op beeldschermen aan het volgen wat er in de kamer gebeurde. Waarom had de imam al die beveiligingen nodig?

‘U bent de imam van Robois, Sjeik Dhakir El-Amin,’ begon Jozef Bikri, hopen enige reactie uit te lokken.

‘Niet echt, neen,’ onderbrak de imam hem snel. ‘De imam van Robois, Imam Dhakir El-Amin, heeft Robois tijdelijk verlaten. Ik ben slechts de assistent-imam, maar ik doe dienst als imam in zijn afwezigheid. Mijn naam is Madyan Bin Mahfouz. Hoe kan ik u helpen?’

‘Ik ben de leider van de politiemacht van Robois, imam. Ik leid een onderzoek naar een misdaad die verricht is in onze stad. Een man is vermoord en zijn lichaam in de Largeau rivier geworpen. Ik heb een tekening van hoe hij er levend kan uitgezien hebben. Ik hoopte dat u de man kon herkennen.’

Jozef plaatste een afdruk van het portret, van de robotfoto van de vermoorde man op de tafel, net vóór Bin Mahfouz. De man volgde elke beweging van Bikri, zag het papier, maar keek er niet indringend naar. Jozef Bikri wachtte op een reactie. De imam boog zich over de tafel, keek even met meer interesse, maar hij nam het papier niet op.

De imam antwoordde, ‘neen, commissaris, ik ken die man niet. Ik las over de misdaad in de nieuwsbladen. Dit is schokkend, nietwaar? Een dergelijke misdaad in Robois? Onze stad bleef anders gespaard van eerdere verschrikkelijke daden. Dit komt zonder twijfel ten gevolge uw goede diensten aan onze gemeenschap. Waarom denkt u dat ik het slachtoffer kan gekend hebben?’

Jozef Bikri antwoordde niet. Hij plaatste een foto naast de tekening op de tafel.

‘Dit is hoe de vermoorde man er in werkelijkheid uitzag, imam. Herkent u dit gezicht?’

De imam keek ditmaal met meer aandacht en van dichterbij. Hij sprong dan terug achteruit in zijn stoel alsof hij door een slang gebeten was. De man verbleekte in afgrijzen, de afkeer en angst toonde zich in zijn ogen.

Hij zei, ‘dit is weezinwekkend, commissaris! De arme man! Neen, ik herken dit gezicht niet. Ik herhaal, wat laat u denken dat ik deze man zou gekend hebben?’

‘Het lichaam dat we vonden was slechts gekleed in een witte djellaba, imam, en de misdaad leek op een rituele Moslim executie. De man was onthoofd.’

De imam antwoordde geschokt, ‘er bestaat geen Moslim ritueel voor onthoofding, commissaris!’

‘Zegt de Sura 47, de sura van Mohamed, niet in een vers dat wanneer een Moslim een ongelovige ontmoet hij hem het hoofd moet afslaan en hem zo moet slachten?’

‘Dat is een vers dat verwijst naar de veldslag van de eerste gelovigen van de Islam tegen de ongelovigen van Mekka die een beleg hielden aan de Profeet! We keuren die daden niet goed, hier, commissaris!’

‘U herkent dit portret dus niet?’ drong Bikri aan.

‘Neen, natuurlijk niet. Mag ik toevoegen dat niemand dit gelaat zou herkennen! Het gezicht is onherkenbaar verminkt!’

‘Wel dan,’ knikte Bikri. ‘De man leek ons van Maghrebijnse of Semitische oorsprong te zijn. U hebt een grote gemeenschap van gelovigen. U ziet veel mensen. Ik hoopte dat u het slachtoffer kon herkennen.’

‘Ik moet u herhalen, commissaris, neen, ik herken hem niet!’

De imam bewoog echter zenuwachtig zijn vingers. Hij boog de ogen, en vermeed zowel naar de foto als naar de indringende blik van Jozef Bikri te staren. Jamal bleef strak naar de muur achter de commissaris kijken, en naar niets anders. Zijn gezicht bewoog niet. Jozef Bikri nam de foto en de tekening weer van de tafel op, bedacht zich, en toonde ze aan Jamal. De man keek, maar schudde het hoofd. Bikri stak de papieren terug in de binnenzak van zijn vest. Hij voelde zich allesbehalve op zijn gemak in de kamer. Hij veranderde van onderwerp.

‘U hebt een mooie moskee, imam! Hoe oud is ze? Ze lijkt me nieuw gebouwd.’

‘Dat zoudt u moeten weten, commissaris. U kwam naar hier vóór mij! Ik kwam slechts twee jaren geleden naar Robois. Bent u ook niet een Moslim? Dat is toch wat de mensen me vertelden. Ze noemen u een voorbeeld voor onze gemeenschap. Een man die uit de immigratie kwam en die commissaris werd! Dat is een zeldzame prestatie. Ik denk zelfs dat u de enige Moslim commissaris van België bent. Ik geloof dat ik hoorde dat uw origines in Marokko liggen?’

‘Dat is zo. Mijn ouders emigreerden uit Marokko, maar ik ben in België geboren.’

‘Ik ben ook geboren in België, commissaris, in Brussel, zoals u, geloof ik. En bent u een Moslim bij religie?’

‘Een Moslim, ja.’

‘Ik zag u echter nooit in de moskee. Ook, uw echtgenote verkiest in andere plaatsen dan het moskeecomplex te vergaderen om met onze vrouwen te spreken. U hebt ook veel Christen vrienden, hoorde ik. U lijkt me uw geloof niet zeer te eren, en uw echtgenote gedraagt zich openlijk vijandig en misprijzend tegenover ons.’

‘Ik oefen mijn geloof niet in het publiek uit. Ik zeg mijn gebeden en onderhoud de vijf zuilen van de Islam. Met de shahadah verklaar ik mijn geloof, met de salat bid ik vijf maal per dag, ik geef aalmoezen in zakat, ik vast in de maand van ramadan, maar ik moet nog op een pelgrimstocht in de hajj naar Mekka gaan. Misschien zal ik op een dag deelnemen aan de hajj. Mijn geloof is een privaat geloof. Ik blijf zeer privé en persoonlijk in wat ik geloof. Ik ook ben discreet, imam. Dat moet ik zo houden, ik ben de commissaris van deze stad.’

‘Dat begrijp ik. Omdat u commissaris bent hier, kunt u uw geloof niet uitbazunen. Denkt u dat u een goede Islamiet bent?’

Jozef Bikri had het lelijk gevoel dat hij geoordeeld werd. Hij had nu werkelijk de indruk dat hij ondervraagd werd, en beschuldigd, in plaats van dat hij de imam aan de tand aan het voelen was. Het was een goede strategie van de tegenpartij. Hij hield niet van het sarcasme van de man die tegenover hem zat. Hij verbrak direct die richting in het gesprek.

‘Mag ik vragen waar de fondsen vandaan kwamen, de fondsen die toelieten dit complex te bouwen?’

‘Meerdere bronnen betaalden voor de moskee, commissaris. Zoals u zonet zei is de liefdadigheid één van de zuilen van de Islam. We vormen een vredelievende gemeenschap. We verrichten geen moorden. We proberen om discreet te blijven. We voeren ons geloof in vrijheid, nederigheid en rust. We blijven vriendelijk met de andere religieuze gemeenschappen, voor zover ons geloof ons dat toelaat, met de katholieke Christenen, met de protestante Christenen, en met nog anderen. We houden aan een gematigde Islam en leggen de nadruk op wat goed en menselijk is in de Koran. We provoceren niet en zoeken niet de woede en afgunst van anderen op ons te halen. We bestuderen de Koran, maar aanvaarden de ilm al-kalam, de studie en de verdediging van ons geloof. De kalam, het nadenken over de Islam, is onze collectieve plicht. We bestuderen in onze school de Koran en ook de Sunnitische Hadith, de uitspraken van de Profeet. We passen onze logica toe om de Koran te benaderen en ons geloof te verdiepen. We leren wat ons betere Islamieten kan maken, in de waarlijke zin van het goede, en vermijden het slechte te doen.’

‘Dan zou ik u de Shaykh al-Islam moeten noemen,’ wierp Bikri een beetje spottend tegen. ‘U studeert de Koran zoals al-Ashari onderwees. U behoort zo tot de ulama, tot de geleerden die ons tonen hoe de Koran zou moeten gelezen worden. Ik houd ervan dat u definieert bij consensus!’

Bikri hield een stilte aan. Geen reactie kwam. De imam bleef een beetje verbaasd naar Jozef kijken.

Bikri vervolgde, ‘u interpreteert de Koran, imam. Is dat niet verboden? Is de Koran niet het woord van God, overgeleverd via de Profeet, en bijgevolg niet te interpreteren?’

De imam ontweek de valstrik. Hij hield zich aan het beeld van de gematigde Moslim.

‘De Koran werd naar Mohamed gebracht door de engel van God,’ ging de imam verder. ‘We aanvaarden het feit dat de Koran ook bepaalde gedachten van de Profeet zelf bevat, en sommige van zijn gebeden aan God. We zijn geen Salafisten, commissaris!’

‘U interpreteert dus wel degelijk de Koran?’

‘Neen, dat doen we niet. We zoeken het goede in de koran. We proberen de Koran beter te begrijpen, beter te zoeken naar het doel dat God had door ons het Boek te geven.’

‘Fijn, fijn,’ stopte Jozef Bikri de bekeringsijver van de imam.

Die inspanning was aan Bikri verloren. Jozef zou niet de wijze veranderen waarop hij zijn geloof beleed.

Commissaris Bikri vroeg nog, ‘hebt u er iets op tegen als ik de tekening van het slachtoffer aan andere personen in uw gemeenschap zou tonen?’

‘Neen, daar kan ik niets op tegen hebben, natuurlijk niet, commissaris. We blijven steeds tot uw beschikking, en we zullen welwillig de autoriteiten van ons land helpen. Zondag is echter niet een goede dag voor uw onderzoek. We openen onze gebouwen wel voor de avondgebeden. Veel mensen blijven thuis. Ziet u, we volgen de geplogenheden van het land! We zouden u graag willen zien deelnemen aan onze gebeden en u zien komen luisteren naar onze preken.’

Jozef Bikri vroeg, ‘ik ben van Marokkaanse afkomst. Van welk land komt u vandaan, imam?’

‘Mijn origines liggen in Saudi-Arabië, commissaris, maar ik ben een geboren Belg. Ik heb een Belgische identiteitskaart.’

Jozef Bikri kon thans aan niet veel meer denken om nog te vragen. Hij was zich er goed van bewust dat de imam de meeste van zijn vragen niet rechtstreeks had beantwoord. Hij zou informatie ergens anders moeten zoeken. Hoe kon hij praten met de andere Moslims die verbonden waren met het moskeecomplex? Het leek hem niet gemakkelijk. Iedereen zou de lippen stijf op elkaar houden.

‘We moeten ons gesprek hier afsluiten, commissaris,’ zei plots de imam. Hij stond op. ‘Ik heb nog veel werk en mijn aanwezigheid is elders vereist.’

De man die Jamal heette haastte zich naar de deur en opende ze al. Jozef Bikri keek toch opnieuw naar de imam.

Hij kon het niet laten een laatste maal aan te dringen, ‘de weigering om de autoriteiten van ons land te helpen in gevallen van misdaden kan ook als een misdaad beschouwd worden, Imam Bin Mahfouz! Mag ik u nogmaals verzoeken en aandringen om als u nog iets mocht horen of weten betreffende deze zaak, me vooralsnog te contacteren? Ik laat u mijn kaartje achter met mijn telefoonnummer. Zoals u weet is ons politiestation in de abdij van Robois.’

‘Dat weten we, commissaris.’

Jozef Bikri liet zijn kaartje op de tafel liggen vóór de imam, maar de imam nam het kaartje zelfs niet in de handen. Bin Mahfouz weigerde ook nog om Bikri direct aan te kijken. De commissaris aarzelde. Hij voelde de vijandelijkheid nu duidelijk in dit gebouw.

‘Een laatste woord nog,’ zei hij. ‘Wanneer komt de hoofd imam nog terug naar Robois?’

‘Dat weten we niet, commissaris. Hij blijft soms weken afwezig.’

‘Kunt u de imam dan informeren van mijn bezoek?’ drong Bikri aan. ‘vraag hem alstublieft om contact op te nemen met mij zodra hij terugkeert.’

De assistent-imam sloot de ogen, wat Jozef Bikri als een aanvaarding aanzag. Bikri stapte langzaam langs Jamal. Hij moest zich zijwaarts houden, want de man sloot half de opening af.

Hij zei, zich naar de imam draaiend, ‘dank u om me ontvangen te hebben!’

De imam knikte zelfs niet meer. Bikri ging de gang in. Jamal hield de deur naar buiten open. Toen Jozef Bikri in de hitte van de middag stapte, begon hij te zuchten en te puffen, maar daar trok Jamal zich weinig van aan. De deur sloot direct achter de commissaris. Niemand keek nog naar waar Jozef Bikri vervolgens heen ging. De commissaris groette formeel naar de camera boven de deur, en glimlachte vergenoegd.

Commissaris Bikri zag geen mensen meer in het complex. Hij wandelde langzaam naar zijn wagen, en reed naar huis. Slechts dan maakte hij zich de opmerking dat hij nog nooit mannen die djellaba’s droegen in Robois gezien had. Waarom dan droegen zo vele mannen djellaba’s in de moskeegebouwen? En waarom niet de imam?

Jozef Bikri reed snel naar zijn huis. Er was weinig of geen verkeer van auto’s en vrachtwagens op de wegen, deze zondagmiddag. Hij kon snel rijden. Hij stormde ook plotseling zijn huis in, blij om met zijn familie te kunnen praten. Wanneer hij de deur van zijn living onstuimig open duwde, hoorde hij het geschuif van snelle bewegingen. Hij trok de deurpanelen volledig open, en zag aan de beide einden van zijn grote sofa twee jongelingen zitten met hoogrode gezichten. Aan het ene eind zat zijn jonge schoonzus Khadijah Bennani, en aan het andere eind een jongeman die hij nog in het geheel niet kende. Jozef herinnerde zich dat hij Khadijah in de straten met deze man had zien wandelen. Hij beeldde zich in hoe, slechts een fractie van een seconde eerder, deze twee lichamen heel wat dichterbij elkaar op de sofa hadden gezeten!

De jongeman sprong recht, Khadijah ook, en het meisje stelde haar jonge vriend voor, ‘oh, dag, Youssouf! Dit is Hamza Al-Harrak. Hamza is naar hier gekomen om je oude radio te herstellen, en Samia heeft hem uitgenodigd om bij ons te blijven eten!’

Jozef glimlachte, ‘ja, ik wist dat Hamza één dezer dagen zou komen. Wel, jongeman, ik ben blij met je kennis te maken. Hoe gaat het met je? Had je enig geluk met de radio?’

‘De radio werkt, mijnheer, en een goede dag ook aan u. Ik ben blij u te ontmoeten. De radio werkt, maar ik heb de vacuümbuizen binnen slechts voor de show gelaten. Ik vond in de winkels van Robois geen vervangstukken ervoor. Ik vrees dat het geluid nu komt van een transistorkaart die ik in de radio plaatste. Ik verbond die met de ontvanger en de versterker in het toestel, die nog goed werken. Al de knoppen op de radio werken daarom nog zoals vroeger. Het is een mooi toestel, met een mooi retro uitzicht. Bakelieten radio’s worden niet meer gemaakt vandaag, meen ik.

‘Ik kreeg die van mijn vader,’ zei Bikri. ‘Mijn vader kocht hem in Marokko, veel jaren geleden. Hij bracht de radio mee in zijn bagage toen hij naar België kwam en hier een thuis vond. Het is eigenlijk een museumstuk, maar het herinnert me aan mijn vader. Dat is waarom ik er zo aan houd. Ik sta bij je in het krijt, jongeman. Je moet me zeggen hoeveel ik je moet betalen. Is Samia in de keuken?’

Die laatste vraag was gericht aan Khadijah, die zich ondertussen een beetje leek te ontspannen. Ze glimlachte en knikte bedeesd. Khadijah was gewoonlijk allesbehalve een bedeesd en ingetogen meisje, wist Jozef. Misschien was haar geweten een beetje aan het knagen.

Jozef liep snel door naar de keuken. Hij vond Samia daar, gebogen over een stomende pot couscous. Ze draaide energiek in de groenten en in het graan. Jozef kuste haar in de nek, waarbij ze even giechelde. Jozef leerde zo dat ze vandaag goed gehumeurd was. Samia draaide dadelijk haar gezicht om een lange kus op de lippen van hem te ontvangen. ‘Waar zijn de kinderen?’ vroeg Jozef terwijl hij achter haar rug een vinger in de pot stak om te proeven.

Samia sloeg hem op de handen met haar lange, houten lepel.

Ze zei, ‘de kinderen zitten boven. Voorgerecht is een tomaat met garnalen en mayonaise, op de Belgische wijze. Het hoofdgerecht is couscous met lam en lamsribbetjes terzijde voor de gulzigen. Er is een salade. Ik kocht ook nieuwe kazen, Herve en Comté en Roquefort. Khadijah heeft een cake gebakken. Het is slechts een cake bereid met alles klaar in de bloem uit een doos, behalve de eieren en de boter, maar je zult zeggen dat die cake wonderbaarlijk past bij de thee, zo niet krab ik je de ogen uit. Dien je ons wat wijn op?’

‘Rode of witte?’ vroeg Jozef.

‘Rode,’ fluisterde Samia, ‘voor met het lam en de kazen. We zijn toch maar geen goede Moslims! We zouden zoveel wijn niet mogen drinken.’

‘Wat?’ riep Jozef Bikri uit, ‘ben je vergeten wat er in de Sura 83 geschreven staat, de sura van diegenen die karig toebedelen, dat de rechtschapenen in vele vreugden zullen verblijven, één van die vreugden zijnde dat uitverkoren, verzegelde wijnen hen zullen gegeven worden om van te drinken met volle teugen? Zijn wij niet rechtschapen? Is het paradijs niet wat we hebben? Creëerde jij juist niet mijn paradijs op aarde?’

‘Ja, liefste, en Sura 2, van de koe, zegt dat er zowel grote zonde als voordelen liggen in wijn, maar meer zonden dan voordelen! De Islam laat de wijn niet toe.’

‘Dus,’ concludeerde Jozef, ‘laat er ons geen misbruik van maken en slechts enkele glaasjes ervan drinken om de geneugten, de voordelen te nemen en de zonde te laten! Hoe wijs is toch de Koran!’

Samia kon het niet toestaan haar laatste woord te verliezen, dus citeerde ze, ‘Sura 5, van de tafel, zegt zoiets als: oh, gelovigen, wijn en andere dingen zijn een verfoeilijke gruwel van het werk van Satan. Vermijd wijn, zodat jullie mogen genieten van voorspoed.’

‘Verdomme, Samia,’ wierp Jozef al even snel terug, ‘de sura’s die ik aanhaalde hebben alle hogere nummers, zodat ze de sura’s 2 en 5 verbeteren en vernietigen. En in mijn geliefkoosde Sura 47 van Mohamed, liet de Profeet opschrijven dat er in het paradijs rivieren van melk en rivieren van wijn lopen, zo heerlijk om van te drinken! Ik haal dat letterlijk aan! Kijk naar ons. Zijn we nu niet aan het kibbelen over verzen uit de Koran zoals twee fundamentalisten? Misgun me toch mijn paradijs niet, vrouw!’

‘Geef me dan ook maar een beetje van dat paradijs, mijn echtgenoot,’ lachte Samia superieur. Ze maakte weer een hartje van haar lippen, en Jozef kuste Samia opnieuw. Hij hield de kus lang aan, ditmaal, gunde haar de overwinning, maar Samia duwde hem even later weg wanneer zijn handen begonnen te strelen.

‘Houd je gedeisd, Youssof Bikri, of je zult verbrande couscous moeten verorberen!’
Ze draaide weer in de couscous en zei dan, ‘in het paradijs kun je zoveel wijn drinken als je wilt. Hier, draag zorg dat je niet in de zonde vervalt!’
En dat was dat.

Jozef zuchtte, maar ging toch de kelder in en kwam terug de keuken in met een fles Bourgondische Ladoix wijn.
‘Rivieren van wijn vloeien in het paradijs om voor ons van te drinken,’ begon hij weer. ‘Als dat waar is, dan ben ik er heilig van overtuigd dat het rivieren van Ladoix moeten zijn: zuiver, van slechts één enkele soort druiven, licht zoals de lucht, doorzichtig en toch rood zoals robijnen, die het licht opvangen, en de wijn die zo aangenaam kietelt als de borsten van mijn geliefde!’
‘Wordt niet erotisch geprikkeld over mij wanneer ik in mijn keuken werk, Youssof Bikri! Begin niet te denken dat je Omar Khayyam bent!’ schreeuwde Samia, en dreigde weer met haar reusachtige lepel. ‘Ga en zeg aan Khadijah om de schotels op de tafel te plaatsen. Roep de kinderen naar beneden. Het eten is klaar!’

Jozef zuchtte weer en nam de fles naar de eetkamer als troost.
Khadijah was al bezig een nieuw kleedje op de tafel te plaatsen, en Hamza had een aantal porseleinen schotels in de handen. Jozef glimlachte. Khadijah was al begonnen met Hamza te temmen en aan te leren. Jozef hielp met de glazen.
‘Neem jij ook wat wijn, Hamza?’ vroeg Jozef.
Hamza keek naar Khadijah, dan naar Jozef.
Hij voelde een valstrik en antwoordde zedig, ‘neen, dank u, commissaris Bikri. Water is goed genoeg voor mij.’
‘Ik wil wel een glas wijn,’ voegde Khadijah snel en uitdagend toe, kinnetje de hoogte in.
Ze was zichzelf aan het laten gelden tegenover Hamza, dacht Jozef al lachend. Goed, meisje!

‘Hamza,’ vroeg Jozef, terwijl hij hen hielp om de tafel te dekken voor het zondagsfeest, ‘woon je al lang in Robois?’
‘Ik kwam in België aan met mijn oom en tante toen ik vijf jaar oud was,’ antwoordde Hamza terwijl hij de vorken, messen en lepels naast de schotels plaatste. ‘Mijn ouders waren voordien al naar België gekomen. Ze werden erg geholpen door een imam. Toen ze in Brussel aankwamen, hadden ze geen geld, geen onderdak, en geen werk. De jonge imam zorgde voor hen, vond hen een klein appartement in Brussel, een beetje geld voor hun eerste onderhoud, en een degelijke job voor mijn vader. Mijn vader vond nadien wel beter betaald werk, en hij huurde een ruimer en beter bemeubeld huis voor mijn moeder. Hij begon handel te drijven en werd voorspoedig. Hij kocht zich een huis, hier in Robois. Toch, zonder de hulp van de imam, zouden mijn vader en moeder nu nog in armoede geleefd hebben, want ze zouden geen degelijke start in hun leven gekregen hebben!’
‘Hoe heette die imam dan?’ vroeg Jozef Bikri, plots meer geïnteresseerd en ook een beetje gealarmeerd.
‘Zijn naam was Madyan Bin Mahfouz,’ antwoordde Hamza onschuldig. ‘Hij was toen nog zeer jong. Hij is nu de assistent-imam van de grote moskee van Robois. Hij is een goede man, en van Saudische afkomst.’
‘Ja, ik heb hem ontmoet,’ meldde Jozef Bikri na enige aarzeling.

Jozef voegde toe, ‘Bin Mahfouz lijkt me een redelijke man te zijn. Ik meen dat hij in de deugzaamheid van de rede gelooft om er de Islam mee te beschouwen. Hij lijkt me de ilm al-kalam voor te stellen, de menselijke gave van het eigen denken en van de beschouwing over hoe we de Koran zouden moeten benaderen om onze Islamitische spiritualiteit te beleven. Ik ben het eens met die zienswijze. Hij toont wel een tikkeltje eenzijdigheid in religieuze kwesties, hoewel niet meer dan van een imam kan of moet verwacht worden.’

Hamza antwoordde niet. Hij bleef Khadijah met gebogen hoofd helpen. Jozef had wel de indruk dat de jongen wist waarover de commissaris sprak. Jozef duwde de jongen niet verder in een hoek. Hij vroeg hem slechts wat hij later in zijn leven wou worden.

Hamza antwoordde dat hij ingenieur wou worden in een grote fabriek, en zo mogelijk in een onderzoek-en-ontwikkeling afdeling wou werken. Hij wou in België blijven. Hij verklaarde dat hij geen bindingen had met zijn Arabisch land van herkomst.

Gedurende een ogenblik speelde Jozef Bikri met het idee om Hamza het portret in tekening te tonen van de vermoorde man. Wanneer hij echter dacht aan hoe Samia daarop kon reageren, zijn werk naar huis brengen en gasten thuis ondervragen, dan zette hij dat idee snel uit zijn hoofd. Hij riskeerde het niet zijn geliefde zondag te bederven! Bikri koesterde bijgevolg het duidelijk geluk om een rustige maaltijd te hebben met zijn familie en met de twee jonge mensen als levendige, even gelukkige gasten. Zijn familie kende geen zorgen!

Hij begreep nu ook een beetje beter waarom Khadijah in België wou blijven na haar studies. Hij voelde zich blij om Hamza ontmoet te hebben. De Marokkaanse familie van Khadijah moest nu maar niet een echtgenoot voor haar aan het zoeken zijn! Daar zou heibel van komen.

Later, kwam Samia triomfantelijk de eetkamer in met een grote schaal waarop de tomaten gevuld met grijze garnalen prijken, met de salade en met nog meer garnalen op de salade. Jozef diende de wijn op. De kinderen renden de eetkamer in, en de familie Bikri begon te genieten.

1.5. In het ‘Paard Bayard’. Zondag, 12 juli

Op dezelfde zondagmorgen reed Diego de Trioteignes eerst naar het kasteel dat zijn naam droeg, om zijn ouders te bezoeken. Hij schoof vroeg het park van het oude middeleeuwse kasteel in, maar hij wist dat zijn ouders ook vroeg opstonden, zelfs op zondag. Hij stopte zijn auto en liep over de stenen brug, keek even naar de diepe gracht, en wandelde trager onder de gewelven van het poorthuis door. Hij ging langs de vier massieve trommeltorens de binnenplaats in. De vesting lag er zoals steeds somber en grimmig bij, zelfs in de heldere zon van de zomer.

Trioteignes was een vlaktevesting, gebouwd in wat toentertijd moerasgrond was, maar die vochtige terreinen waren nu uitgedroogd en bewerkt tot harde, stabiele grond over de eeuwen heen. Dit land was zeer vruchtbaar, nog een deel van Haspengouw, één van de meest vruchtbare streken van België, een land van zeer grote en voorspoedige boerderijen. Ooit, heel lang geleden, hadden de Trioteignes de meeste van die boerderijen in de omgeving nog zelf in eigendom bezeten. De moeder van Diego, Monique Ghijsen, beheerde nog steeds de grote boerderij van haar voorvaders. Dit was de laatste van de boerderijen die nog eigendom waren van de familie! Een jonge boer was haar rentmeester voor het meeste werk, maar Monique had steeds gehouden aan haar onafhankelijkheid en ze had de teugels van het beheer tot nu in eigen handen gehouden. Het kasteel Trioteignes stond aan de laatste uitlopers van de bossen van Boyu, maar toch in de velden van Haspengouw. De achterste vensters en een zijkant boden een mooi uitzicht op de graanvelden en op de groene weiden van het dorp Trioteignes. Het kasteel oefende nog steeds achting en respect uit, maar dat kon meer zijn wegens de krachtige figuur van de erfgenaam ervan, van Charles de Trioteignes!

Diego duwde de deur van het herenhuis open. De leefkamers van het Kasteel Trioteignes bevonden zich vooral in de hoofdvleugel van het gebouw, aan het uiterste eind van de binnenplaats. De kamers en zalen van dit herenhuis waren prachtig versierd en bleven goed onderhouden. In de eetkamers en in de living verleenden moderne, dure meubelen van de allerbeste kwaliteit al de luxe die een rustig hedendaags leven kon bieden. De indrukwekkende poort die toegang gaf tot het kasteel en ook de deuren van het herenhuis bleven gewoonlijk gesloten. Vandaag en deze morgen, kon men zelfs de deur van het huis gewoon openduwen. De vader van Diego verwachtte hem! Het keizerrijk van Graaf Charles de Trioteignes was geopend, en tijdelijk onbeschermd gelaten!

Diego ging de ontvangsthuis in, riep hard dat hij aangekomen was, en hij wou de eerste kamer aan de linkerkant binnengaan, de grote living van Trioteignes. Hij stopte echter met de klink in de hand, want hij zag zijn zuster Laura de trap komen aflopen, de trap die leidde naar de bovenverdiepingen. Laura had haar eigen aantal, meerdere kamers, daar, en ook haar kantoor. Diego wachtte tot Laura, één en al glimlach, in zijn armen liep, hem kuste en hem omhelsde. Broeder en zuster waren steeds erg aan elkaar gehecht, nu echter gescheiden door de grillen van het leven. Ze sloegen elkaars armen achter hun ruggen in elkaar, en stapten zo samen de living in.

Laura was een grote vrouw, met blonde haren en blauwe ogen, maar men zou haar geen grote schoonheid genoemd hebben. Ze had een sterk figuur dat wel harmonieus bleef in zachte lijnen. Ze had een dun middel, lange benen en een milde boezem. Diego vroeg zich steeds af

waarom ze nog niet getrouwd was. Een vriendelijke jongeman kon toch bemerken hoe mooi haar karakter was, hoe aantrekkelijk haar profiel, hoe verstandig haar ogen blonken. Laura was gewoon niet erg elegant, niet fijn, niet precieus, te zeer uitgesproken, te ruw, te eerlijk en direct, misschien te zeer een meisje van de buiten voor de kringen waarin ze zich bewoog. Diego wist wel uit de brieven van zijn moeder dat al heel wat kandidaten zich op het kasteel van zijn zuster waren komen aanmelden. De meeste van die waren schoolvrienden van hem en Laura geweest. Enkelen onder hen waren ambitieuze mannen die uit waren op haar geld. Laura echter, was koppig een vrijgezel gebleven. Ze was nog nooit verliefd geworden, schreef ze aan Diego in de enkele brieven die ze hem gezonden had.

Charles de Trioteignes, de patriarch van de familie, dronk zijn koffie uit. Toen hij opkeek lag er nog een dagblad op zijn knieën. Charles las steeds veel tijdens het weekeinde, de nieuwsbladen en de magazines die hem inlichtingen verschaften over de wereld van de financiën. Charles concentreerde zich meestal op de staat van de economie van de West-Europese landen, op de Verenigde Staten en op het Verre Oosten.

Charles was niet groot, maar wel een slanke man. Zijn dik, golvend haar was van grijs volledig wit geworden. Zijn aristocratische houding maakte nog steeds indruk op zijn bezoekers, en zijn ouderdom voegde nu toe aan dit beeld. Het was nog vroeg in de morgen, maar toch was Charles al formeel gekleed in een donkergrijs pak. Hij zou zijn zoon nooit anders gekleed ontvangen hebben, zelfs niet in zijn eigen huis en in zijn eigen living. Diego had even het gevoel alsof hij een Londense club van gentlemen binnenstapte. Het bankierskostuum van Charles was zijn harnas! De Heer van Trioteignes bleef de financier, de man die moest bewonderd worden, en wellicht ook de man waar iedereen een beetje angst voor had. Charles weigerde om zich lossier te kleden. Hij beweerde dat hij zich slechts op zijn gemak voelde in een kostuum gesneden door de kleermakers van Saville Row of Burlington Arcade in Londen!

Charles stond op wanneer zijn zoon binnenkwam. Hij riep onmiddellijk luid naar zijn echtgenote, de moeder van Diego. Misschien waren het kostuum en die roep om hulp naar zijn vrouw de tekens van de onhandigheid van de vader in het bijzijn van de zoon en met zijn diepe gevoelens van vaderlijke liefde. Charles was steeds ongemakkelijk gebleven met zijn meest tedere gevoelens.

Monique Ghijsen stormde in vanuit de tegenoverliggende zijde, de kant van de eetkamer en van de keuken. Zij was steeds de krachtige dochter van een boer gebleven, in veel net het tegenovergestelde van haar echtgenoot. Laura trok zo op haar moeder, maar met het subtiel, complex brein van haar vader. Monique ging nooit formeel gekleed. Diego bemerkte ook dat zijn moeder nog meer in gewicht aangekomen was. Zij was groter dan zijn vader, en dikker in haar middel. Zij ook droeg nu overvloedig wit haar, maar ze sneed nooit haar haren kort. Elegantie was niet haar sterkste punt! Ze wist niet hoe te gaan zoals een modemodel op de catwalk. Monique ging zoals een boerin in haar velden, tussen haar stieren en koeien. Ze vormde een vreemd koppel met Charles, maar Diego had nog nooit zijn ouders zwaar horen kibbelen, en hen nooit naar elkaar horen schreeuwen. Hun wederzijds respect, en hun liefde, waren groot. Diego wist dat zijn ouders in harmonie leefden, samengeklit in één opinie over hun leven, met dezelfde waarden, en zeer intiem en gelukkig met elkaar. Dat betekende niet dat ze steeds hetzelfde dachten, maar ze losten hun verschillen van mening in eenvoudige

termen op. Ze bereikten steeds een overeenkomst die hun beide genoegdoening gaf. Diego en Laura hadden een heel gelukkige jeugd gehad op Trioteignes!

Diego omhelsde zijn moeder, en zei daarna goedendag aan zijn vader. Hij wisselde geen kussen uit met zijn vader, schudde slechts de hand. Na de verwelkoming gingen ze allen in de diepe zetels en de sofa zitten. Diego aanvaardde een koffie. Laura ging naar de keuken om kopjes te halen. Nieuw was een Nespresso machine die op een zijtafeltje in de living stond. Charles de Trioteignes kon zo steeds koffie drinken wanneer hij er zin in had, de ganse dag door.

Het gesprek begon dadelijk over wat Diego de laatste maanden uitgespookt had. Hij was meer dan een jaar niet meer op Trioteignes geweest! Diego had die vele vragen gevreesd, en hij kon niet steeds antwoorden zoals hij wenste. Hij probeerde zijn gewoonlijke uitvlucht dat hij in een onderzoeksjob in de administratie van de regering gewerkt had.

Charles de Trioteignes sneed Diego snel de zin af, ‘je kunt die onzin stoppen, Diego! We weten voor wie en wat je werkelijk werkt. Je was dit jaar in Afghanistan, in Mali en in de Brecon Beacons van Zuid-Wales. We weten wat je doet, al kun je er zelf niet over praten. Ik heb verslagen gelezen over hoe goed je gewerkt hebt, zoon. We zijn fier op je!’
‘Wel dan, als jullie alles al weten, ook over waar ik niet over kan praten, dan weten jullie dat ik in goede gezondheid gebleven ben, en fit. Ik doe ook waar ik van houd. Ik ben tot mijn eigen gekomen. Ik ben nu voor enkele weken op verlof. Daarna moet ik terugkeren naar onze kantoren in Brussel. Ik weet nog niet goed welke mijn volgende opdracht zal zijn. Hoe gaat het met jullie?’

Het gesprek draaide daarmee naar de familiegeschiedenis van het laatste jaar. Diego hoorde hoe hun vrienden in Vlaanderen, in Engeland en in Duitsland in contact bleven. Hij hoorde welke personen die hij gekend had overleden waren, en hoeveel kinderen in de bredere familie geboren werden. Diego kreeg een lange tirade met het laatste nieuws over het consortium van de financiële bedrijven die met de Trioteignes verbonden waren, in Europa en in het Midden-Oosten, onder de leiding van zijn vader en zijn zuster. Het gesprek kwam onvermijdelijk ook weer naar de families die Diego in Robois kende.

Monique vertelde, de handen in haar schoot, en ze vermeed daarbij naar haar zoon te kijken, hoe het huwelijk van Evelyne de Bazaine en Léon-Jules de Blouges verlopen was. Charles de Trioteignes meldde dan dat ze uitgenodigd waren op een feestsouper in Kasteel Bazaine die avond. Diego kondigde aan dat hij ook uitgenodigd was, en zou komen. Charles en Monique vroegen niet verder hoe hij zo snel een uitnodiging gekregen had, maar ze keken snel naar elkaar met gefronste wenkbrauwen. Het gesprek gleed dan onvermijdelijk naar de Blouges familie, met de Trioteignes en de Bazaines één van de drie aristocratische families van de stad.

Charles begon aan Diego te vertellen hoe de fabrieken van de Blouges familie in financiële moeilijkheden verkeerden. Hij hield zijn ogen weg van de indringende blik van zijn zoon. De Blouges waren eigenaars van niet slechts één fabriek in Robois. Ze bezaten meerdere bedrijven, die echter alle onder één beheersparaplu gehouden werden. De bedrijven waren ondergebracht in hetzelfde industrieel complex van fabrieken en hangars in Grez-Duros. De Blouges waren vooral onderaannemers geweest voor de grotere, maar nu zieltogende

industrieën van Wallonië, van de staalfabrieken en de koolmijnen en voor de zware elektrische nijverheid. Die industrieën waren de laatste jaren in zware moeilijkheden geraakt. De Blouges produceerden ook onderdelen voor de ruimtevaart en voor de vliegtuigfabrieken van Europa. Ze produceerden lederen bekleding voor de zetels in de auto-industrie. Ze produceerden voorruit en andere autovensters naar vraag. De Blouges hielden nog een speelgoedfabriek, maar daarvoor ontwikkelden ze slechts vooral de ontwerpen en lieten dan de onderdelen bouwen in andere fabrieken van China en Indië, om de speelgoedstukken dan samen te stellen in Robois. Praktisch al die afzonderlijke bedrijven produceerden thans met verlies, wist Charles. Ze sloten de ene na de andere. Charles stelde dat die verschillende, toch alle kleine bedrijven, niet langer leefbare ondernemingen konden blijven in België. De Blouges bezaten nog wel een klein bedrijf dat regeltechniek beoefende. Dit bedrijfje bouwde zeer fijne en hoogtechnologische, complexe systemen, die signalen konden aanvaarden van vele soorten sensoren. De sensoren bewerkten die gegevens direct en snel naar wens in hun computers, en zonden dan de verwerkte signalen uit op lijnen om andere toestellen aan te sturen. Die onderneming was vooral een softwarebedrijf, maar de ingenieurs van Blouges beheersten de kennis om de breedste soort van sensoren te verwerken. Ze konden ook eender welk toestel of controlemechanisme aansturen.

‘Blouges drijft nu veel handel met bedrijven uit het Midden- en Verre Oosten, met de oliestaten, met de Emiraten en met Saudi-Arabië,’ wist Charles nog te vertellen, ‘maar die geven meer en meer volledige, reusachtige projecten uit in één geheel aan de laagste aanbieder. Slechts de bedrijven onder contract kunnen in die overeenkomsten, die over de ganse projecten gaan, de prijsaanvragen winnen, en die bedrijven hebben thans hun eigen ontwerpingenieurs! Het weinige dat ze niet zelf bouwen geven ze uit aan Amerikaanse en Duitse of Japanse firma’s. Bijna al de bedrijven die dergelijke grote projecten aankonden zijn verdwenen uit België, in falings gegaan of opgekocht door Amerikaanse consortiums en hun kennis overgebracht naar de Verenigde Staten. Blouges bloedt snel dood! Ze kunnen slechts de kleinere projecten nog aan, maar die zijn schaars, en ze hebben de middelen, de reserves, niet meer om de grotere projecten aan te nemen. Ze kunnen niet meer concurreren op prijs met de andere ondernemingen. Hun financiën zijn in zeer slechte staat. Ik heb al mijn geld weggetrokken uit Blouges, en ik zou niet meer in een Blouges bedrijf thans investeren!’ Diego knikte. Hij had dit soort verhalen de laatste tijd meermaals gehoord. Het was één gruwelverhaal meer over de teruggang van de Belgische en de Franse nijverheid.

Monique en Charles wijdden zo lang uit over de Blouges familie en hun moeilijkheden, omdat Diego verwickeld was geweest in een liefdesgeschiedenis met Evelyne de Bazaine. De vermelding van Evelyne en van Léon-Jules moest hem interesseren, meenden ze, maar het verhaal bleef hem op onverwachte wijze pijn doen. Zijn ouders wilden het nieuws uit de eerste hand geven. Misschien bespieden ze hem onderwijl, om te zien hoe hij zou reageren. Meer en meer, echter, wekte de vermelding van Evelyne en van Léon-Jules minder gevoelens op in Diego. Hij bevond zich thans zo ver verwijderd van wat er zovele jaren geleden gebeurd was! Toch dempte het gevoel dat de mensen van zijn familie nog steeds de verbinding maakten tussen hem en Evelyne zijn geluk van het weerzien. Diego hield van zijn ouders, en van zijn zuster. Hij twijfelde er niet aan dat ze het goed met hem meenden, maar hoe lang zou hij nog moeten horen over zijn oud falen? Zijn ouders wilden vroegere, nog niet

volledig tot littekens gesloten wonden weer openen. Hoe kon hij ooit de bindingen verbreken? Diego bracht het gesprek weer naar andere onderwerpen.

Monique en Charles de Trioteignes vroegen aan Diego om bij hen te blijven eten, maar in een opwelling van hardhoofdigheid weigerde hij die uitnodiging. Hij zei dat hij moest vertrekken, maar zijn ouders in de avond zou terugzien. Hij zei tot ziens, en beloofde snel weer te keren. Laura vergezelde hem tot aan de poort, arm in arm. Diego vroeg om haar één dezer dagen alleen te ontmoeten. Hij zei dat hij nog meerdere weken in Robois zou blijven. Ze spraken dat af.

Diego was tegen dan werkelijk uitgehongerd, en niet gezind om naar zijn eenzame keuken te rijden en zich iets zelf voor te bereiden. Hij vervloekte zijn lastig humeur. Hij had moeten aannemen om met zijn ouders te eten en de vermelding van de naam van Evelyne niet weer tot zijn hart te laten komen. Waarom deed het nog pijn? Was hij zichzelf wat aan het voorliegen en hield hij nog steeds van haar, ondanks alles wat was voorgevallen? Diego voelde zich nog erg vernederd. Hij schudde die oude herinneringen van zich af. Waar kon hij nog iets eten in Robois? Hij kon nu niet terugkeren naar de ‘Vrouw van het Meer’! Hij dacht plots aan iets, en reed in een nieuwe opwelling naar het ‘Paard Bayard.’

Het ‘Paard Bayard’ was eigenlijk een hotel, een hotel meer dan een restaurant en bar. Het was geen vijfsterren hotel, maar de kamers waren er ruim, zeer proper, voorzien van degelijke meubelen, mooi versierd met smaak, en goed onderhouden. Het hotel stond naast de Nationale Weg N11, in de industriële zone van de stad. Het hotel bevatte een bar, een brasserie, waar alcoholische drankjes opgediend werden in een gezellige zaal. Eenvoudig, niet duur maar smakelijk voedsel van goede kwaliteit werd er opgediend in het bescheiden restaurant. Diego kende de eigenaar goed, en hield van hem. Die man was gekend onder de naam van ‘Monsieur François’, maar zijn echte naam was Francesco Treviani. Francesco was een kleine Italiaan van veel woorden en brede gebaren, en een man met een gouden hart. Hij was eveneens eerlijk in zaken, en een goede beheerder. François was fier op zijn hotel.

Diego parkeerde zijn auto en wandelde op zijn gemak naar de brasserie. Er bevonden zich praktisch geen klanten in het restaurant. Zondag was een zeer, zeer rustige dag voor Robois, en zelfs de hotelgasten leken bij die traditie te leven. Slechts één man zat aan een tafel, zijn vork en mes in een steak aan het planten. Diego nam een stoel aan een kleine tafel, twee tafels verwijderd van die man die hem met interesse bekeek, doch die Diego niet kende. Diego bestudeerde kort het menu, en besloot voor een lichte maaltijd van een kippenbout, aardappelpuree en een gekookte appel. Wanneer de kelner naar hem toekwam, bestelde hij dit en vroeg ook een glas zoete, witte wijn. Hij kreeg het glas onmiddellijk, en dronk. De zaal was geklimatiseerd, dus zakte hij iets verder naar achter in zijn stoel, tevreden met zichzelf en gelukkig om aan niets te moeten denken.

Monsieur François liep de zaal in, stopte heel plots toen hij Diego in het vizier kreeg, maakte grote ogen, riep Diego’s naam uit, en kwam hem groeten met veel uiting van geluk en blijdschap. Diego en Francesco omhelsden elkaar als oude vrienden. Ja, Diego herinnerde zich vele aangename avonden hier, in het ‘Paard Bayard’! Monsieur François bleef enige ogenblikken een praatje houden, maar daarna moest hij weer aan het werk. Diego ontving

zijn schotel en begon te eten. Monsieur François bracht hem een ander glas wijn en fluisterde dat dit glas uit zijn eigen, speciale reserve kwam.

De man die in het restaurant niet ver van Diego had het enthousiasme van Monsieur François met een glimlach en groeiende interesse aanzien. Hij was zijn derde biertje aan het uitdrinken, maar hij vroeg nu naar een koffie. Diego keek terzijde. De man staaarde naar hem. ‘Het voedsel is uitstekend, hier,’ begon de man plots, waarschijnlijk uit op een praatje. ‘Dat is het,’ antwoordde Diego. ‘Ik kwam juist terug naar Robois nadat ik meerdere maanden afwezig was geweest. Ik ben een oude vriend des huizes. De dienst is ook uitstekend hier, de fierheid van Monsieur François.’

‘Ach, wat doet u hier, als ik vragen mag,’ durfde de man. ‘Bent u hier geboren?’

‘Inderdaad,’ gaf Diego terug. ‘Ik heb een werk in de administratie van de regering. Ik woon meestal in Brussel, maar ik ben geboren in één van de dorpen van Robois.’

‘Mag ik me soms bij u voegen?’ vroeg de man na enige aarzeling. ‘Ik heb nog een koffie uit te drinken.’

‘Wees mijn gast,’ knikte Diego.

Hij nodigde met een beweging van zijn hand de man uit naar de stoel tegenover zich. Hij was blij om met iemand te kunnen praten en zo zijn eenzaamheid te verbreken.

De man nam zijn laatst, bijna leeg glas bier op en kwam bij Diego zitten.

‘Christian Trevanion,’ stelde de man zich voor. ‘Hoe gaat het met u?’

Hij sprak in een zeer gebroken, maar verstaanbaar Frans.

‘Ik ben een Engelsman,’ vervolgde Trevanion. ‘Ik heb zaken in Namen. Er lijken heel weinig echt goede hotels in die stad te zijn, dus reserveerde mijn secretaresse me hier een kamer.’

‘Een welbekend probleem,’ gaf Diego toe, en schakelde over naar de Engelse taal.

Hij zei, ‘een deel van mijn familie is ook Engels. Mijn naam is Diego Trioteignes.’

Ze schudden de hand.

‘Ik hoorde de naam,’ glimlachte Trevanion. ‘Is Trioteignes niet de naam van één van dorpen van Robois?’

‘Inderdaad,’ zuchtte Diego. ‘Mijn familie is afkomstig van daar.’

Diego was op zijn hoede. De man sprak niet slechts gebroken Frans, hij sprak ook gebroken Engels. Hij was geen Engelsman, geen man uit Wales of uit Schotland, en ook geen Ier!

Diego herkende te goed een buitenlands accent.

De man moet de verrassing van Diego opgemerkt hebben, want hij zei nog, ‘mijn familie was van Griekse oorsprong. We namen de Trevanion naam lang geleden aan, mochten dat ook doen, maar Grieks bleef de taal die we binnenshuis als moedertaal bleven praten.’

Ze hielden een stilte aan.

‘Wat brengt u naar Robois en naar Namen, Mijnheer Trevanion?’ wilde Diego weten.

‘Zaken, een beetje van dit en een beetje van dat. Handel met Engeland. Ik ben meestal een schrijver. Ik verkoop echter niet. Ik moet in mijn levensonderhoud voorzien met een beetje handel.’

De man die vóór Diego zat kon inderdaad van het Middellandse Zee type zijn. Hij had een donkerder huid dan de meeste Roboisianen, een krachtig, vierkantig gezicht, zwart maar eerder onverzorgd, gekruld haar, een brede borst, en sterke armen. De man zag er uit zoals

een Zorba. Hij kon ver in zijn twintig jaren zijn, of vooraan in de dertig, een machtige man. Hij zag er ook uit als een man van de daad, niet een man van veel woorden. Een schrijver? ‘Een schrijver bent u?’ waardeerde Diego. ‘Is dat niet toevallig!’

‘Wat is toevallig?’ sprong Trevanion op.

‘Ik lees veel! Werkelijk veel! Wanneer ik echter een boekenwinkel binnen stap, dan zie ik daar duizenden boeken op de planken staan. Hoe kunnen de schrijvers nog steeds originele ideeën vinden voor zo vele verhalen om honderden bladzijden per boek mee te vullen? Alle thema’s moeten nu toch al sinds heel lang uitgeput zijn! Ik moet toegeven dat ik niet meer verrast kan worden door de intriges van de romans, hoewel verrassingen af en toe en vreemd genoeg toch nog wel komen.’

‘Inderdaad,’ gaf Trevanion toe. ‘Origineel blijven zonder steeds te vervallen in bloedlustigheid of in melodrama is een heel werk voor schrijvers! Trouwens, alle romans die ooit geschreven zijn en die nog zullen geschreven worden zijn fundamenteel slechts variaties op steeds hetzelfde thema, over de strijd tussen goed en kwaad. Ik zou geen roman kunnen opnoemen, geen enkel verhaal, dat niet tot dit thema kan herleid worden. U moet iemand zijn die steeds naar de essentie, naar de synthese van de dingen zoekt, zodat u uiteindelijk steeds dezelfde patronen weervindt in de verhalen.’

‘Dat is allemaal waar,’ aanvaardde Diego lachend. ‘En de echte vraag die niemand beantwoordt is waar het goede en het kwade vandaan komen, hoe het goede en het kwade kwamen te bestaan!’

‘Dat is niet slechts de kern van romans,’ zuchtte Trevanion. ‘Het is ook het groot mysterie van ons leven. Als u kunt bewijzen waar het goede en het kwade vandaan komen, dan zoudt u ogenblikkelijk een zeer befaamde man worden.’

Hij dronk.

‘Beeldt u zich een wereld zonder het kwade in,’ mijmerde Trevanion. ‘Hoeveel mannen en vrouwen zouden dan niet zonder werk zitten? Geen politie, geen oorlogen en dus geen militairen, geen spionnen, geen rechters en geen advocaten, geen schrijvers, geen inspecteurs van financiën, geen politici zelfs, en zo verder! Zoek er maar nog meer uit, voorbeelden bij de vleet! We zouden allen binnen een paar weken sterven van verveling!’

Ze lachten.

‘Waar denkt een schrijver dat goed en kwaad vandaan komen?’ vroeg Diego.

‘Ik zou het u niet kunnen zeggen,’ schudde Trevanion zijn hoofd. ‘Ik ken wel enige theorieën, maar niets definitiefs! Ik moet echter wel geloven in het goede en het kwade, en in de ultieme overwinning van het goede over het kwade om geen steeds donkere romans te schrijven. Het is heel slecht voor een schrijver om in niets meer te kunnen geloven. Dat stopt niet slechts de verbeelding, de inspiratie, maar ook de smaak tot het schrijven! Het verhoogt drastisch de nood aan alcohol in een mens!’

Ze lachten opnieuw. Diego begon deze man Trevanion een interessante vent te vinden.

‘Jullie schrijvers, jullie schrijven dus over iets dat jullie niet heel goed begrijpen en waarvan jullie de oorsprong niet kennen?’

‘Daar hebt u zo gelijk mee! We analyseren slechts! We blijven slechts verbaasd bij al het kwade in de wereld! Men zou er depressief van worden. Domoren zijn we allemaal, wij schrijvers,’ ging Trevanion akkoord.

De kelner bracht de koffie van Trevanion. Diego eindigde zijn kip. Hij had goed gegeten. Hij vroeg naar nog een glas wijn en naar een koffie nadien.

Op dat ogenblik van tijdelijke stilte kwam een vrouw het restaurant in. Ze was heel erg vrouwelijk, zodat zowel Trevanion als Diego haar met grote, gretige ogen volgden. Ze zag er heel aantrekkelijk uit, gekleed in een korte, zwarte, lederen rok en een wit zijden hemd. Ze had goede borsten, die haar licht hemd sensueel strak trokken. Haar lange benen waren slank maar toch gespierd. Trevanion en Diego keken eerst naar die prachtige, perfect gebruikte benen, dan opwaarts naar haar zeer smal midden dat gespannen werd met een rode lederen riem, naar haar zeer vrouwelijke borst, haar laag uitgesneden hemd, en dan naar haar fijn gezicht met de zeer rode lippen, lange zwarte wenkbrauwen, tot aan haar dik, overvloedig, gitzwart, glanzend haar. De haren van de vrouw hingen tot laag onder haar schouders. Ze was een zeer opvallende figuur, zeker en meer voor Robois. Ze kon in haar vroege dertig jaar oud zijn.

Trevanion glimlachte, fronste zijn voorhoofd, en knipoogde naar Diego. De vrouw ging op een drievoetig, hoog stoeltje zitten aan de toog van de bar. Van daar keek ze naar de zaal. Haar korte rok trok zich nog verder op. Haar ogen ontmoetten en focussten op Trevanion. Ze lachte terug, met een alwetende blik. Diego begon zich ongemakkelijk te voelen. Trevanion wees met zijn hand naar de derde, nog lege stoel aan zijn en aan Diego's tafel. De vrouw gleed langzaam van haar stoel af. De onbehaaglijkheid van Diego nam toe. Hij hoopte dat de vrouw niet was wat hij vreesde. Hij begreep dat ze geen onbekende voor Trevanion was.

Ze keek dan naar Diego, en zei, 'Denise Legrand. Ik ben blij u te ontmoeten.'

Ze stelde zich aan hem voor, eerder dan dat Trevanion enig woord had kunnen zeggen.

'Christian Trevanion, Diego Trioteignes,' gaf Christian. 'Legrand is het? Ik was mijn vriend, hier, aan het vertellen over goed en kwaad. U moet ook het een en het ander kunnen vertellen over goed en kwaad, Denise! Kan ik je iets te drinken aanbieden? Ben je ook gekomen om te eten?'

'Eigenlijk ja,' antwoordde de vrouw in het Engels.

Ze sprak met een accent waarvan Diego meende dat het niet ver van dat van Trevanion lag.

Ze sprak haar zingende tonen niet uit met een Belgisch of Frans accent.

'Denise is Libanese,' legde Trevanion uit aan Diego. 'Haar vader was een Fransman, is dat niet zo, Denise?'

Hij lachte, en Denise knikte. Ze glimlachte ook weer.

'Kennen jullie elkaar?' durfde Diego te vragen.

'Oh ja, Denise en ik kennen elkaar al een hele tijd!'

'Waarom stelde hij zich dan voor met zijn volle naam?' vroeg Diego zich af.

Trevanion riep de kelner. De man kwam naar hun tafel, en Denise bestelde een schotel. Ze vroeg naar gegrilde eend, verscheidene gekookte groenten, en rijst. Ze bestelde ook een glas rode wijn. Ze nestelde zich vergenoegd in haar stoel, en keek grijnzend naar de twee mannen.

'We spraken over het goede en het kwade,' herhaalde Trevanion dan. 'Ik ken natuurlijk een paar theorieën, zoals elke schrijver die zou moeten weten. Elke godsdienst heeft een theorie, en er bestaat ook een theorie voor de niet-gelovigen.

Eerst moeten we toch het kwade een beetje definiëren, om het eenvoudig te houden. Het kwade is volgens mij, wanneer een mens een geweten nodig heeft en wanneer een mens een andere mens pijn aandoet. Ik zou kunnen toevoegen dat het kwade ook is wanneer een mens een dier pijn doet, maar laten we dat idee een ogenblik terzijde zetten.

De meest interessante theorie over goed en kwaad is de Manicheïsche theorie. In een variëte was die ook aanwezig in het geloof van de volgers van Zoroaster. Ze werd gedefinieerd door de Perzische Profeet Mani in de derde eeuw van onze tijdrekening. Mani schreef in het Syrisch Aramees. De theorie is heel eenvoudig. Er bestaat niet één god die ons schiep, maar twee, een god van het goede en van het licht, en een prins van de duisternis. Beiden zijn even machtig. Dit betekent dat de mensen die beide goden zouden moeten vrezen en aanbidden. Het idee is aantrekkelijk, moet ik toegeven, en totaal consistent met onze Aristoteliaanse logica. In andere woorden, de theorie is zinvol. De goede god predikt het goede, de prins van de duisternis brengt ons het kwade. Ik ga nu niet in op Zoroaster, omdat er weinig gekend is over die zesde eeuw vóór Christus profeet. Zoroaster schijnt eveneens een Iranees geweest te zijn, hoewel één uit het oosten van Iran. Zoroaster ook predikte de strijd tussen Ahura Mazda, de god van het goede, en Ahraman, de god van het kwade.

De Joden, de Christenen en de Islamieten geloven dat er slechts één god bestaat, maar engelen pleegden opstand tegen die god. De engelen vielen, werden uitgestoten uit de hemel, en de hoofdeling, dan duivel genoemd, kreeg de naam Satan. Wanneer men een beetje logica toepast op dat concept, dan bemerkt men dat die theorie niet erg coherent is! Ze is absurd! Om te beginnen, in de zeer vroege geschriften van de Bijbel, in de Pentateuch, waar de Evangelies en de Islam ver op bouwen, zijn de engelen agenten, zelfs emanaties van God. Ze vormen een deel van God! Hoe kunnen ze dan opstand plegen? Delen van het absoluut goede kunnen ook slechts totaal goed zijn! Een engel kan dus geen opstand gepleegd hebben, en nooit Satan geworden zijn. Ook, God, of zijn naam nu Yahweh, God of Allah is, is oppermachtig. God zou het kwade in de kiem gesmoord hebben. Iets wat totaal goed is zou niet kunnen toelaten dat het kwade buiten Hem geschapen werd. Toch bestaat het kwade! Dus iets wat even machtig is als God moet het kwade geschapen hebben, of Satan zelf zijn, en dan zijn we bezig godslasterlijke taal te gebruiken tegen de drie grote monotheïsmen in, en zitten we ook terug bij de Manicheïsche theorie! Let wel op, een variëte van die laatste theorie werd beleefd door de beroemde Cathaarse ketteren in de Languedoc streek van het zuiden van Frankrijk in de Middeleeuwen.

Een andere Christelijk theorie, en wellicht ook een Joodse en Islamitische theorie, is dat God de mens creëerde en hem liefhebbend de vrije wil schonk. De vrije wil betekent dat de mensen een keuzemogelijkheid moeten hebben, zodat iets naast het absoluut goede moest geschapen worden, om de mens die mogelijkheid tot keuze te bieden. Nu, dat zou wel heel vreemd zijn, omdat God daarmee het kwade zou geschapen hebben. Dat kan een daad van liefde geweest zijn, en dus het goede, zeggen sommigen. Het is echter toch een hele tegenstrijdigheid tegen het concept van de God die absoluut goed is! Joodse en Islamitische theologen hebben daarom besloten dat het slechte gewoon de afwezigheid van God is, als een soort van nogal lafhartige uitvlucht om toe te geven dat onze God ook blijkbaar het kwade geschapen heeft.

Ondanks dat alles, moet het kwade ook al bestaan hebben vóór de man en de vrouw geschapen werden, want de slang verleidde Eva al met de boom van de kennis in het paradijs, herinneren jullie je nog? Misschien schiep God het slechte wel tegelijk met de vrouw, zodat de vrouw inderdaad de incarnatie van het kwade is, Denise. Was dat niet hoe de middeleeuwse mannen, de monniken vooral, de vrouwen aanzagen?

Er blijft dus heel wat logica missen in de theorieën van de meest verspreide religies van onze tijden, en het bestaan van de duivel, de incarnatie van het kwade, kan eigenlijk alleen maar uitgelegd worden door te stellen dat het een mysterie is! Natuurlijk, God of het goddelijke, kan een heel andere logica toepassen dan de onze, wat ons ook tegen een muur brengt. Het blijft inderdaad een mysterie!’

‘Natuurlijk,’ merkte Diego op, ‘weet je alleen wat goed is wanneer je ook weet wat het kwade is, en vice-versa. De twee zijn onafscheidbaar verbonden, en moeten wel samen bestaan. Het is een noodzakelijke dualiteit! De meesten onder ons zouden echter het liefst het kwade slechts in hun herinnering kennen, of van wat anderen meegemaakt hebben! Toch kan niemand van ons werkelijk vermijden ooit met het kwade geconfronteerd te worden.’ De kelner bracht de schotel van Denise. Ze keek van onder haar lange, zwarte wimpers naar Diego, en ze hield blijkbaar van wat ze zag. Ze bracht haar blik echter naar het plafond wanneer hij haar ogen beantwoordde, als om aan te duiden wat een vreemde, dronken domoor Trevanion was om zich bezig te houden met de oorsprong van het goede en het kwade terwijl buiten, deze middag, de zon zo helder scheen. Diego lachte even samenzwerend terug, maar hij hoorde toch de theorieën van Trevanion graag verder aan.

‘De seculiere theorie, de wetenschappelijke theorie, is eveneens aantrekkelijk,’ ging Professor Trevanion verder. ‘De mens, ziet u, stamt af van de apen, en de apen zijn roofdieren. Ze zijn vleeseters, al houden ze ook van bananen. De apen en vooral de mens, moesten doden om te leven. Dus werden ze jagers, naast het feit dat ze ook oogstten en plukten. De mens is dus een jager. Om te jagen en te doden moest de mens zijn medelijden en zijn empathie voor levende schepsels terzijde laten. Als je empathie, medeleven, voelt met wat je doodt, dan kun je slechts eenmaal jagen en doden! Daarna zul je walgen, misselijk worden van wat je doet. Goede jagers missen dus empathie, of onderdrukken hun empathie, hangen die om zo te zeggen thuis aan de kapstok. Ze werden psychopaten! Ze leerden niets te voelen voor het dier dat ze moesten doden, en dat feit werd uitgedrukt in hun genoom, in hun verzameling genen. In de evolutie van onze soort, creëerde de gewoonte om te doden een gen. De beste jagers, de beste doders, delen dat gen dat de empathie onderdrukt. Dat gen is de oorsprong van wat we het kwade noemen, want het kwade is niets anders dan het gebrek aan empathie met onze medemens. De algemene regel van het goede is, doe niet aan anderen wat je niet wil dat men je zou kunnen aandoen. Wel, die regel wordt onderdrukt in het gebrek aan empathie, en daaruit volgt niet slechts de bekwaamheid om dieren te doden, maar ook om andere mensen pijn aan te doen. Het kwade bevindt zich in onze genen!’

Het merkwaardige in die theorie is, dat het gen ook werkelijk bestaat, en gevonden werd. Het werd nog niet zo lang geleden ontdekt tijdens een Amerikaanse studie van psychopaten. Psychopaten hebben allen een gen gemeen dat het strijdersgen genoemd wordt. Dat gen vermindert de chemische producten die empathie opwekken in ons brein en in de scheikunde van ons lichaam. Het onderdrukt de werking van de beloningsmoleculen in ons brein. Daarmee onderdrukt het onze inhibities tegenover het pijn doen van anderen, en tot de kwade daden. Wie dat gen bezit, zal in meerdere of mindere mate gemakkelijker pijn doen, en zelfs doden. Men heeft wel ontdekt dat het gen geactiveerd moet worden om te beginnen werken. Het ziet er naar uit dat het actief wordt door een traumatische beleving in ons leven, dus door een gebeurtenis die voor de meeste massamoordenaars in hun jeugd moet gebeurd zijn en zo

bepaalde scheikundige stoffen opbouwde. Let op, het gen drukt de psychopathie niet in absolute termen uit, in zwart of wit. Het is een gradueel kenmerk, dat komt op een schaal van nul tot tien. Vandaar het kwade in zijn vele verschijningen, van kleine diefstallen tot huwelijksgeweld bijvoorbeeld, tot moord! Ik vraag me daarom af, mijn vrienden Denise en Diego, waar jullie in die schaal van nul tot tien staan!

Trevanion dronk de whisky uit die hij ondertussen besteld had. Denise was beginnen eten, maar haar vork bleef nu even liggen en ze keek naar haar eend. Diego dronk zijn wijn, daarna zijn koffie.

‘Zeg me, Christian,’ kwam Denise plots tussen, ‘geloof jij echt in een god?’

‘Ja, natuurlijk,’ bevestigde Trevanion.

‘In welke theorie geloof jij dan?’

‘Ik denk vooral dat God een hele grapjas is, Denise,’ gaf Trevanion toe. ‘Hij vond het kwade uit om eens goed te kunnen lachen, en liet dat kwade los in de mensheid om ons te zien draaien en keren in wroeging en spijt, en om te kunnen lachen met hoe wij onze breinen en onze lichamen martelen in de tweespalt.’

Denise lachte, ‘dus is God een reusachtige Woody Allen?’

‘Zo iets mag je wel zeggen,’ bevestigde Trevanion.

Ze lachten allen daarmee.

‘Dat kan toch niet alles zijn wat er aan is,’ vervolgde Diego. ‘Welke zijn de motieven voor het kwade? Waarom doen we elkaar pijn, hoewel we toch allen ook lijken te geloven dat het kwade verkeerd is?’

Trevanion had een antwoord pasklaar. ‘Vooreerst, duidelijk niet voor iedereen! Tevens is er een groot verschil tussen het algemene en het lokale. Ja, we weten allen wat het kwade is. We hebben allen een eigenschap gemeen die we ons geweten noemen, zelfs wanneer dat geweten ook, net zoals de empathie, uitgeschakeld kan worden. In het algemeen zijn we er het allen mee eens dat het kwade niet bijdraagt aan de grootsheid van onze soort, van de mensheid. Lokaal echter, individueel, kunnen we de voorkeur geven aan het kwade omdat we menen dat we als één persoon of als een kleine groep voordeel kunnen halen uit het kwade. We onderdrukken onze empathie zoals ik voorheen uitgelegd heb, als we dat strijdersgen bezitten, en we worden totaal egocentrisch. We geloven dat het kwade goed is voor ons, individueel, dus toelaatbaar en zelfs gewenst. Onze motieven en onze persoonlijke hebzucht, afgunst, jaloersheid, lust naar macht en geld, en zo voort, nemen dan de bovenhand. Dit zijn de impulsen die in de meeste godsdiensten de zonden genoemd worden.’

‘Is dat dan waar je variaties op creëert in je romans?’ vroeg Diego, in zijn hoofd de opmerking makend dat de notie van Trevanion over God wel erg aanleunde bij de Joodse visie.

‘Oh ja,’ riep Trevanion uit. ‘Wij, schrijvers, wij duwen al die concepten in één zak, schudden de zak, en nemen er willekeurig uit wat we gaan gebruiken!’

‘Ik moet uw boeken dan maar eens lezen,’ glimlachte Diego.

‘Ik ben nog een niet-gepubliceerde schrijver,’ verklaarde Trevanion, ‘maar op een mooie dag word ik niettemin beroemd. Dat kan niet anders!’

‘Daar twijfel ik niet aan,’ riepen Diego en Denise in koor, en dan sloegen ze allen uit in een harde, lange schaterlach.

Diego had zijn koffie uitgedronken. Hoe aantrekkelijk hij ook Denise vond, hoe vreemd en fascinerend haar oosterse schoonheid, en hoe hartelijk en interessant sarcastisch ook de schrijver Trevanion, hij moest het restaurant nu verlaten. Hij moest nog ergens naartoe vóór hij zich moest klaar maken voor het souper in het Kasteel Bazaine. Hij riep de kelner en vroeg de rekening. Hij stelde voor om te betalen voor de drankjes en de schotels van Christian en Denise. Ze weigerden dat eerst, maar aanvaardden het wanneer hij aandrong als dank voor een gezellige middag. Hij betaalde met zijn bankkaart, zei tot ziens, dankte hen nog, schudde de handen, en liep weg uit het 'Paard Bayard'. Hij reed verder de N11 af, zuidwaarts, naar Turgoux.

1.6. De Robois Hobby Club. Zondag, 12 juli.

Diego Trioteignes reed naar het zuiden, naar Turgoux. Hij reed op de rechte N11, snel zoals gewoonlijk, maar toch zich de landschappen weer innemend. Hij herinnerde zich deze omgeving zo goed! Na een tijdje zag hij een stuk land op het gebied van Aucourt, één van de vele dorpen van Robois, waar meerdere groepen van mensen zich verzameld hadden. Hij was nieuwsgierig naar wat er hier gaande was, in dit uiterste zuiden van Turgoux en aan de westerse zijde van de Petiteau. Als de rest van Robois er 's zondags doods bij lag, dan was er hier heel wat animatie! Dit was de plaats waar men hem gesuggereerd had een kijkje te gaan nemen op zondagnamiddag.

Diego vertrapte, reed over een aarden weg, een kleine brug over, tot hij aankwam op een vlakte van meerdere hectaren open grasland. Die terreinen behoorden toe aan de Blouges fabrieken, waarvan de hangars aan de andere zijde van de N1 stonden, ook al op het gebied van Turgoux.

De Blouges ingenieurs, wist Diego, gebruikten deze weiden om de meeste van hun speelgoedmodellen en andere toestellen uit te testen. Daaronder bevonden zich heel wat vliegtuigmodellen met afstandsbediening. In het weekeinde echter, werd het terrein overgelaten aan de Model Hobby Club van Robois.

Diego reed in zijn auto tot aan de parking die in één van de weiden georganiseerd was. Hij reed zich tussen de vele andere auto's die daar al stonden. Hij keek vluchtig al naar de mensen die niet veraf in kleine groepen stonden, verspreid over het terrein. De Model Hobby Club gebruikte de velden om de amateurs van modelvliegtuigen, helikopters en kleine drones toe te laten te pochen met hun modellen en ook die modellen wat te doen vliegen. De liefhebbers kwamen met modellen die ze gekocht of zelf gebouwd hadden.

Diego keek in de lucht, maar zag slechts twee of drie van dergelijke modellen echt vliegen.

De ingenieurs en andere ontwerpers van Blouges gebruikten deze samenkomsten om hun modellen ook echt te zien gebruiken en om de ervaringen te horen van de mannen die de modellen manipuleerden. Hier haalden ze echo's over wat ze konden verbeteren aan hun toestellen, over wat de amateurs graag als nieuwigheden wilden zien, en ze zagen ook in de werkelijkheid de prestaties van hun modellen en van de modellen van hun concurrenten. De hobby club was natuurlijk ook een afzetgebied, vooral omdat ook heel wat amateurs uit het ganse land naar hier gelokt werden. De mannen waardeerden het te kunnen praten met de ontwerpers. Ze waren fier te horen dat die hun suggesties ernstig namen. De wisselwerking was één van de sterke punten van de Blouges fabrieken!

Diego sloot zijn auto af en slenterde naar de mannen en de jongemannen die samen kwamen om plezier te halen uit hun geliefkoosd tijdverdrijf. Hij ging naar twee lange rijen van modellen die zij aan zij in het gras lagen. Achter elke rij en achter elk model stond een groepje mannen. De modellen waren ongeveer van dertig centimeter tot anderhalve meter groot. De meeste toestellen waren mooi gebouwd uit helder gekleurd plastic. Die modellen glommen om ter hevigst. Enige houten modellen gemaakt van balsahout, eigen maak, lagen daar ook. De modellen lagen tentoon in het gras. Ze waren daar gelegd om bewonderd te worden. Misschien zouden ze later ook gevlogen worden. Diego begreep wel dat de

clubleden ervan hielden eerst fier hun modellen te tonen. De vliegtuigjes werden bewonderd, en veel gesprekken waren aan de gang over de speciale kenmerken van dit of dat model. Sommige mannen poetsten gedurig aan hun toestellen. Enige tuigen stonden te koop. Aan een ander eind van de rijen lagen ook allerhande onderdelen te koop. Diego zag hier veel miniatuur benzinemotoren, elektrische motoren, batterijen, schroeven, allerhande soorten kabeltjes, en toestellen voor draadloze afstandsbediening. Alle groepen praatten intens. De mannen – weinig vrouwen – bespraken de kwaliteiten en de eigenschappen van de modellen en van de onderdelen.

Diego wist niet het minste af van deze vliegende hobby modellen. Hij kon ook niet veel interesse opbrengen voor wat hier gaande was! Hij slenterde maar wat tussen de mannen door, en luisterde naar de gesprekken. Hij hoorde merknamen vermeld worden zoals natuurlijk Blouges, maar ook Revell, E-Flite, Hangar 9, Parkzone, Blade vliegtuigen en Revolution helikopters, Yuneac drones, en zo verder. Dit waren meestal namen van Amerikaanse en Japanse producenten, naast de Belgische Blouges. Sommige vliegtuigjes hadden nog benzinemotoren, maar elektrische motoren leken in opmars. Sommige van die modellen kon men in één geheel, klaar om te vliegen, kopen. Andere modellen waren kits, zodat de modellen nog moesten samengesteld worden door hun eigenaars. De mannen spraken en discussieerden heftig over de constructiematerialen, over de levensduur van de motoren, over de scheikundige samenstelling van de brandstoffen, over de levensduur van de batterijen, over de manoeuvreerbaarheid van de toestellen, en nog veel meer. Diego zag heel wat meer modellen in het gras liggen dan hij er echt in de lucht zag vliegen.

Het vliegen gebeurde verder, op een groot, volledig open stuk land. Slechts enkele mannen stonden daar met hun radiozenders voor de afstandsbediening in de handen, de neus en de ogen gericht naar de hemel, waar enkele vliegtuigjes zoemden. De meeste mannen keken, bewonderden, en bekritiseerden de modellen die in het gras lagen. Zoveel vliegtuigen, helikopters en drones stonden trouwens in het gras, dat Diego moest besluiten dat hij veel meer aangekomen was op een open lucht tentoonstelling van modellen, en op een markt, eerder dan op een demonstratie van hoe deze modellen ook konden vliegen. Zo weinig mannen namen deel aan de eigenlijke actie, dat Diego innerlijk grinnikte. Diego begreep dat de hobbyisten vreesden dat als ze hun dierbare modellen zouden doen vliegen, die ook konden neerstorten of bij de landing schade konden oplopen, over kop konden slaan en stuk zouden vliegen.

Hij wandelde verder tussen de groepen. Wanneer één man alleen stond, dan begon hij een praatje en vroeg de merknaam van het toestel. Dat was gewoonlijk voldoende om de eigenaar een lange beschrijving te horen geven en om hem de mogelijkheden van dit type te horen aanprijzen. Het meeste van wat die mannen vertelden was verloren, onbegrijpelijk jargon voor Diego. Hij was ook werkelijk weinig geïnteresseerd in wat hij meende slechts speelgoed te zijn voor nooit opgegroeide venten. Enige vrouwen wandelden ook rond in het veld, maar zij waren niet talrijk. Kinderen liepen in het ronde, en hun vaders hadden alle moeite van de wereld om die ervan te weerhouden de dure modellen en uitrustingen aan te raken. Nadat Diego met enige van de mannen gesproken had, en hier en daar toch wat uitleg had gekregen, kon hij meer of minder wat vragen stellen in hetzelfde jargon van de liefhebbers. Hij leerde het onderscheid te maken tussen de soorten vleugels, tussen de flappen die de vliegtuigen stuurden, tussen de vliegmoden. De vliegtuigjes waren over het algemeen duur, kostten veel

geld, zodat Diego iets meer begrip kon opbrengen waarom de piloten – zoals de mannen zich zelf noemden – voorzichtig bleven met hun modellen. Hoe groter het model, trouwens, hoe hoger de prijs. Diego beseftte dat hier voor vele duizenden Euro aan materieel op het gras lag, en waarom zo weinig toestellen echt in de hemel vlogen.

De afstandsbediening toestellen, de radiozenders, waren eveneens gesofistikeerde apparatuur. Ze waren uitgerust met kleine computerschermen, en hadden minstens twee joysticks, de controleknuppeltjes. Elk knuppeltje werd met één hand bediend. Ook een aantal knoppen en schakelaars bevonden zich op die toestellen, waaronder een ‘paniek’ knop die een vliegtuigje automatisch bij dringende noodzaak naar de grond bracht en deed landen zonder interventie van de piloot. De radiozenders waren eigenlijk programmeerbare computers geworden! Eén man was nog bezig zijn remote control toestel aan het programmeren. Daartoe had hij het toestel met een kabeltje verbonden aan een draagbare persoonlijke computer.

De mannen vertelden aan Diego dat de zenders op hun schermen in reële tijd informatie konden tonen betreffende het model dat aan het vliegen was, zoals de toestand van de batterij, de temperatuur van de motor, de vluchttijd die nog over bleef, de hoogte, en de snelheid van het toestel. Eén van die modellen sprak de alarmen zelfs met een vrouwenstem uit! Diego hoorde dat de vliegtuigjes gecontroleerd en gestuurd werden door signalen die over de 2.4 Gigahertz frequentie in breedband uitgezonden werden. De signalen waren gecodeerd, en elk vliegtuigje antwoordde slechts aan de signalen van zijn bepaalde code. Dat liet toe aan meerdere mannen tegelijk om vliegtuigen van hetzelfde model over het veld te laten vliegen zonder onderlinge storingen. Diego merkte op dat meerdere van die afstandsbediening toestellen van het Spektrum merk waren.

Wanneer Diego het echt beu werd om steeds te horen over dezelfde kenmerken en mogelijkheden van de modellen, keek hij met meer interesse naar de mannen die ook werkelijk enige modellen in de lucht brachten. Diego verachtte eigenlijk eerst een beetje die mannen die zoveel van hun kostbare tijd wijdden aan wat hem nutteloze objecten toescheen. Iets later benijdde hij ook wel die mannen voor hun eenvoudige passies, hun simpele interesses, hun gemakkelijk en rustig leven. Hij zelf had nooit gewild of gekund zoveel tijd te besteden aan die onschuldige spelletjes. Hij had nooit de tijd genomen om zich met echt onnodige dingen bezig te houden. Was hij echter gelukkiger dan die mannen? Wat liet hem toe zich superieur te voelen? Lag er niet grote wijsheid in het nemen van tijd om uit vissen te gaan en om model vliegtuigjes in de hemel te doen vliegen?

Diego slenterde naar de mannen die iets verder hun vliegtuigmodellen de lucht in hadden gezonden. Ze stonden daar met hun afstandsbediening eenheden in de handen, naar boven kijkend, waar hun motoren zoemden zoals bijen. De hobbyisten deden eerst hun vliegtuigjes snel over het gras rijden, brachten dan de modellen met een ruk in de lucht, en daarna deden ze de vliegtuigen allerhande acrobatische toeren uitvoeren zoals loopings en rollen. Na slechts enkele minuten al deden de mannen de tuigen zacht landen.

Eén vliegtuig vloog buiten controle de struiken en lage bomen in, sloeg boven in de takken, draaide en zwaaide plots hoog de lucht in, en viel dan zonder controle in zwaardere takken stuk. Het vliegtuig vloog in meerdere delen tussen de bomen.

Een ander vliegtuigje brak zijn landingsapparaat af in het gras. Het landde toen op volle snelheid, te snel! De neus van het model schoot in het gras, de schroef werd weggeworpen,

ver omhoog. Terwijl het toestel omzwierde, brak het de vleugels af en het boorde zich in de grond. Niemand rondom lachte. Diego begreep weer waarom veel mannen eenvoudig hun modellen wilden tonen, hun helikopters en hun drones, eerder dan die ook te willen doen vliegen en het risico te doen lopen ze stuk te zien gaan. Maar lag de grootste vreugde niet in het herstellen van de schade? Hoeveel uren werk gingen daar niet naartoe?

Diego keek meer speciaal naar twee dergelijke kleine groepen, mannen die een vliegtuigje bestuurden en door enkele anderen danig bewonderd werden. Hij keek met verbazing naar de acrobatische figuren van de modellen en van een helikopter. De helikopter vloog slechts enkele meters hoog, in korte afstanden van rechte stukken en draaide daarna terug in mooie bochten om een acht in vluchtplan te tekenen. Diego ging verder naar een derde groep. Misschien was het wel een mirakel dat deze dingen ook echt vlogen! Diego vond niets spectaculairs echter, in de demonstraties van de kunde van de piloten.

Wanneer Diego aan de derde groep aankwam, zag hij een man zich omdraaien, hem herkennen en naar hem toekomen. Die man was Jozef Bikri, de politiecommissaris van Robois. Diego en Jozef schudden de handen. Ze kenden elkaar goed. Ooit hadden ze beiden geholpen om de huidige burgemeester van Robois en diens echtgenote de verkiezingen van Robois te doen winnen. Ze waren sindsdien vrienden gebleven, en de commissaris was ook een levensvriend geworden van de vader van Diego en van de burgemeester.

‘Ik ben zo blij je terug te zien,’ glimlachte Jozef Bikri. ‘Ik heb je al zo lang niet meer ontmoet. Hoe gaat het met je? Hoe gaat het met je vader en je moeder?’

‘Ik ben ook blij om u terug te zien,’ grinnikte Diego. ‘Mijn ouders gaat het goed. Ik zag hen nog deze morgen. Wat is er met u gebeurd? Hoe gaat het met Samia en de kinderen? Het is me een hele verrassing u hier te vinden. Ik wist helemaal niet dat u geïnteresseerd waart in vliegtuigmodellen!’

‘Dat ben ik ook helemaal niet,’ antwoordde Jozef Bikri. ‘Ik ben hier uitsluitend omdat Samia en haar zuster erg aandrongen om hen naar hier te rijden. De zuster van Samia, Khadijah daar, heeft een vriendje die een fervente amateur is van vliegtuigmodellen. Samia wou Khadijah niet alleen laten! Ze voelt zich nog verantwoordelijk voor haar jongere zuster. Dus kwamen we naar hier. Samia vond dat ik op zondag iets anders in mijn hoofd moest steken dan politiewerk. Ik moet echter toegeven dat dit gedoe weinig interesse oproept bij mij. Deze venten lijken wel erg geobsedeerd door hun hobby, is het niet? Ik neem aan dat ze het allemaal aanzien als een substituut, omdat ze zelf niet de echte, grote tuigen kunnen besturen. Ach, het is een tijdverdrijf zoals vele andere, natuurlijk, en ik benijd die mannen wel om tijd te hebben om die te besteden aan onschuldige spelletjes. Wat denk jij ervan? Interesseer je je aan dit?’

‘Neen, neen, niet echt, Jozef! Ik reed slechts naar huis op de N11 toen ik groepen van mensen hier zag samentropen. Ik vroeg me af wat er gaande was. Ik dacht dat er één of ander dorpsfeest gehouden werd, en besloot maar een kijkje te komen nemen. Dan zag ik een vliegtuig boven mijn hoofd duiken. Hoewel ik nog in mijn auto reed, bukte ik me, en dacht werkelijk dat ik een echt vliegtuig op me ging krijgen, tot ik me realiseerde dat het een model vliegtuigje was dat over me heen scheerde! De modellen zijn heel realistisch, niet? Ik kwam een kijkje nemen. Die mannen hier lijken inderdaad hun passie voor modellen zeer ernstig te nemen!’

‘Dat is waar! Sommige van die venten zijn ware kunstenaars met hun vingertoppen, weet je? Ze zijn specialisten van joysticks en bijna goochelaars! Ze kunnen hun modellen in zeer complexe acrobatische figuren jagen, zo complex dat je je werkelijk afvraagt hoe ze het doen, eenvoudig met een paar rukken van hun vingers op hun afstandsbediening. Ik begon toch te bewonderen wat ze hun vliegtuigjes kunnen doen uitvoeren. Hamza, de vriend van Khadijah, is één van die jonge mannen. Wel, ik zie hen liever met vliegtuigmodellen spelen dan hele namiddagen pinten bier zien drinken, door de straten van Robois lopen, op zoek naar drugs. Ik had echter wel liever gehad dat ze voetbal speelden. Dat is tenminste nog een fysieke sport! Dit lijkt op computerspelletjes voor mij. Ze staan daar alleen maar naar de hemel te kijken! Ze bewegen zich nauwelijks, en hun vliegtuigen landen normalerwijze aan hun voeten. Ze komen toch nog even in de open lucht! Hamza daar, schijnt meer plezier te beleven aan het programmeren van die afstandsbediening zendertjes dan van werkelijk ook de vliegtuigmodellen te doen vliegen.’

Samia Bennani kwam naar Diego toe. Zij ook omhelsde hem. Ze bleven samen naar de vliegende tuigen kijken. Twee vliegtuigjes sneden door de lucht. Ze maakten samen verschillende acrobatische vluchten. Diego keek naar de jonge mannen die de Blouges modellen vanaf de grond bestuurden. Elk van hen had een Blouges radiozender in de handen. Eén van die jonge mannen was Hamza. Diego zag de modellen hun stabiele vluchten uitvoeren, elegant en zelfzeker, alsof ze in de hemel op kussens gleden. Er was vooreerst niets speciaals, buitengewoons in wat de jongens deden. Wanneer een helikopter in hun pad vloog, ontweken de twee vliegtuigjes die handig. De vliegtuigjes vlogen tot aan het bos, en werden dan terug naar hen toe gedraaid. Ze vlogen zelfs over de N11, en keerden weer. De motoren gonsden snel, ze gierden, maar dat regelmatig, zonder hoesten.

Jozef Bikri en Samia Bennani waren al een tijdje in het veld gebleven. Ze riepen nu naar Khadijah dat ze weer naar huis zouden rijden. Khadijah kwam naar hen toe gelopen en ze meldden haar dat ze terug naar huis moesten. Jozef en Samia zeiden tot ziens aan Diego, en deden hem beloven één dezer dagen op bezoek te komen. Ze wandelden naar de parking. Ze moesten Khadijah bijna meeslepen. Khadijah had duidelijk bij haar vriendje Hamza willen blijven. Ze volgde Jozef en Samia al pruilend, tegen haar zin, en ze trok een lang gezicht.

Diego wist werkelijk niet wat hij hier nog kon doen. Hij bleef even nog met de groep jongelingen staan, tot Jozef Bikri de parking uit reed. Hij keek dan met iets meer interesse naar de jongelingen naast hem. Hij merkte slechts op dat ze alle drie van Maghrebijnse of oosterse of Semitische origine waren, met donkerder huiden, donkerder haar dat zeer gekruld op sommigen hing en sluits op een derde, met donkere, beginnende baarden die kort geschoren waren, maar niet volledig. Ze gingen gekleed in de gewone bluejeans van alle jonge mannen in de wereld, en in T-shirts waarop de merken stonden van de vliegtuigjes die ze gebruikten.

Op een bepaald ogenblik hoorde Diego de jongen Hamza een bevel schreeuwen. Hamza gaf daarop zijn Blouges afstandsbediening aan de derde jongen. De jongens gingen dicht bij elkaar staan, maar ze bleven hun modellen verder sturen, alle Blouges tuigen. Hamza haalde een draagbare persoonlijke computer uit de tas die hij op zijn rug droeg, flipte die open, en verbond de twee radio controles met dunne draden aan zijn draagbare computer. De twee andere jonge mannen bleven ondertussen hun joysticks met veel aandacht behandelen.

Hamza zei plots iets wat Diego niet goed kon verstaan, en dan nam de jonge man rechts zijn vingers weg van de joysticks. De jongen links bleef zijn vliegtuigje met de handen sturen. Vanaf dat ogenblik deed het tweede vliegtuigje exact hetzelfde als het eerste. Het maakte dezelfde figuren in de lucht, en het volgde het eerste vliegtuigje nauwkeurig, zij het met enige vertraging. Het voerde net dezelfde bewegingen uit als het eerste, met een vertraging van één tot twee seconden.

Niemand keek met verbazing naar die buitengewone, gesynchroniseerde vluchten, maar Diego bleef met open mond naar die prestatie kijken. Slechts de eerste jongen bewoog de joysticks met zijn vingers! Hij deed zijn model eender welke figuur van loopings maken, zoals hij wilde. Het tweede vliegtuigje herhaalde al die bewegingen slaafs en bleef ook dicht bij het eerste. Het tweede vliegtuig vloog iets achter het eerste, als zijn slaaf.

Na slechts een paar minuten bracht de jongen zijn vliegtuigje zacht, perfect tot landen. Het tweede volgde en landde ook. De twee modellen rolden tot binnen enkele centimeters van elkaar en van de eerste jongen. Dit leek het einde te betekenen van de oefening van de gepaarde modellen.

Diego hoorde dan Hamza blij in het Arabisch met de twee andere jongens praten. Diego verstond Arabisch, maar hij stond niet dicht genoeg bij hen om te begrijpen wat ze zeiden. De twee jongens lieten daarna hun vliegtuigjes in het gras staan, namen hun afstandsbedieningen en de persoonlijke computer weg, en ze begonnen naar de N11 te wandelen, naar de parkeerplaats. Ze namen hun modellen ook mee.

Diego begreep niet goed wat de oefening betekende. Waarom deden de jongens het ene vliegtuig het andere volgen? De jongens liepen weg, zodat Diego hen niet kon ondervragen over de bedoeling van het middel dat ze gevonden hadden om te demonstreren wat ze deden. Niemand behalve Diego had echt bemerkt wat de jongens aan het doen waren. De jongemannen plaatsten de radiozenders in een auto, en de modellen in de koffer. Ze reden weg. Diego keek hen achterna. Waar was hij getuige van geweest? Waarom zou men zo dicht het ene model het andere willen doen volgen? Waartoe kon een dergelijke beweging dienen? Was dit slechts een prestatie van intelligente jongens? Was het een uitdaging voor hen? Waarom hadden ze niet meer fierheid getoond wat ze konden? Het gans tafereel had niet langer dan enige minuten geduurd, niemand anders had echt opgekeken. Diego meende dan eerder dat wat ook deze hobbyisten deden redelijk doelloos bleef, en slechts onschuldig vermaak. Het leek hem zoiets als postzegels verzamelen, bierviltjes scharrelen, of luciferdozen, of gaan vissen.

Diego wandelde terug naar de andere groepen en naar de modellen die ten toon bleven liggen. Zijn laatste verrassing die namiddag was om Christian Trevanion en Denise Legrand onder de toeschouwers te vinden! Wel, dacht hij, die twee hebben elkaar wel snel teruggevonden! Hij wou niet tussen komen. Ze keken naar hem, knikten als groet, en Diego knikte terug. Ze maakten aanstalten om met hem te komen praten, maar Diego wandelde snel verder zonder naar hen toe te gaan. Hij wuifde met de hand. Hij moest zich nu haasten! Hij moest zich klaar maken voor de avondmaaltijd op Kasteel Bazaine. Hij liep naar zijn auto.

Wanneer hij achter het stuur ging zitten, bleef hij toch even verbijsterd. Diego aanvaardde dat toevalligheden konden voorvallen. Jozef Bikri, de commissaris, had een goede, onschuldige reden om deze namiddag hier te zijn. Trevanion en Legrand hadden zich echter wel gerieflijk

snel samen gevonden! Wat deden zij ook hier? Wie was hen aan het sturen? Was dit alles slechts toeval, of gewild? Waren Christian en Denise slechts nieuwsgierig geweest, een beetje zoals hij? Diego geloofde niet in dergelijke toevalligheden. Dat had hij nooit gedaan!

Diego reed terug naar Trioteignes langs de smallere wegen die de dorpen van Robois doorkruisten. Hij bleef nadenken over redenen die hij nog niet kon begrijpen. Vreemde dingen waren aan het gebeuren met hem! Het zou alles wel vroeger of later duidelijk worden en samenkomen! Hij moest zich maar geen zorgen maken, en van het ene ogenblik in het andere leven, zoals die vliegtuigamateurs. Had hij veel beters te doen? Kon hij iets anders doen? Hij zuchtte, en reed snel verder.

Hoofdstuk 2. Polyphemos

2.1. Het souper in het Kasteel Bazaine. Zondag, 12 juli

Diego Trioteignes stond zingend in de douche, zich vergenoegend in het zeer heet stromend water, toen de telefoon rinkelde. Tegen de tijd dat hij eens goed gevloekt had, een droge handdoek gevonden had, uit het water was gestapt en naar beneden, naar de vaste telefoonlijn was gegaan, had het toestel al weer gestopt met bellen. Hij activeerde op de telefoon de functie ‘roep de laatste beller op’. Hij keek naar het nummer dat op het scherm verscheen, maar herkende het niet.

Hij herkende wel duidelijk de stem die blij riep, ‘hallo! Michelle Bazaine, de Vrouwe van het Meer aan de telefoon!’

Diego was over zich zelf verbaasd om ook blij te zijn Michelle te horen.

‘Dag, Michelle,’ zei hij, er voor zorgend dat hij niet te overenthousiast klonk. ‘Je telefoneerde me daarnet. Ik was te laat aan het toestel. Wat kan ik voor je doen?’

‘Ik riep je op om je te herinneren aan de uitnodiging tot het souper van deze avond. Ben je me vergeten?’

‘Nee, natuurlijk niet,’ glimlachte Diego. ‘Ik ben me aan het klaar maken. Je zult het met me moeten doen zonder een smoking. Al de winkels zijn gesloten op zondag. Ik heb echter wel een redelijk donkergrijs pak.’

‘Dat is voldoende. Wat als we een opmerkelijke intrede zouden doen en samen te Bazaine verschijnen?’

Diego aarzelde. ‘Je wilt dat we arm in arm zouden toekomen? Denk je niet dat het plafond van Bazaine op ons kan neerkomen? Wil je sommige personen een hartaanval doen krijgen?’ Ze lachte. ‘Nee, ik bedoel ja! Ik wil graag dat je me naar het souper brengt. Dat is, als je niet wilt weigeren om met een kok aan je arm binnen te gaan. Zou je het op de goede, oude manier kunnen doen en me komen ophalen in de Vrouwe? En me vannacht ook terugbrengen naar het restaurant?’

Wat Michelle vroeg was zeer oubollig, dacht Diego, maar opnieuw was hij vreemd tevreden. Ja, dit was de wijze om terug Bazaine binnen te stappen! Hij en Michelle samen tegen de hoge wereld van Robois! Naar de duivel met alle vooroordelen! Waren zijn jaren van eenzaamheid verleden tijd? Had hij een geestelijke zuster gevonden, een ziel die zich wou verbinden met zijn ziel?

Hij antwoordde, en liet het plezier in zijn stem horen, ‘dat kunnen we doen, Michelle. Ik zal naar de Vrouwe komen om zeven uur dertig. Dat geeft ons voldoende tijd om naar het souper om acht uur te rijden. We willen ook niet als eersten aankomen, om maximum effect te creëren?’

Hij hoorde Michelle giechelen.

‘Goed! Ik zal op je wachten.’

Van wat hij gewend was van vrouwen, twijfelde Diego er aan dat Michelle op hem zou staan wachten. Hij zou waarschijnlijk nog een heel tijdje in de Vrouwe moeten talmen!

Hij hing de telefoon op en verbrak de verbinding. Als dit was hoe de zaken moesten gebeuren, dan kon hij beter een bloem vinden voor Michelle, een bloem die ze rond haar pols kon plaatsen. Waar kon hij een gardenia of een pioen vinden?

Diego kleepte zich snel verder aan. Hij bestudeerde zichzelf in de spiegel en vond dat hij er voldoende knap uitzag in zijn donker pak. Hij meende dat hij leek op een zachtere, jongere Daniel Craig. Hij nam een donkerblauwe das, de enige die hij in zijn valiezen had meegebracht, en deed die om.

Daarna reed hij naar Robois. Nabij de abdij, wist hij, was er vroeger een bloemenwinkel geweest. Hij had geluk. Wanneer hij er naartoe reed, zag hij dat de bloemisterij nog steeds bestond. De winkel was gesloten, maar hij belde aan en bleef op de bel duwen. De eigenares van de bloemenwinkel was een vrouw die Olga heette. Ze was een Oekraïense vrouw, die in Robois vele jaren geleden aangekomen was voor een huwelijk dat over het Internet georganiseerd was met een Belgische man. Zowel Olga als haar Belgische echtgenoot hadden zich eenzaam gevonden, en ze hadden geluk met elkaar. De echtgenoot was een lieve, goedgehartige vent. Hij was niet rijk, werkte in de gemeentelijke administratie, en had een eenvoudige, stabiele job. Hij had toch wat geld terzijde gezet. Olga kocht zich een bloemenwinkel. Ze volgde cursussen in het schikken van bloemen. Nadien won ze prestigieuze prijzen met haar modern uitziende bloemenconstructies. Ze werd beroemd in België. Ze won klanten bij in Namen en in Brussel. Veel rijke en extravagante mensen vroegen haar nu om de bloemstukken te leveren en te plaatsen op hun feesten, huwelijken, geboortes en op hun speciale bedrijfsgebeurtenissen. Olga kon weldra een fortuin toevoegen aan de nederige middelen van haar man, die haar boekhouder was. Ze deden het goed, huurden personeel in, en ook hun huwelijk werd een succes. Ze hadden nu drie mooie kinderen, en vormden een fijn koppel in Robois. Diego wist ook dat Olga en haar echtgenoot met haar familie in de kamers boven de bloemisterij woonde.

Diego moest volle vijf minuten aandringen op de bel, tot een venster zich opende boven zijn hoofd. Olga keek naar beneden.

Ze riep, ‘ga weg! We zijn gesloten! Verdwij!’

‘Olga, lieve Olga,’ schreeuwde Diego terug, ‘dit is Diego Trioteignes. Ik heb een noodgeval! Mijn leven is in gevaar als ik niet een bloemetje kan krijgen voor een meisje! Help!’

‘Wel, heb ik ooit! Diego! Uit welk rattenhol ben jij nu gekropen? Ik heb je in geen eeuwen meer gezien! Een bloemetje voor een meisje? Jullie zijn allen dezelfde! Blijf waar je bent. Ik kom naar beneden.’

Diego wachtte nog wat langer, tot Olga opende en in haar deur stond.

Olga was een mooie, elegante matrone geworden. Ze leek op een lachende, Russische matrushka. Ze was een blondine met blauwe ogen, natuurlijk. Olga was zwaarder geworden, maar op de juiste plaatsen. Ze was een prachtige vrouw.

Diego zei, ‘laat me je bewonderen! Je bent wondermooi geworden, Olga!’

Hij kustte haar op de wangen. Ze bloosde.

‘Kom binnen, jij schurk,’ lachte Olga. ‘Ik wil geen problemen met de politie! Kom snel binnen!’

Ze sloot de deur weer achter hem en draaide slechts een klein lichtje achter haar toonbank aan.

‘Je wilt een bloem voor je lieveling,’ begon ze.

‘Ja, Olga! Ik moet naar een grootse avondmaaltijd gaan op Kasteel Bazaine. Ik kwam slechts gisteren laat aan in Robois. Het is een zaak van leven of dood! Je moet me redden, Olga!’

Slechts Olga mocht vragen, ‘voor wie is die bloem?’ zonder hem te beledigen.

Ze had het recht om dat te weten.

‘Michelle Bazaine!’

‘Oh, oh, de Vrouwe van het Meer? Zij is één van mijn beste klanten. Een lieve vrouw! Ik houd van haar. Welke kleur zal ze vanavond dragen?’

De mond van Diego viel open.

Olga grinnikte, ‘ik dacht het al. Een zaak van leven of dood, zegt hij, maar hij weet zelfs niet de kleur van haar kleed! Kom achter de toonbank, verliefde jongen. Je zult een bloem willen op een armband, om rond haar arm te dragen, op de traditionele, romantische wijze, neem ik aan? Dan zou het iets moeten zijn dat niet te gemakkelijk beweegt en dat ook niet te groot is, iets gesofistikeerds. Neen, Diego, geen gardenia en geen pioen! Veel te groot, niet elegant genoeg voor een Michelle. Goed! Ik heb een grote, breedogige, rooskleurige orchidee. Wacht een ogenblik. Neen. Michelle draagt steeds nogal donkere klederen. Van verschillende kleuren. Hoor ik de klokken luiden? Een orchidee moet het zijn, ja, maar deze, witte bloemen! Zuiverheid en passie! Zeer speciale orchideeën zijn dit, Diego! Zeer dure, jongen!’

‘De prijs doet er niet toe.’

‘Oh, oh, is het al zover, Diego? Wel, wel, Michelle en jij? Alstublieft, alstublieft, nodig me uit op het trouwfeest, Diego lief!’

‘Ik beloof het, Olga! Je kunt ook al de bloemen leveren op de bruiloft. Maar geef me nu dringend mijn bloem! Alstublieft ook?’

Olga zocht een zilveren armband en begon een tak van zeer delicate, witte orchideeën strak op de band te bevestigen. Ze was daarmee in een minuut klaar, en plaatste de orchideeën in een lange, rechthoekige doos.

‘Geen pakpapier rond de mooie doos, slechts een prettig, breed lint en een dikke knoop om het deksel erop te houden,’ mijmerde Olga hardop tot zichzelf.

Diego betaalde haar voor de bloemen en voor de doos. De prijs was redelijk. Olga overhandigde de doos aan Diego.

‘Ik moet je nog een dikke kus op de wangen geven, Diego, om je geluk te wensen!’

Met die laatste woorden duwde ze Diego uit haar winkel en sloot de deur weer achter hem.

Diego reed verder en kwam op tijd bij de Vrouwe van het Meer aan. Hij sprong op de ferry, bereikte de andere zijde, en liep naar het restaurant. Alle lichten waren gedoofd in het gebouw, want de Vrouwe van het Meer was gesloten op zondagavond. Het pad naar het restaurant was wel verlicht, al was dat niet echt nodig, maar misschien zelfs speciaal voor hem.

Het jong meisje dat hem de andere avond bediend had stond al op hem te wachten in de open deur om hem te verwelkomen.

‘Mevrouw Bazaine zal in een minuut naar beneden komen,’ kondigde ze aan. ‘U kunt hier wachten. Wilt u misschien iets drinken om moed te vergaren, een glas Champagne misschien?’

‘Neen, neen, dank u,’ glimlachte Diego. ‘Ik zal hier wel wachten.’

Hij moest nog een half uur wachten. Daarna hoorde hij stappen achter zich, en Michelle kwam van de trappen af. Ze was gekleed in een lang, donkerblauw kleed dat laag viel over haar schoenen. Ze droeg zeer hoge hielen! Het kleed zat wat gespannen rond haar vormen, was zeer laag over haar borst uitgesneden, en toonde wellicht wat teveel van haar wondermooie borsten dan Diego lief was. Hij moest tweemaal slikken. Misschien snoof hij

wel hoorbaar, en hij snakke even naar adem. Michelle kwam naar beneden als een nog veel meer schitterende vrouw dan hij beseft had toen hij haar laatst in haar witte kleren van kok gezien had. Michelle bemerkte natuurlijk zijn verrassing, en ze was blij. Beneden aan de trap draaide ze zich om en om, en toonde lachend alles wat ze te bieden had aan Diego. Ze was heel erg vrouwelijk.

‘Je ziet er prachtig uit,’ riep Diego spontaan uit. ‘Je bent verbluffend mooi, te mooi voor mij!’

Was dat nu iets om te zeggen aan een meisje dat je mee uit nam naar een souper? Diego had geblunderd.

Ongemakkelijk bij zijn domheid en onhandigheid, duwde Diego zijn doos naar voren, ‘ik dacht dat ik je een bloem moest brengen!’

Michelle nam de doos aan met een kreetje van verrassing. Ze vroeg niet waar Diego op een zondag en op dit uur nog bloemen gevonden had. Ze trok de knoop los, liet het lint op haar voeten vallen, en zocht op haar beurt naar adem. De bloemen schitterden zoals juwelen.

‘Witte orchideeën voor mij! Hoe romantisch! Plaats hen op mijn arm, Diego. Neen, niet op mijn linkerarm! Ik weet niet meer of ik rechts dan wel links van je moet gaan. Wat ook? Probeer de rechterarm!’

Diego plaatste de armband rond haar pols. De tak orchideeën nestelde zich als een slang rond haar arm.

Diego hoorde een snik achter zich. Hij draaide zich om, en zag het Indisch meisje dat hem verwelkomd had met een zakdoek aan haar neus staan, een traan in de ogen.

Hij keerde zich weer naar Michelle, en bood haar zijn linkerarm aan. Ze stapten zo langzaam het pad naar de ferry af. Het dienstmeisje bleef aan de deur staan tot ze buiten zicht verdwenen.

Op het ferry platform bleef Diego nog steeds verbaasd over de mooie figuur die Michelle maakte terwijl ze daar tegen de railing leunde zoals een godin in blauw vóór het bruin en grijs water van het meer, en in contrast met het heerlijke groen van de planten op de oevers. Hij zou haar zich voortaan steeds zo voor ogen roepen, dacht hij. Michelle keek recht naar hem, glimlachend, een ietsje uitdagend, maar blozend onder zijn blik, en stralend van geluk. De blijdschap scheen ook in haar opvallende ogen. Die ogen bleven naar hem staren terwijl ze over het water gleden, en ze schitterden zo helder, afwachtend, dat hij onvermijdelijk in haar staren gevangen bleef. Hij moest een stap dichterbij haar toekomen, en haar mond met zijn lippen strelen. Ze bewoog niet, bleef slechts mysterieus verder glimlachen. Dan bracht ze haar ogen naar de hemel, alsof ze de wolken wou bedanken haar geliefde naar haar te hebben geleid.

De ferry kwam aan en botste even tegen de andere oever. Diego opende het hek en liet Michelle voor gaan op het pad dat naar de parkeerplaats leidde. Diego bracht Michelle naar zijn auto. Ze trok haar zijden kleed delicaat boven haar schoenen. Diego gaf haar nog een complimentje over die schoenen, die blauw waren zoals haar kleed. Daarna reden ze naar het Kasteel Bazaine.

Het Kasteel Bazaine leek in niets op de sombere, middeleeuwse burcht die Kasteel Trioteignes was. Bazaine was gebouwd op het einde van de negentiende eeuw, als het kasteel van de Bazaine industriëlen, en gedeeltelijk in de Gotische Herlevingsstijl. Het kasteel had

twee heel verschillende gevels. De voorgevel was waar Diego en Michelle aankwamen. Dit was haar thuis, waar ze geboren was. Diego was hier ook al dikwijls geweest. Aan deze zijde toonde het kasteel een klassieke, rechthoekige oppervlakte van witte stenen, met heel regelmatige, symmetrische rijen van even wijd verspreide, hoge vensters rond het ingangsportiek. In het midden van deze eerder strenge gevel stond de ingangspoort, die echter eveneens streng en nederig in vorm geplaatst was. Ze bestond uit vier Korinthische kolommen die hoog en slank liepen. Het driehoekig fronton deed denken aan de oude Griekse tempels, maar omdat de kolommen en het fronton afgevlakt waren en in de gevel gedrukt, bleef de architectuur nederig, gewoon, zelfs eenvoudig. Aan de achterzijde echter, onzichtbaar nu voor Diego en Michelle, aan de zijde die troonde boven de rivieren de Largeau en de Petiteau, hoog prijkend boven de rots uit, toonde het kasteel een Gotisch en Renaissance gezicht, het werkelijk gezicht van Bazaine. Hier stond de gevel van een Engels Tudor plattelandshuis, gebroken door uit stekende hoekkamers en hoge vensters. Torentjes sprongen uit die gevel haast overal uit, en de hoge schoorstenen gaven het een magische indruk in de nu stervende zon. Hier had de architect zijn fantasie bot gevierd om aan te tonen dat Bazaine ook licht kon zijn, lieflijk, gelukkig, oud van jaren maar jong van ziel. En het was dan maar verkeerd als dit zogezegd Gotisch gezicht meer leek op de Renaissancestijl!

De ontvangstzaal van Bazaine lag in zeer wit licht achter de vensters aan de rechterzijde van de voorgevel. Diego liet Michelle uitstappen uit zijn auto aan het portiek. Hij reed verder naar de linkerzijde van het gebouw, waar een parkeerplaats ingericht was. Kleine jongens toonden hem waar hij zijn auto mocht plaatsen. Dan ging hij terug naar Michelle. Ze wachtte op hem. Meer mannen en vrouwen gingen nog de trap op en stapten naar binnen. Diego bood Michelle weer zijn linkerarm aan. Ze liet haar hand op zijn arm liggen, zodat ook haar witte bloemen op die arm bleven liggen. Dan strengelde ze haar vingers in zijn vingers. Zo gingen ze de drie brede treden van Bazaine op, en ze kwamen in de ontvangsthal. Twee jonge mannen namen daar de uitnodigingskaarten aan, maar ze herkenden Michelle als de dochter des huizes, en Michelle wuifde hun vraag naar kaarten weg. Ze stapten de ontvangstzaal in, en gingen vandaar naar een andere grote zaal, waar de uitgenodigde gasten recht stonden langs kleine, maar hoge tafels. Champagne glazen werden gegeven, en de gewoonlijke kleine hapjes voorzichtig maar gul uitgedeeld.

Michelle hield Diego enkele ogenblikken staande in de open deur. Ze genoot van haar triomf. Ze vormden een prachtig koppel! Beiden stonden groot en slank, Michelle in haar lang, blauw, zijden kleed dat haar mooi figuur benadrukte. Diego en Michelle stonden arm in arm, de vingers ineen gestrengeld. De betekenis daarvan bleef aan niemand verloren. De witte orchideeën op haar pols contrasteerden fel met haar blauwe mauw en zijn donkergrijze arm. Ze glimlachten naar elkaar. Het lawaai van fel pratende mensen verstomde plots in de zaal, om over te gaan tot het gonzen van gefluister, en werd pas even later weer luider. De verrassing had plaats gehad!

Michelle ging verder en trok Diego de zaal in. Ongeveer dertig personen hadden de uitnodiging van de Bazaines aanvaard. Diego herkende vele van de mannen en vrouwen. Hij zag ook zijn eigen vader en moeder aan één van de tafels staan. Ze hadden hoge, kristallen Champagne glazen in de handen. Hun ogen werden groter en hun mond viel open van verbazing.

Iets meer naar links zag Diego zijn zuster hartelijk lachen en met het hoofd schudden als om te menen, ‘Diego, Diego, wat heb je ditmaal weer uitgehaald? Je weet zeer goed hoe een spectaculaire intrede te maken!’

Diego legde dan zijn rechterhand op de hand van Michelle, maar ze hield haar vingers zo strak dat ze hem zelfs pijn deed, het enige teken van spanning in haar lichaam. Samen knikten ze naar links en rechts, tot ze naar de tafel stapten waar de ouders van Michelle stonden. De gesprekken aan die tafel verstomden. Slechts daar liet Michelle de arm van Diego los, om goedenavond te wensen aan haar ouders met een kus en een omhelzing. Ze nam dan direct weer de hand van Diego vast.

‘Zo, Michelle! Ik ben blij je weer te zien. Het was een tijdje geleden,’ verwelkomde de vader van Michelle zijn dochter. ‘Je bracht een knappe jongeman mee vanavond! Je zult me steeds blijven verbazen, Michelle. Is dit de jonge Trioteignes?’

‘Je kent inderdaad Diego de Trioteignes, vader,’ kondigde Michelle langs haar neus aan.

‘Natuurlijk kennen we Diego, liefste,’ erkende de moeder van Michelle. ‘Hoe fijn om Diego met je mee te brengen! Welkom, Diego! We wisten niet dat je terug in de stad was. Je bleef te lang weg van Robois, Diego! Je ouders zijn ook hier, en je zuster.’

‘Inderdaad, inderdaad,’ zei Diego. ‘Ik kwam slechts net aan. Hoe gaat het met u? U hebt een mooie avond georganiseerd, Mevrouw de Bazaine. Ik heb mijn ouders al opgemerkt.

Michelle, zullen we goedenavond gaan zeggen aan hen ook?’

‘Zeker, lieve, kom mee dan. Ik zal jullie later nog zien, vader, moeder.’

Michelle en Diego gingen zeer langzaam door de zaal. Ze groetten de mensen die ze kenden, maar bleven samen. Dan, wanneer het geluid van veel fluisterende stemmen weer intens werd in de zaal, gingen Diego en Michelle naar Charles en Monique. Ze namen onderweg elk een glas Champagne op van een zilveren bord. De Champagne werd hun aangeboden door een dienstmeisje.

Dichter bij zijn ouders zei Diego, ‘vader, moeder, jullie kennen Michelle Bazaine. We zagen elkaar weer. Ze nodigde me uit.’

Charles de Trioteignes glimlachte, maar Monique was nog niet gans over haar verbazing heen. De hele zaal volgde met de ogen hoe Michelle de ouders van haar cavalier kuste en omhelsde.

Monique kon dan ook lachen, ‘je zult me steeds blijven verbazen, Diego! Je ziet er prachtig uit, Michelle! Ik zag je nog nooit in een lang kleed. Je bent zo mooi! Het moest een Diego zijn om te bemerken wat een mooie vrouw je geworden bent. Ik moet je ook zeggen dat je een grote chef kok bent, en ik wens je geluk. We hadden nog niet de gelegenheid dat te doen. We komen naar de Vrouwe van het Meer met nog meer plezier sinds jij het restaurant overgenomen hebt. En we hoorden dat je een goede beheerder bent! Goed gedaan, meisje. Zoek je sterren te winnen?’

Diego glimlachte. Michelle was in de goede gratie bij zijn ouders. Dat was belangrijk voor hem. Michelle had een meer dan spectaculaire intrede gemaakt. Zijn ouders hadden Michelle slechts gekend toen ze nog jong was, een spring-in-’t veld, gekleed in jeans die steeds te groot voor haar waren, in slordige en dikwijls vuile pullovers of T-shirts, en steeds aan het lopen met Diego en Laura. Michelle had nooit veel gegeven om haar uiterlijk, in tegenstelling tot Evelyne. Ze was dat soort meisje geweest, een halve jongen eigenlijk, doch om een

buitengewoon mooie, intelligente, hard werkende vrouw te worden die haar eigen bedrijf uitgebouwd had. Daar hadden de ouders van Diego meer respect voor dan voor haar afkomst. De moeder van Diego begon dadelijk met Michelle te praten over de Vrouwe van het Meer en over de producten van de Trioteignes boerderij. Michelle vertrouwde aan Monique toe dat ze al de bioproducten van de boerderij regelmatig in haar keuken gebruikte, wat een glans van triomf en blijdschap op het gezicht van Monique bracht.

Diego en zijn vader bleven stil. Ze luisterden respectvol naar dat gesprek zonder tussen te komen.

Diego meende dat zijn vader aarzelde, maar dan fluisterde Charles hem toe, ‘Evelyne Bazaine en haar echtgenoot, Léon-Jules de Blouges, zijn ook hier vanavond.’

‘Ja,’ fluisterde Diego terug. ‘Ik heb hen al opgemerkt. Je moet geen schrik hebben, vader, die episode is over en gedaan. Evelyne was een deel van mijn domme jeugdijaren. Michelle is mijn toekomst!’

‘In dezelfde familie? Dat zal heel vreemde familiebijeenkomsten meebrengen, Diego. Ben je er zeker van dat je dit wilt doen? Weet Michelle waar ze aan begonnen is, waar ze zich mee inlaat, wie je in werkelijkheid bent? Ben je al zo ver met haar gekomen?’

Diego antwoordde niet. Hij had nog heel wat uitleg te verstrekken aan Michelle, maar zijn besluit stond ferm. Hij zag Laura naar hem knipogen van achter een paar ruggen. Ze wuifde dan.

Hij zei, ‘Michelle, kunnen we even naar Laura gaan? Het spijt me om je gesprek te onderbreken.’

Monique zag ook Laura wuiven, dus spoorde ze Michelle aan, ‘ja, ga maar, we zullen ook wel naar Laura komen!’

Michelle verontschuldigde zich bij de ouders van Diego, en ging dan naar de tafel van Laura. Ze trok Diego achter haar mee, zijn hand grijpend. Ze had die hand nog niet veel losgelaten, vanavond.

‘Wat zijn we nu eigenlijk?’ vroeg Diego zich in stilte af, ‘zijn we twee pubers die voor de eerste maal verliefd worden en die huiveren en ontroerd zijn door de opwinding? Waarom laat ik dit alles maar verder gaan, en waarom lijkt ik zo veel hier van te houden, terwijl ik toch veel, veel meer zou moeten uitleggen vooraleer verder te blijven rondslingeren met Michelle. Ze is een lieve vrouw. Ik zou meer respect voor haar moeten opbrengen. Gans Robois moet nu denken dat we een koppel zijn dat zich binnenkort zal verloveren. Wel, zijn we dat niet? Ben ik niet blij om zo overduidelijk gebonden te zijn aan Michelle? Is ze niet prachtig? Hoe was dit alles mogelijk in zo korte tijd, met zo weinig woorden? Als iedereen zo verbaasd is met ons, dan ben ik nog het meest verbaasd van allen! Hoe gelukkig kijkt Michelle! Is het niet zeer goed om iemand gelukkig te maken? Kan ik haar gelukkig houden de rest van mijn dagen? Dit is geen spel, en geen gril. Michelle is uit om veroverd te worden, en uit op meer dan een kort avontuur. Wens ook ik niet veel meer dan een nieuw avontuurtje? Zoekt Michelle niet hetzelfde als ik, een stabiele relatie die naar een huwelijk leidt? Houd ik zoveel en voldoende van haar?’

Diego zou moeten overstappen van het wild, intens leven dat hij geleid had naar een meer stabiel leven met Michelle. Hij kon met haar niet naar zijn huidig en vroeger leven terugkeren. Hij zou zich moeten veranderen. Zijn dagen van een ‘rolling stone’ waren

voorbij. Hij zou zich moeten aanpassen. Hoe kon zulke korte tijd, enige uren slechts, zo drastisch zijn vooruitzichten veranderen? Was hij niet in deze wervelwind van gevoelens te snel en te sterk meegetrokken? Of had hij slechts toegegeven aan gevoelens die al sinds lang in zijn hoofd hingen? Het wild leven had hij op een bepaald ogenblik gewenst! Doch nu, met wat ouderdom en ervaring, had hij niet staan wachten opdat iemand zoals Michelle in zijn leven zou verschijnen om de verandering in te leiden? Kon hij dat wel doen, veranderen, zonder iemand zoals Michelle? Was hij onlangs niet zelf beginnen denken aan een meer langzaam, regelmatigere wijze van leven? Was hij echter wel zeker dat hij echt het stabiele huisleven wou, en nu? Kon het zijn dat zijn zucht naar dat nieuw soort van leven hem in de eerste plaats al naar Michelle had getrokken? Of had hij in een ogenblik toch de ware liefde gevonden? Het leven was zo ingewikkeld, soms! Hoe kon hij zeker worden van zijn gevoelens, van zijn motieven? Diego zocht de correcte beslissing! Hoe zeker was hij van zijn gevoelens, en zelfs als zijn besluit vastberaden genomen werd, was hij dan ook bekwaam om dat waar te maken? Iets minder zou Michelle ongelukkig maken, meende hij. Maar waarom had ze zo snel van hem bezit genomen? Was hij haar droom geweest, nu werkelijkheid?

Ze kwamen bij zijn zuster aan. Laura stond aan een tafel met twee vrienden, maar die twee gingen snel naar een ander gesprek. Diego keek rond. Hij zag Evelyne en haar echtgenoot twee tafels van hen verwijderd staan. Evelyne was naar hem aan het kijken. Ze glimlachte. Diego keerde snel zijn ogen terug naar Michelle en naar zijn zuster.

Slechts enkele ogenblikken later sloeg iemand van achter Diego op de schouder. Diego zag dan Léon-Jules de Blouges tussen hem en Laura in komen staan. Léon-Jules was gekomen met Evelyne de Bazaine, zijn echtgenote, die aarzelend, achter hem aan, ook dichterbij kwam.

‘Diego!’ riep Léon-Jules uit, ‘jij bent een verrassing! We hebben je in geen jaren nog gezien, en dan spring je plots binnen met mijn schoonzuster! Hoe gaat het? Wat heb je gedaan de laatste tijd?’

Diego weigerde de uitgestoken handen niet. De vingers van Evelyne veegden slechts langs zijn hand. Haar handdruk voelde zeer koud aan.

Léon-Jules was ouder geworden. Hij was nog steeds een zeer knappe, opzichtige, grote man met gans de aristocratische houding van zijn familie. Hij had dik, golvend, bruin haar, een sterk mannelijk gezicht, en hij was feilloos gekleed in de duurste smoking van de zaal. De Blouges waren baronnen, van zeer oude afkomst. Hun voorouders gingen terug tot de middeleeuwse tijden. De Baron de Blouges glom nu van zelfzekerheid. De Blouges waren rijk, zowel in financiën als in industriële investeringen. Léon-Jules leidde de fabrieken van de familie, maar het gerucht liep dat zijn vader, Alexander, de teugels nog strak in handen hield.

Diego en Léon-Jules waren van dezelfde ouderdom. Ze waren samen jong geweest, naar dezelfde scholen gegaan, ze hadden elkaar bezocht, en met elkaar gespeeld. Ze hadden dezelfde meisjes achterna gezeten. Diego had naar Evelyne verlangd in zijn tienerjaren. Léon-Jules had meer kunnen bieden aan Evelyne dan Diego, en dat had een bepaald overwicht meegebracht voor Léon-Jules boven Diego. Diego was Robois ontvlucht toen Evelyne definitief gekozen had voor de rijke, uitbundige, overweldigende Léon-Jules. Diego was blij dat zijn benen nu niet onderuit schoven of begonnen te beven bij het eenvoudig zicht van Evelyne. Evelyne was twijfelloos de grootste jonge schoonheid van Robois geweest, een zeer blanke, fijne, kwetsbare, delicate en zeer elegante jonge vrouw. Ze

was zich zeer bewust geweest van de macht die ze kon uitoefenen over mannen, en ook over Diego Trioteignes. Maar ze was meer onder de indruk gekomen van de invloed die Léon-Jules op zijn omgeving kon uitoefenen. Was de dwaze verliefdheid die Diego gedurende vele jaren voor Evelyne gevoeld had nu definitief beëindigd?

Diego keek snel naar Michelle, die hem ook aandachtig aan het bestuderen was op zijn reactie. Wat een verschil lag er nu tussen Evelyne en Michelle! Evelyne was de stralende, klassieke, bleke schoonheid, maar het leek nu Diego toe dat ze inhoud, intelligentie, krachtdadigheid en snelle geestigheid miste. Die trekken vond hij niet in haar gezicht. Michelle was een volledige vrouw! Diego vroeg zich toch nog steeds af of hij wel waar kon maken wat hij beweerd had, over zijn liefdesgeschiedenis met Evelyne te zijn geraakt. Hij ontspande zich echter, en glimlachte onbezorgd naar Michelle, niet naar Evelyne.

Diego antwoordde slechts na enige aarzeling, want hij was nog uit zijn overwegingen aan het opduiken, ‘ik ben zowat overal geweest, Léon-Jules, en slechts recentelijk teruggekeerd naar Robois. Misschien blijf ik nu wel hier!’

‘En wat deed je ondertussen?’

‘Ik werkte meestal in de regeringsadministratie als ambtenaar. Ik nam deel aan wat onderzoekswerk, ook.’

‘Wat soort van onderzoek? Ik kan me je moeilijk voorstellen, zittend achter een bureau of in een laboratorium. Je was nooit technisch begaafd. Studeerde je niet economie en financiën?’

‘Zoiets, ja,’ knikte Diego enthousiast. ‘Ik ben bezig geweest met ditjes en datjes. Onlangs keken we naar nieuwe gewassen voor onze landbouw. Het klimaat is aan het veranderen, weet je!’

Léon-Jules bleef nog sceptisch en achterdochtig. Hij staaarde argwanend naar Diego, zag dat Diego geen smoking droeg. Diego had waarschijnlijk het geld niet om zich een smoking te veroorloven. Charles de Trioteignes had steeds zijn kinderen krap in geld gehouden. Het regeringswerk kon Diego niet toelaten een dure smoking te kopen!

Léon-Jules sondeerde toch nog wat verder, ‘welke nieuwe gewassen?’

Diego had een antwoord klaar, ‘wel, we kijken bijvoorbeeld naar een plant die cassava heet. Cassava heeft een hoog gehalte aan proteïnes, en ook een hoog gehalte aan carotenoïden. Het weerstaat aan ziekten en brengt een grote oogst op wanneer het correct behandeld wordt. We denken dat het een gewas voor de toekomst is, wanneer ons klimaat opwarmt.’

Léon-Jules barstte in lachen uit, ‘wel, wel, ik zou dan ook maar naar die plant moeten uitkijken! Misschien zit er iets in voor ons. Je ziet er inderdaad uit als een ambtenaar, en je spreekt zoals één, Diego! Ik moet mijn mening over je herzien. Voor wat mij betreft, ik werd een echte ondernemer, Diego. Ik leid de industrieën van de familie. Ik beheer honderden werknemers en ik bepaal de strategie van onze bedrijven. Onze zaken doen het goed! We leven in overvloed, Evelyne en ik. Ik kocht mijn eerste Ferrari slechts enkele dagen geleden!’ ‘Oh, waarlijk?’ zei Diego, weinig onder de indruk. ‘Goed voor jou, Léon-Jules. Ik moet dan afgunstig op je zijn. Ik kan zien dat je een man van substantie geworden bent!’

Diego keek naar het pafferig gezicht van Léon-Jules, waarop het gemakkelijke leven zich toonde in rondere lijnen en vetzakjes, naar het beginnend buikje, zijn dikke handen, zijn bruine huid door van onder zonnebanken gelegen te hebben.

‘De mensen vertellen me dat er een recessie gaande is in de Europese industrie,’ merkte Diego op. ‘Ik ben blij dat je de crisis blijkbaar overmeesterd hebt. Hoe gaan de zaken nu?’ De glimlach van Léon-Jules verminderde wat.

‘We werden getroffen door de moeilijkheden zoals alle anderen,’ antwoordde hij. ‘We doen het echter goed en verdedigen ons. We nemen zelfs markten terug. We steken het hoofd uit het dal, zoals de poëet zou zeggen!’

‘Hoe deed je dat dan?’ ging Diego verder.

Hij toonde slechts bewondering en verbazing op zijn gezicht.

‘We zochten nieuwe afzetmarkten en we pasten onze producten natuurlijk aan, Diego! We verruimden onze uitzichten. We werken nu in een globale wereldeconomie. De dingen die we niet meer in België of in Europa konden verkopen, dumpen we. We zijn onze zaken aan het transformeren naar systemen die we nog ergens in de wereld kunnen verkopen omdat ze gesofisticeerd zijn, complex en van hoge toegevoegde waarde.’

Hij dronk aan zijn glas Champagne.

‘Dan moet je zaken aan het doen zijn met de Oliestaten,’ meende Diego.

‘Dat is waar het grote geld thans is, maat! Ja, we handelen met de Emiraten, met de Qataris, zelfs met de Saudis. Ik vlieg regelmatig naar Dubai, naar Riyadh, naar Abu Dhabi, naar Doha en naar Damman. Dat is het nieuw leven, jongen! Ik heb sjeiks als vrienden, nu. Het weer is verdomd heet daar, maar ook hun geld rolt er zo heet en zo overvloedig als hun zon!’

Léon-Jules barstte weer in lachen uit.

Diego had nu moeten ophouden met vragen te stellen van dezelfde aard, en verder een licht gesprek voeren waarin de vrouwen konden meepraten, maar hij probeerde nog even verder.

‘In welke producten drijf je eigenlijk handel met die streken, Léon-Jules?’

De ogen van Léon-Jules vernauwden zich tot spleten

‘Ach, ze zijn financiers, Diego,’ sprak Léon-Jules verder, toch een zure lip trekkend, zijn Champagne zenuwachtig draaiend in zijn glas, en met meer voorzichtigheid in zijn tong. ‘Ze namen een participatie in onze fabrieken. Dat bracht ons vers geld mee. Ze financieren onze nieuwste projecten. We leveren hen elektronische systemen, complexe speeltuigen en afgeleide systemen. Ze gaven ons projecten ter grootte van meerdere miljoenen om aan te werken. Vooral enige van de Saudi miljardairs werken met ons samen. Dat is het grote leven, Diego! Je zou Evelyne moeten zien paraderen in de grootste hotels en shopping centra van Arabië, tussen al de Amerikaanse en Russische schoonheden! De Oliestaten zijn werkelijk de plaatsen ter wereld waar het grootste leven geleid wordt!’

Léon-Jules plaatste zijn arm rond het middel van zijn echtgenote, en toonde daarmee dat ze zijn bezit was, zijn verovering. Evelyne stond daar als de zwijgende, elegante en zeer slanke schoonheid. Ze glimlachte, blijkbaar tevreden, iets arrogant ook, maar ze zei geen woord.

Haar ogen probeerden contact te zoeken met Diego.

‘Ze poogt uit te vissen of haar charme, haar vroegere, koele, hartveroverende betovering nog steeds op me werkt,’ dacht Diego.

Diego trok zonder inspanning zijn ogen van Evelyne weg, ging nog een beetje dichterbij Michelle staan, en zei, ‘wel dan, je bent inderdaad succesvol geweest in je ondernemingen, Léon-Jules. Ik ben werkelijk blij voor je.’

‘Oh ja, en ik heb nu ook een familie. We hebben twee kinderen, een jongen en een meisje, Evelyne en ik. Die zijn de vreugde van hun grootouders! Evelyne reist met me mee wanneer ze maar de kans krijgt. De Arabieren houden van een familie, al laten ze de vrouwen niet toe

in hun zakenbesprekingen. Ja, het succes lacht naar ons. Je moest ons maar eens komen bezoeken, en kennis maken met de kinderen!’

‘Waarom niet?’ sprong Diego snel op de gelegenheid die hem geboden werd. ‘Ik zou dan wel eens je fabrieken willen bezoeken. Ik kan daar misschien iets van opdoen wat nuttig is voor de afdeling waarin ik werk. Ik houd ervan Belgische ondernemingen te bezoeken. De grotere bedrijven en de meer interessante onder die worden met de dag zeldzamer.’

‘Ik zal je met plezier onze zalen en onze onderzoekseenheden tonen,’ pochte Léon-Jules. ‘Bel me één dezer dagen maar op.’

‘Dat zal ik doen,’ besloot Diego.

Diego wou nog iets toevoegen, en Michelle en Laura in het gesprek betrekken. Een sterke stem, die van Alexander Bazaine, de vader van Michelle en van Evelyne, riep echter luid, ‘dames en heren, onze maaltijd wordt opgediend! Begeeft u alstublieft naar de eetkamer!’ De deurpanelen van de grote eetkamer openden zich, en de gasten dronken hun laatste Champagne uit om naar de evenzo helder verlichte naastliggende zaal te slenteren. Ze stopten bij de lange tafels en zochten hun plaats. Michelle trok Diego en Laura mee. Zoals beloofd deed ze Diego gaan zitten tussen haar en Laura in. Aan de andere zijde van Michelle zat Léon-Jules op de ereplaats. Aan de andere zijde van Laura praatte al Marc-Julien de Bazaine, de broeder van Michelle en van Evelyne. Terwijl ze gingen zitten zag Diego dat hij de enige man was die niet formeel in een avondsmoking gekleed was. Hij kon inderdaad ook de arme ambtenaar van de avond zijn, waar niemand echt geïnteresseerd naar was. Maar dan, glimlachte hij, was ook James Bond niet een ambtenaar?

‘Wees niet zo onder de indruk van wat Léon-Jules allemaal vertelt,’ fluisterde Michelle hem toe wanneer ze in hun stoel zaten.

Ze giste waar Diego aan het denken was. ‘Het meeste van waar Léon-Jules mee pocht is zuivere show. Léon-Jules heeft zelf nog helemaal niets gepresteerd! Dat doen zijn directeurs voor hem. Wat hij vertelde is niets meer dan arrogantie. Ik twijfel er sterk aan dat zijn zaken maar half zo goed verlopen als hij beweert. Hij zit rond te bedelen voor fondsen over de hele wereld!’

Diego glimlachte terug. Michelle was hem aan het betuttelen, hem aan het steunen. Diego hield wel van dat idee. Weinig mensen hadden hem zo hun steun getoond. Het meeste van wat hij verwezenlijkt had, had hij volledig alleen en zelf gedaan. Waarom had Michelle zo overduidelijk bezit van hem genomen? Zocht ze weerwraak op haar zuster? Was zij ook nu volledig volwassen aan het worden, en aan haar zuster aan het bewijzen dat ze een overwinning op de schoonheid van Evelyne kon behalen? Als dat zo was, dan bleef Michelle misschien voor al de verkeerde redenen bij hem, en kon ze hem verwerpen wanneer haar punt gemaakt was. Diego was plots minder overtuigd van de nobele gevoelens van Michelle voor hem.

‘Maar waarom ben ik zo pessimistisch gestemd betreffende Michelle?’ pijnigde Diego zijn hoofd. ‘Ben ik niet zeker van mijn gevoelens voor haar? Voel ik niet duidelijk dat ze veel meer geïnteresseerd is in mij dan boven gewone vriendelijkheid uit?’

Het brein van Diego raasde door in veronderstellingen en afwegingen. Hij schudde zijn kwade voorgevoelens echter weg, zoals hij dikwijls deed. Hij zou het lot en de gebeurtenissen verder laten beslissen, en handelen wanneer hij moest handelen. Hij zou zich niet zoveel zorgen moeten maken. Laat komen wat moest!

Het souper te Bazaine duurde lang. Vijf schotels werden gebracht, de ene na de andere opgediend, van een lichte salade met gerookte Schotse zalm tot stukjes Belgische regenboogforel in een witte saus met gekookte aardappelen, om te leiden naar een hoofdgerecht van kalfsvlees, opgediend met andere aardappelen en brocolikool. Daarna volgde een kaasschotel, en een chocolade dessert. Witte Chardonnay Bourgondische wijn werd uitgeschonken, en daarna een rode Pauillac van een welgekend kasteel van Bordeaux. Aan het einde werd koffie en thee binnen gebracht. De mannen konden een whisky, cognac, of een witte alcohol krijgen. Voor de vrouwen werd eerder een zoete likeur voorgesteld. Michelle nam een witte frambozen alcohol, en dat deed ook Diego. Michelle had al heel aangenaam met Diego gepraat. Ze haalden gezamenlijke herinneringen op van hun jeugd. Michelle sprak over haar ambities met haar restaurant. Ze zocht Michelin sterren te veroveren!

Aan de tafel kwamen en gingen de onderwerpen van de gesprekken. Vóór Diego en Michelle zat een jonge man uit Robois die ook bankier was. Hij was met zijn verloofde gekomen. Naast haar zat een ander jong koppel uit Brussel. De vrouw was een assistente in een sociologie afdeling van de universiteit. Het gesprek tussen hen focuste onvermijdelijk op de twee onderwerpen die in eenieders hoofd hingen, de immigratieproblemen en de economische crisis in Europa.

De jonge mensen waren het er over eens om oorlogsvluchtelingen vanuit Syrië, Irak, Afghanistan en vanuit meerdere Afrikaanse landen onvoorwaardelijk op te nemen en om voor hen te zorgen. Ze vonden niettemin dat een bovengrens moest geplaatst worden op het aantal mensen die een nieuw thuis in België konden krijgen. Michelle protesteerde. Ze beweerde dat men geen beperking kon opleggen om de grote nood waarin die mensen zich bevonden te verminderen. De zuivere economische immigratie zou geweigerd moeten worden, stelde de sociologe voor, omdat thans vooral een groot aantal oorlogsvluchtelingen met prioriteit moesten opgenomen worden. Hen moest men eerst een degelijk leven aanbieden! Dat zou al zeer moeilijk zijn voor de financiën van het land in tijden van budgetbeperkingen. Immigranten zouden ultiem aan de rijkdom van de natie toevoegen, verklaarde de jonge bankier. De sociologe wierp terug dat België reeds voldoende eigen arme burgers had om voor te zorgen. Het groot aantal immigranten dat in een zo korte tijd aan de deuren kwam kloppen, kon op dit ogenblik het evenwicht van de economie verbreken. België kon toch niet alleen al de ellende van de wereld op zich nemen!

Het gesprek evolueerde daarna naar de integratieproblemen. Er was eigenlijk geen probleem met grote immigratie naar België vanuit landen met een gelijkaardige cultuur als de onze, legde de sociologe uit. Er was dus geen groot probleem met de immigratie vanuit andere Europese landen. De problemen kwamen slechts van de mensen uit andere landen, vooral van mensen met de Islamitische godsdienst, die een cultuur hadden die zo erg verschillend was van de oude Christelijke tradities van België; De sociologe beweerde dat ook mensen uit het oosten die van de Christelijke religie waren gemakkelijk aanvaard werden door de Belgische bevolking, en snel geïntegreerd werden in onze gemeenschap. Dat was niet het geval met de Moslims. Integratie was een noodzaak voor de overleving van de staat. Alle maatregelen moesten genomen worden om de integratie te bevorderen, met programma's om aan de

immigranten de taal van de streek te leren, en ook de Belgische wetten en de Belgische staatsinrichtingen. Laura stelde voor om die programma's verplichtend te maken voor alle aankomende immigranten.

De sociologe waarschuwde telkens voor het aantal immigranten. Boven een bepaald percentage van de totale bevolking, zei ze, zou de integratie niet meer lukken. Hogere aantallen van mensen van andere culturen konden het sociaal netwerk verstoren en breken! Boven een bepaald percentage, zouden de immigranten elkaar beginnen op te zoeken, eigen gemeenschappen beginnen te vormen binnen de Belgische gemeenschap. Daarna zouden ze volledige straten met slechts immigranten vullen, volledige wijken, en dan zou de integratie gewoon geweigerd worden door de immigranten, of zelfs als onnodig aanzien worden. Wanneer eenmaal de aankomende mensen hun autonome straten en wijken gevuld hadden, dan zouden vooral de vrouwen die omgevingen niet meer verlaten, binnen hun eigen gemeenschap blijven, en zich overgeven aan de druk van de meest extreem denkende mannen.

‘Wanneer een immigranten familie in een gewone straat woont, in een gewoon dorp of een gewone stad,’ gaf de sociologe als voorbeeld, ‘dan spreekt de familie met de buren, zoekt de hulp op en de raad van de buren, en de mensen in de rest van de straat zullen hen aanvaarden, hen helpen en hen zelfs adopteren. Wanneer je echter een volledige straat of wijk hebt van samenwonende immigranten, dan beginnen ze te leven volgens de gewoonten en de regels van hun thuisland, en beginnen ze een ghetto te vormen. Ze sluiten zich zelf dan af van de Belgische gewoonten, wetten en inrichtingen, willen de Sharia voor Moslims invoeren, en keren weer naar fraude en bedrog om hun doel te bereiken.’

De jonge vrouw pleitte aldus voor de verspreiding van immigranten. Ze verwierp de vorming van ghetto's, en ook de wijken van nieuwe appartementsgebouwen voor immigranten, waarin slechts Moslims woonden of waar deze in de meerderheid bleven.

‘Wat zou u zeggen dat het maximum percentage was waarboven we gemeenschapsproblemen konden krijgen?’ vroeg Diego.

‘Een goede vraag,’ zuchtte de sociologe. ‘We konden slechts een Monte Carlo groep vormen om daarover te discussiëren in onze afdeling. De opinies liepen uiteen, maar we kwamen tot een overeenkomst rond de vijf percent. Dat is natuurlijk een volledig arbitrair, eerder willekeurig gesteld percentage, maar het geeft toch een idee van richtlijn.’

‘Dat brengt het maximum aantal immigranten op zowat meer dan vijfhonderd duizend immigranten,’ besloot Diego. ‘We zitten nog ver van dat aantal in België. We kunnen nog wat vluchtelingen opnemen!’

‘Misschien,’ gaf de sociologe aarzelend toe, ‘maar we moeten de nieuwkomers verspreiden over onze bevolking, hen oplossen in de steden! Anders komen we lokaal ver boven dat maximum percentage te liggen. Voor wat betreft het totaal aantal immigranten dat in België aanwezig is, is dat aantal vele malen hoger dan die vijf percent! Wij, en andere Europese landen, hebben het bedreigingsniveau bereikt.’

Diego kon niet meer vragen wat de vrouw bedoelde met de bedreiging, hoewel hij zich enige gevaren goed kon inbeelden. Nabij hem laaide plots gebulder van lachen op, wat het gesprek rond Diego en Michelle onderdrukte. Iedereen keek naar waar het lawaai vandaan kwam. Léon-Jules zat daar in het centrum van alle aandacht, in zijn wit hemd met geplooiden streken aan zijn manchetten en aan zijn veropenstaande kraag. Hij had zijn vest op zijn stoelleuning

achter zich hangen, en zijn strikje afgeworpen. Hij trok de aandacht van iedereen naar zich, naar de man van macht en gezag, een kracht van de natuur.

Hij bracht zijn tafelenoten er toe kreten en lachen van hilariteit uit te slaken met zijn moppen en kwinkslagen. Diego wist niet waar het gesprek of het verhaal van Léon-Jules over ging. Het lawaai hield aan terwijl Léon-Jules verder riep, maar het was toch te ver van Diego bezig om hem toe te laten te begrijpen wat er gaande was. Rond Diego en Michelle bleef de stilte dan hangen. Alle ogen draaiden naar de groep rond Léon-Jules, tot de laatste drankjes binnengebracht werden.

Het gesprek rond Diego, Laura en Michelle werd weer wat levendiger even later. Laura en de bankier begonnen te praten over de financiële toestand van België. Voor wat betreft de economische crisis was iedereen het er over eens dat ze het resultaat was van de overgang van wat nog essentieel een lokaal georiënteerde economie was naar een wereldwijde economie. Landen voorzagen niet langer in hun eigen noden. Producten kwamen nu van overal ter wereld, omdat het transport van goederen zo goedkoop geworden was. Al die overgangen brachten de pijnen van de veranderingen mee, naargelang de mensheid van het ene evenwicht naar het andere overging. Aan het einde daarvan zouden alle mensen hogere welstand kennen. Veel meer mensen zouden betere levenskansen krijgen. Dat was ook wat er binnen de Europese Gemeenschap gebeurde, tussen de staten van het oosten en het westen van Europa.

De jonge bankier bleef echter optimistisch.

‘Wel,’ merkte Michelle op, ‘tot de wereldwijde transitie, de overgang, geabsorbeerd is, zullen hele generaties van West-Europeanen een zeer hard leven kennen. Onze producten worden met hogere lonen geproduceerd. Producten gevormd met veel lagere lonen zullen onze eigen producten uit de markt duwen, tot de salarissen stijgen in het oosten tot niveaus zo hoog als in West-Europa.’

‘Ja,’ merkte de sociologe op. ‘Kijk maar naar wat er gebeurd is in de landbouw van de Europese Gemeenschap. Teveel melk en teveel vlees worden op de markt geworpen. De prijzen dalen tot de laagste van de landen met lage lonen, maar dat betekent dat onze hoogtechnologische boeren vandaag te weinig verdienen om hun vaste kosten nog te kunnen betalen. Hun hogere productiviteit, dank zij duur betaalde moderne middelen, haalt het niet meer tegenover de lagere lonen. De oosterse boeren beginnen ook hun productiviteit te verhogen. De lonen van onze boeren dalen bijgevolg samen met de prijzen! Onze boeren worden wanhopig, en veel kleinere boeren zullen failliet gaan ten gevolge de lage prijzen.’

De jonge mensen aan de tafel meenden dat die overgangspijnen niet konden vermeden worden, omdat ze gedictieerd werden door de open markt, en die markt was nu verspreid over de ganse wereld.

‘Ik ben het daarmee eens,’ voegde Michelle toe, ‘maar bijgevolg, hoe hard ook onze boeren werken, zullen er veel persoonlijke tragedies volgen in de komende jaren. Dan zal onze eigen landbouw vernietigd liggen, zoals onze textielindustrie, en wij zullen hoge prijzen moeten betalen voor de import van producten uit het oosten en van overzee. Wanneer de Oost-Europese landen de Europese Unie vervoegden, verwachtte ik al dat onze boeren een zeer hard leven zouden krijgen. Dat is tot heel recent niet echt gebeurd, omdat de Oost-Europese

boeren een veel lagere productiviteit hadden dan de West-Europese boeren. Wij gebruiken reusachtige tractoren en vele andere soorten machines. De Oost-Europese boeren bezaten die grote machines niet. Ze genoten van een kostverschil wegens hun lagere lonen, maar de productiviteit van onze boeren bracht dat voordeel nog in evenwicht. Het verschil lost zich thans op. De productiviteit van Oost-Europa is gestegen, de transportkosten zijn lager geworden, maar de lonen blijven nog veel lager ginder, en dus beginnen onze West-Europese boeren te lijden. De trend is nog lang niet gedaan!’

‘Waar, waar,’ wierp de bankier tussen. ‘Dezelfde tendens gebeurt tussen Europa in zijn geheel en China, bijvoorbeeld. China heeft in recordtijd een grote infrastructuur opgebouwd van wegen, luchthavens, treinsystemen en vrijhavens zoals Hong Kong. Het heeft zijn riviertransport gemoderniseerd. Het heeft in universiteiten geïnvesteerd en in hernieuwing, in innovatie. Het heeft nu die volledige infrastructuur in plaats, om te kunnen concurreren in mensen en in middelen met de rest van de wereld. Tevens is het nog een communistisch beheerd land, zodat het gemakkelijk en snel geleid wordt zonder contestatie door regeringsreglementen. China bezit een intelligentsia van uitstekende economen die opgeleid werden ook in Europa en in de Verenigde Staten. Slimme, jonge economen geven nu raad aan de Chinese regering. Die jongens en meisjes zijn opgeleid in Harvard! De voorzitter van de Volksrepubliek is voorzeker een harde man, maar hij schijnt ook een zeer wijze man te zijn die zich de interesses van zijn volk ter harte neemt. Het Chinees plaatje is erg verschillend, dus, van het Russisch en het Indisch plaatje! Indië en in mindere mate Rusland, hebben niet zo hard gewerkt aan hun infrastructuur, en ze missen de economen die op dezelfde professionele wijze nadenken als de Amerikanen, de Engelsen en de Europeanen.’

Op dat ogenblik werden de tafels leeg gemaakt, als laatste teken dat het souper beëindigd was. Het gesprek hernam niet.

Wanneer het souper aldus ten einde liep, zei iedereen tot ziens en dank aan de gastheer en gastvrouw, aan de Bazaines. Diego merkte op dat zijn zuster bleef verder praten met Marc-Julien de Bazaine, nog steeds verwickeld in een verhitte uitwisseling van argumenten. Marc-Julien was een aangename buur geweest aan tafel.

Diego en Michelle zeiden goede nacht aan hun respectievelijke ouders. Ze bleven samen. Diego moest Michelle nog naar huis rijden.

Michelle en Diego gingen langzaam naar de auto. Ze zagen Léon-Jules en Evelyne in hun Ferrari stappen en wegrijden met gierende banden en bulderende motor.

De avond was nog warm. Michelle had geen mantel meegebracht, maar in deze zachte zomernacht had ze er niet echt één nodig. Diego hield haar dicht tegen zich, en ze glimlachte daarom naar hem. Diego plaatste een arm rond het middel van Michelle. Ze protesteerde ook daarvoor niet. Misschien was ze een beetje te zeer opgewekt door de wijn en de brandy. Toen ze in de auto zaten en Diego de motor startte, zei Diego, ‘zo, terug naar de Vrouwe van het Meer!’

‘Neen,’ zei Michelle direct, al bleef ze recht vooruit staren. ‘Ik heb studenten in mijn huis. Breng me naar Trioteignes, naar jouw huis.’

Diego aarzelde, ‘Michelle, als ik je nu meeneem naar Trioteignes, dan laat ik je nooit meer los. Ik ben geen man van meerdere vrouwen. Ik ben geen man van avontuurtjes met iemand

zoals jij. Er is nog meer dat je moet weten. Als je bij me bent alleen maar om je superieur te voelen aan je zuster, of omdat je weerwraak op haar wilt nemen, dan zitten we fout. Ook als je met me wilt meekomen alsof er nooit iets gebeurd is tussen Evelyne en mij, zitten we verkeerd.'

Michelle keek naar hem met ogen vol woede.

'Stel geen domme vragen, Diego. Ik ben een groot meisje, nu. Ik ben met wie ik wil omdat ik er van houd, niet wegens enige vage, psychologische, domme reden. Ik ben altijd al verliefd op je geweest, en nu ben ik wie ik ben, en vrij. Rijd, zeg ik je, en haast je, alstublieft!'

Diego grinnikte. Dit was de eerste maal dat een vrouw hem echt gezegd had dat ze hem beminde. Michelle was inderdaad geen meisje meer. Ze was een mooie, sterke vrouw. Hij besloot dat domme praat niet langer nodig was. Hij reed naar zijn huis zo snel hij kon.

Direct nadat ze aan de deur aankwamen, sprintte Michelle uit de auto.

'Ik vroeg je om snel te rijden,' lachte ze, 'omdat ik moet plassen. Waar is de WC?'

Diego glimlachte en stopte de motor.

'Ik zal eerst voor je openen, en licht maken. Er is een badkamer boven, aan het einde van de gang,' antwoordde hij.

Hij draaide het licht aan in de ontvangsthall en in de gang boven. Michelle liep de trappen op.

Diego trok zijn das uit, en ook zijn jas, terwijl hij de trappen op ging. Hij sloeg de jas over zijn schouders, volgde Michelle, maar ging naar zijn slaapkamer en hing zijn jas in de kast.

Hij opende zijn wit hemd.

Iets later kwam Michelle in de deur van de slaapkamer staan. Ze zag er bijzonder aantrekkelijk uit in haar zijden kleding. Ze had haar hoge hakken ergens weggeworpen. Hij kon zien dat ze een klein beetje dronken was, maar dat was hij ook! Ze stond daar, op haar blote voeten, en zwaaide haar wit, met kant afgezet onderbroekje rond haar vingers. Diego kon zich niet langer tegenhouden. In één stap stond hij naast Michelle, omhelsde haar, kustte haar onstuimig, liet zijn handen over haar borsten strelen, en zijn lippen naar haar hals glijden. Ze liet hem haar kleding openen achteraan, en haar naar het bed trekken.

Diego ontwaakte in de morgen. Hij hoorde beneden muziek spelen. Wat kon dat zijn? Hij herinnerde zich dan. Zijn hand zocht Michelle in het bed, maar hij raakte slechts koude lakens aan. Hij stond op uit het bed, deed wat ondergoed, een jeans en een hemd aan, en ging naar beneden. Het geluid kwam uit de keuken. Hij vond Michelle aan de tafel. Ze was slechts gekleed in één van zijn hemden. Ze had zijn pantoffels aan. Ze was roereieren aan het bereiden, en hij zag dat ze ook tomaten en paddenstoelen in de koelkast gevonden had. Hij ging naar haar toe, omhelsde haar, kustte haar in de nek, liet zijn handen nog even over haar lichaam glijden onder het hemd. Ze plaatste een lichte kus op zijn hoofd. Ze wong zich weg. Hij vroeg, 'had je een goede nacht? Sliep je goed?'

'Te weinig slaap,' grijnsde ze, 'maar de nacht was bevredigend, mijnheer Diego. Ik hoop hetzelfde voor jou.'

'Dat was het,' bevestigde Diego. 'Je maakte me hongerig. Het is prettig om een grote kok je ontbijt te zien kloppen. Dat ben ik niet gewoon, mag ik je wel zeggen.'

Michelle glimlachte, 'ik hoopte al dat je er niet gewoon aan was in het verleden je ontbijt voorbereid te krijgen door een vrouw. Je kunt nu te weten komen wat voor een goede kookster ik ben! En ik houd van koken!'

Ze aten later in de keuken. Michelle zei niet veel. Diego bleef ook zwijgen terwijl hij zijn zeer smakelijk voedsel at.

Michelle brak uiteindelijk de intieme stilte van de morgen door te zeggen, ‘je stelde me een vraag, gisteren, toen we naar hier reden. Tot dan had ik werkelijk niet nagedacht over wat je bedoelde. Gisteren had ik slechts één ding in mijn hoofd, hoe met je naar bed te gaan. Ik ben nog nooit met een man naar bed geweest, zie je. Ik was slechts blij om bij je te zijn en te hopen. De zorgen maakte ik me deze nacht. Weg met Evelyne! Neen, ik ben niet jaloers op haar. Toch niet meer. Ze was steeds de slanke, grote schoonheid van het huis, de lieveling van mijn vader, en ze werd verondersteld briljant in alles en in haar studies te zijn, al bewees ze dat nadien niet, maar dat laatste is een andere zaak. Ze was ook de eerstgeborene. Ze trok de knapste en de meest interessante jongens aan, en vooral één bepaalde, zeer opwindende en zeer schattige jongen, die ik voor me zelf wou. Hij werd echter verliefd op haar, maar ze verwierp hem omdat iemand anders haar meer geld, meer aanzien en meer schittering kon aanbieden. Ik gaf nooit om dat soort oppervlakkige eigenschappen. Ik ben wie ik ben. Ik weigerde het leven dat Evelyne en haar echtgenoot kregen, het soort leven dat Bazaine en Blouges en zelfs Trioteignes automatisch leken te verstrekken. Ik werkte, en wou wat creëren van mezelf, iets oprichten, iets bouwen, met wat ik dacht dat ik goed kon, waar ik een talent voor had. Het antwoord is dus neen, Diego! Ik sliep met je omdat ik het wou doen en omdat ik van je houd. Niemand in de wereld kan nog tussen komen in wat ik doe, me doen stoppen, en ook niets, geen speciale beperkingen, geen psychologisch trauma, niets kan veranderen wat gebeurde. Er was geen ander motief dan dat ik van je hield. Ik deed wat ik altijd al wou doen omdat ik van je hield. Zelfs als je me nu bespot of misbruik van me maakt, dan zou ik nog doen wat ik wou. Ik wou met je naar bed omdat ik daarvan hield. Zelfs als je me nu verwerpt, nam ik wat ik kon krijgen, indien slechts gedurende één nacht, en daar zal ik nooit spijt van hebben. Ik ben mijn eigen, nu, Diego. En zut met de rest!’

Diego was ontroerd. Een zulke harde, zo eerlijke en verbijsterende verklaring had een vrouw hem nog nooit gegeven.

Hij zei, met een krop in de hals, ‘veronderstel dat je niet alleen één nacht van zwoel plezier, maar ook een gans leven van liefde en smart met een man kon krijgen. Zou je dat dan aanvaarden?’

Michelle keek op van haar eieren. Haar mond viel open. Ze liet haar vork in haar schotel vallen. Haar ogen werden glasachtig.

‘Diego, Diego, is dit een huwelijksaanzoek? Hoor ik goed? Om acht uur dertig in de morgen? Eén dag slechts nadat we elkaar terugzagen? Ben je zeker dat je niet nog steeds aan het dromen bent? Dit is de werkelijkheid, hoor, Diego! Luister, de klokken luiden! Waar is de ring? Ik heb dan twee ringen tegoed van je, een verlovingsring en een trouwring! En jij zou op je knieën moeten zitten!’

Diego stond lachend uit zijn stoel, ging rond de tafel, en neer op zijn knieën vóór Michelle. Hij plaatste zijn hand op het hart en herhaalde, ‘Michelle de Bazaine, wil je met me trouwen? De ringen zul je later krijgen. Ik houd van je en wil met je trouwen.’

Michelle plaatste haar twee handen aan elke zijde van zijn gezicht, drukte en streelde het met haar vingers.

Ze zei, ‘natuurlijk wil ik dat, domme jongen! Ik wil een huwelijk in wit, in een kerk, met klokken en bloemen, en alles erop en eraan, een feest op Bazaine, met heel veel uitgenodigde vrienden, een ceremonie en een feest dat ons minstens een jaar voorbereiding zal vragen. Dat is wat ik wil! Misschien moeten we nu elkaar veel meer terugzien, en ervaren hoe we samen passen in het dagelijks leven. Waarschijnlijk zouden we beter niet direct moeten trouwen. Misschien moeten we maar een tijdje samenwonen, maar toch nog niet officieel getrouwd zijn. We kunnen alles doen wat getrouwde paren doen, en het hoofd bieden aan de eerste problemen. We moeten elkaar gewoon worden. Ik wil ook kinderen. En de rest van de wereld mag me gestolen worden, en ook al die psychologische nonsens die je uitkraamt.’

‘Voor kinderen hebben we vannacht ons best al gedaan,’ gromde Diego, zijn hoofd tussen haar borsten.

‘Inderdaad,’ fluisterde Michelle. ‘Geen voorbehoedsmiddelen, geen pil, geen condooms! Waar lieten we ons verstand? Laat ons dan maar opnieuw beginnen!’

Diego nam haar hand, propte zijn mond een laatste maal vol met haar roereieren, en leidde Michelle opnieuw naar boven.

2.2. De tuinier. Maandag, 13 juli.

Commissaris Jozef Bikri zat in zijn kantoor in de Abdij achter zijn bureau. Zijn voeten rustten op een open lade, en hij had zijn handen achter zijn hoofd gekruist om achterover te leunen. Hij was met zijn ogen half gesloten aan het nadenken, zodat zijn omgeving rond hem heen vervaagde. Hij zat niets te doen, gegrepen door de moeilijke situatie. Hij wist niet waar zijn onderzoek mee te starten! De moord van de onthoofde man die in de Largeau gevonden was, was gebeurd op het territorium van Robois. Hij kon de Speciale Diensten van Namen en de procureurs nu laten werken, en zich bezig houden met zijn normale politietaken, maar dat liet zijn natuur en zijn opvoeding hem niet toe!

Het verslag van de Speciale Diensten van de politie van Namen vertelde hem dat de moord plaats gevonden had in de avond vóór het lichaam gevonden werd. De moord was veroorzaakt in de vroege avond, want er was helemaal geen verlichting in het bos waar het hoofd en veel bloed gevonden was. Dit kwam overeen met alle forensische bewijzen. De politie had geen vingerafdrukken gevonden, geen DNA materiaal, geen afdrukken van autobanden. Er waren voetafdrukken, maar die bleven alle vlak en leverden weinig informatie op, zelfs over de grootte van de voeten. De daders leken mannen geweest te zijn, maar in dit droog weer konden de afdrukken dateren van dagen vóór de eigenlijke moord. Het bos lag naast de stad. Geen huizen stonden echter in die omgeving voor kilometers in het ronde.

Een geasfalteerde weg leidde naar de open plaats in het bos. Die weg was in goede staat, en relatief nieuw. De plaats trok echter niet veel autorijders aan. De gemeentelijke diensten hadden bevolen die weg te verbeteren, omdat men aan het einde ervan van een mooi zicht op Robois en op de rivier kon genieten. De plaats was echter slechts gekend door weinig mensen van Robois.

De koorden waarmee het slachtoffer gebonden was waren van het meest voorkomende soort dat men kon kopen in eender welk groot warenhuis van het land. Het mes was niet gevonden. Er moest bloed geworpen zijn op de klederen van de moordenaar of moordenaars, maar klederen konden in een oogwenk verbrand worden, en geen klederen waren achtergelaten. De misdaad was een voorbedachte, goed geplande terechtstelling geweest, mijmerde Jozef Bikri, zodat de moordenaars ook speciale schorten konden gedragen hebben, die eender waar, in vuilnisbakken bijvoorbeeld, konden zijn achtergelaten. In de omgeving was geen verdacht geluid waargenomen, geen bepaalde auto's als verdacht of ongewoon in de bredere omgeving opgemerkt.

De commissaris bleef ervan overtuigd dat de vermoorde man een Moslim was, maar de imam van de moskee had hem gezegd bij de tekening van het portret dat Bikri hem getoond had, dat hij nog nooit dat gezicht tegengekomen was. Tot dan toe werden nog slechts weinig Moslims van Robois ondervraagd met de tekening. Niemand had echter tot dusver het slachtoffer geïdentificeerd.

‘Of ze hadden geweigerd de man te herkennen,’ dacht Jozef Bikri in zijn slechtste scenario. Die gedachte baarde de commissaris nog de meeste zorgen! Hij en zijn agenten zouden de tekening blijven tonen in de Moslim gemeenschap, maar als al die mensen bleven weigeren toe te geven dat ze ooit de vermoorde man gezien hadden, dan verborg zich een groot gevaar in de schaduwen. Nog meer zorgwekkend was dat er dan iets van grotere omvang bezig was

in Robois, waarvan Jozef Bikri niet het minste van gehoord had. Hoe was het mogelijk dat hij, de commissaris van Robois, niets gevoeld had van de bedreiging die over de stad hing, over zijn eigen mensen?

Het meest geloofwaardig alternatief was dat de moord niets te maken had met Robois. De onthoofde man en de moordenaars konden naar zijn stad van ver gekomen zijn, naar een rustige hoek in de bossen, om hun misdaad te plegen in een plaats waar niemand hen kende. Dat kon ook het feit verklaren dat de misdadigers het lichaam niet begraven hadden. Het lichaam was achtergelaten omdat het hier niet kon herkend worden, vermits de man niet van Robois was. Als dat de eenvoudige uitleg was, dan zou hij, Jozef Bikri, nooit de daders kunnen vinden! Hij zuchtte.

‘Nee, nee, nee,’ schudde hij plots het hoofd. Laat je niet verleiden tot vage vermoedens, zei hij tot zichzelf. Volg niet te ver gezochte besluiten. De meest waarschijnlijke uitleg, de eerste om te blijven onderzoeken, was dat de moord inderdaad uitgevoerd werd door mensen die in Robois woonden. Dat was het meest klaarblijkelijke geval, de meest aanneembare en meest waarschijnlijke uitleg. Werk volgens die veronderstelling, Jozef Bikri!

‘Concentreer je op die gedachte,’ zei Bikri hardop. Ze betekende dat de Moslims van Robois afwisten van de vermoorde man! Ze moesten de man ontmoet hebben, hem gezien hebben, met hem gesproken hebben! Jozef Bikri kwam tot het besluit dat ze waarschijnlijk gelogen hadden aan zijn agenten. Waarom? Het was heel normaal om belogen te worden door misdadigers, maar niet door de meerderheid van de Moslims van Robois. Waarom was dat? Iemand moest de Moslims van Robois erge, en zeer reële vrees aangejaagd hebben. Waarom was dat gebeurd? Wat was er aan de hand?

‘Naar wie kan ik me in vertrouwen keren om te horen wat er aan het gebeuren is?’ vroeg Bikri. ‘Ik heb geen vrienden onder de Moslims, en niemand in de moskee wil het slachtoffer herkennen.’

Jozef Bikri pijnigde zijn brein, en besloot dan dar er slechts één man was die misschien openlijk wou spreken over deze zaak, tenzij hij zelf er ook in verwickeld was.

Commissaris Bikri reed naar het ‘Paard Bayard’, naar het welbekend hotel en bar en restaurant van Robois. Hij reed niet naar die plaats om een muntthee te drinken vandaag, hoewel hij regelmatig stopte bij de bar van het Paard Bayard om gedag te zeggen aan zijn vriend, de eigenaar van het hotel, Monsieur François.

Het hotel Bayard stond omringd door goed onderhouden tuinen. Die tuinen werden verzorgd door een oude tuinier, een Algerijnse man met de naam van Karim Khedis. De oude man was niet echt een vriend van Jozef Bikri, maar toch kende de commissaris hem goed. Als er één man bestond die angst had voor niets in de Moslim gemeenschap, misschien wegens zijn eerbiedwaardige ouderdom, voelde Jozef aan, dan zou het wel Karim zijn.

Karim Khedis was een taaie oude man, een Algerijn van de oude tradities, een moedige man, een man van wie Jozef meende dat die ooit een vurige strijder kon geweest zijn, maar die zijn natuur omgebogen had tot het vredevol leven van Robois. Jozef Bikri wist echt niet veel af van de tuinier, behalve dan dat Khedis gemakkelijk met hem praatte en hem vroeger al eens geholpen had.

Commissaris Jozef Bikri reed naar de Bayard, plaatste zijn auto in de parking en slenterde dan door de tuinen van het hotel. De tuinen waren onlangs nog uitgebreid, om een plaats te vormen die bijna zo groot was als een openbaar park. Bikri was er niet zeker van of hij de oude man vandaag zou vinden. Karim werkte niet elke dag in de Bayard, maar Bikri was vergeten op welke dagen van de week Karim werkte en op welke dagen niet. Toch vond hij hem.

Karim stond op een lage ladder. Hij was een taxushaag aan het snoeien. Dit soort haag moest kort gesnoeid worden, omdat ze anders trossen rode bessen kon vormen die giftig waren voor mensen, en vooral voor jonge kinderen. Ze waren ook giftig voor paarden die konden verleid worden door de heldere kleur van de bessen. Karim had ooit aan Jozef Bikri verteld hoe Monsieur François de jonge bomen gekocht had zonder zijn tuinier te raadplegen. Karim had geprotesteerd omdat hij zeer goed wist hoe gevaarlijk de taxushagen konden worden, maar de taxus werd toch gekocht, hoewel ze duur waren, omdat Monsieur François hield van het steeds groene uitzicht en van de dichtheid van dat soort hagen. Karim moest dus snoeien, ondanks het gif, en hij was blij om dat werk te hebben. Er zat toch ook iets goeds in die hagen, want uit de groene knipsels werd door de farmaceutische nijverheid een middel tegen kanker geproduceerd. Dus leverden Monsieur François en Karim Khedis e groene taxus baccata gratis aan een maatschappij die de taxus gretig verzamelde.

Jozef Bikri zag Karim een tijdje werken. Karim was een nauwgezette tuinier! Hij sneed de bladeren en de takjes met grote scharen, langzaam en methodisch. Hij snoeide niet met die zeer lawaaierige, gruwelijke elektrische of met benzinemotoren gedreven haagsnoeiers. Jozef waardeerde het fijn werk. Hij stond eerst in de rug van de tuinier, maar bewoog zich dan naar waar de man hem kon bemerken. De tuinier keek pas na een tijdje op, voelde de aanwezigheid van iemand. Hij zag de commissaris, glimlachte, en hield op met snoeien. Karim Khedis stond slechts een paar sporten hoog. Hij liet zijn schaar zakken.

Vóór Jozef Bikri een woord kon zeggen, riep Karim, ‘ah, Commissaris Bikri! Ik was er al van overtuigd dat u met me zoudt komen praten één dezer dagen. Ik moet ook met u praten, trouwens. Ik ben een beetje moe. Ik moet even gaan zitten. Kunt u me uitnodigen op een kop thee in de bar van het Paard Bayard? Ik zal in een minuut bij u zijn!’

Commissaris Bikri was verrast. Als de man hem wou praten, dat had hij tenminste geen vrees om met de commissaris van politie van Robois gezien te worden!

De tuinier gaf de commissaris niet de tijd om te reageren.

Hij drong aan, ‘waarom zoekt u niet een mooie, rustige plaats in de bar, commissaris? Geef me alleen maar even de tijd om de oppervlakte hier proper te maken. Ik houd er niet van de taxus takken te laten liggen, zo overal verspreid.’

Jozef Bikri zei nog steeds een woord. Hij knikte, en schreed naar de bar toe. Zeer weinig mensen zaten op dit vroege uur in de zaal. Hij bestelde twee kopjes thee. Hij ging op een plaats zitten waar hij een open zicht had op de volledige zaal.

Zijn thee was nog slechts enkele seconden aan zijn tafel gebracht, wanneer ook Karim Khedis de zaal in kwam en ging zitten vóór Jozef Bikri, zijn rug naar de zaal gericht. De oude man dronk direct met kleine teugjes en zuchtte dan vergenoegd. Bikri zag dat de man inderdaad moe was. Hij was gekleed in een oude, maar propere blauwe overall die Monsieur François hem leverde.

Karim Khedis had een lang, nauw gezicht. Ouderdomslijnen liepen diep en lang over zijn verweerde, donkere huid. Hij had dik, wit haar, een bos van een witte snor, maar verder was hij kort geschoren. Karim was nog steeds een lenige man, al werd zijn hoge leeftijd steeds meer duidelijk.

Jozef begon met een woord van welkom.

‘Hoe gaat het met u, Monsieur Khedis? Wat een mooie zomer hebben we dit jaar! Hoe gaat het met uw kinderen?’

‘Met mij gaat het goed, dank u, maar ik word ouder,’ antwoordde Karim beleefd. ‘Met mijn kinderen en kleinkinderen gaat het ook goed. De meesten van hen wonen natuurlijk in Brussel. Mijn vrouw en ik, wij houden ervan onze kleinkinderen bij ons te ontvangen, maar meer dan twee tegelijkertijd put ons uit! We zijn gelukkig hen terug te zien en wanner ze dan bij ons blijven, zijn we ook gelukkig wanneer ze terug naar hun ouders gaan. We hebben nu in totaal acht kleinkinderen!’

De tuinier lachte.

‘Gezegend zij de man die zich kan beroepen en fier zijn op een grote kroost,’ vervolgde Jozef, en hij meende wat hij zei.

‘Dat is waar. Dat is waar. God was vrijgevig met mij, commissaris.’

‘Wat was het waarover u met mij wilde praten?’ vroeg Jozef Bikri.

‘Ach, heel wat andere zaken, commissaris! Enige van mijn jongere vrienden vroegen me om met u te spreken,’ zei de tuinier.

Jozef Bikri hield een stilte aan.

‘De jonge mannen maken zich zorgen over wat er in Robois gebeurt,’ zei Karim aarzelend.

‘Ze willen geen problemen. Ze wensen in vrede te leven. Ze willen rustig wonen. Ze willen dat hun kinderen naar school zouden kunnen gaan om ingenieurs, dokters, verpleegsters, bakkers, kruideniers, geleerden en onderwijzers te worden. Ze houden ervan te wonen in Robois. Ze houden van de feesten, ze houden van de winkels. Ze houden ervan de mensen hen een goede dag te horen wensen in de straat met een knikje en een glimlach.’

Jozef Bikri wachtte. Hij dronk zijn thee en weerhield zich ervan op dat ogenblik naar Karim te kijken. Hij wou de tuinier verder laten spreken. Luisteren was het beste wat hij kon doen. Hij liet de man zijn tijd nemen. Hij betuigde zijn respect aan de man op die wijze, en drong nu niet aan om direct naar de kern van de zaak te gaan.

‘De jonge mannen kwamen dus naar mij,’ ging de tuinier verder. ‘Zoals ik zei zijn ze bezorgd, want er is een nieuwe moskee in Robois. Ze keuren een grote, mooie, moderne moskee natuurlijk goed, commissaris, gebouwd ter glorie van God. Ze waren blij met de grootse gebedszaal. Maar er was een toevloed van mensen uit de naburige steden, en ook mensen van Namen, Charleroi en zelfs uit Brussel. Onze jonge mannen voelden zich minder thuis in de nieuwe moskee. Ze houden ook niet van enige onder die nieuwkomers, die ze arrogant meenden te zijn. Er kwam een nieuwe imam aan, een Saudi zoals de andere imam, maar deze was opgevoed in Arabië in plaats van in Europa. De jonge mannen begrepen hem niet goed. Hij en de mannen die hem vergezelden predikten ook ideeën waar onze jonge mannen zich niet volledig achter konden zetten!’

De tuinier dronk.

Jozef Bikri duwde een woord tussen, ‘ik sprak gisteren met de imam. Hij legde me uit dat hij een zeer gematigde Islamietische praktijk voorstond. Hij leek me eerlijk en redelijk.’

‘Ja. U sprak met Imam Madyan Bin Mahfouz, nietwaar?’ vroeg de tuinier.

‘Inderdaad,’ erkende Jozef Bikri.

‘Hij is de assistent-imam van Robois. Hij is een zeer goede man,’ bevestigde de tuinier. ‘Hij is de assistent-imam die werkte met de gemeenschap. Onze jonge mannen en vrouwen houden van hem. Hij is een redelijke man, ja. Hij is vriendelijk. Hij leest niet slechts de verzen voor uit de Koran. Hij legt de verzen ook uit. Hij zei aan de jonge mannen dat ze zacht en vriendelijk moeten blijven, niet gewelddadig. Hij is echter niet de imam die de moskee leidt!’

Commissaris Bikri was verbaasd, en zeer geïnteresseerd. Een andere imam?

‘De imam van de moskee, tot voor kort, was Imam Dhakir El-Amin. Hij was ook van Arabische oorsprong. Hij was het die de fondsen voor de nieuwe moskee verzamelde. Hij was een zeer toegewijde, vrome man die misschien zelfs een beetje te vroom was. Hij was een dromer, een lieve, onschuldige, naïeve man. Hij kon zelfs nog zachter geweest zijn dan Madyan Bin Mahfouz, de reden waarom Bin Mahfouz zoveel dagelijkse taken op zich nam. Bin Mahfouz organiseerde en beheerde, El-Amin inspireerde. El-Amin predikte, en hij was een autoriteit onder de Belgische en Europese Moslims.’

‘Dat lijkt zeer prijzenswaardig,’ verklaarde Jozef Bikri.

‘Dat is zo,’ ging Karim Khedis akkoord. ‘Maar de man van het portret, waarvan u een tekening in uw vest meedraagt, een tekening die u me voorzeker ook wilt tonen, het portret van de vermoorde man die in de Largeau gevonden werd, is Dhakir El-Amin, onze geliefde imam!’

‘Wat? De imam? Maar ...’

‘Ja,’ onderbrak de tuinier direct. ‘Verbazingwekkend, is het niet? Sommige van onze jonge mannen erkennen de tekening die hen getoond werd. De tekening was zeer slecht gemaakt, maar u had ook slechts een vernietigd gezicht om mee te werken. Imam El-Amin is vermoord, commissaris, en zijn lichaam is op onwaardige wijze in de Largeau geworpen. De mannen die het portret herkenden waren zo hevig geschokt dat ze niet durfden te reageren. Ze beeldden zich in wat er kon gebeurd zijn, begrepen de gevolgen, en de waarschuwing. Ze meenden dat El-Amin vermoord was omdat hij een vriend geworden was van de Christenen van Robois. De jonge mannen hadden enkele dagen nodig om te bekomen van hun vrees. Daarna begonnen ze met elkaar te praten, en dan benaderden enigen onder hen mij.’

‘Suggereert u nu dat Madyan Bin Mahfouz de vroegere imam elimineerde?’ vroeg Jozef Bikri.

‘Nee, nee, nee, commissaris. Bin Mahfouz is een veel te zachte man daarvoor! Hij is geen moordenaar. Nee. Er is een derde imam in Robois!’

‘Wat?’ riep Jozef Bikri uit.

De tuinier begon te fluisteren, maar hij bleef kalm en langzaam verder praten. Hij boog ook zijn hoofd niet naar de commissaris toe alsof hij hem een geheim aan het verklappen was. Hij hield zijn lichaam echter alsof hij slechts alledaagse dingen aan Jozef Bikri vertelde. Hij dronk aan zijn thee zoals een oude man die met een vriend sprak. Ondanks dat, keek hij rond met schichtige slangenogen. Geen andere Moslim zat in de zaal.

‘De echte imam van de moskee, diegene die gezonden werd om de twee anderen te vervangen, diegene die al de macht heeft, is iemand genaamd Majdi Al-Faris. Al-Faris kwam samen met de bouw van de nieuwe moskee. Hij werd ons door de Saudis gezonden om het overzicht te houden over de bouw van de moskee. Ziet u, commissaris, de nieuwe moskee is vooral zo niet uitsluitend gebouwd met geld van de Saudis. De man die de beurs hield voor de Saudische financiers was Al-Faris! Hij is niet officieel de imam van Robois. Neen! Hij komt ook zelden uit zijn appartementen. Hij predikt niet in de gebedszaal op de vrijdagavonden. Hij vraagt de mensen naar hem toe te komen in de kleine vergaderzalen in één van de gebouwen naast de eigenlijke moskee. Daar spreekt hij voor uitgekozen mannen, meestal aan de jongere mannen, en dat soms gedurende uren lang. Bin Mahfouz mag dan thans nog de imam zijn, maar de religieuze macht en de fondsen waarmee de moskee beheerd wordt, zijn in de handen van Majdi al-Faris!’

Karim Khedis wachtte dan een tijdje en liet zijn woorden neerzinken in het hoofd van Commissaris Bikri.

‘De drie imams zijn Saudisch van oorsprong, maar slechts Al-Faris is een Wahhabist, commissaris,’ ging Karim Khedis verder. ‘De Wahhabisten zijn Islamietische fundamentalisten. Ze zijn Salafisten. Ze houden er niet van om Wahhabisten of Salafisten genoemd te worden, omdat ze beweren de enige echte, zuivere Islamieten te zijn. Voor hen werd de Koran niet gecreëerd. De Koran *is* gewoon. Sinds steeds. De Koran is het eeuwig woord van God. Omdat de Koran het woord van God is, moeten de verzen letterlijk opgenomen worden. De verzen kunnen op geen enkele wijze geïnterpreteerd worden dan wat ze letterlijk zeggen, op geen enkele andere wijze dan de Profeet schreef en de eerste kaliefen zegden. De individuele, onafhankelijke en persoonlijke redenering over de Koran, de ijtihad, is verboden door de Wahhabisten. U en ik weten dat als men de verzen van de Koran letterlijk neemt, buiten de historische context, men kan komen tot zeer gewelddadige besluiten. Sommigen van de Wahhabisten ook prediken de jihad, de heilige oorlog tegen alle ongelovigen. Dergelijk geweld wordt gevraagd in de Koran. De Islam moet de godsdienst worden voor iedereen op aarde, en daarom moet de jihad gevoerd worden. We weten niet wie de Imam Dhakir El-Amin doodde, commissaris, maar zoals u kan ik wel het een en het ander afleiden. Ik ben bezorgd, en dat zijn ook onze jonge mannen. Ze verzochten me u te waarschuwen. Ze zijn natuurlijk bevreesd.’

Jozef Bikri bezat enige noties van de geschiedenis van de Islam. Hij had gelezen over de Wahhabisten en de Salafisten. Hij hield een stilte aan, en dacht na. De beelden en de gevolgen van wat de tuinier gezegd had wervelden in zijn geest.

‘De man Al-Faris woont in de appartementen van de moskee!’

‘Inderdaad. Hij woont daar niet alleen. Hij kwam met minstens vier of vijf andere mannen en hun families naar hier. Al-Faris bracht twee vrouwen en hun kinderen.’

‘Hoe ziet hij er uit?’

‘Hij scheert zich niet en snijdt zijn haren niet, maar zijn zwart haar blijft kort. Hij draagt een lange baard. Hij is een grote, zware man van rond de vijftig. Hij zit gewoonlijk in een stoel die groot is, omdat hij zich weinig beweegt. Hij hinkt, zijn linkerbeen is beschadigd. Hij verloor meerdere vingers aan zijn rechterhand, zodat hij steeds een schrijver naast zich gebruikt om nota's te nemen. Hij verloor zijn linker oog. De imam draagt steeds een thobe, een wit kleed, en hij eist dat ook van de mannen rondom hem. Ze dragen dus allen de

traditionele Arabische thobe. Imam Bin Mahfouz weigerde dat kleding te dragen. Hij zei dat hij zich dikwijls in de Belgische gemeenschap moest begeven. Bin Mahfouz is een goede Soenniet, die de ijthad aanvaardt en zelfs aanraadt. Hij moet echter thans op een evenwichtskoord lopen. Hij kan Al-Faris niet te openlijk uitdagen en zich tegen hem opwerpen, omdat hij dan door de Wahhabisten kan gestraft worden, en misschien weggeroepen van zijn most.’

‘Bin Mahfouz is een Belgische burger,’ merkte Jozef Bikri op.

‘Dat is hij inderdaad,’ bevestigde de tuinier, ‘maar de Saudis kunnen hem verwijderen. Als hij weigert te doen wat ze zeggen, zal hij zijn werk verliezen. Bin Mahfouz is bevreesd. Onderschat niet de invloed van de Saudis op hun imams, tot welke nationaliteit ook de imams officieel behoren.’

Karim Khedis stopte met spreken. Hij beëindigde zijn thee. Hij keek meerdere malen rond, zoals hij gedaan had tijdens zijn gans gesprek. Jozef Bikri voelde de angst ook in de tuinier, hoewel de oude man moedig geweest was om met de commissaris van Robois te praten. Het gesprek zou nu snel stoppen. De boodschap was afgeleverd. Jozef had echter nog één laatste vraag.

‘Karim Khedis, ik waardeer erg wat u me gezegd hebt. U bent een moedige man. Zeg alstublieft aan de jonge mannen dat ik niet echt kan handelen zonder bewijzen van de moord. Als ze me willen helpen, dan moeten we proberen bewijzen te vinden van een misdaad. Zeg me, waarom verkozen ze met u te praten over hun vrees? Ze hadden ook naar mij kunnen komen op een discrete wijze!’

Karim Khedis ging met een rechte rug zitten.

Hij zei fier, ‘ik ben een oude man, commissaris, maar ooit, lang geleden, was ik een amir, het hoofd van mijn dorp. De jongere mannen weten dat en ze lijken me er nog eerbied voor te betuigen.’

Karim aarzelde, en vertelde dan, ‘we leefden in de vrede in de bergen van West-Algerije. Op een dag reisden mijn familie en ik naar de stad om andere leden van onze familie te bezoeken. We bleven meerdere dagen in de stad. Terwijl we afwezig waren kwamen zogenaamde jihadisten ’s nachts naar mijn dorp. Ze beweerden strijders van God te zijn, mujahedeën, maar de meesten waren slechts dieven en moordenaars; Ze doodden voor het plezier. Ze doodden de mannen, vrouwen en kinderen van mijn dorp in de duisternis. Ze kwamen met messen en oude zwaarden en sneden de kelen door. Daarna stalen ze de bezittingen van de dorpingen. Ik had gefaald in mijn bescherming van het dorp. Er bleef niets meer voor mij over in Algerije, en ik wou ook niet meer blijven wonen in een land waar dergelijke moordpartijen konden blijven voortbestaan. De jonge mannen zijn mijn verhaal niet vergeten. Ik neem aan dat mijn kinderen het hen vertelden. De jonge mannen tonen me nu hun respect. Ze blijven mijn familie eren.’

‘Het is goed om eerbied te betuigen voor oude mannen,’ knikte Jozef Bikri. ‘Oude mannen bezitten de wijsheid die wij, jongere mannen, dikwijls missen. Ik dank u, Karim Khedis. Ik zal doen wat nodig is om dit land en onze gemeenschap in vrede te houden.’

Jozef Bikri schudde de hand van de tuinier. Karim stond zonder veel omhaal op, en hij wandelde terug naar zijn werk, een gebogen oude man, maar een leider in zijn gemeenschap. Jozef Bikri betaalde, ging de bar uit, nam zijn auto en reed terug naar zijn kantoor.

Enige ogenblikken later legde de commissaris aan zijn assistente, Dominique Bussy, uit wat hij van de tuinier gehoord had. Hij vroeg haar meer informatie in te winnen over de drie imams van Robois, over de vermoorde Imam Dhakir El-Amin, over diens assistent en huidige Imam Madyan Bin Mahfouz, en over de nieuwe Imam Majdi Al-Faris. Hij zei haar dat als ze op Arabische teksten uitmondde, hij die kon vertalen. Hij vroeg haar ook alles uit te leggen aan haar echtgenoot. De echtgenoot van Dominique was een inspecteur van de ‘Services d’Enquêtes et de Recherche’, de SER van Namen.

‘Wacht, commissaris,’ vroeg Dominique geduld, ‘u zult me toch al wat meer uitleg moeten geven over de Wahhabisten en de Salafisten! Wie zijn ze, en wat vertegenwoordigen ze? U lijkt te denken dat ze gevaarlijk zijn. Waarom is dat?’

Jozef Bikri bracht het geduld op. Dominique kon veel meer en beter vinden uit haar computer, van de Internet sites, dan hij haar kon uitleggen, maar ook hij voelde de nood om met iemand te praten. Hij deed dat dikwijls met Dominique, of met zijn vrouw Samia. Praten was een middel voor de commissaris om hardop na te denken, om bedreigingen te bezweren, om zijn meest irrationele zorgen te doen verminderen met het uitgesproken woord naar elementen die hij aan kon, en naar actieplannen.

‘De Wahhabi godsdienstige beweging werd in de achttiende eeuw gesticht in de Najd streek, het centrum van Arabië. De man die er over sprak en schreef heette Muhammad ibn Abd-al-Wahhab, vandaar de naam van de beweging. De Arabische leider in dat ver en schaars bevolkt gedeelte van Arabië was Muhammad ibn Saud. Hij werd de geallieerde van de Wahhabisten, wat hem toeliet zijn wereldlijke macht over de bevolking uit te breiden. Die politieke alliantie bleef duren, want het huis van die Saud kwam te regeren over het nieuw gevormde Koninkrijk van Saudi-Arabië in de jaren 1930. Mekka en Medina werden veroverd door de Saudis. De overheersing bleef volledig, en het koninkrijk werd groter. De Saudis veroverden nog meer terrein wanneer ze, geholpen door de Engelsen – herinner u Lawrence van Arabië – de Ottomaanse Turken versloegen. De nederlaag van het Turks leger leidde tot blijvende strijd tussen de Turken en de Saudis. Ik herinner me niet exact welk percentage van de bevolking van Saudi-Arabië Wahhabisten zijn, maar dat ligt waarschijnlijk niet veel hoger dan 25 percent. De meerderheid van de Qatari’s zijn echter Wahhabisten, ook.

De Wahhabisten geloven dat ze de enige, echte Islamiëten zijn. Ze geloven in de eenheid en in de enigheid van God, een notie die in het Arabisch de tawhid heet. Ze zijn conservatieven en fundamentalisten. Ze beweren dat de interpretatie van de Koran leidt tot een bezoedelde Islam. Ze nemen dus de verzen van de Koran letterlijk op. De strikte trouw aan de Koran wordt trouwens in het Arabisch de taqlid genoemd. De Wahhabisten wijken niet af van de oude Islamiëtische wet, de Sharia. Ze laten geen progressieve beschouwing met de rede van de Koran toe. Ze verwerpen de ijtihad en de religieuze vernieuwing. De rationele bespreking van hun godsdienst, de kalam, is verboden. Er is geen speculatieve filosofie in de theologie voor hen! In eenvoudiger woorden: ze willen dat de Islamiëten zouden ophouden met denken. De mensen zouden slechts de religieuze teksten moeten lezen en de verzen letterlijk aanvaarden.’

‘Dat lijkt me enigszins vertrouwd, commissaris,’ zuchtte Dominique met sympathie voor Jozef. ‘Ik herinner me een zekere Bernard de Clairvaux, de latere heilige, die in sommige aspecten iets voorstelde dat niet zo verschillend was. Bernard hield ook helemaal niet van filosofen zoals Pierre Abélard die de godheid met de rede benaderden!’

‘Dat is zo,’ mijmerde Jozef Bikri, verbaasd over de kennis van zijn assistente over de strijd tussen het geloof en de rede, ‘maar dat gebeurde zeer lang geleden. De Wahhabisten blijven bij hun strak geloof nog vandaag! Toch schijnt er ook wel het een en het ander in Saudi-Arabië te veranderen, zij het zeer langzaam. De slavernij werd afgeschaft in het land, in Qatar mogen vrouwen met de auto rijden - hoewel nog steeds niet in Saudi-Arabië. Het Moslim Broederschap, de in Egypte gestichte fundamentalistische beweging werd tot een terroristische organisatie verklaard. Slechts officieel erkende, godsdienstige geleerden mogen fatwa’s uitvaardigen, en zo verder. Ondanks die evolutie, worden er nog steeds mensen onthoofd voor misdaden zoals moord en rebellie, en hun lichamen worden gekruisigd. Homoseksualiteit wordt niet toegelaten, en de homoseksuelen moeten zich verbergen voor de godsdienstige politie. De vrouwen moeten nog steeds de abaya dragen, om alles van hun lichaam behalve hun ogen en hun handen te bedekken. Ze mogen niet op hun eentje reizen. De Wahhabisten geven niet veel om sociale echtvaardigheid. Je zou niet graag moeten leven in Saudi-Arabië als een Wahhabiste, Dominique, want je zou volledig afhankelijk zijn van je echtgenoot in alles. Je zou je wel mogen voorstellen op de verkiezingslijsten, maar je zou geen campagne mogen voeren. Muziek wordt min of meer gedoogd, maar dansen niet. Alcohol is verboden en ook de gelukspelen, en zelfs televisie, op godsdienstige programma’s na. Je zou geen bloemen naar familieleden die in het hospitaal liggen mogen zenden. Kleine misdaden worden bestraft met zweepslagen, het afhakken van ledematen, en ergere misdaden worden bestraft door ophanging of onthoofding. De heersers van Saudi-Arabië verminderen wel heel langzaam sommige van die regels, maar het Wahhabisme blijft de godsdienst van de koning en van de prinsen.’

‘Ik hoorde de laatste tijd ook veel praten over het Salafisme,’ kwam Dominique tussen toen Jozef Bikri een tijdje stopte met praten. ‘Wat is het verschil tussen het Salafisme en het Wahhabisme? Voor mij lijkt dat hetzelfde te zijn!’

‘Wel, het Salafisme is een andere vorm van het fundamentalisme in de Islam. Het Arabisch woord voor “salaf” slaat op de voorvaders, op de Profeet en op de allereerste Moslims. Salafisme betekent dus een terugkeer naar het geloof van de eerste, nog zuivere, echte Islam. De Salafisten zijn mensen die eveneens een strikte, letterlijke en puritanistische benadering van de Islam voorstaan. De Wahhabisten kunnen Salafisten genoemd worden, maar niet alle Salafisten zijn Wahhabisten. De notie van Salafi is breder. De Wahhabisten verwerpen trouwens elke andere vorm van de Islam die niet de hunne is. Ook de Salafisten verwerpen de kalam en de ijtihad. Salafisme is veel ouder dan het Wahhabisme. Het kan al begonnen zijn met de bedenkingen van een geleerde die de Imam Ahl-al-Gunnah heette, en dat in de negende eeuw van onze tijdrekening. Eén van de best gekende Salafisten geleerde was Tacqi ad-Deen ibn Taymiyyah, die in de veertiende eeuw leefde.’

Vormen al die Moslims een bedreiging voor ons?’ durfde Dominique te vragen. Ze trok een bezorgd gezicht.

‘Sommigen onder de Salafisten zijn jihadisten,’ legde Jozef verder uit. ‘Ze willen de heilige oorlog opdat de ganse wereld Islamietisch zou worden. Ze zoeken iedereen te bekeren, zo nodig met de wapens, omdat ze geloven dat de Islam universeel zou moeten gevolgd worden door alle mensen op aarde. Vele terroristen beweren dat ze Salafisten zijn. De Islamietische Staat van Irak en de Levant, ISIL, of ook ISIS en Daesh genaamd, is een Salafistische, jihadistische groep. Ze beweren trouwens ook Wahhabisten te zijn en de zuivere, echte Islam

te zoeken. Ze geloven dat de gewapende jihad de enige weg is om de zaak van God op aarde te verspreiden. Er bestaat een ander woord voor het Salafisme. Dat woord is, “Athari”. De Athariyya of de Atharisten verwerpen ook de kalam en ze zijn voorstanders van de letterlijke interpretatie van de Koran. Voorstanders en verspreiders van de Athari school van theologie zijn de Salafisten, de Wahhabisten en het Moslim Broederschap van Egypte. Zij volgen de geschriften van de geleerde ibn Taymiyyah. Het Atharisme gaat ook terug tot de negende eeuw, dus tot zeer vroeg in de Islam.’

‘Dat luidt voor mij nogal verwarrend, commissaris. Ik herhaal mijn vraag: hoe bedreigend zijn de Wahhabisten, de Salafisten en gelijkaardige groeperingen voor ons?’

‘Ik veronderstel dat er in alle gemeenschappen goede mensen en kwade mensen zijn, Dominique. Het percentage van goede Wahhabisten kan variëren met hun graad van trouw aan de gewelddadige elementen in hun ideologie en met hun gebrek aan meeleven, aan empathie met andere mensen. Er zijn goede mensen en slechte mensen overal. Het probleem is om de slechteriken niet aan de macht te laten komen! Wanneer dat wel gebeurt, dan zijn die zeer gevaarlijk voor iedereen.’

‘Dat maakt het eenvoudiger voor ons, is het niet, commissaris?’ dacht Dominique hardop.

‘We vatten de slechteriken en werpen hen de gevangenis in, in afwachting van hun proces. De slechteriken zijn diegenen die de wet overtreden, en die definitie is heel eenvoudig voor ons! We beschermen de goede mensen, welk ook het geloof is dat ze mogen aankleven. Ons beroep is zeer eenvoudig, God zij dank! Of zou ik moeten zeggen, inch’ Allah?’

Jozef Bikri lachte.

‘Ja, dat is waar het op neerkomt,’ glimlachte hij. ‘En die eenvoudige wijsheid is wat we nooit zouden mogen vergeten. Je kunt geloven wat je wilt, zolang je maar de wetten van het land niet overtreedt. Als je de wet overtreedt, dan zullen wij, de politie, je aanhouden en je naar de gevangenis zenden. Daar heb je zo gelijk in, Dominique! En de enige wet die we erkennen is de wet van dit land.’

‘De wet is enig, de wet is goed, de wet is groot, en ze is op iedereen toepasselijk,’ ging Dominique verder. ‘Dat is het credo van de seculiere staat. Het is ook ons credo, het credo van de politie, van het rechtsapparaat, van de advocaten, en zo verder. De wetten van de staat staan boven de godsdienst en hun eigen wetten. Zo niet, dan zouden we snel elkaars keel doorsnijden, en een behoorlijk leven zou onmogelijk worden. De wet van de staat is een religie zonder een god, en het blijft de opperste wet. Dat is wat iedereen moet aanvaarden. Als iemand de wet overtreedt, dan is zijn of haar plaats niet in onze staat.’

Jozef Bikri gaf er de voorkeur aan niet te fel verder uit te wijden over die begrippen. Toch, meende hij, werd dat principe absoluut niet gevolgd in veel landen van de wereld, en daar, inderdaad, zaten de mensen elkaar naar de keel. De fundamentalistische Moslims erkenden slechts de Sharia, de traditionele wet van de islam, niet de wetten van de seculiere staten.

‘Wat doen we dan concreet?’ vroeg Dominique. ‘Ik zoek de inlichtingen die u vroeg, als ik tenminste iets kan vinden dat de moeite waard is. Ik neem aan dat we onze agenten nu niet verder moeten uitzenden met de tekening van het portret. We weten wie de vermoorde man is. Maar we zitten geen duim dicht bij de oplossing van de misdaad, of niet toch? We moeten nog steeds de schuldige vinden en hem voor het gerecht sleuren!’

‘We moeten de schuldige vinden, ja, en diegene die de moord bevolen heeft. De twee zijn wellicht niet dezelfde persoon. Mijn volgende stap zou moeten zijn te gaan praten met de derde imam van Robois, met de éénogige Majdi Al-Faris. Wie weet? Misschien kan hij ons een nieuw spoor voorstellen.’

‘Zal ik met u meegaan, commissaris?’

‘Nee liever niet, Dominique. Niet de eerste maal. Moeten antwoorden op de vragen van een vrouw kan de imam in apoplexie doen slaan en hem provoceren tot volledig zwijgen. We moeten vooralsnog voorzichtig blijven. Ik zal alleen gaan.’

‘Misschien weigert hij ook met u te spreken, commissaris!’

‘Dat kan gebeuren. In dat geval, zal ik dreigen met een officieel bevel hem hier in de Abdij te ondervragen, en ik zal hetzelfde bevel uitvaardigen voor al zijn gezellen. Ik denk niet dat hij daar van zou houden, want één man onder hen kan een misstap begaan tijdens de ondervraging en iets zeggen dat hen allen kan beschuldigen van een misdaad. Nee, een eerste gesprek zal hij niet weigeren. Hij zal willen weten hoe slim of hoe dom ik ben, en hoeveel ik al weet.’

‘Dat is bitter weinig, commissaris!’

‘Inderdaad, veel weten we niet. Wel, we zullen wel zien. Hoeveel maal al hebben we niet heel langzaam, nauwgezet gehandeld in misdaadzaken, Dominique? Je kent het gezegde: de arm van de wet is lang en langzaam, maar reikt ver.’

‘Dat ken ik, commissaris. Ik ken echter ook de statistieken aangaande de nooit opgeloste misdaden, en die cijfers liggen niet in ons voordeel.’

Jozef Bikri zuchtte. Inspectrice Dominique Bussy stond recht uit haar stoel en riep de agenten van Robois samen voor een spoedvergadering.

In de late namiddag reed Jozef Bikri naar huis. Samia was al aangekomen. Ze had een souper bereid met een lichte maaltijd van couscous met groenten, geen vlees. Khadijah at met hen mee. Nadien hadden ze wat brood bij een keuze van Franse kazen. Aan tafel praatten ze met de kinderen. Wanneer de kinderen naar bed gegaan waren, vroeg Samia aan Jozef waar hij vandaag aan gewerkt had. Jozef legde zijn dag uit. Khadijah zat met haar zuster en haar schoonbroeder in de living. Ze luisterde naar wat Jozef Bikri zei. Jozef had al veel malen met haar gesproken. Hij had steeds de nadruk gelegd dat ze nergens, nooit mocht herhalen wat ze in dit huis over zijn politieplichten gehoord had. Ze mocht ook niet over de gerechtszaken van Samia spreken buiten het huis. Jozef had vertrouwen gelegd in de goede oordeelsvorming van zijn schoonzuster. Die avond, legde Jozef aan de twee vrouwen uit wat hij gehoord had over de zaak van de vermoorde man. Hij sprak over de derde imam van Robois.

‘De hemel beware ons,’ riep Samia uit, ‘ik vluchtte voor de Salafisten in Marokko! Ik hoop dat ze nu ook niet hier ons leven komen verzuren, niet in Robois!’

‘Niet zolang ik de politiecommissaris van Robois ben,’ beloofde Jozef. ‘Ik kan niet geloven dat er veel kwaads kan komen van een Wahhabi aanwezigheid in Robois. Niemand mag de wet overtreden.’

‘Honderd kwade dingen kunnen gebeuren met mensen zoals die Al-Faris in Robois,’ protesteerde Samia Bennani. ‘Een dergelijke man kan invloed uitoefenen op het gemoed van onze jongeren. Hij kan hen aansporen om te gaan vechten voor de Islam in de rangen van ISIL. Is ISIL ook niet een Wahhabistische en Soennitische extremistische beweging? Heb je niet gehoord hoeveel jonge Belgische Moslims naar Syrië vertrokken om te strijden in de

rangen van ISIL in Irak en Syrië? Dat is wat een man zoals Al-Faris kan bereiken met zijn ophitsende taal! En wat als hij ook een jihadist is? Als hij de heilige oorlog predikt, dan zullen we ook niet veilig zijn voor het terrorisme! Het volstaat dat één jonge man plots gek wordt, dat wat springstoffen naar Robois gesmokkeld worden, en een terroristische aanval wordt plots veel meer reëel! Wat betreffende de moord op de vroegere imam? Is dat geen zeer gewelddadige misdaad? Wat meer heb je nodig? Harde bewijzen? Nog meer doden?' 'Natuurlijk, dat weet ik wel,' antwoordde Jozef Bikri zwakjes.

De commissaris had de laatste jaren niet meer gedacht aan die daden die hij verafschuwde. Hij had geweigerd aan die afstotelijke mogelijkheid voor Robois te denken. Nu, zelfs al kon hij het geweld doen ophouden voordat het plaats vond, zou het vertrouwen tussen de bevolking van Robois en de Moslim gemeenschap vernietigd liggen. Hoe daarover te communiceren? Communicatie, zelfs na de feiten, zou cruciaal worden. Gelukkig had hij Dominique bij zich om de zaken in duidelijke, eenvoudige termen uit te leggen, met haar vrouwelijk gevoel. Hij zou haar naar voren moeten duwen. Ondanks die bedenkingen durfde Jozef Bikri niet te geloven dat nog meer geweld zou volgen, voor nog meer mensen. 'Ik kan niets doen zonder bewijzen,' gaf hij wanhopig terug aan Samia. 'Hoe zou ik kunnen bewijzen dat die zogenaamde imam en enige heethoofden het plan opgevat hebben om moorden en nog veel erger te plegen?'

'Bewijzen, bewijzen,' riep Samia uit. 'Je kunt die mannen uit België doen zetten voor opstandige taal. Kan één van onze Moslim mannen de openbare gesprekken van de nieuwe imam niet opnemen met een verborgen opnameapparaat? Eén of meer opnames die in een gerechtzaal gebracht worden moeten voldoende zijn om hem uit het land te doen wijzen!' 'Misschien,' antwoordde Jozef Bikri zacht.

Hoe kon hij een spion binnensmokkelen in de voordrachten van Al-Faris, wanneer de imam uitkoos welke Moslims hij toeliet tot zijn privé vergaderingen? Hij zou met de rechters moeten spreken vooraleer hij dat soort middelen mocht gebruiken! Jozef had aan die mogelijkheid al gedacht. Geen enkele van zijn agenten was een Moslim. Hoe kon hij aan mannen uit de Moslim gemeenschap vragen om zich te verlagen tot zulke middelen? Dit was een werk voor de Staatsveiligheid, niet voor een lokale commissaris!

Op dat ogenblik verraste Khadijah hen door te zeggen dat ze zou gaan wandelen in de stad. 'Khadijah, het is al acht uur!' keek Samia op haar uurwerk. 'Wandelingen maak je best in daglicht!'

'Het is zomer, Samia! Het wordt slechts donker na tien uur!'

'Ik wil je zo laat niet alleen in de straten zien slenteren, Khadijah! En meen niet dat ik niet weet met wie je gaat uit wandelen! Hamza is een nette jongen, maar ook nette jongens kunnen boos en opdringerig worden op bepaalde ogenblikken. Ik wil je hier terugzien ten laatste om negen uur dertig, hoor je? En blijf in de grote straten! Ik wil je niet met Hamza moeten ontdekken in zijn huis of in een appartement van zijn vrienden! Als je naar een herberg gaat, geen alcohol! Drink thee of soda. Kijk uit wat er in je glas terechtkomt. Heb je me begrepen? Ik zou niet aan onze Marokkaanse familie willen meedelen dat je terugkeert met een verrassing in je buik!'

'Wees toch niet vulgair, Samia! Ik ben volwassen, weet je! Ik kan voor mezelf zorgen. En ik kan verdomd doen wat ik wil!'

‘Nee, dat kun je nu net niet,’ siste Samia. ‘Niet hier! Dit is mijn huis en mijn stad. Hier doe je zoals ik zeg, tot je ook begint te redeneren zoals een volwassene, wat je nog steeds aan mij moet bewijzen dat je het kunt. Houd dus Hamza op een afstand, en wees niet naïef! Negen uur dertig ten laatste, geen minuut later. Of je zult terug naar Marokko verscheept worden veel sneller dan je verwachtte! En schreeuw niet naar mij, want ik schreeuw niet, maar ik handel! Daar kun je op rekenen!’

‘Al goed, al goed,’ riep Khadijah kwaad.

Khadijah stond op en liep weg. Wanneer ze het huis verliet, sloeg ze de deur hard achter zich dicht. Samia was boos en zenuwachtig.

‘Meisjes,’ riep ze. ‘Khadijah heeft het hoofd van de Bennanis, zo hard als steen, en zo dom als een achterdeur.’

Jozef Bikri fronste zijn voorhoofd.

‘Dat meisje brengt ons nog in de problemen, zeg ik je,’ riep Samia verder. ‘Als ze zo voortdoet, dan koop ik haar een heen ticket terug naar Marokko met het eerste vliegtuig, of haar dat bevalt of niet! En ik plaats haar zelf aan boord van dat vliegtuig!’

‘Ben je niet een beetje te hard met haar?’ vroeg Jozef. ‘Ze is geen slecht meisje. Ze weet wel uit zichzelf alles wat je haar zei. Ze is verstandig! Ze loopt echt niet in de problemen. Niet in Robois!’

‘Haha, ze heeft jou ook al om haar kleine vinger gedraaid, hoor ik. Ze heeft haar charmes ook al op jou gebruikt. Ze heeft je laten zien wat voor mooie ogen ze heeft!’

Jozef lachte schamper, maar hij verkoos hier niet op te antwoorden. Samia aarzelde.

‘Misschien heb je gelijk,’ ging Samia akkoord na enkele ogenblikken, ‘maar met alles wat je me zonet vertelde maak ik me zorgen. Khadijah is mijn verantwoordelijkheid!’

Jozef Bikri knikte en liet het gesprek daarmee eindigen.

Iets later wandelden Khadijah Bennani en Hamza Al-Harrak in de belangrijkste winkelstraat van Haut-Robois, niet ver van de abdij. Ze wandelden hand in hand. Khadijah maakte wilde gebaren naast Hamza. Soms schreeuwde ze zelfs schrill naar hem. Ze verweet aan Hamza zo verward te blijven met de autoriteiten van de moskee van Robois. Ze zei aan Hamza dat ze niet meer wou dat hij naar de voordrachten zou gaan luisteren van de Imam Al-Faris. Ze meende dat Al-Faris een extremist was die gewelddadige ideeën in de hoofden van de jonge mannen goot.

Hamza ontkende dat laatste. Hij zei dat Khadijah haar gezond verstand verloren had. Niets speciaals gebeurde er op die vergaderingen, beweerde hij. De meetings waar hij naartoe ging waren slechts vriendelijke besprekingen van vragen betreffende de Koran, en de jongens werkten aan een project van hun club van modelvliegtuigjes. De imam legde slechts uit wat bepaalde verzen in de Koran bedoelden.

Hamza vertelde haar dan van zijn project met de modelvliegtuigen, waar hij aan werkte met nog twee andere studenten van de technische school. Hij kon een job in de Blouges fabrieken bekomen volgend jaar aan het einde van zijn studies, omwille van dat project.

Khadijah wou dat Hamza haar beloofde nooit meer terug te gaan naar de voorstellingen van Al-Faris, maar Hamza wuifde haar weg. Khadijah begon te wenen.

De tranen bleken te veel voor Hamza Al-Harrak.

‘Al goed, al goed, Khadijah,’ gaf hij zich gewonnen. ‘Ik zal minder en minder naar de moskeevergaderingen gaan. Dat beloof ik je. Ik wil echter verder mijn project ontwikkelen in het atelier. Ons project is geweldig interessant. We schrijven software programma’s nu voor onze boordcomputers. Dat is allemaal zeer nuttig voor mijn toekomstige loopbaan. Ik wil direct na mijn school een baan. Daarna wil ik in de avondschoon ingenieur worden. Ik beloof je echter dat ik minder en minder naar de voordrachten in de moskee zal gaan. Ik neem aan dat je je niet zult verzetten wanneer ik naar de avondgebeden ga? Ik wil een goede Moslim zijn, een goede echtgenoot en een goede vader.’

‘Natuurlijk niet,’ zei Khadijah dan, haar tranen drogen en blozend. ‘Maar blijf weg van die imam! Hij kan gevaarlijk zijn. Ik wil niet dat jij ook een extremist wordt! Je zult moeten kiezen tussen mij en die zozegde imam!’

‘Ach, vrouwen,’ riep Hamza kwaad uit, ‘zeg me toch niet telkens wat ik moet doen en niet kan doen! De mensen hebben me al gans mijn leven rond geduwd, eerst mijn ouders en nu jij! De moskeevergaderingen zijn de enige ogenblikken waarop ik mezelf kan zijn! Niemand duwt me daar rond!’

Met die uitroep trok Hamza zich los van de arm van Khadijah. Hij liep een zijstraat in. Khadijah riep zijn naam verscheidene malen, maar Hamza vertraagde niet. Hij stopte niet en keek ook niet achter zich. Khadijah voelde nieuwe tranen in haar ogen. Ze keerde langzaam naar het huis terug dat ze als haar thuis beschouwde.

Toen Khadijah de deur opende, was het nog slechts negen uur. Samia stapte direct de ontvangsthal in, komende van de living. Khadijah liep naar haar zuster toe, en gaf haar tranen de vrije loop in de armen van Samia.

Ze weende, ‘ik ben zo ongelukkig, Samia, zo erg ongelukkig!’

Samia begreep dat Khadijah bange voorgevoelens had, gevoelens van rampen en vrees, zoals jonge vrouwen af en toe wel ervoeren.

Samia omhelsde haar zuster, sloeg haar armen om Khadijah heen, en dacht, ‘ik wist wel dat er iets niet in orde was!’

Samia streelde de haren van haar jonge zuster, ‘vertel me alles, Khadijah. Het zal wel allemaal niet zo erg zijn. We zullen het probleem wel met zijn tweeën oplossen! Waar dienen zusters anders voor?’

Khadijah bleef wenen en snikken, maar ze volgde haar zuster naar de living. Achter de rug van Khadijah maakte Samia tekens naar Jozef om uit de kamer te verdwijnen. Jozef zei dat hij naar een uitzending op de televisie ging kijken. Het TV-toestel van de Bikri familie stond in een andere, kleinere kamer aan de andere zijde van het huis. Jozef Bikri vluchtte weg. Hij had voldoende zorgen om zijn hoofd!

2.3. De derde imam. Dinsdag, 14 juli.

De volgende dag reed Commissaris Bikri opnieuw naar de nieuwe moskee van Robois. Hij liet de gebedszaal rechts liggen en ging ook niet naar het huis van de Imam Madyan Bin Mahfouz, dat er net achter lag. Hij stapte voorbij die gebouwen, naar de appartementen toe aan het einde van de lange gebedszaal. Alles was weer rustig rond de cafetaria. Jozef Bikri vroeg zich nu echt af hoe die bar en restaurant konden overleven met zo weinig klanten. Hij liep verder naar het gebouw aan het verst einde, en zag een naamplaatje met daarop een aantal familienamen. Commissaris Bikri schreef die namen eerst op in zijn notaboekje. Eén van de namen was Al-Faris. Bikri duwde op de knop naast die naam. Hij hoorde geen gerinkel. Hij duwde dan maar opnieuw en opnieuw, en moest een volle twee minuten wachten vooraleer hij een stem hoorde aan de interfoon onder de drukkellen van de appartementen.

De stem klonk hees en kortaf, ‘wat wilt u? Kan ik u helpen?’

Commissaris Bikri boog zijn rug en plaatste zijn mond dicht bij de interfoon. Hij keek naar de kleine knop boven de deur, waarvan hij meende dat het de lens van een videocamera was. Hij werd geobserveerd!

Hij antwoordde.

‘Hallo,’ zei Jozef Bikri. ‘Ik zou willen spreken met de Imam Majdi Al-Faris, alstublieft.’

‘De imam ontvangt vandaag niet. Als u uw naam en telefoonnummer geeft, dan zullen we contact met u opnemen en een vergadering organiseren.’

‘Ik ben Commissaris Jozef Bikri, de commissaris van de politie van Robois. Ik moet dringend de imam spreken,’ drong Jozef aan.

‘De imam ontvangt vandaag niet. Als u uw ...’

Het gesprek werd onderbroken door een andere stem.

Die stem, die hoger klonk in toon, vervolgde, ‘de imam kan u slechts op een andere dag en op een ander uur ontvangen, commissaris. We zullen u contacteren.’

‘De imam is hier,’ verklaarde Jozef Bikri kalm maar beslist, hoewel hij helemaal niet zeker was van wat hij beweerde. ‘Ik zal terugkomen met een bevel dat de imam eist zich direct te presenteren in de Abdij, maar dan ook met hetzelfde bevel voor elke persoon in dit gebouw, mannen en vrouwen samen. Ze zullen het bevel krijgen zich naar het politiestation te begeven voor een interview dat minstens een uur en half per persoon in beslag zal nemen. Ik zal niemand uit het politiestation laten vertrekken voordat de laatste man en vrouw ondervraagd werden. Uw keuze!’

De interfoon bleef stil.

Na nog een lange wachttijd hoorde de commissaris een andere stem melden, ‘kom binnen, commissaris.’

Een geluidje en een klik duiden aan dat de deur elektronisch geopend werd. Commissaris Bikri duwde tegen de zware metalen deur, en opende het paneel. Bikri stond in een lange gang die van de ene zijde van het gebouw naar de andere liep. De muren waren volledig geschilderd in een gebroken witte kleur. Op die muren hingen hier en daar zeer kleurvolle tekeningen onder glas van gekalligrafeerde Arabische teksten uit de Koran. Jozef Bikri zag ook een rij eiken deuren aan de volledige, tegenoverliggende zijde van de gang, en vensters overal in de gang.

Aan het uiterste einde zwaaide één van de deuren open en twee mannen, gekleed in lange, witte klederen, kwamen naar Bikri toe. Ze stopten niet wanneer ze bij de commissaris kwamen. Ze deden alsof hij niet bestond. Ze groetten niet, gingen verder, maar de tweede man maakte een beweging van zijn hand om Bikri uit te nodigen hen te volgen.

De man zei, ‘volg ons alstublieft, commissaris. De Imam Al-Faris zal u binnenkort ontvangen.’

Jozef Bikri volgde de mannen naar de rechterkant van de gang, waar ze een deur openden met een elektronische kaartsleutel. Ze gingen de kamer in en nodigden weer Commissaris Bikri uit hen te volgen.

De commissaris stapte een grote vergaderzaal in. De muren waren daar ook geverfd in dezelfde blanke kleur als de gang. In het midden stond een grote, lange eiken tafel met eenvoudige houten stoelen er rond. De meubels zagen er zeer modern en van smaakvolle stijl uit. De twee mannen boden Jozef Bikri een stoel aan, aan het linker einde van de tafel, aan de kant van de deur. Aan het hoofd van de tafel, ver van Bikri, stond een veel grotere zetel, mooi gesneden en met een met leder afgezette brede zit. Jozef Bikri veronderstelde dadelijk dat daar de imam zou komen zitten in zijn op een troon lijkende rijke zetel. De imam kon daar zo zijn superioriteit tegenover genodigden, nu de commissaris, aantonen. Jozef Bikri hield niet van dergelijke onnodige subtiliteiten die hij onbeleefd vond tegenover gasten. Hij zou dat soort mannen enige manieren moeten leren! Zou Al-Faris nu komen tronen zoals een oosterse dictator met zijn hofhouding? Al-Faris werd direct antipathiek voor de commissaris!

Eén van de twee mannen nam een stoel aan de tegenoverliggende zijde van de commissaris. De andere man ging de kamer weer uit en sloot de deur achter zich. Bikri wachtte. Hij schraapte zijn keel. De man vóór hem bleef onbewogen. Hij staarde in het niets. Dan begon hij met zijn vingers te draaien op de tafel. Bikri en de man wachtten meerdere minuten, wat een eeuwigheid leek voor de commissaris.

Jozef keek rond in de kamer en ontdekte minstens twee videocamera's die in de uithoeken van de kamer hingen. Hij kreeg weer de sterke indruk dat hij bespied werd. De commissaris keek op zijn uurwerk en hij gaf zich tien minuten, geen seconde meer, waarna hij op zou staan, niets zeggen, en zou weggaan. Daarna zou hij zijn inspecteurs naar hier zenden met bevelschriften, om al de inwoners van het gebouw naar de Abdij te vorderen. Hij keek ostentatief naar zijn polshorloge, zodat wie ook hem aan het bespieden was met de camera's zou begrijpen dat zijn geduld op de proef gesteld werd; Zijn geduld zou binnenkort eindigen!

Een minuut of zo vóór het geduld van Jozef Bikri inderdaad verleden tijd werd, opende de deur zich weer. De man die de commissaris al gezien had maar met wie hij geen kennis gemaakt had omdat de man zijn naam niet gegeven had, opende voor een zeer volumineuze verschijning, een zware man met een groot, indrukwekkend hoofd dat gekroond werd door overvloedig zwart haar. De man droeg een kroezelige, donkere baard, en toonde ook donkere ogen in een ongeschoren gezicht. Hij ook ging gekleed in een lang, wit kleed dat zo breed hing dat zijn vormen niet konden ontdekt worden. Al de mannen in dit deel van de gebouwen leken de traditionele Arabische klederen te dragen, wit en lang, en ook met de witte taqiyah op het hoofd, het korte, ronde kapje gedragen door godsvruchtige Moslim mannen. De man schreed langzaam en koninklijk de kamer in, zei eerst niets, en ging zitten aan het hoofd van de tafel alsof hij op een troon plaats nam. Hij wachtte tot de twee helpers de

vloeiende plooiën van zijn thobe rond zijn zetel in orde hadden gebracht. De man knikte. De commissaris zag dat het linker oog van de imam een litteken droeg en het vlees gesloten was over de oogappel. De man trok zijn zetel iets dichtër naar de tafel. Jozef Bikri merkte op dat de man drie vingers aan zijn rechter hand miste.

De tweede man verliet de zaal weer. Jozef Bikri had niet de bedoeling het gesprek te beginnen, vooral niet omdat de imam hem geen groet had gegeven, geen woord van welkom. Bikri staarde naar de man, bleef hem op zijn gemak bestuderen, in afkeer van het decorum waarvan hij getuige en slachtoffer moest zijn. Jozef Bikri was iemand die veel eerbied toonde voor zijn medemensen. Hij bleef beleefd met iedereen, van een tuinman tot de koning, maar hij meende ook dat geen man in de wereld meer waarde had dan hij. Niet minder, maar ook niet meer. Hij wachtte.

De imam wachtte ook, en hij ook bleef Jozef Bikri enkele ogenblikken bestuderen. In deze uitdaging, kruising van wilskracht, was de imam de eerste om zijn geduld te verliezen. Lichtjes geïrriteerd en met een diepe, zeer mannelijke stem, begon hij met, ‘zo, Monsieur Bikri, u wou me spreken?’

‘Ik ben de commissaris van de politie van Robois. Mijn naam is Jozef Bikri. Ik voer een onderzoek naar een moord die in Robois gepleegd werd. De moord lijkt verbonden te zijn met de moskee van Robois.’

‘Ik heb niets te maken met een moord, commissaris.’

Jozef Bikri plaatste de tekening van een portret van de vermoorde man op de tafel, vóór de imam.

‘Herkent u deze man?’

‘Ik ben de imam van de Moslim gemeenschap van Robois. Mijn naam is Majdi Al-Faris. Ik heb niets te maken met enige moord. Ik ken de man op de tekening niet. Wat komt u hier doen? Ik heb er geen idee van hoe deze man verbonden kan zijn met de moskee!’

‘Kijk wat verder,’ drong Bikri aan. ‘De man is inderdaad iemand die behoort tot de Moslim gemeenschap. Hij werd gevonden, gekleed in dezelfde lange gewaden als u en uw assistenten dragen.’

‘Ik herhaal, ik ken deze man niet!’

‘De tekening is het gezicht van de vroegere imam van Robois, genaamd Dhakir El-Amin. U hebt met hem gedurende veel maanden samen gewerkt. U hebt deze man intiem gekend, met hem gewerkt, hem dagelijks ontmoet. Toch hebt u nu al tweemaal geweigerd zijn portret te herkennen!’

‘Als dit El-Amin is, dan is de tekening zeer slecht gemaakt. Ik herkende El-Amin niet in deze voorstelling.’

De imam schoof het portret terug naar Jozef Bikri. De imam had zelfs niet met zijn oog geknipperd.

‘Dit is hoe het gezicht van de imam er echt uitzag toen we hem vonden, na zijn dood,’ zei Bikri.

‘Opnieuw, commissaris,’ gaf Al-Faris terug, ‘ik herken niemand in dit portret.’

Een stilte zette zich in. Commissaris Bikri stak de twee papieren terug in een binnenzak van zijn vest.

‘Waar was u op de dag dat deze man vermoord werd?’ vroeg Bikri, de datum in juli gevend waarop de forensische dokters geschreven hadden dat de moord gepleegd was.

‘Ik was hier, commissaris, in dit gebouw. Ik verlaat zelden de appartementen of de plaats van de moskee,’ antwoordde Al-Faris. ‘Zo nodig kunnen minstens tien personen getuigen van mijn aanwezigheid, hier.’

‘Ik zou dan de namen van die tien personen willen hebben. Geef me de namen, alstublieft.’ De imam werd zeer rood in zijn gezicht. Bikri vreesde dat de man op het punt stond naar hem uit te halen. De imam dwong zich echter tot kalmte, en citeerde enkele namen van personen. Jozef Bikri schreef al die namen netjes neer, vroeg uitvoerig naar de spelling, wat alles de imam danig leek op de zenuwen te werken.

‘Zeg me, imam,’ vervolgde Jozef Bikri na een tijdje, ‘welke zijn uw functies in de moskee? Ik was enkele dagen geleden al hier, en wanneer ik naar de imam van de moskee vroeg, werd een man genaamd Madyan Bin Mahfouz aan me voorgesteld.’

‘Bin Mahfouz houdt ervan te menen dat hij de imam van de moskee is. Hij is de imam van de gebedszaal. Ik ben de hoofdimam, en de verantwoordelijke voor het volledig complex.’

‘Drie imams voor een moskee van een kleine, landelijke gemeente van de grootte van Robois lijkt me een beetje veel,’ gaf Jozef Bikri als opmerking.

‘Twee imams,’ verbeterde Al-Faris. ‘Er zijn veel taken te verrichten. Veel mensen van buiten Robois komen ook naar hier om te bidden in de moskee en om onze steun te zoeken. We houden allerhande vergaderingen in de zalen buiten de gebedszaal. De vroegere imam verliet Robois enige dagen geleden. We weten niet waar hij naartoe gegaan is.’

‘Hij ging naar zijn dood,’ sprong Jozef Bikri recht. ‘Hij werd vermoord teruggevonden, geslagen, onthoofd en gebonden op een rituele Moslim wijze, en daarna moet hij in de Largeau gesukkeld zijn.’

‘U spreekt zeer respectloos over de vroegere imam, een man van God, commissaris. Ik houd niet van de manier waarop u spreekt in deze gebouwen!’ antwoordde Al-Faris strijdvast en op een scherpere toon.

De imam aarzelde, zei dan nog, ‘dit verrast me echter niet van iemand die verzaakte aan zijn tradities, aan de godsdienst van zijn familie, en die verkiest onder ongelovigen te wonen en te leven, en die hen naar het schijnt zijn vrienden noemt. Ik weet alles van u af. U waart een Moslim, maar nu bent u een ongelovige, Youssouf Bikri. Ik noop u om de wijze waarop u leeft te verbeteren!’

Jozef Bikri wou schreeuwen dat hij absoluut het recht had te zeggen wat hij maar wou. Hij hield zijn woede in bedwang, en bleef ogenschijnlijk kalm. Hij hield een ogenblik de stilte aan.

‘Betekent het feit dat ik bevriend ben met de mensen van Robois automatisch ook dat ik een ongelovige ben?’ wierp Bikri terug, heel sereen.

‘Natuurlijk, commissaris! De Koran stelt in de Sura 3, de sura van de familie van Imran, dat intimiteit met ongelovige mensen verboden is, want de ongelovigen zullen zonder enige twijfel de man bederven die de Islam volgt. In de Sura 4, over vrouwen, zegt de Koran nog om geen ongelovigen als vriend te houden! In Sura 5, van de tafel, staat dat de Profeet zei geen Joden of Christenen als vriend te hebben. De Profeet zei nog dat wanneer je een ongelovige als vriend neemt, je voorzeker één van hen bent. Ik beschouw u daarom als zijnde een ongelovige, die niet meer behoort tot de Moslim gemeenschap van deze stad. U bent een ongelovige, Youssouf Bikri, en uw echtgenote ook! Ziet u, dezelfde bevestiging wordt gegeven in de Sura 9, over de immuniteit, en ook in Sura 58, over diegene die pleitte. De verzen in die sura’s stellen overduidelijk dat wie vriend wordt van de Joden niet tot de Islam

kan behoren. God noemt hen de groep van Satan. U bent zeer vriendelijk met de weinige Joden van Robois!’

‘En in de Sura 6, van diegene die geoordeeld wordt,’ onderbrak Jozef Bikri, ‘in één van de laatste sura’s, staat dat de Profeet zei dat het niet verboden is de mensen met vriendelijkheid en rechtvaardigheid te behandelen wanneer ze geen oorlog hebben gevoerd ten gevolge hun godsdienst, tegen de volgers van de Islam. In dezelfde sura en in hetzelfde vers zegt de Koran dat God diegenen die rechtvaardig handelen lief heeft! God verbiedt enkel lief en rechtvaardig te zijn tegen diegenen die tegen ons oorlog voeren en ons uit ons huis verdrijven. De mensen van Robois en ik, wij voeren geen oorlog tegen de mensen van de Koran!’

De imam barstte in lachen uit.

‘Aha, u bent wel een ongelovige geworden, maar u bent de Koran nog niet helemaal vergeten, Youssouf Bikri. Ik herhaal: verander de manier waarop u leeft en keer volledig terug naar de Koran! U neemt uit de Koran wat u bevalt en u laat de rest vallen. Overal in de wereld worden onze mensen achtervolgd door de Joden en door de Christenen, en door andere ongelovigen. Ik verloor een oog in die strijd tegen de onrechtvaardigheden die de Moslims aangedaan worden. De gruwel die de Moslims moeten ondergaan is buitengewoon groot! Ons volk wordt overal ervan teruggehouden onze economie te laten groeien, onze financiën te verbeteren, onze militaire macht uit te breiden. Onze faam wordt bezoedeld. Hoe durft u over de rechtvaardigheid te spreken wanneer onze mensen beschoten worden, hun huizen gebombardeerd en zij zelf in stukken gescheurd worden in Libië, in Egypte, Syrië, Irak, Israël en Palestina, in Afghanistan, Somalië, Mali, Yemen, Kenia, Nigeria en nog zo veel meer landen? De sura die u vermeldde, de sura 60, noopt ons om geen vriendschap te zoeken met mensen met wie God boos is.’

‘Ach zo,’ leek Jozef Bikri verbaasd, ‘heeft God ook met u gesproken? Weet u zo intiem wat God denkt en wilt? Geloof u werkelijk dat wat u zei de oorlog tegen de mensen van Robois rechtvaardigt?’

De woede van Al-Faris laaide nog meer op. Jozef Bikri zag de imam zeer zenuwachtig heen en weer schuiven in zijn zetel. De man leek zelfs fysisch te groeien met zijn verontwaardiging. Hij trok zich slechts rechter in de zetel. De man was het niet gewoon beantwoord te worden op dezelfde toon als hij. Zijn oog flikkerde razernij. De man plaatste zijn twee handen op de tafel en leunde op hen voorwaarts.

‘De Sura 2, van de koe, stelt dat God een vijand is van de ongelovigen, commissaris! De ongelovigen zullen ondraaglijke tuchtigingen moeten ondergaan. In de Sura 8, van de buit, Youssouf Bikri, stelt de Koran dat God een angst zal gieten in de harten van de ongelovigen. Hij noopt ons hun hoofden af te slaan! Heb daarom berouw, Youssouf Bikri! In de Sura 9, over de immuniteit, moedigt God ons aan oorlog te voeren tegen de ongelovigen. In de Sura 47, van Mohamed, zegt God ons ook de hoofden af te slaan van de ongelovigen en een grote slachting te veroorzaken aan hen! God wilt dat de wereld hem aanbidt, commissaris. Iedereen die dat niet doet verdient de dood. Zoveel weet u toch!’

‘Ja,’ ging Commissaris Bikri akkoord. ‘Al dat is geschreven. Dat zijn de sura’s die oproepen tot een gewapende jihad tegen de ongelovigen. Er staan meer dergelijke sura’s in de Koran. Bent u een jihadist, imam? Meent u dat de oorlog gerechtvaardigd wordt door enige verzen in de Koran, verzen die in een bepaalde historische context geschreven werden, en wilt u oorlog

enkel maar omdat iemand niet op de zelfde wijze gelooft als u? Het is waar, dat niets zoals een godsdienstig motief iemands geweten afstompt en alle daden, ook de meest gruwelijke, kan rechtvaardigen! Toch verbiedt de Sura 60 die ik al aanhaalde niet om een Islamiet vriendelijk te laten zijn en rechtvaardig te laten behandelen wie geen oorlog met hem heeft gemaakt ten gevolge zijn religie. U ook lijkt uit de Koran te kiezen wat u bevalt, imam! Trouwens, de Sura 8 die u zo licht daarnet opnoemde, verklaart dat niet slechts de hoofden van de ongelovigen moeten afgehakt worden, doch ook hun vingertoppen. Dat is juist ook wat er gebeurde met Imam El-Amin. Hebben uw assistenten de Koran letterlijk toegepast terwijl ze de Imam El-Amin vermoordden?’

Commissaris Bikri schreeuwde die woorden recht in het gezicht van Al-Faris. Hij ook toonde nu zijn woede openlijk. Al-Faris antwoordde enkele ogenblikken niet. Commissaris Bikri was te ver gegaan, en hij was vergeten dat er getuigen in de zaal zaten. Zijn grove uitval van verontwaardiging zou zonder twijfel ook op de video staan die in de vergaderzaal opgenomen werd. Al-Faris bleef echter zijn razernij van haat voor Jozef Bikri uitspuwen.

Hij riep, ‘oh neen, neen, ik pleegde geen moord, commissaris!’

De imam boog zijn hoofd nader naar de commissaris toe, al zaten hij en Jozef Bikri ver van elkaar verwijderd. De imam wou dichterbij komen om zijn fysieke zwaarte op te dringen aan de commissaris.

‘De Sura 2 van de koe,’ herhaalde Al-Faris, ‘zegt dat God een vijand is van de ongelovigen! De sura en God eisen van ons om te vechten voor de zaak van God, om de ongelovigen te doden, waar we ze ook kunnen vinden!’

‘Het woord “aslama” betekent in het Arabisch niet slechts onderwerping. Het betekent ook het “neerleggen van de wapens”, imam!’

De man bleef roepen, ‘Sura 8 beveelt ons te strijden tot het einde tegen de ongelovigen, tot de godsdiensten van de ganse wereld alle van onze God zullen zijn. De Sura 9 noopt ons ook, meerdere malen, om oorlog te voeren tegen de ongelovigen! Dat wordt ons opgelegd in nog andere sura’s, commissaris!’

‘Zoals ik al opgeworpen heb, imam,’ zei Jozef Bikri dan kalm, ‘is de Koran vol tegenstrijdigheden. Bijvoorbeeld verbiedt in de Sura 60 God ons niet om andere mensen zacht en rechtvaardig te behandelen. We moeten de Koran met een mild en edelmoedig hart lezen!’

‘Daar bent u glad verkeerd in, commissaris! U bent fout! De Sura 43, van de gouden versieringen, stelt dat God ons een Arabische Koran gegeven heeft opdat we alles duidelijk zouden begrijpen wat geschreven is. De Koran is dus duidelijk. De sura zegt dat de Koran een transcriptie is van het oeroude Boek van God zelf! De Sura 2 die we al meerdere malen citeerden, zegt dat eender welke man die de Koran wijzigt, gestraft zal worden. Dat weet u allemaal zeer goed. In de Sura 33, van de bondgenoten, verklaart de Koran dat God de imams aanstelde om als gids te dienen, volgens het bevel van God. Ik ben een imam! Ik ben een gids! Niet u! Uiteindelijk, in de Sura 39, stellen de Profeet en God dat de Arabische Koran vrij is van kronkelende bewoordingen, en dus overduidelijk. Wie bent u om te spreken over tegenstrijdigheden in de Koran? Wie bent u om de verzen van de Koran te veranderen en te interpreteren? Dat is godslastering! U hebt geen enkel recht daartoe! Niemand heeft dat recht! Ik ben de gids van de Islam!’

‘De tegenstrijdigheden in de Koran zijn welbekend en aanvaard als zodanig door de geleerden van het Boek, Al-Faris!’

‘Dat is niet waar! Ik zeg u dat het niet zo is, Commissaris Bikri. Ik beschouw u als een ongelovige. Al wie vrienden zijn met ongelovigen zijn trouwens zelf ongelovigen! Dat stelt de Koran in meerdere verzen.’

Al-Faris stond uit zijn zetel op. Hij leunde steeds meer met zijn armen en handen op de tafel. Zijn knokkels werden wit. Hij was woedend.

De imam riep, ‘Sura 2 en veel andere sura’s zeggen dat de vloek van God op de ongelovigen ligt, commissaris! Ongelovigen verdienen gestraft te worden. Dezelfde sura eist van ons de ongelovigen te doden, waar we ze ook vinden. Is dat niet duidelijk genoeg? Sura 7, van de Al Araf, roept de vloek van God op boosdoeners, op de ongelovigen, en dat zeggen ook de sura’s 9, 28, 33, 47 en 48. Die sura’s dreigen met de vloek van God op de ongelovigen! Youssof Bikri, ik zeg u, ik zal de vloek van God over Robois roepen, omdat God de ongelovigen vervloekt!’

Commissaris Bikri kon de Imam Al-Faris niet rechtstreeks beschuldigen de vroegere Imam El-Amin vermoord te hebben. Hoe meer Al-Faris nu naar hem schreeuwde, des te kalmer werd Jozef Bikri. De commissaris vond het een goed teken dat Al-Faris zijn woede toonde. Hij zag zo de ware natuur van de man. Jozef Bikri was er van overtuigd dat de imam een zeer gevaarlijke man was, een fundamentalistische fanatiekeling, een imam van de ergste soort, een jihadist ook, en een man die alle middelen zou gebruiken om anderen over te halen de verzen van de Koran letterlijk op te nemen, welke ook de context van die zinnen waren. Er kon geen vrede bestaan tussen Jozef Bikri en Majdi Al-Faris!

Jozef Bikri probeerde opnieuw, ‘wat u doet, Al-Faris, is de vrijheid wegnemen van de mensen. God gaf ons vrijheid in daden en in gedachten. U nam al de vrijheid weg van de vrouwen in de Moslim gemeenschap. Want wat blijft er over van de eigenheid van de vrouwen, wanneer u hen gevangen zet in zwarte abaya’s, hen weigert zich te laten verrijken in de eigen realisatie en door hen niet te laten werken of door hen te weigeren eigen activiteiten te ontwikkelen zoals zij zelf het willen, of door hen te weigeren de verdediging van de nobelste zaken van onze wereld op te nemen? Nu zoudt u ook de vrijheid van de mannen willen wegnemen door hen ervan te weerhouden zelf na te denken! Geen God die het goed meent kan een dergelijke boodschap aan de mensheid gegeven hebben. Uw boodschap is er slechts één van vernietiging, van agressie, geweld, wreedheid, perversie, overheersing door enkelen, macht, leugens en onrechtvaardigheid door willekeur! Bent u onderworpen aan God? U handelt verschrikkelijk, arrogant, hoogmoedig, en brengt de gruwel naar de mensen, naar de mensheid die God geschapen heeft!’

Commissaris Bikri overwoog gedurende enkele ogenblikken om de man toch nog naar de Abdij te roepen voor een formele ondervraging, en daar hem te verleiden tot dezelfde soort van verhitte discussie, maar om getuigen te hebben van de uitbarsting van haat. Hij kon dan er in slagen de man voor zijn uitlatingen uit België te doen zetten. Dat zou geen gemakkelijke taak worden. Jozef Bikri kon er in slagen, maar dan had hij nog steeds de moordzaak niet opgelost. Hij wou mannen veroordeeld weten voor de moord in zijn stad! Hij zou nog meer Moslims naar de Abdij moeten roepen en die ook ondervragen, hun alibi’s controleren. Toch vond hij het te vroeg om de oplossing van het probleem te bekomen. Hij had te weinig bewijzen van enige misdaad! De Procureur des Konings en de rechters van Namen konden

goed zijn vragen om de imam op te sluiten, zelfs om hem te ondervragen, weigeren. Ook vreesde hij de oploeiing van spanning en haat die dergelijke middelen in de Moslim gemeenschap van Robois zouden veroorzaken, en in de rest van België;

Jozef Bikri riep een laatste maal, ‘wie vermoordde de vroegere imam van Robois? Noemde u hem ook een ongelovige omdat hij veel vrienden had in de stad, buiten de Moslim gemeenschap? Ik weet nu waarom hij vermoord werd. Wie vermoordde El-Amin, Al-Faris? Wie vermoordde hem en wie beval de moord?’

Imam Al-Faris ging weer zitten. Hij nam enige ogenblikken om zijn geest tot innerlijke harmonie te brengen. Jozef Bikri zag hem de spieren van zijn gezicht geleidelijk aan weer meester worden.

Al-Faris zei dan met een gewone stem, ‘ik weet niet wie Imam El-Amin gedood heeft. En dat is mijn laatste woord. Dit gesprek is voorbij!’

Al-Faris stond op en verliet abrupt de kamer. Hij liep bijna de deur uit. Hij sloeg de deur niet toe, maar liet ze open staan. Jozef Bikri stapte achter de imam aan. Hij riep naar hem, maar de imam keek niet achter zich.

Jozef Bikri riep in de gang, ‘ik ben de commissaris van Robois! Iedereen die de wet overtreedt zal ik gevangen nemen en opsluiten, en aanbieden aan het Belgisch Gerecht om veroordeeld te worden!’

De imam bereikte het einde van de gang zonder zich om te draaien. Hij vluchtte. Hij verdween in de kamer waar Bikri de twee mannen had zien uit komen.

Commissaris Bikri ging naar de voordeur van het appartementsgebouw. Hij trok ze open, blij weer door de deur te kunnen zonder kleerscheuren, blij om weer in de blakende zon te kunnen wandelen.

‘God, u die zo machtig bent, de God die steeds rechtvaardig is, God die het licht van de hemelen en de aarde is, geef me de sterkte om ook deze slag te winnen,’ bad hij.

Bikri ging weer naar zijn auto en reed naar huis.

Jozef vond Samia bezig sandwiches te maken voor de middag maaltijd. Hij kustte zijn vrouw, maar ging verder naar een kast in de keuken en nam daar een fles wijn uit, een dure Saint-Estèphe fles die hij voor betere tijden had willen sparen. Hij opende de fles en schonk zich een groot glas in. Hij merkte toen pas dat zijn vingers, nog steeds trilden. Zijn zenuwen waren nog niet gekalmeerd. Hij moest zijn zenuwen weten te bedwingen!

Samia stal hem het glas uit zijn hand, dronk een lange teug en gaf het hem daarna terug.

‘Dat is wat ik een goede wijn noem,’ waardeerde ze.

‘Dat is waar,’ ging Jozef Bikri volmondig akkoord. ‘Rivieren van wijn worden ons beloofd in het Paradijs door de Koran. Waarom slechts in het Paradijs? Ik kan me niet inbeelden waarom het God zou kunnen schelen als we al een klein deeltje van het Paradijs hier op aarde zouden inrichten!’

‘Ik ook niet,’ glimlachte Samia, en ze omhelsde haar echtgenoot.

Samia bemerkte plots hoe bleek haar echtgenoot er uitzag.

‘Je ziet er uit alsof je een spook gezien hebt,’ zei ze.

Jozef Bikri antwoordde niet. Hij had iets veel ergers gezien. Hij had een monster gezien! Hij voelde zich eenzaam en bevreesd voor het nakend gevaar, voor de bedreigingen die hij alleen

zou moeten trotseren, gans alleen zoals een Sint Georges die wacht om aan de draak te weerstaan. Wie zou hem helpen? Jozef Bikri durfde niet aan zijn vrouw te vertellen wat hij gehoord had van Majdi Al-Faris. Hij wou haar niet nog meer doen schrikken. Hij zou dan maar met zijn assistente Dominique Bussy moeten spreken, want hij wou het gesprek dat hij net gevoerd had, en wat het impliceerde, niet voor zich alleen houden.

Die nacht bleef Jozef Bikri zich koortsachtig ronddraaien in zijn bed. Hij vond de slaap niet, en zeker niet de slaap die hem kon verkwikken. Hij maakte zich verder zorgen over zijn gesprek met de imam van Robois. Zijn enige troost, meende hij, was de wetenschap dat de Imam Al-Faris wellicht ook niet goed zou geslapen hebben. Jozef was daar echter niet zo zeker van. Mannen zoals Al-Faris, of ze nu Arabisch of Europees waren, leden bitter weinig van het knagen van hun geweten!

Samia Bennani had toch iets opgemerkt. Iets belangrijks had de gemoedsrust van haar echtgenoot verstoord. Ze maakte geen allusies op het feit dat hij zo zenuwachtig bleef in de morgen. Ze had geleerd om de gemoedstoestanden van Jozef te herkennen. Ze wist dat hij er met niemand zou over praten, tenzij dan met zijn vertrouweling, Dominique Bussy. Jozef zou aan haar zijn verhaal doen. Samia hoefde zich geen zorgen te maken betreffende Dominique. Ze had geleerd om met de aanwezigheid van Dominique gepast rekening te houden. De vrouw was gelukkig getrouwd, en had zeer open gepraat met Samia. De twee vrouwen hadden een pact afgesloten. Als Dominique iets wist en Samia niet, maar waar Samia op de hoogte van zou moeten zijn, dan zou Dominique voeling nemen met Samia. En omgekeerd.

Jozef en Samia aten hun ontbijt de volgende dag samen. Samia zou de kinderen naar school brengen. Nadien moest ze naar Brussel voor haar werk. De Bikri's hadden slechts één auto, maar Commissaris Bikri reed dikwijls met een politiewagen. Hij kon ook te voet naar de Abdij gaan, naar zijn politiestation. Samia en de kinderen vertrokken. Jozef maakte zich klaar om naar zijn bureau te gaan. Terwijl hij zijn vest aanded, rinkelde zijn mobiele telefoon. Hij herkende het nummer dat op zijn schermje verscheen niet. Hij nam de oproep aan.

Hij kondigde zich aan, 'Jozef Bikri luistert!'

'Commissaris,' begon een stem die Jozef niet onbekend voorkwam, 'ik heb niet veel tijd. We moeten elkaar spreken.'

Jozef Bikri herkende nu de stem van de Imam Madyan Bin Mahfouz.

'Ja,' antwoordde Jozef slechts, 'ik luister. Over wat zouden we moeten spreken?'

'U had een onderhoud met Majdi Al-Faris gisteren. Al-Faris is een gevaarlijke man. Zoveel moet u zich al gerealiseerd hebben. Uw gesprek veroorzaakte heel wat opschudding nadat u vertrok. Ik hoorde hen onder elkaar schreeuwen en twisten. Ik vernam wat van hun plannen. U weet dat de Imam El-Amin vermoord werd. Had ik u gezegd dat de tekening die u me toonde het portret van El-Amin was, dan liep ik het risico dat ze me ook konden doden. Ze zouden me hebben doen verdwijnen! Dat is waarom ik nogal wat kortaf en antagonistisch kan geklonken hebben toen we met elkaar spraken. Ik moest me beschermen!'

'Wie is "zij"? U spreekt in raadsels!'

'De mannen rond Al-Faris, en Al-Faris zelf! Ik kan u geen harde bewijzen leveren, commissaris, maar zij zijn de moordenaars van El-Amin. Daar ben ik van overtuigd. Ze

plannen nog meer aanslagen, misdaden van terrorisme. Ik durf u niet te ontmoeten in persoon, maar ik kan u opbellen. Ze staan me zelden de vrijheid toe om te telefoneren, maar ik kan af en toe wel aan hun aandacht ontsnappen. U mag me vooral zelf niet opbellen. Doe dat nooit! Ik heb een mobieltje dat ze nog niet gevonden hebben. Probeer nooit in contact te treden met mij. Ik wordt bespied. Als we samen gezien worden, dan zal ik gewoon verdwijnen en u zult me nooit meer terugzien, want ze zullen mij ook vermoord hebben. Ik ben heel ernstig met die uitspraak, commissaris.'

'Goed. Ik begrijp u,' ging Jozef Bikri akkoord. 'Ik kan voor bescherming zorgen voor u, Imam Bin Mahfouz. We kunnen u verbergen. Kom naar de Abdij wanneer u kunt, en we zullen u in vermomming naar een plaats brengen waar niemand u zal herkennen. We kunnen u een andere identiteit bezorgen.'

Bin Mahfouz moest dat aanbod aan het overwegen zijn, want de lijn bleef enige ogenblikken stil.

'Nee, commissaris, neen. Al-Faris en zijn groep moeten gestopt worden. Ik ben wel in gevaar, maar zolang ik kan blijf ik u telefoneren en u op de hoogte houden van wat er hier gebeurt. Deze mannen bereiden verschrikkelijke dingen voor, veel meer verschrikkelijk dan ik tot nog toe kon vermoeden. Ik zal u alles vertellen. Ik heb nu echter weinig tijd. Ik wordt in de gaten gehouden. Ze zullen me nu niet uit de weg ruimen. Dat zou teveel aandacht trekken naar Robois en naar de moskee. Ik zal u opnieuw opbellen, vandaag. Ik weet af van hun eerste plan. Ik hoorde wat van hun samenzwering. Ik kan wel een andere mobiele telefoon nodig hebben, eentje die nog meer anoniem gemaakt werd. Probeer me een heel kleine telefoon te bezorgen, werkelijk een kleine, die slechts dienst doet als telefoon, en voor SMS boodschappen, geen smartphone. Geef die aan Karim Khedis of aan een andere man die naar de gebedszaal komt. Ik vrees dat ze deze, mijn normale telefoon, zullen opeisen en onderzoeken naar wie ik belde. Ik moet nu gaan!'

De telefoon klikte, en Jozef Bikri had zijn correspondent verloren. Hij stak zijn mobiele telefoon weer op zak. Hij zou nu het apparaat steeds met zich mee moeten dragen. Hij was daarin het verleden nogal nalatig mee geweest. Hij zou nu ook niet mogen vergeten de batterijen van het verdomd ding op te laden.

Hij glimlachte echter. Hij wou een danspasje maken. Hij was nu toch vooruitgang aan het boeken, dacht hij tevreden. Hij had een verdachte en bondgenoten. Hij was niet alleen! Het ging toch steeds zo tijdens zijn onderzoeken. De politie verhoogde de druk, gesprek na gesprek, delfde informatie na informatie op, tot op een bepaald ogenblik iets in de tegenstanders brak. Vragen stellen links en rechts deden de spanning ergens stijgen, en spanning moest steeds, uiteindelijk, ergens ontsnappen en het deksel van de ketel doen springen. Zijn gesprek met Al-Faris had al wat opgeleverd. De spanning was heel wat gestegen. Dat was de bedoeling geweest. De zaken zouden zich nu snel en onbezonnen beginnen te bewegen. Hij zou de spanning verder moeten doen stijgen! Zijn inspecteurs en agenten zouden toch de Moslims moeten blijven ondervragen, discreet maar voortdurend. Hij kon nu twee inspecteurs zenden om te gaan spreken met de mannen die de cafetaria van de moskee uitbaatten. Hij kon wat meer politieauto's op de N11 weg doen rijden, in de omgeving van de moskee, en een auto tonen aan het einde van de Vrijdagavond gebeden. Jozef Bikri bleef nadenken. Wat kon hij nog meer doen? Hij kon de Speciale Diensten van Namen opbellen, en hij zou de Staatsveiligheid moeten verwittigen. Terwijl hij over die

problemen bleef nadenken, stapte hij uit zijn huis, sloot de deur achter zich, en wandelde naar de Abdij.

‘Wacht,’ dacht hij plots, en stopte in het midden van de straat, ‘wees niet te snel blij! Spring weer niet te rap naar besluiten. Dit kan een valstrik zijn! Wie zegt dat Bin Mahfouz niet het spel van Al-Faris meespeelt? Die mannen kunnen proberen je belachelijk te maken, je te discrediteren bij de autoriteiten en bij de mensen van Robois, om je zo uit hun weg te ruimen. Je zult zeer voorzichtig moeten zijn!’

Neen, meende hij even later. De imams zijn ook weer niet zo subtiel! Bin Mahfouz klonk eerlijk. Neen, hij, Jozef Bikri, had werkelijk een bondgenoot binnen in de nieuwe moskee! Was dat niet een interessante ontwikkeling? Commissaris Bikri glimlachte opnieuw. Hij ontspande zich. Hij maakte inderdaad vooruitgang, en moest met grote tevredenheid zelfs toegeven dat hij ditmaal niet te lang had moeten wachten en zoeken!

Commissaris Bikri ging naar de Abdij. Hij riep onmiddellijk Inspectrice Dominique Bussy naar zich. Minstens één andere inspecteur van het politiestation zou moeten weten wat hij gehoord had.

Jozef Bikri legde aan Dominique Bussy zijn gesprek met Al-Faris in detail uit.

‘Wow!’ was de reactie van Dominique. ‘We beginnen met een moord en we eindigen met een samenzwering tegen onze gemeenschap, met een aantal terroristen in onze achtertuin. Dit neemt dimensies aan waarvan ik nooit gedacht had dat ze zouden kunnen voorvallen in Robois, commissaris! We moeten inderdaad zeer voorzichtig handelen. We zouden de hogere autoriteiten moeten waarschuwen!’

‘Dat weet ik,’ antwoordde Bikri. ‘Jij neemt Namen, je echtgenoot, en ik Brussel.’

‘Eén iets komt me toch vreemd voor in dit alles,’ beschouwde Dominique, die met een hand onder haar kin vóór Jozef Bikri zat na te denken. ‘U wierp verzen uit de Koran heen en weer. U lijkt die verzen uit het hoofd te kennen. Is dat niet één van de problemen? Het is helemaal anders dan hoe wij, in Robois, onze godsdienst beleven.’

Toen wij jong waren, vóór twaalf jaar oud, kregen mijn broeder en ik wel enige lessen in de Christelijke godsdienst. Dat werd de catechismus genoemd. De priesters vertelden ons een beetje over het leven van Christus, en ze legden ons de basisprincipes uit van het christendom. Later, tijdens de mis, hoorden we nog uittreksels voordragen uit de Evangelies en uit de Epistels van de Apostelen. We luisterden echter slechts naar die teksten met niet veel meer dan een half oor. We moesten nooit teksten uit de Evangelies uit het hoofd leren! Terwijl we zo opgroeiden, bleef onze godsdienst eerder diffuus, helemaal niet precies, niet noodzakelijk direct verbonden aan de teksten. We kennen min of meer de Tien Geboden, maar ik zou hen niet meer kunnen afdreunen, en zeker niet in de juiste volgorde. We herinneren ons wel aan de geboden wanneer we geconfronteerd worden met een probleem dat met hen verbonden is, en slechts dan halen we ze weer en slechts ongeveer in ons hoofd. Het Christelijk geloof blijft dus iets vaags, maar toch is het voor ons een voorbeeld, een principe om te volgen en om te vereren, om eerbied voor te hebben en om te koesteren. Wij zouden geen verzen uit de Evangelies kunnen opnoemen! We hebben zelfs meestal nooit de Bijbel helemaal gelezen, zelfs niet de Evangelies, en zeker niet de Epistels van de Apostelen. Wie leert dat nu nog? Op zijn best kennen we enige verhalen zoals de parabels en enkele mirakels, omdat het mooie verhaaltjes zijn.

Toch lijkt dit vaag soort van geloof ons tevreden te stellen. We hebben er voldoende aan, en het houdt ons gelukkig. We zijn gewoonlijk ook fier om onszelf Christenen te noemen. We houden aan onze kerken, de gebouwen, aan onze doopceremonie, aan een huwelijk in het wit in een kerk, en aan onze begrafenisplechtigheden. We gaan niet dikwijls naar de mis op zondag, maar raak niet aan onze dorpskerk, of je zult wat zien!’

Jozef Bikri wachtte. Wat was Dominique aan het proberen hem diets te maken?

Ze vervolgde, ‘beleven de Moslims hun geloof op dezelfde wijze, of kunnen u en de imams en alle andere Moslims de verzen van de Koran gewoon uit het hoofd afratelen? Misschien is dat waarom er een probleem is met de letterlijke interpretatie van vele Moslims van de Koran. Misschien zou het beter zijn als de Moslims deden zoals wij en het Boek zelf wat minder uit het hoofd zouden leren. De verleiding om de verzen letterlijk op te nemen zou dan heel wat minder zijn.

Ik zag ooit beelden op de televisie van duizenden Moslims die door de straten van een oosterse stad liepen, met de Koran wuivend. Ze schreeuwden hun verontwaardiging uit tegen de westerse mensen die hun Boek beledigden. Meer dan de helft van die bevolking, echter, wellicht veel meer, moet ongeletterd geweest zijn, en ze wisten niet hoe te lezen of te schrijven. Hoeveel van die mensen hebben ooit echt de Koran gelezen en er over nagedacht? Mijn punt is, als de Moslims hun godsdienst zouden beoefenen zoals wij, niet slechts volledig de heilige Boeken lezen, en lezen met slechts de vage kennis van de godsdienst, dan kan alles verlopen voor het beste. Dan herinneren we ons allen slechts de volledig menselijke, goede en vriendelijke bedoelingen van de geschriften. Misschien is het juist de vaagheid van de kennis en de uitsluitende herinnering aan de zinnen en de verzen die ons vragen het goede te doen, en niet de kwade daden, die ons zullen toelaten samen te leven zonder elkaar uit te moorden.’

‘Ik denk dat je gelijk kunt hebben’ knikte Jozef Bikri, verbaasd zoals steeds door de logica en de wijsheid van Dominique. ‘Dat is waarom de verzen die in de Koran oproepen tot geweld zo dikwijls en zo gemakkelijk vergeten worden of niet in beschouwing genomen worden in het westen, maar wel in het oosten. De mensen willen goed leven, goed eten, gerust slapen, en in vrede blijven leven met hun burens. Hoeveel Moslims hebben de Koran gelezen en opnieuw gelezen zodat ze alles kunnen voordragen uit het Boek van hun eigen? Islam betekent een vage, hoewel vereerde en geëerde geestestoestand. Ik veronderstel dat alle Moslims wel een Koran thuis hebben, maar hoeveel Moslims bestuderen die regelmatig? Worden de gewelddadige verzen en de verzen over de onverdraagzaamheid wel aangeleerd in de Koran scholen? Hoeveel Moslims hebben de Hadith gelezen, of wensen die teksten volledig te lezen? Slechts de geleerden, de intellectuelen en misschien de imams benadrukken de sura’s en citeren hen letterlijk. Islam is een toestand van de geest, niet de letterlijke weergave van oude teksten. Een man zoals Al-Faris zegt de mensen dat ze moeten geloven, maar eerst en vooral te geloven zoals hij dat wilt! Ik kan me geen enkele Moslim inbeelden die al enkele jaren in Robois woont, die niet de gezonde argwaan geleerd heeft tegen alles in het leven. Om dan zonder nadere overweging zo maar te geloven en aan te nemen als absolute waarheid wat één iemand anders hem of haar zegt te doen, is teveel voor onze kritische geest. God zij dank voor onze kritische geest! Wij, Roboisianen, zijn zeer wantrouwig geworden tegen alles wat onze leiders ons proberen wijs te maken! Ook de Moslims!’

Jozef Bikri lachte, ‘voor de Roboisianen is de ijthad gelukkig een tweede natuur!’
‘Amen,’ knikte Inspectrice Dominique Bussy met kracht.

Ze besloot, ‘wat ook ons godsdienstig geloof moge zijn, commissaris, is samenleven op die manier heel goed mogelijk. Wat doen we nu aan onze problemen? Wat stelt u voor dat we nu zouden moeten doen?’

Commissaris Jozef Bikri zei haar dan net dat.

2.4. Diego, Atsel en Deniz. Dinsdag, 14 juli.

Diezelfde namiddag zat Diego de Trioteignes erg bezorgd in zijn living. Hij vroeg zich af wat hij zou moeten doen. Hij werd uit zijn meest donkere bedenkingen opgeschrokken door het luid gerinkel van zijn mobiele telefoon.

Een stem zei slechts, eenvoudig, ‘Polyphemos.’

Diego verslikte zich bijna, maar kon antwoorden, ‘Poseidon.’

De stem zei verder, ‘u moet twee gasten deze namiddag in uw huis opnemen. U moet zo goed mogelijk voor hen zorgen. Een man en een vrouw zullen toekomen. Ze zullen de paswoorden kennen. Zorg voor hen, alle onkosten betaald, en wacht op verdere instructies.’

De telefoon stopte zonder verdere uitleg. Diego vloekte. Hij was van zijn eenzaamheid beginnen houden, en hij had gehoopt Michelle te kunnen uitnodigen voor een gezellig avondmaal. Weg was dat souper! Meer mensen in het huis betekende zorgen, problemen, en genoeg moeten nemen met de gewoontes van anderen. Hij zuchtte.

Als hij echter op anderen moest wachten, dan kon hij nu rustig doen wat hij wou zonder zich nog het hoofd te moeten pijnigen over zijn volgende handelingen! Hij ging naar de bibliotheek, haalde zijn handwapen, en stak het op zijn rug tussen zijn riem en zijn broek, onder zijn T-shirt. Hij zag een ander boek dat hij al steeds had willen lezen, ‘Voor wie de doosklok luidt’ van Hemingway, en ging ermee weer de living in. Hij begon te lezen en liet zijn brein zich op het verhaal concentreren.

Twee uur later, aan het begin van de avond, hoorde hij autobanden schuren over het kiezelpad dat naar het huis leidde. Hij ging naar zijn venster. Een zware, nogal oude Renault stopte aan zijn deur. Diego ging naar de ontvangsthal en opende de deur. Hij bleef eerst half verborgen achter de linkerzijde van de deur staan, zijn rechterhand achter zijn rug en op zijn wapen. Een man kwam naar hem toe. Hij trok een valies op wieltjes achter zich. De man was slordig gekleed in oude jeans en een groene T-shirt, een kleurencombinatie van een man die niet om zijn uiterlijk gaf. De man grijnsde wanneer hij Diego herkende.

‘Hey, man, hou je gemak,’ riep Christian Trevanion terwijl hij naar Diego toe stapte. ‘Je kunt je hand van je wapen weg nemen. Hoe gaat het met je, Polyphemos?’

‘Ik heet niet Polyphemos,’ lachte Diego wrang terug. ‘Ik kan Poseidon zijn!’

Christian knikte. Hij schudde de hand van Diego, al was het maar om te zien dat de rechterhand van Diego leeg was. Diego liet Christian de ontvangsthal in komen en sloot de deur achter hem in het slot.

Diego wees naar de trap en zei, ‘derde kamer aan de linkerzijde. Er is een badkamer aan het einde van de gang, aan die zijde. Maak het je gezellig. Ik zal in de living zijn.’

Christian Trevanion knikte, en zonder verdere commentaar klom hij de trappen op.

Enige minuten later duwde Trevanion zijn hoofd door de deur van de living, zag Diego in een sofa zitten, en kwam binnen.

Christian floot, ‘je hebt hier een prachtige woonst gevonden. Ik dacht dat we zouden moeten samenhooken in een klein appartement. Je hebt een verdomd kasteel voor jezelf alleen!

Wonen jullie, Belgen, steeds zo comfortabel in onze bedrijvigheid? Een nogal eenzame, verlaten plaats, echter!’

‘Neen,’ glimlachte Diego. ‘Dit is niet zoals gewoonlijk. Normalerweise tellen ze elke cent die ze uit hun budget moeten halen dubbel. Dit is één van de huizen van mijn vader. Mijn bazen krijgen het zeer goedkoop.’

‘Wel, het is aangenaam. Hebben jullie iets te drinken in dit huis ook?’

‘Dat hebben we, maar we zijn alleen, wij tweeën. Thee, koffie, bier, een brandy, of fruitsap?’

‘Beledig me nu niet met een koffie of een fruitsap, maat. Heb je een grote cognac? Je moet in een plaats zoals deze toch cognac hebben!’

‘Dat hebben we. Ik ontdekte een fles.’

Diego ging naar een kast, opende ze, en haalde er een fles XO uit. Hij schonk een groot, bol glas voor Christian in. Hij aarzelde even, en schonk zich dan zelf een kleiner glas in.

Christian wierp zich in een ruime, met leder bedekte zetel, en plaatste zijn armen wijd over de rugleuning van het leder. Hij wou van het goed, lui leven genieten.

‘Ik kreeg slechts een uur geleden het bevel om naar hier te komen,’ begon Trevanion, terwijl hij aan zijn cognac snoof.

‘Ik werd op de hoogte gebracht van je komst,’ bevestigde Diego. ‘Ik wist echter niet wie zou opdagen. Ik werkte nog nooit samen met een schrijver. Wat voor een schrijver!’

Christian grinnikte, en dronk een lange teug. Hij duwde zijn vinger meerdere malen in het glas, tot Diego begreep dat hij nog een cognac wou. Diego bediende hem, en plaatste de fles op de tafel. Hij veronderstelde dat de fles snel leeg zou geraken; Ze dronken langzamer nu, en wachtten op de derde persoon.

‘We wachten op een vrouw,’ zei Christian.

‘Inderdaad,’ knikte Diego.

Een half uur en twee cognacs later, hoorden ze een andere auto razen over het kiezelpad.

Diego ging weer naar het venster en zag een open Peugeot cabriolet komen aanrijden met open dak, een vrouw aan het stuur. Hij glimlachte. Hij herkende haar onmiddellijk. Ze droeg een wuivende zijden halsdoek en een kepie van een marine kapitein op de haren. Christian Trevanion kwam naast Diego staan, keek naar buiten, nog steeds met een cognac in de hand. ‘Wel heb je ooit,’ zei Trevanion. ‘Eigenlijk geen verrassing, ik had het kunnen weten. We gaan heel wat plezier beleven met die!’

Diego ging weer naar de voordeur, opende, en wachtte tot de vrouw haar auto naast de oude Renault gereden had en tot ze het mechanisme geactiveerd had om het dak neer te laten.

Daarna stapte ze uit en haalde een grote, modieuze, oestervormige valies uit de autokoffer.

Diego liep naar haar toe om haar te helpen, maar ze gaf hem een verachtende blik en wuifde hem weg.

‘Niet nodig om me te helpen, Polyphemos! Ik ben geen gehandicapte.’

‘Poseidon is de naam,’ antwoordde Diego, en beiden glimlachten koud.

Diego toonde aan Denise Legrand de trap in de ontvangsthal.

Hij wees naar boven en zei, ‘eerste kamer rechts. De badkamer ligt aan het einde van de gang, rechts. Je hebt de badkamer voor jou alleen. De derde man is aangekomen. We zullen op je wachten in de living. Heb je hulp nodig op de trap met je valies?’

Denise keek naar Diego met geamuseerde ogen, ‘ben jij zo natuurlijk charmant en totaal vervuld van hoffelijkheid, mijn lieve jongen, of ben je nu al aan het proberen me in je bed te krijgen, lieveling? Je lijkt me daar nog wat te groen voor!’

Ze wuifde weer met de hand, om Diego te ontslaan van verdere galanterie. Ze begon de trappen op te gaan. Ze trok haar valies achter zich aan, zodat die een hard geluid maakte bij elke trede. Het geluid synkroniseerde zich met het zwaaien van haar heupen en lange benen, wat een zeer erotisch effect had op Diego. Diego volgde haar met de ogen, kon zich even niet wegtrekken, en bewonderde eens te meer haar aanlokkelijk figuur.

‘Kun je nu ophouden met over mijn achterste te kwijlen, lieveling?’ riep Denise naar Diego zonder zich om te draaien.

Diego verdween snel weer de living in. De lange, mooi gevormde, slanke benen van Denise, en de rest van haar, waren inderdaad indrukwekkend, een Hollywood pin-up waardig. Haar beeld bleef in zijn geest hangen.

Trevanion had alles gehoord. Hij onderdrukte een glimlach. Hij schudde zijn hoofd.

‘Ik zei al dat we een hoop plezier zouden beleven met die. Kleine wereld! Let op, echter. Zij kan bijten zoals een slang, met venijn en al, en ze krabt zoals een tijger.’

Het nam Denise Legrand heel wat langer dan Christian om naar de living te komen. Ze had zich omgekleed naar een groene, zeer elegante, dure, nauwsluitende lange broek en een felrode pullover die zeer laag uitgesneden lag aan de hals. Christian fronste zijn voorhoofd, snoof luid in, en keek dan naar Diego. De pullover was ook alles wat ze op haar huid droeg.

Christian stak zijn kin naar Diego toe, alsof om aan te duiden, ‘ze is uit op jou!’

‘Ik had kunnen denken dat ik met jullie op schok zou moeten,’ gaf Denise als commentaar.

‘We snoeven aan elkaar al zoals oude honden, de laatste maal in het hotel, nietwaar? Is dat cognac? Kan ik ook een glas hebben, alstublieft?’

Diego sprong op van zijn stoel, nam een glas, en schonk Denise haar brandewijn uit in een gesneden, kristallen glas. Denise bewoog zich net voldoende naar hem toe opdat Diego haar prachtige, volle, ronde borsten onder haar pullover kon ontdekken. Diego vluchtte snel naar de andere zijde.

Denise dronk gretig.

‘Fantastisch,’ waardeerde ze. ‘Weet iemand wat we hier samen moeten doen? Het spijt me, maar ik weet praktisch niets. Kunnen jullie, heren, me inlichten?’

Trevanion keek naar Diego.

Diego reageerde, ‘kijken jullie niet naar mij! Ik weet niet meer dan jullie! Men vertelde mij slechts dat twee personen naar mijn huis zouden komen. Als we dan toch moeten samenwerken, kunnen we al even goed onszelf voorstellen.’

Trevanion aarzelde, maar knikte dan.

Vóór Diego iets kon zeggen, wees Trevanion naar Diego en verklaarde, als om uitleg te geven aan Denise, ‘onze jonge gastheer, hier, heet Diego de Trioteignes. Het woordje “de” is belangrijk en wordt in kleine letters geschreven. Het betekent dat hij een Belgische aristocraat is, de zoon van een zeer, zeer welgestelde, eerbiedwaardige en geachte familie van bankiers, financiers, en van wat nog meer. Ze hebben veel connecties met de Arabische Staten, de Trioteignes, en met de helft van de rest van de wereld! Ze handelen in investeringsfondsen, in diamanten, bouwfirmas, in de zware werktuigen industrie, en zo verder. Dit herenhuis is eigendom van zijn vader. Het was vroeger een jachthuis van het kasteel waar zijn familie nog steeds in woont. Hij is hier geboren, is dus een lokale jongen. Hij kent de omgeving zoals het achterste van zijn hand. Dat is een voordeel voor ons. Hij is een kapitein in de “Algemene

Dienst Inlichting en Veiligheid”, de ADIV, de geheime inlichtingendienst van het Belgisch leger. Hij deed dienst in de Kongo, in Mali en in Afghanistan, en maakte zich daar een hele naam. Zelfs wij kennen hem! Hij moet echter thans uitgeleend zijn. Hij is uitgeleend aan de Belgische Staatsveiligheid. Hij won een medaille voor moed in het veld. Hij moet dus efficiënt en een durver zijn, juist wat we nodig hebben. Gelukwensen, mijn jongen!’ De mond van Diego viel toch wat open naarmate Christian sprak. Hij was inderdaad jong in deze bedrijvigheid! Denise klapte in de handen, en lachte met haar mooiste, witte tanden.

Denise zei, ‘wees niet zo verbaasd, liefste. Je ben schattig, weet je. We weten wel dat je relatief nieuw bent in wat we doen. Maak je geen zorgen! We zullen een groots team vormen! Je kunt eigenlijk nog wat van ons opdoen. Zijn naam is Atsel Ben Asher! Hij is een Ashkenazy Jood, een echte, van Pools-Pruisische afkomst, en hij heeft de Israëlitische nationaliteit. Hij ook is een kapitein, of iets ekwivalents in zijn leger, in de Israëlitische “Sherut Habbithon Haklabi”, ook gekend als de Shabak, het evenwaardige van jouw eenheid, echter beter gekend als de Shin Bet, de afkorting in twee letters van de Shabak. Dat is de interne inlichtingen dienst van Israël. Ik denk dat hij ook uitgeleend is aan de “Hamassad le Madi’in ule Tafkaidim Meyhadim”, ook nog genaamd en beter gekend als de Mossad, het Instituut, de nationale veiligheidsdienst van Israël. Ik neem aan dat jij, mijn liefste en zoete Diego, niet onder een valse naam in deze stad rondloopt, omdat iedereen je direct zou herkennen in je eigen hol. Dit is een mooi huis! Zeg hallo tegen je vader voor me, lieveling! Zeer fijne man, je vader. Een gentleman! Ik ontmoette hem in Dubai, als ik me goed herinner.’

Diego reageerde niet. Hij viel van de ene verrassing in de andere. Hij wachtte op de rest.

Trevanion, of eerder Ben Asher, wachtte eerst ook, alsof hij een zeer onschuldige man was. Denise gaf Atsel een duwtje.

‘Zij heet inderdaad Denise,’ biechtte Atsel Ben Asher op, en gaf toe dat hij haar kende. ‘Eigenlijk heet ze Deniz Sürkoglou. Ze is een Turkse, een gesofistikeerde oosterse schoonheid. Je kunt haar ontmoeten in de meest stijlvolle restaurants, bars en modeweken van Parijs en München. Ze is natuurlijk een internationale spionne. Haar vader was Turks, haar moeder Franse. Beiden stierven in een Koerdische terroristische aanslag, vele jaren geleden. Ze werd praktisch opgevoed in ons beroep! Ze is een scherpschutter, een sniper, een doder met het geweer en met het mes en met alles andere dat kan doden, van springstoffen tot haar vingers. Ze moet heel wat hoger in rang zijn dan wij beiden. Ze spioneert in de hoogste kringen. Haar verleden is donkerder dan dat van ons. Misschien werkte ze in den beginne voor de “Jandarma Istihbarat Teskilati”, of de JIT, voor de veiligheidsdienst van de Gendarmerie, maar ik denk dat ze nu overgeplaatst werd naar de meer officiële “Milli Istihbarat Teskilati”, of de MIT, de Staatsveiligheid van Turkije. Als haar de gepaste instrumenten gegeven wordt, dan kan ze doden op eender welke afstand, en ze weet ook goed hoe te verdwijnen in de elegante wereld van de internationale jet-sets. Ik moet toegeven, Deniz, liefste, dat je veel meer klasse hebt en er nog veel aantrekkelijker uitziet dan op de foto’s die we van je hebben!’

‘Wel dank je, Atsel, liefste,’ antwoordde Deniz met een zuur gezicht. ‘Dat moet iets zeggen over de huidige kwaliteit van de Mossad. Nu we ons voorgesteld hebben, waarom zijn we hier? Hoeveel weet jij eigenlijk en werkelijk, Graaf Diego?’

Diego zocht tijd te winnen. Hoeveel van wat deze twee hem verteld hadden was waar? Hoe waren ze in België terecht gekomen, om wat te komen doen? Ze bevonden zich ver van hun normale werkomgeving. Hoe wist de Staatsveiligheid af van hun aanwezigheid in Robois? Waarom waren een Israëliische spion en een Turkse vrouwelijke doodster, hoe aantrekkelijk ook, naar hem gezonden door de Staatsveiligheid?

‘Vooruit, jongen,’ porde Atsel hem aan. Alles lijkt er op dat we samen moeten werken, hoe vreemd dat ook moge schijnen.’

‘Atsel heeft gelijk,’ voegde Deniz toe. ‘Wat we vertelden is de waarheid. We nemen risico’s door je te zeggen wie we zijn. We hebben je al veel meer verteld dan we in andere omstandigheden en normalerwijze zouden doen. Ik zei de waarheid omdat ik weet dat ik niets kan verstoppen voor de Mossad, en Atsel kan niets verstoppen voor de MIT. We zijn oude professionelen, weet je. We werken in dezelfde kleine omgeving. Onze bazen zouden ons zeggen ons te verbergen, niet te laten weten wie we zijn, maar in het veld gebeuren er nog meer vreemde dingen. We hebben ervaring. Al de operaties waaraan ik deelnam en waarin de partners elkaar niet vertrouwden, eindigden in nare tragedies. We zijn met weinig, slechts wij drieën. We konden elkaar al even goed vertrouwen en proberen samen onze levens te redden. De informatie zal niet langer duren dan deze missie. Onze veiligheidsdiensten hebben trouwens en voorzeker meer details in hun folders steken dan ze ons hebben laten weten. Geloof me, elkaar kennen en elkaar vertrouwen is een overlevingszaak voor ons allen!’

Een engelachtige glimlach verscheen op het gezicht van Atsel bij deze onverwachte steun. ‘Hoor je?’ zei hij kalm, ‘de Engelse SAS, de “Special Air Services”, kunnen je misschien niet veel geleerd hebben in de Brecon Beacons, maar ons werk is niet steeds negatief en niet steeds beschieten we elkaar! We bevinden ons nu in dezelfde boot. We kunnen beter de stoppen niet onder onze voeten uittrekken!’

Opnieuw bleef Diego verbaasd kijken. Hoe wisten deze twee dat hij de laatste maanden op training was in Engeland en Wales? Hij voelde zich een naïeve, zestien jaar oude puber vergeleken met deze twee. Maar wat dan ook? Wat Atsel en Deniz zeiden leek gewoon gezond verstand. Als hij wou leven en werken met deze twee, en dingen van hen leren, misschien met hen moest sterven, dan kon hij al even goed hen vertrouwen.

Diego legde uit, ‘onze Staatsveiligheid hoorde van grote overdrachten van fondsen tussen Qatar en de Blouges fabrieken, hier in Robois. Geen duidelijk contact kon verbonden worden met de geldbewegingen. Tevens vond de Staatsveiligheid uit dat een blijkbaar zeer gevaarlijke Moslim in Robois werkzaam was. Terroristische aanslagen konden gevreesd worden. De man was gekend voor zijn subversieve activiteiten in meerdere landen. Een moord werd ontdekt in Robois. Mijn opdracht was om te ontdekken welke de mogelijke connecties waren tussen de Blouges fabrieken en die Moslim. Hij doet zich voor als een imam van de moskee van Robois en hij heeft een team van meerdere experte medewerkers bij zich.’

Diego hield op met spreken. Hij keek in afwachting van meer naar de twee anderen.

‘Is dat alles?’ fronste Deniz haar mooi voorhoofd sceptisch. ‘Wat moet je doen met die man nadat je hem gelokaliseerd hebt en gevonden hebt dat hij terroristische aanslagen plant? Moet je hem elimineren, hem neerschieten?’

Diego werd rood.

‘Neutraliseren was het woord, en dat slechts nadat alle andere middelen uitgeput waren,’ antwoordde Diego met een schorre stem.

‘Dat zal absoluut nodig worden,’ benadrukte Deniz. ‘We zitten achter dezelfde man aan voor terroristische aanslagen gericht tegen de Turkse Staat. We hadden het zeer moeilijk hem in het verleden te lokaliseren. Hij was ons steeds een stap vóór wanneer we probeerden hem te grijpen. Hij is sluw en kronkelend, glad als een aal, en hij wantrouwt iedereen en alles. Hij is goed gekend in mijn organisatie, om Koerdische nationalistena op te hitsen. Hij was de planner van terroristische aanslagen in Turkije. Hij is een man die bommen maakt en plaatst. Dat is hoe hij enige vingers aan zijn rechterhand verloor. Ik werd uitgezonden om na te gaan wat hij in België uitvoerde. Het laatste wat ik hoorde was dat hij hier dienst deed als imam. De naam die hij gebruikt is Majdi Al-Faris!’

De Belgische autoriteiten weten dat ik in het land ben, en ze schijnen daar niets op tegen te hebben. Ze stelden zelfs hun steun voor. Natuurlijk zeiden onze autoriteiten niet dat ik ook de toelating had de man dood te schieten. We willen hem niet toelaten zich nog vrij te bewegen en mogelijk naar Turkije terug te zien komen. We zoeken wraak op de terreur die hij veroorzaakte bij de Turkse families. Ik weet niets af van verbindingen met de Blouges fabrieken. Toch kreeg ik een telefoontje om een kijkje te gaan nemen op hun testgronden, de andere dag. Ik zag daar niets speciaals, behalve jullie. Ik lichtte me toen in over wie jullie waren. We hoorden eveneens van geldbewegingen, maar dan slechts naar de imam, waarschijnlijk voor een stel modelvliegtuigjes! Modelvliegtuigjes? In ’s hemelsnaam! Wat kan men doen met modelvliegtuigjes? De bedragen zijn groot en konden niet slechts voor vliegtuigjes, speeltuigen, gediend hebben!’

‘Praktisch dezelfde redenen hebben mij naar hier gebracht,’ verklaarde Atsel Ben Asher. ‘De Mossad hoorde ook van de overdracht van fondsen. De Mossad kan de Belgische Staatsveiligheid op de hoogte gebracht hebben, maar ik denk eerder dat al de informatie komt van de NSA, de Amerikaanse “National Security Agency”. Men vertelde mij dat de imam van Robois in het verleden meerdere terroristische aanslagen georganiseerd heeft. De aanslagen waren heel slim opgezet door hem en de Hamas, de Palestijnse terreurbeweging die de vernietiging van Israël als doel heeft. Ik ben ook hier met de toestemming van de Belgische Staatsveiligheid. Majdi Al-Faris is de naam van de imam, inderdaad, en hij schijnt meerdere potentiële terroristen in een aantal landen opgehitst en geactiveerd te hebben.’

‘Wij ook kregen aanwijzingen van geldtransfers naar een man die Al-Faris genoemd werd, maar van fondsen gezonden vanuit Riyadh,’ gaf Deniz.

‘En dan, toen ik werkelijk de zaak wou onderzoeken, kreeg ik een oproep om naar hier te komen, naar dit huis, om met jullie samen te werken,’ zei Atsel nog.

‘Hetzelfde voor mij,’ was Deniz het eens. ‘Mijn probleem was dat ik gewoon niet wist waar of hoe mijn onderzoek te beginnen. Hoe infiltreer je Moslim extremisten in Europa?’

‘Ik had net hetzelfde probleem,’ gaf ook Atsel Ben Asher toe. ‘Er is nog meer dat me intrigeert! Het grootste mysterie voor mij heeft te maken met ons. Waarom zouden onze zeer ernstige organisaties ons met zijn drieën samen plaatsen, een onervaren jonge soldaat – excuses, Diego, - met twee oudere, en ervaren agenten, voor een contra-terroristische operatie in België, zo ver verwijderd van waar we normalerwijze opereren? Onze missie was om eerst inlichtingen te verzamelen, maar daarmee werden we alle drie in een bijna onmogelijke taak geplaatst. Verwachten onze bazen dat we zouden uitglijden? Verwachten ze dat we de zaken

zouden forceren, en zo Al-Faris in het open zouden lokken? We zouden dan bijna als oefendoelwitten geplaatst worden voor schietende terroristen! Al-Faris moet van het zeer gevaarlijk soort zijn, maar zijn wij zo bestemd om als lokaas te dienen?’

‘We zijn hier voor dezelfde redenen,’ haalde Deniz de schouders op. ‘Onze anonimiteit moet verloren gegaan zijn, te grabbel gegooid in één van onze vorige opdrachten. We werden meer problemen, nadelen, blokken aan het been, dan aanwinsten. We zijn mensen die tijdelijk niet meer van dienst kunnen zijn in het Nabije Oosten. We moesten op een zijspoor geplaatst worden! Dat zijspoor is Robois. Dat is de enige uitleg die steek houdt. Onze loopbaan als spionnen werd voor één of andere reden gecompromitteerd. Ze plaatsten twee verliezers samen met een jongen voor een onmogelijke opdracht. We kunnen gemist worden!’

‘Je hebt gelijk, Deniz,’ aanvaardde Atsel, met bitterheid in zijn stem.

‘Desondanks,’ vervolgde Atsel, ‘kunnen we ook nog terugbijten. Wat onze organisaties niet vermoeden is dat we onze kennis en ervaring samen kunnen plaatsen. We zijn wanhopig om oplossingen te vinden, en we hebben de durf van de jeugd met ons. We kunnen onze bazen nog op spectaculaire wijze verrassen. Ze moeten eerder menen dat we dingen voor elkaar zouden verbergen en elk onze eigen weg zullen gaan. Dat mogen we nu net niet doen!’

‘Geloof jij soms werkelijk in de naïeve onzin die je uitkraamt, Atsel?’ vroeg Deniz zich af. ‘En toch, ja, ze plaatsten ons als lokaas. Ze zullen inderdaad menen dat we elkaar zullen bevechten, eerder dan samen te werken. Toch zullen ze nog steeds denken dat we hier grote kans lopen om neergeschoten te worden, geëlimineerd te worden, te verdwijnen, of met lege handen terug te komen. Door tegen ons te strijden zal Al-Faris in het open getrokken worden, om daarna terechtgesteld te worden door de volledige diensten van België en van onze landen. Ik meen dat we als eerste slachtoffers zullen vallen, en de schuld zullen krijgen van alles wat er verkeerd gaat.’

Atsel gromde dat hij heel ernstig was geweest, niet naïef. Hij zei dat wat Deniz beweerde de waarheid was.

‘Waarom dan spraken we nu zo open, en praatten we zo snel met elkaar?’ vroeg hij.

‘Omdat onze jonge vriend het vroeg en omdat we opgezet spel van ver kunnen ruiken,’ zei Deniz. ‘Daar verwachten ze zich niet aan! We weten wanneer we gefopt worden door onze eigen mensen. Maar wij zijn de professionelen!’

Atsel, Diego en Deniz bleven daarna zwijgen. Hun gemoed bleef somber.

Deniz vroeg plots, ‘wat hebben we als wapens?’

‘Revolver,’ antwoordde Atsel.

‘Revolver ook,’ zei Deniz.

‘Handwapen voor mij, een P90 automatisch geweer en een precisiegeweer met telescoop en nachtzicht.’

‘Aha, nu geraken we ergens. Een precisiegeweer!’ blaakte Deniz plots op. ‘Dat is mijn soort van wapen!’

‘Ver van voldoende om een bende terroristen mee aan te pakken,’ vreesde Atsel. ‘Ik verkies de P90 en heel veel kogelmagazines. Het is een begin. Als ik begrijp hoe de zaken staan, dan zijn we drie gedoemde mislukkelingen, twee waarschijnlijk nogal onbruikbare, nutteloze en einde-loopbaan spionnen en doders, en een beginneling, samen geworpen omdat we kunnen gemist worden. Niemand gelooft dat we onze opdracht kunnen uitvoeren met goede afloop. Dat is wat we zijn. Ik stel voor dat we als een groep zouden samenwerken, onze

respectievelijke bekwaamheden samen plaatsen. Dat is onze toegevoegde en enige sterkte. We kunnen beter niet teveel hulp verwachten van onze organisaties. Ze zullen ons anders laten doen wat we kunnen, en ze zullen slechts optreden wanneer we verliezen lijden. We zitten inderdaad in dezelfde boot, Deniz en Diego, om dat oud gezegde weer te gebruiken, en we kunnen dus beter in dezelfde richting roeien.’

‘Mooi,’ schertste Diego, ‘we zijn de Super Mario Broeders met één zuster.’

Ze lachten allen.

Atsel en Deniz gingen weer naar boven om uit te pakken en zich te verfrissen. Na een tijdje kwam eerst Deniz en daarna Atsel terug in de living. Ze aten samen een maaltijd, en bespraken een mogelijk actieplan. Atsel en Deniz zouden beginnen de moskeegebouwen te bespieden en informatie verzamelen over wat er daar omging. Diego zou zijn inspanningen opdrijven om in de Blouges fabrieken binnen te geraken. Diego voegde ook toe dat zijn vader meer kon ontdekken over de geldtransfers naar de Blouges familie.

Laat diezelfde avond kreeg Diego Trioteignes een telefoonoproep op zijn mobieltje. Hij zat toen weer in de living met zijn twee samenzweerders.

Hij hoorde het gevreesde, ‘Polyphemos’ paswoord, en beantwoordde het met ‘Poseidon’. Hij luisterde eerst zonder te onderbreken. Hij luisterde lang, zonder een woord te zeggen. Ten slotte hoorden Atsel en Deniz hem de communicatie eindigen met, ‘goed, begrepen! Ik wil echter enige dingen hebben. Ik wil drie echte politiepaspooten met onze namen, die ons identificeren als politie-inspecteurs. U hebt onze namen en foto’s. Ik wil twee bijkomende P90’s. Ik wil drie kogelvrije vesten met “politie” er op geschreven in grote, gele letters, niet vergetend dat één van ons een vrouw is. Ik wil mantels in plastic waarop ook “politie” op geschreven staat, voor bescherming in regenweer. Ik wil drie krachtige verrekijkers, handboeien, en toestellen voor beveiligde, gecodeerde communicatie, zodat wij drieën met elkaar zouden kunnen spreken tot over een afstand van enige honderden meter met oorapparaatjes en geminiaturiseerde microfoontjes. Jullie kennen onze maten. Ik wil grote zonnebrillen en politiepetjes. U vraagt we waarom? Zijn jullie nu echt zo dom te denken dat jullie ons in een open veld kunnen sturen tussen duizenden uitgelaten jongeren, onbeschermd, rondwandelen met slechts handwapens om een bende terroristen af te slaan die met zware aanvalswapens aankomen? En de verdomde politie van Robois kan op ons beginnen te schieten eens we in volle actie treden. Hebben jullie het hoofd verloren? War ik vroeg is het minimum! Voeg nog maar enkele granaten toe. Aanvalsgranaten! Jullie zullen dat alles moeten afleveren tegen morgenmiddag ten laatste, of we zullen niet één voet buitenshuis zetten! En denk niet dat we dat niet zouden durven te doen!’

Atsel en Deniz hoorden een kwade stem iets zeer hard schreeuwen in de telefoon, zodat Diego even zijn mobieltje wat verder van zijn oor moest houden. Diego bleef aan de telefoon wachten, zei niets, en keek naar Deniz en Atsel. Hij knikte met zijn hoofd en bracht zijn ogen naar het plafond, alsof de persoon aan het ander eind zijn gebrek aan geduld kon zien. Diego werd rood in zijn gezicht, zijn ogen glommen kwader met elke seconde.

Atsel en Deniz hoorden hem dan ook schreeuwen, ‘jullie weten wat ik wil! Het zal ofwel dat zijn, of we zetten geen voet uit het huis!’

Met die laatste woorden sloeg Diego zijn mobiele telefoon dicht, en hij vloekte opnieuw.

Atsel en Deniz vroegen in koor, ‘waarover ging dat allemaal?’

Diego legde uit, ‘er is een verandering in de operatie voor ons. Onze Belgische Staatsveiligheid heeft net de informatie ontvangen dat er een terroristische aanslag kan gepland zijn tegen een openlucht rock muziekfestival dat zal plaatshebben, hier in Robois, twee dagen van vandaag. Het festival duurt twee dagen, maar de aanval zou plaats hebben op de eerste dag in de namiddag. De Staatsveiligheid heeft geen team vrij om zo snel tussen te komen, omdat de andere teams al naar andere plaatsen gezonden zijn. Dat is kletsboek! Er zijn geen andere interventies bezig! Ze geloven niet dat de inlichtingen juist zijn, of ze willen ons als leeuwenvoeder in de arena werpen. Ze hebben de toestemming van de andere, jullie organisaties, om te Robois tussen te komen. Dat zijn de bevelen. Het is al de informatie die ik heb, en dat betekent ook duidelijk dat ze nog andere informanten in onze achtertuin zitten hebben. Hoe anders kunnen ze afweten van een komende aanslag? Ik weigerde om tussen te komen met slechts kleine wapens in onze handen tegen automatische Kalashnikovs. Hulle hoorden mij. Ik ga niet dat veld in zonder lichaamsbescherming en niet zonder identificatie als bondgenoten van de politie van Robois. Ze zeiden me anders wel dat de politie van Robois gewaarschuwd zou worden van onze aanwezigheid.’

‘Ja,’ zei Atsel, ‘we moeten door de politie zeer duidelijk gekend zijn, want zo niet kunnen de inspecteurs van Robois ons als schietschijf gaan gebruiken in plaats van de terroristen.’

‘Waarom zouden terroristen een muziekfestival aanvallen in een landelijke gemeente van het al saaie België?’ vroeg Deniz. ‘Dat lijkt me niet erg waarschijnlijk.’

‘Ik heb er geen idee van,’ antwoordde Diego.

Hij kende geen openlucht rock muziekfestival van Robois. Het moest georganiseerd zijn nadat hij de stad al verlaten had.

Op dat ogenblik begon de mobiele telefoon van Atsel te rinkelen. Hij nam de oproep aan. Hij luisterde, en eindigde het gesprek met enige zinnen in een taal die Hebreeuws had kunnen zijn. Wat hij riep klonk als een paar zweepslagen van harde vloeken, tot hij ook zijn telefoon afsloot en neerwierp.

Dan rinkelde de telefoon van Deniz. Ze luisterde, onderbrak een paar maal in het Turks, en vloekte en riep ook. Ze sloot haar telefoon en wierp hem kwaad de sofa in.

Deniz en Atsel keken naar Diego. Zij ook hadden dezelfde bevelen gekregen als Diego.

‘Polyphemos?’ vroeg Atsel.

‘Slechts een paswoord om me te identificeren,’ zei Diego. ‘Er is die grappenmaker in de Veiligheid die op school Latijns heeft gestudeerd. Polyphemos was de zoon van Poseidon in de oude Griekse mythes. Hij was een éénnogige Cycloop, zoals naar het schijnt ook onze Imam Al-Faris. Al-Faris verloor een oog, en hij hinkt. Hij beweegt zich niet veel. Er is een verhaal in het homerisch epos van Odysseus over Polyphemos. De reus nam Odysseus en zijn bemanning gevangen in een grot. Odysseus slaagde er in Polyphemos blind te maken en te ontsnappen. Hij en zijn bemanning zeilden snel weg van de reus, van de blinde Polyphemos, terwijl de Cycloop reusachtige rotsen in de zee wierp om de boot van Odysseus te beletten weg te vluchten. Er bestaat een bekend schilderij van Joseph Mallord Turner, “Odysseus vaart sneller dan Polyphemos”, en een ander verhaal over de liefde van Polyphemos voor de zeenimf Galatea. Polyphemos en Poseidon zijn de twee paswoorden, en Polyphemos verwijst naar Al-Faris.’

‘Jullie Belgen hebben een vruchtbare verbeelding,’ merkte Deniz grijzend op. ‘Als ik het goed begrijp, dan worden we politiemannen en politievrouw van dit land? Dit wordt grappiger met de dag. Hoe, in ’s hemelsnaam, ging mijn organisatie akkoord hiermee?’ ‘En de mijne,’ voegde Atsel toe. ‘Maar onze bazen kennen elkaar. De volgende maal dat ze nog eens in Brussel samen komen zullen ze in het mooiste hotel ondergebracht worden, eten in de beste restaurants, en ’s avonds XO cognac drinken bij een goede sigaar. Weet dat een aanval van terroristen op een rock openlucht muziektfestival niet kan gestopt worden zonder veel slachtoffers te betreuren. Een team van minstens vijftig goed geoefende politiemannen, gewapend met mitrailleurs, is nauwelijks voldoende. Vóór we de terroristen zullen kunnen neutraliseren, zullen er slachtoffers vallen. Wie zal de blaam krijgen, denken jullie?’ De drie zwegen. Het besef zonk in.

Deniz zuchtte, ‘je vroeg ook een P90 voor mij, Diego, en dat is lief. Maar ik houd veel meer van je precisiegeweer met telescoop. Als we een hoog, gunstig uitkijkpunt kunnen vinden, dan kan ik misschien die terroristen al uitschakelen vóór ze hun neus kunnen snuiten in het veld. We moeten morgen de plaats gaan verkennen. Ik moet mijn plaats gaan zoeken!’ ‘Misschien moeten we ook de politie en de organisatoren van het rockfestival het een en het ander doen veranderen in de wijze waarop ze de mensen toegang verlenen tot het festival,’ zei Atsel. ‘Hoe gaan we dat doen? Morgen zullen ze ons nog niet kennen als leden van het politiekorps. Dit is hopeloos!’ ‘Dat hoeft geen probleem te zijn,’ riep Diego. ‘De politiecommissaris van Robois is een vriend. Ik kan hem telefoneren en jullie een papier geven, ondertekend door mij. Hij zal begrijpen dat wat we vragen ernstig is. Jullie twee zullen alleen moeten verkennen. Ik zal morgen vroeg hier moeten blijven om de wapens en de rest van het materiaal te ontvangen. Is er nog ander materiaal waar jullie aan kunnen denken en dat ik had moeten vragen?’ Atsel en Deniz schudden het hoofd. De drie gebruikten de rest van de avond om over een actieplan te spreken, maar ze konden niet veel doen zonder de plaats gezien te hebben.

Vroeg in de morgen van de volgende dag vertrokken Atsel en Deniz in de auto van Deniz. Ze reden naar het veld van Turgoux, aan het einde van Robois, om de plaats van het rockfestival te bezoeken. Diego gaf hen een handgeschreven nota mee, en hij beloofde Commissaris Bikri vóór tien uur op te bellen. Diego bleef in het huis.

Rond negen uur dertig had Diego reeds vijf maal geprobeerd om Jozef Bikri op te bellen. Hij had de commissaris niet te pakken gekregen. Hij begon zich zorgen te maken. Dan hoorde hij een auto naar het huis toe rijden. Hij ging naar een venster, en zag een politieauto tot aan zijn deur rijden. Diego opende zijn deur, en zag Jozef Bikri van achter zijn stuur komen. Commissaris Bikri riep, ‘ha, Diego! Ik heb wat dingen voor je bij! Ik kon al vermoed hebben dat je geen gewone jongeman met een loopbaan in de administratie waart. Ik ben tevreden je aan onze zijde te hebben!’ Bikri opende zijn koffer. Diego ging naar Jozef toe om hem te helpen met de dozen. Jozef Bikri zei met een fluisterende stem, ‘ik heb de kogelvrije vesten die je gevraagd hebt, de politiepetjes, de zonnebrillen, de regenmantels die je toch niet zult nodig hebben want de meteorologische voorspelling is voor nog een week van dit heet en droog weer. Ik breng je ook de identiteitskaarten van politiemannen en –vrouw in speciale opdracht. Een Christian

Trevanion en een Denise Legrand zijn vanaf nu politie-inspecteurs. Ik hoorde dat je ook automatische wapens, verrekijkers en communicatieapparatuur wou. Die worden door Brussel opgezonden en zullen in een uur of zo aankomen.’

‘Je weet dus af van de terroristische aanslag?’ vroeg Diego.

‘Inderdaad,’ bevestigde Jozef Bikri. ‘Ik ben blij om toch drie professionelen bij me te hebben. Mijn inspecteurs en agenten zullen ook ter plaatse zijn, met kogelvrije vesten en zo verder. We hebben oproergeweren, riot guns. In principe zullen we niet tussenkomen, tenzij we eerst aangevallen worden. We zullen jullie acties niet in de weg staan. Zo nodig helpen we jullie natuurlijk. Mijn mannen en vrouwen weten al dat jullie ter plaatse zullen zijn. Ik legde de nadruk op strikte geheimhouding, natuurlijk. Dominique Bussy, mijn assistente is in het veld. Ze vertelde me dat een man en een vrouw zich aangemeld hebben met een nota van jou. Ze riep me op en levert hen alle hulp.’

Diego knikte. Hij hielp Jozef Bikri met de dozen. Ze brachten die het huis in. Diego had dan een inval die hem plots onomstootbaar leek.

Hij zei, ‘jij wist over dit alles eerder dan wij, niet, Jozef? Jij hebt een man binnen in de moskee, een Moslim. Jij en niemand anders waarschuwde de Veiligheid voor een nakende aanslag. Ik ben hier ten gevolge die waarschuwing, is het niet? Wij werden naar het muziekfestival gezonden omdat jij hoorde dat het zou aangevallen worden!’

Jozef Bikri antwoordde niet. Diego had geen antwoord verwacht.

Diego stopte, en zei, ‘we zullen alles doen wat we kunnen om slachtoffers te vermijden, Jozef, maar we kunnen geen mirakels doen. We zullen naar Turgoux komen. Blijf uit onze weg. Zeg aan je agenten een respectabele afstand te houden tussen ons en de schutters. Jullie zouden de festivalgangers in bedwang moeten houden, en de chaos opvangen die voorzeker zal ontstaan zodra het schieten begint. We zullen proberen de aanslag zo kort mogelijk te houden. Toch kan er paniek ontstaan in de menigte. Ik kan niet garanderen dat de terroristen geneutraliseerd zullen worden vóór ze de menigte kunnen bereiken. We zijn met te weinig. Soms begrijp ik mijn bazen niet!’

‘Ze geloofden mij ook niet, Diego, dat is wat er gebeurde! Ik weet niet echt of ik ook het verhaal zelf geloof. Ze houden jullie in Brussel als een soort verzekering, in geval van, maar ze geloofden me niet echt. Ze verwachtten aanslagen in de hoofdstad, op Joodse synagogen en dergelijke, niet in een landelijke gemeente die voor hen niet veel meer is dan een uitgereoid dorp.’

Jozef Bikri zuchtte, ‘we moeten echter doen zoals we zeiden. Ik zal ook op het muziekfestival zijn. Als je hulp nodig hebt, zal ik er zijn. Mijn mobiele telefoon zal actief blijven!’

‘Waarom stop je gewoon het festival niet, Jozef? Annuleer het feest, en wacht op de terroristen vóór ze aanvallen!’

‘Ik weet niet wie de terroristen zijn, Diego! Ik kan misschien diegene kennen die de terreur over ons loslaat, maar niet de mannen die de aanslag zullen uitvoeren. Ik weet niet van waar de aanvallers vandaan zullen komen. Ik weet niet of ik mijn bron kan vertrouwen. De aanval kan gemakkelijk een valstrik, een grap zijn, waarbij er nooit iets zal gebeuren, de boodschap slechts een valstrik om me belachelijk te maken en me te discrediteren. Ik denk dat het erg waarschijnlijk is dat de aanslag wel degelijk zal plaatsvinden, maar ik ben de enige die dat gelooft. We weten niet hoeveel terroristen zullen komen, maar ik twijfel er aan dat er meer

dan vier mannen zullen komen, misschien slechts twee of drie. We weten niet of ze van Robois zullen komen, vanuit welke richting over de N11, of vanuit de kleinere wegen. Het kan een sluimerende cel zijn van Brussel of van Charleroi of van Luik die naar hier gezonden wordt! We hebben de mankracht niet, en ook niet de vuurkracht, om efficiënte wegblokkeringen in te richten. De enige verdediging die we hebben is jouw groep. Mijn mannen en vrouwen hebben geen training gekregen voor operaties zoals deze. We bezitten geen automatische wapens van het soort waar we tegenover kunnen staan. We zijn heel erg afhankelijk van jullie!’

Diego trok een bedenkelijk gezicht. ‘We zullen doen wat we kunnen. Ik zou graag hebben dat we nadien gingen samenzitten om de zaak te bespreken. Ik geloof niet dat de mannen die zullen aanvallen het er levend zullen vanaf brengen. Ze zullen zich nadien opblazen. En als wij moeten schieten, Jozef, dan schieten we om te doden. Het kan zijn dat het onmogelijk wordt hen met iemand van Robois te verbinden.’

‘Daar heb je gelijk in. Ik zal je nog opbellen. Ja, we zouden samen moeten gaan zitten na de aanval. Ik zal komen met mijn assistente, een vrouw.’

Diego gaf zijn telefoonnummer aan de commissaris.

‘Eén laatst ding nog, voor wat het waard is,’ zei Jozef Bikri, zich naar Diego draaiend terwijl hij al terug naar zijn auto stapte, ‘de inlichting is dat de aanslag zou gebeuren vanaf het muziekpodium. Dat is nogal logisch als plaats. Het podium is hoger dan de toehoorders. De terroristen kunnen van daar naar beneden schieten, misschien granaten gooien in het publiek. Als ze op het podium geraken, dan zullen we een slachting krijgen! De auto of auto’s van de terroristen zouden daarom moeten aankomen aan de artiesteningang. We plaatsten die ingang al terzijde, achter het podium, niet in het veld waar de mensen zullen staan. Wat jullie dus zouden kunnen doen is jullie aandacht concentreren op het podium, de tenten van de artiesten, en de ingang van de muzikanten, achter het podium. Houd echter in je geest dat die informatie ook fout kan zijn, en deel van een valstrik!’

‘Dank je, Jozef. Ik zal je morgen wel zien. We zullen de ganse dag te Turgoux blijven. We zullen vroeg aankomen. Zeg hallo aan Samia voor me, wil je?’

‘Dat zal ik doen. Ik hoop dat alles goed afloopt, voor ons en voor jullie.’

‘Dat hoop ik ook, commissaris.’

Terwijl Commissaris Bikri nog uit de binnenplaats reed, kwam een andere donkere, grote wagen binnen gegleden. Diego bleef vóór zijn deur staan. Een man stapte uit.

Hij kwam naar Diego en zei, ‘Polyphemos.’

‘Poseidon,’ gaf Diego hem.

De man knikte, en hielp Diego twee zware dozen in de ontvangsthal te plaatsen. Diego moest ditmaal papieren ondertekenen om twee automatische P90 wapens ontvangen te hebben, en een aantal verder niet gespecificeerde stukken. De man groette op militaire wijze, stapte terug in zijn auto en reed weg met krijgende banden. Diego bracht de dozen naar de eerste verdieping. Hij plaatste ook het materiaal dat Jozef Bikri gebracht had vóór de deur van de kamers van Deniz en Atsel.

Tegen de middag keerden Atsel en Deniz terug. Ze bleven lachen terwijl ze het huis binnen traden.

‘Waarom hebben jullie zoveel pret?’ vroeg Diego argwanend.

‘We ontdekten waarom de terroristen het rock muziekfestival van Robois als doelwit nemen,’ antwoordde Deniz, nog steeds lachend.

‘Waarom is dat dan?’

‘Je zult wel zien,’ zei ze mysterieus.

Atsel en Deniz hadden goede hulp ontvangen van Dominique Bussy. Het nieuws dat ze van Turgoux meebrachten was anders niet goed. Met zijn drieën konden ze nooit al de ingangen bewaken. Ze zouden geen slachting kunnen tegenhouden. Ze dachten erover na om te weigeren zich op te stellen. Diego vertelde hen dan over de toegevoegde informatie die de politiecommissaris van Robois te horen had gekregen. Atsel en Deniz wonden zich op over die inlichtingen. Ze bleven echter somber gestemd. De informatie kon helpen, maar niet veel. De nieuwe inlichtingen veranderden hun plan. Ze zouden niettemin machteloos blijven als de terroristen niet aan de kunstenaarsingang verschenen.

Ze aten, en wijdden dan hun ganse namiddag aan de grote tekening van de plaats die Atsel gemaakt had, gebaseerd op een folder die de lay-out van de tenten en van het podium voorstelde. Ze bespraken de posities die ze zouden innemen.

Eén probleem waar ze het snel over eens werden, was of ze gevangenen zouden nemen of niet. Zouden ze moeten roepen dat ze van de politie waren en eisen de wapens neer te leggen, of zouden ze direct beginnen te schieten zodra het eerste geweer naar voren gehaald werd? Ze zouden niet veel praten! Ze kwamen snel akkoord om aan te nemen dat op het muziekfestival de eerste toon van wapens, vooral van automatische wapens, voldoende teken zou zijn van zeer kwade bedoelingen. Ze zouden de terroristen niet eisen zich over te geven! Ze zouden zo snel mogelijk de mannen die wapens toonden uit de weg ruimen. Atsel en Diego en Deniz zouden schieten om te doden, en dat zo snel mogelijk.

Ze kwamen ook samen tot de vaststelling dat als de terroristen zouden aankomen op eender welke andere plaats dan waar zij met hun drieën positie hadden ingenomen, een slachting onder de toehoorders onvermijdelijk was. Atsel, Diego en Deniz zouden veel te laat komen met hun interventie! Ze zouden de vele doden en gewonden niet op tijd kunnen beletten. Ze zouden wel de aanvallers niet heelhuids laten vluchten, al was de waarschijnlijkheid groot dat de terroristen zich zouden opblazen. Ze vreesden zeer voor een dergelijk scenario, maar ze beseften maar al te goed dat ze er niets tegen konden doen.

Ze besloten de ingang van de muziekgroepen wat aan te passen. Atsel en Deniz reden zelfs terug om die veranderingen te bevelen. Ze waren zich zeer goed bewust van het feit dat de inlichting een valstrik kon zijn. De aanval kon gebeuren aan een heel andere zijde, aan het eigenlijke tentenkamp van het festival, of op de parkeerplaats, en zo verder. Ze konden alle ingangen tegelijk niet bewaken, en zeker niet het gans veld. Ze stelden voor om bij hun initiële veronderstelling te blijven en te hopen dat de aanslag zou plaats hebben nabij het podium. Ze wilden volgens dit scenario handelen.

Hun belangrijkste probleem was het hekken dat rond het veld was opgesteld om ongewenste toehoorders buiten te houden. Als ze positie innamen buiten het hekken, dan zouden ze schieten naar het podium toe, en naar de eigenlijke site. Ze konden dan wel vroeg tussenkomen, maar ze zouden naar binnen schieten en de mensen kunnen kwetsen. Het was hier echter, dat ze de meeste mogelijkheden erkenden om de terroristen te doden vóór die veel kwaad konden aanrichten. Als de terroristen echter het veld zelf infiltrerden, dan

zouden Atsel en Diego door het hekken buiten gehouden worden, en ook al door de chaos die binnen kon ontstaan.

Als ze zich positioneerden binnen het hekken, maar toch aan de artiesteningang, dan zouden ze naar buiten schieten, weg van de toehoorders en weg van het podium, maar ze zouden laat zijn in hun opvang van de terroristen. Die zouden dan naar binnen schieten! De mensen bij de artiesteningang, die de muzikanten moesten ontvangen en controleren, zouden ook in de eerste lijn van de schutters liggen. Het was bijna zeker dat daar slachtoffers zouden vallen. Desondanks, van binnen in, zouden de drie verdedigers vrijer zijn om zich te bewegen en om de toehoorders te beschermen. Ze konden dan de ingang dekken, en met de wapens de toegang ontzeggen aan de terroristen.

Alle drie waren ze het er over eens dat het openlucht rock muziekfestival had moeten afgelast worden. Ze vonden het onverantwoordelijk om het festival niet te hebben gestopt nadat de informatie gegeven was.

2.5. De jonge Moslims. Dinsdag, 14 juli.

Dezelfde morgen dat Commissaris Bikri de kogelvrije vesten leverde aan Diego Trioteignes, kreeg hij weer een belangrijke telefonische oproep. De opbeller was Karim Khedis. Jozef Bikri was verrast. Hij had al niet direct verwacht dat een oude man zoals Karim een draagbare telefoon zou gebruiken, maar toch was dat waarmee de tuinier van het Paard Bayard aan Jozef vertelde dat hij de commissaris mee bereikte.

Khedis begon aan de commissaris te vragen of ze konden spreken zonder gehoord te worden door anderen. Bikri verzekerde hem dat niemand hun gesprek kon afluisteren. Khedis kwam dan terug op de jonge Moslims van Robois met wie hij de zaken besproken had.

De jonge mannen hadden weer gepraat over de problemen betreffende de Imam Majdi Al-Faris. Ze hadden besloten dan toch openlijk en in persoon met de commissaris te spreken. Ze drongen nog aan op geheimhouding, maar ze schatten de situatie nu zo gevaarlijk in, zo bedenkelijk, dat ze het nodig vonden om aan de politie uit te leggen wat er precies in Robois gebeurde en wat ze daarover dachten. Ze stelden een vergadering voor met de commissaris in het huis van Karim Khedis. De commissaris zou alleen moeten komen, en eerder laat in de avond. Acht uur zou een goed tijdstip zijn, na de laatste gebeden. Khedis gaf dadelijk zijn adres aan Jozef Bikri, wat eigenlijk onnodig was, want Jozef kende dat adres al sinds een hele tijd. De commissaris beloofde op het afgesproken uur te komen, en niet in uniform aan de deur van Khedis te bellen.

Die avond om exact acht uur, rinkelde Jozef Bikri aan het huis van Karim Khedis in een zijstraat van de belangrijkste winkelstraat van Robois. Een oude vrouw, gekleed in een mooi gekleurde, blauwe en gele tuniek, opende voor hem. Ze keek wat argwanend naar hem, het deurpaneel eerst slechts een paar centimeter breed openend. Ze herkende Jozef Bikri, sloeg de deur wijd open, trok de commissaris naar voren, en zei hem vriendelijk om binnen te komen. Hij ook groette de vrouw met een paar warm gevoelde zinnen. Ze zei hem dat ze de echtgenote van Karim was, en leidde Jozef door een lange gang naar wat de living kon zijn van de familie Khedis.

De kamer was groot, niet zeer breed, maar wel lang, veel langer dan Jozef Bikri zich had kunnen inbeelden in het huis van het midden van de stad. Bikri veronderstelde dat de zaal ooit een eetkamer, keuken en leefkamer samen was geweest, waarvan de tussenbeschotten en de deuren verwijderd waren om één grote plaats van te maken. Een nieuwe keuken was achteraan bijgebouwd. Sofa's en zetels stonden in de kamer, stoelen, en mooie houten kasten, en ook enige lage tafels. De kamer was mooi versierd. Tapijten lagen op de vloer, schilderijen hingen aan de muren, en mooie koperen vazen en schotels stonden op de vensterbanken en op de kasten. De kamer inspireerde een atmosfeer van gezellige intimiteit.

Tot Jozefs grote verbazing zaten meer dan twintig mensen al samen in de kamer! Hij had niet meer dan vier of vijf personen verwacht. Toen hij binnen kwam sprongen die allen recht. De mensen waren jongere mannen en vrouwen. Ze toonden hem hun eerbied door recht te staan. Jozef Bikri stapte door, en ging eerst naar zijn vriend Karim Khedis. Hij schudde de beide handen van de oude man. Karim straalde, maar behield een ernstig, plechtig gezicht, met de gratie van een dorpsamir. Hij trok aan de mouw van Jozef Bikri, zodat Jozef zich naar de aanwezigen moest draaien. Jozef werd één na één voorgesteld aan al de personen die in de

kamer stonden. Karim kende al de namen en voornamen. Jozef Bikri schudde handen en gaf een warme groet aan iedereen. Hij zei dat hij enige van de mannen en vrouwen herkende van hen in de straten en in de stadsvergaderingen de laatste jaren te hebben gezien. Hij kende uiteindelijk heel wat van de jonge mannen en vrouwen! Hij vond het een goed, hoewel wat verrassend teken dat ook vrouwen aanwezig waren.

De jonge mannen en vrouwen waren jong vergeleken met Karim Khedis. Eigenlijk waren heel wat mensen ver over de dertig, en zelfs over veertig! Wanneer alle handen aangeraakt waren, waarvan sommige handen warm en sterk aanvoelden, andere koud en hem slechts tastend met de vingertoppen, nodigde Karim iedereen uit om weer te gaan zitten. Karim nam plaats in een stoel naast de plaats waar hij stond. De stoel liet hem toe iets hoger te zitten dan de mannen en vrouwen die neerzakten in de zachte sofa's en zetels. Karim toonde met de hand een stoel van hetzelfde model naast zich. Jozef Bikri dankte en ging ook zitten. Hij dacht dat de vergaderingen in de dorpen van het platteland van zijn Marokkaans thuisland ook op deze manier moesten georganiseerd zijn, waarbij de amir van het dorp de vergadering voorzat met het hoofd van de politie! Hij keek naar de mensen in de kamer. Hij begreep dat hij hier de meest geëerde mannen en vrouwen van de Moslim gemeenschap van Robois vóór zich had, diegenen die afgevaardigd waren om met hem te spreken. De mannen en vrouwen bestudeerden hem ook met intelligente, sluwe, iets sceptische ogen.

De vrouwen hielden hun hoofden hoog, met gefronst voorhoofd, als om te bedoelen, 'laten we eerst eens horen wat deze commissaris ons te zeggen heeft. Dan zullen we hem nadien wel beoordelen.'

Jozef Bikri kwam een beetje onder de indruk van de indringende blikken. Dit waren mannen met autoriteit, en vrouwen die bezorgd waren over hun goed leven in Robois.

Commissaris Bikri schraapte zijn keel, maar Karim Khedis leidde het gesprek in vóór Jozef iets kon zeggen.

Hij zei, rustig, 'broeders en zusters, we zijn hier samen gekomen om te spreken over wat er in onze gemeenschap van Robois aan het gebeuren is. Ik wou eerst ook zeggen, Commissaris Bikri, dat we houden van het werk dat u in onze stad verzet en hoe gelukkig we ons vinden u in dit huis te kunnen ontvangen. Er is minder en minder misdaad in onze dorpen, we kunnen in vrede leven, we zien meer agenten in onze straten wandelen en ons beschermen. We hebben niet echt problemen met de Christelijke gemeenschap, en ook niet met de mensen die niet in een god geloven. In het algemeen leven we in vrede met onze burens. We gebruiken dezelfde bakkers en beenhouwers en kruideniers. We kiezen ons vlees uit, we vragen voor proper, deftig vlees, maar we weigeren ook niet alle vlees dat niet direct Halal is. Niet iedereen in Robois is natuurlijk even vriendelijk. We merkten echter op dat de pesters ook pesters zijn met de andere stadsgenoten, en daarom door iedereen terzijde gelaten worden. De mensen van Robois helpen ons wanneer er iets niet in orde is, en wij helpen waar we kunnen. Onze liefdadigheid gaat zowel naar Moslims als naar Christenen. We houden van de feesten van Robois, en we nemen deel aan de festiviteiten.'

Karim Khedis stopte enkele seconden op dat punt, maar Jozef Bikri zag slechts gezichten vóór zich die knikten in toestemming. Khedis was vergenoegd niemand te horen protesteren bij wat hij zei.

Hij ging verder, ‘we hadden ook een echt goede imam in Imam Dhakir El-Amin. El-Amin leerde vriendelijkheid aan zijn meer geleerde assistent Imam Madyan Bin Mahfouz. Bin Mahfouz was natuurlijk heel wat jonger toen hij aankwam. Hij bewees de Koran en de Hadith zeer goed te kennen. Hij legde ons de sura’s uit, en we konden snel zien dat hij ook een vrome en vredelievende man was die veel goeds deed in onze gemeenschap en die de vrede en zachtheid predikte. Hij sprak nooit over geweld, hielp onze kinderen eerbied te hebben voor hun ouders, en moedigde hen aan om vriend te worden met andere jongeren van Robois. Dank zij hem lopen onze kinderen niet doelloos rond in de straten. Ze spelen in de voetbalclubs en ze zijn leden van de andere verenigingen van de stad. De situatie veranderde helemaal toen de Imam Majdi Al-Faris arriveerde, met de bouw van de nieuwe moskee. Ik heb nu echter voldoende gesproken. Ik wil onze jonge mannen en vrouwen zich laten uitspreken over wat op hun hart ligt betreffende de Moslim gemeenschap van vandaag, en vooral over wat ze menen en weten over de Imam Majdi Al-Faris en zijn groep.’

De mannen keken naar elkaar. Niemand voelde zich geroepen om als eerste te spreken. Enige pijnlijke ogenblikken van stilte volgden. Jozef Bikri wou die breken met een grapje. Een vrouw begon echter te spreken. Ze had een met kant afgezette zakdoek aan de ogen gehouden, maar nu sprak ze, iets hortend, met pijn in de stem, doch luid genoeg opdat iedereen haar kon horen.

‘Mijn naam is Adila. Ik ben hier met mijn echtgenoot. Ik heb van de vrouwen van Robois geleerd om vrank en vrij te spreken wanneer geen van de mannen de mond durft open te doen,’ begon ze strijdvast, uitdagende blikken werpend naar een man die waarschijnlijk haar echtgenoot was. ‘Ik heb schrik voor mijn jongens, commissaris! Onze jongens worden uitgenodigd naar vergaderingen buiten de gebedszaal in de moskee. Een assistent van Al-Faris kondigde na een avondgebed speciale zittingen aan over de Islam, die zouden gehouden worden in een zaal boven de cafetaria. De vergaderingen waren bedoeld voor de jonge mannen. We zijn allen godsvruchtige Moslims, dus zonden we onze kinderen en onze mannen naar de nieuwe imam. We dachten dat hij ook een wijze man zou zijn. Al onze mannen en jongens namen deel aan die sessies. Ze hoorden Al-Faris spreken en ze keken naar video’s op grote schermen in de zaal. Ik zal kort blijven, commissaris. Na meerdere van die voorstellingen veranderden mijn jongens. Ze weigerden nog een hand te geven aan de Christen vrouwen die ik ontmoette en met wie ik praatte in de straten. Mijn jongens brachten documentatie mee naar huis, brochures met verschrikkelijke teksten over de verschillen tussen de Moslims en de ongelovigen. De brochures bevatten wrede beelden van jihadisten. Ze spraken van vergelding, van een schitterende Islam die overwinnaar zou zijn met de wapens in de ganse wereld. De Koran beloofde de overwinning over al de legers van de ongelovigen, zei de imam. Mijn echtgenoot heeft enkele van die brochures meegebracht. Geef ze aan de commissaris, Rafiq, zodat de commissaris met eigen ogen kan zien wat voor een ophitsende taal in die brochures staat, en hoeveel haatdragende zinnen er in staan.’

De man Rafiq stond op en gaf drie dikke brochures aan Jozef Bikri. Hij gaf ook twee videoschijven aan de commissaris, zeggende dat de jongens die ook gekregen hadden. Jozef Bikri graaide doorheen de bladzijden, en zag heel wat publiciteit voor de jihad tegen de ongelovigen. Foto’s van mannen die Kalashnikov geweren in de hoogte hielden spreidden zich over dubbele bladzijden uit. De magazines bevatten ook foto’s van jihadisten die triomfantelijk in overwonnen gebieden reden in Amerikaanse of Japanse pick-ups met daarop

gemonteerd enorme machinegeweren. Jozef Bikri kende dit soort publicaties wel van zijn tijd in Brussel. Hij had gehoopt ze nooit te moeten zien in Robois.

De vrouw getuigde verder, ‘onze zonen zijn nog jong, maar ze eisten dat ik een sjaal om mijn hoofd zou dragen wanneer ik het huis uit ging, een hijab. Ik weigerde, en nam nu zelfs het hoofddoek af waarmee ik gewoonlijk mijn haren mee bedek. Mijn zonen begonnen me dan te zeggen dat ik niet meer met de auto zou mogen rijden, en nooit alleen in de straten zou mogen wandelen. Er staat geen vers in de Koran die ons dwingt, ons vrouwen, om ons gezicht en haren te verstoppen voor fatsoenlijke mensen, commissaris. Tenminste, ik vond er geen! Mijn zonen, echter, begonnen me te behandelen als een slavin, als een persoon die hun mindere was! Ze deden dat aan mij, hun moeder! Hun vader, wees hen wel terecht, maar dan begonnen zij verzen uit de Koran te citeren over de vrouwen, hoe vrouwen de mannen moeten dienen, minder moesten erven dan mannen, en zo verder. Ik houd van mijn echtgenoot, commissaris. Hij is een goede man. Mijn echtgenoot en ik, wij doen alles samen. Hij vraagt mijn raad en ik vraag zijn raad. We leven zoals gelijken. We eerbiedigen elkaar. Mijn jongens zagen nooit iets anders. In dit land wil ik niet als een slavin behandeld worden!’ De vrouw begon te wenen. Haar echtgenoot plaatste een hand op haar, en probeerde haar te troosten.

Een man begon dan te zeggen, ‘twee jongens van minder dan twintig jaar oud verdwenen uit Robois, commissaris. Hun ouders waren vrienden van mij. Ze durfden niet naar de politie gaan om aangifte te doen. Na twee weken kwam een man van de nieuwe moskee de ouders meedelen dat de jongens in Syrië aangekomen waren. Ze hadden een nieuwe naam aangenomen, en ze vochten voor de Islam in ISIL. Ze waren jihadisten geworden! Hun ouders zijn niet onder ons vanavond, maar ze vroegen me in hun naam te spreken. Hun familie is te beschaamd om zich te tonen, commissaris. De ouders zijn beschaamd om hun zonen niet beter beschermd te hebben. De familie gaat nu nog slechts uit het huis als ze niet anders kunnen, wanneer ze wel gedwongen worden. Ze hebben zich afgesloten van de Moslim gemeenschap, en ze rouwen in stilte. Ze durven hun verdriet niet aan de politie te vertellen, uit angst dat hun zonen niet zouden toegelaten worden nog ooit naar hier terug te keren. Of ze vrezen dat hun kinderen gevangen genomen zouden worden wanneer ze zouden willen terugkeren. Wie zijn die mensen in de nieuwe moskee die de geesten van onze jeugd naar haat en geweld doen overhellen? Ze zeggen dat de radicale Islamistische organisaties onrechtvaardig gedemoniseerd worden. De ouders van die jonge mujahedeën wachten nu op de mannen van de nieuwe moskee, op de mededeling dat hun zonen als martelaars voor de Islam gesneuveld zijn in het verre Syrië! De jongens waren verstandig, en konden de fierheid van onze gemeenschap geworden zijn!’

Jozef Bikri was ontzet, verbijsterd. Hij ook was beschaamd, want hij had niet geweten dat zoiets gaande was in zijn stad.

‘Ik nam deel aan meerdere van die vergaderingen georganiseerd door Imam Al-Faris,’ riep een andere man uit. ‘Die vergaderingen zijn helemaal geen gewone voorstellingen! Slechts Al-Faris spreekt, en dan vraagt hij aan de toehoorders of hij misschien verkeerd is, dan wel of ze akkoord zijn met wat hij beweert. Iedereen gaat akkoord, natuurlijk. Wie zou een imam durven tegenspreken? Al-Faris stelde dat de Koran verklaart dat Islamiëten geen vrienden mogen zijn met de ongelovigen, en al de andere mensen van Robois zijn ongelovigen! Hij zei

de mensen van Robois die geen Moslims zijn te schuwen, dus terzijde te laten, hen niet te groeten, hen te vermijden, onze kinderen niet toe te laten te spelen met Christelijke kinderen. Hij zei dat de vloek van God op de ongelovigen lag. Ongelovigen zouden moeten gedood worden als ze zich niet tot de Islam bekeerden. Hij las ook uit de Koran de verzen voor die verwijzen naar de heilige oorlog tegen de ongelovigen. Ongelovigen moeten gedood worden, riep hij. Hij spoorde ons aan de Koran vers na vers te lezen, en zo te horen wat de Islam werkelijk betekent. Wij onderwerpen ons aan God, commissaris, en we proberen goede Moslims te zijn, maar we willen geen geweld in onze stad! Onze vaders hebben ons vele verhalen verteld over hun hard leven, over de wreedheid die ze ontvlucht zijn om hier aan te komen, hier in Robois. Wij allen, onze vaders en onze moeders, zijn onze thuislanden ontvlucht om van dit land ons nieuw thuisland te maken, omdat we een beter leven zochten. Hoe kan men God vinden en een goede mens zijn in tijden van oorlog? Hoe kan men zelfmoorden, door het doen ontploffen van bommen rond het lichaam, rechtvaardigen? We kwamen naar hier om rust en vrede te vinden, en om gelukkig te leven. Ik ben tevreden met mijn leven. Ik verdien niet veel geld. Ik ben een loodgieter, maar ik heb voldoende geld om goed te eten, om mijn vrouw en kinderen te voeden, om af en toe zelfs terug te keren naar mijn vroeger land. Mijn kinderen gaan naar school. Ze leren goed en kunnen zelfs naar de universiteit gaan als ze dat willen, met de hulp van God. Ik wil er niet van dromen om terug te gaan naar landen die in oorlog zijn, naar dorpen zonder scholen, zonder de uitstekende hospitalen die we hier hebben, en te blijven zonder de sociale voorzieningen die we hier hebben. Ik zal een klein pensioen hebben wanneer ik moet stoppen met werken, commissaris, zodat ik op een degelijke, rustige manier kan verder leven met waardigheid in mijn oude dag, en niemand tot last zijn.'

De man sprak dan luider, alsof hij de andere mensen die aanwezig waren nog meer wou overtuigen, 'kijk naar wat er in de wereld gebeurt! In al de landen waar radicale Moslims aan de macht zijn, heerst de wrede oorlog. Honderdduizenden vluchtelingen stromen uit die landen weg, en velen onder hen vluchten naar Europa! Ze zijn alle landen met extremistische jihadisten waar de mensen vluchten! De Moslims vluchten weg uit Libië, Tunesië zelfs, uit Syrië, Irak en Afghanistan! Tirannen worden weggejaagd om vervangen te worden door een andere soort van tirannen! Al die mannen, de vorige en de nieuwe heersers, noemen zich goede Moslims! In elk land waar de fundamentalisten aan de macht zijn, zoals het Moslim Broederschap was, wordt het terrorisme verwelkomd, en worden slechte mannen de wereld in gezonden om te doden! In Egypte zelf, namen de militairen de macht over van de extremistische, godsdienstige regering, om erger te vermijden.

Ik ben geen Koerd, maar in Turkije werd de toestand er niet beter op, integendeel! Daar worden onderzoeksjournalisten in de gevangenis geworpen en de zoon van de president is al genoemd in een corruptieschandaal. Homoseksuelen worden vervolgd. De corruptie vermeerdert trouwens, ook in regeringskringen. Geweren en andere wapens worden aan ISIL geleverd en de Turkse Staat haalt grote wisten uit de olie geleverd door het terroristische ISIL.

Broeders en zusters, opent de ogen! We willen niet dat die gruwel, die al de tijd gebeurt in Syrië, Irak of Afghanistan en Pakistan, ook bij ons schering en inslag zou worden! God beware ons, hier in Robois! We zijn Islamiëten, maar we verafschuwen toch geweld. En, broeders, onze geliefde Imam Dhakir El-Amin werd hier gruwelijk vermoord, zijn hoofd afgehakt, hier in deze stad! We hebben geen bewijzen, maar we weten toch allen wie

aangezet heeft tot die misdaad! Als we dergelijke zaken laten gebeuren, dan zullen we dit land in de verschrikking jagen. Gaan we dat laten gebeuren? Dit is al lang geen zaak meer van of ongelovigen pijn moet aangedaan worden, aan de Christenen van Robois. Het is een zaak van hoe we willen leven! Als we de imams aan de macht laten komen, tot de militaire macht, dan worden ze tirannen! Ze verdragen dan niemand of niets meer boven hun macht, omdat ze het best excuus ter wereld naar voor kunnen brengen: hun macht is de macht van God, beweren ze. De verklaring is echter een leugen, zoals we allen toch weten! Heeft God tot hen gesproken? Natuurlijk niet! De Christenen hebben gedurende eeuwen gevochten om de macht van hun priesters en bisschoppen te beperken. Zij hebben ook dat soort van problemen en gevechten gekend. We kunnen van hen leren.’

‘Ja, ja,’ riepen de andere mannen, en ze werden nu zeer opgewonden.

Een magere man van ongeveer veertig jaar, die er als een geleerde uitzag, beschouwde, ‘onze burens werden in dit land geboren. Hun voorvaders woonden hier al gedurende vele eeuwen en hun voorvaders vochten voor hun vrijheid, voor democratie en voor vrede. Wij, Moslims, kwamen uit de recente immigraties. Wij zijn hier niet geboren. Toch vraag ik u wie nu meer recht heeft zich een burger van dit land te noemen? Zijn dat diegenen die geboren zijn in dit land en die de wortels van hun voorvaders er in hebben, maar die niet veel doen om het land vooruit te helpen in economie en cultuur? Of zijn het diegenen die naar hier kwamen omdat ze in dit land een toekomst wilden opbouwen, de wens hadden het land vooruit te helpen en omdat ze zich geestelijk verwant voelden met de bereikte waarden? We moeten vechten om dit land in vrede te houden! Het is onze beurt daarvoor! Ook, commissaris, let op! Wij, die uit de landen van onze voorvaders kwamen, zijn uit die landen ontvlucht omdat het leven er zeer zwaar werd en zonder hoop op beterschap bleef. Er is nu weer oorlog in onze landen van oorsprong, er is strijd en dictatuur, en gebrek aan eerbied van de politieke leiders voor het volk. We zijn dankbaar om een nieuw leven te kunnen uitbouwen in dit land, en dat in vrede. We verdienen niet veel geld, maar we leven al beter dan waar we vandaan kwamen. We kunnen stemmen, onze zeg hebben in hoe we willen leven. We willen dat toch niet verliezen, nu. Al-Faris, echter, verspreidt zijn kwade boodschappen zoals een ziekte, zoals een kanker onder ons!’

Nog een andere man wierp op, ‘onze zonen en dochters weten niet hoe het was om te leven in de landen waar we vandaan kwamen. Ze voelen de segregatie hier. Ze voelen de verschillen. Ze zouden graag willen genieten van het moderne leven. Zoals vele andere jongeren in dit land, denken ze dat ze snel rijk kunnen worden, veel geld kunnen verdienen, een mooi huis, grote auto’s en televisietoestellen kunnen hebben, en diamanten ringen dragen, zonder te moeten werken tot hun rug kraakt. Wij weten wel beter. Het leven is hard, iedereen moet hard werken. We zien ook onze burens hard werken en dezelfde klachten formuleren over hun eigen kinderen. Onze burens hebben meer geld dan wij omdat hun vrouwen ook werken, terwijl in veel Moslim families de vrouwen thuis blijven. Onze vrouwen kregen niet de schoolse opvoeding die thans nodig is voor een goede baan, en onze Moslim waarden eisen dat de vrouwen meer thuis zouden blijven! Dus voelen onze zonen en dochters zich gefrustreerd, en het geld is schaars. Ze hebben het niet gemakkelijk om een goed werk te vinden, en ze zoeken iemand of iets daar de schuld van te geven. Een reden vinden ze snel! Ze geloven dat ze achteruit geschoven worden omdat ze de kinderen van immigranten zijn.

Zoals alle jongeren dragen ze geweld in zich. Ze zijn rebellen zonder een zaak, moedeloos en opstandig.

Ze hebben ook niet veel waar ze fier over kunnen zijn! Er is niets of niet veel in onze landen van oorsprong waar ze fier over kunnen zijn. Wanneer ze dan op televisie dag na dag zien hoe de gemeenschappen van Europa bevreesd lijken te zijn voor de daden van terrorisme, dan vinden ze daar iets in waarover ze voelen dat ze ook fier op kunnen zijn. Dat zijn allemaal de verkeerde redenen, weten wij al te best! Wanneer dan ook nog een imam komt preken over nog meer geweld, en spreekt over de fierheid van te winnen tegen de ongelovigen, dan leggen onze jongeren hun oren naar die verhalen van haat. Een dergelijke imam kanaliseert al de frustraties van het modern leven in onze jonge mannen naar zijn doeleinden, het verspreiden van geweld. Van rebellen zonder een zaak, worden de jongeren rebellen met een zaak, en met een zaak die hen toelaat zonder godsdienstige straf te doden, hun plaats in het Paradijs gegarandeerd volgens die imam.

Een dergelijke imam zou veel eerder aan onze jongelingen moeten spreken over de waarde van een leven van werk en van ijver, van overwinnen van moeilijkheden, van toewijding en zachtheid, vriendelijkheid, en niet over wraak en haat! Onze zonen en dochters zoeken nu hun fierheid in hoe geradicaliseerde Moslims straffeloos mogen doden, en smart veroorzaken. De ongelovigen verdienen die vrees en droefheid, menen ze, omdat ze onze jonge mensen onderdrukken. Dat is een leugen, natuurlijk, maar de boodschap werkt, en ze is zeer efficiënt! Hebben jullie ook de laatste nieuwsberichten gevolgd? Veel daden van terrorisme werden veroorzaakt! Hebben jullie opgemerkt hoeveel van die daden verricht werden door zeer jonge mannen, die echter voordien al kleine diefstallen op hun kerfstok hadden? Ze waren al kleine misdadigers, verkopers van verdovende middelen, dieven en bedriegers in hun vroegste jeugd! De meesten van hen werden geen terroristen nadat ze gedurende lange jaren de Koran bestudeerd hadden, en overtuigd werden door de meest gewelddadige verzen van de Koran! Ze waren oorspronkelijk geen radicale Moslims! Ze waren kleine criminelen die kwaad waren op onze huidige gemeenschap als een geheel, omdat ze niet snel genoeg veel geld kregen. Ze ontdekten plots de Islam als een excuus voor veel ergere misdaden. Ze waren jonge boosdoeners, kwaadaardige jonge mannen die onwaardig waren veel aandacht te krijgen. Ze zochten haat en wraak en konden nu, als fundamentalistische Islamisten, ergere misdaden begaan met de zegen van de imams en zagezegd ook van God. Wij willen dat onze zonen niet die exponenten van haat worden!

Laat ons even iets zeggen over de imams en de leiders in onze religie. Wat kunnen we over hen zeggen? Sommigen, ook in Robois, prediken geweld. Ze citeren oh zo graag de verzen uit het Boek die tot gewelddaden leiden! De slechte leiders pompen de jongens in het hoofd dat ze slachtoffers zijn van onze medemensen. Slachtoffers zijn de jongeren als ze niet direct krijgen wat ze willen! Slachtoffers zijn ze, niet de schuldigen van wandaden! Ze bewerken de geesten van de meest kwetsbare onder onze jongeren, de wanhopigen, de verwarden, de niet al te verstandige jongeren, diegenen die zelf al gewelddadig van natuur zijn, diegenen die het moeilijk hebben om de werkelijkheid aan te kunnen, diegenen die hoopten op rijkdom zonder inspanning, diegenen die zich niet gerespecteerd voelen en diegenen die zelfs door hun eigen volk vermeden worden. Die jongeren bekeren ze tot de radicale Islam! Maar hebt u in de nieuwsbladen reeds gelezen, of op de televisie gezien of gehoord van slechts één van die predikers van geweld die zichzelf opgeblazen heeft in een zelfmoordaanslag? Ik heb nog nooit een dergelijke naam gehoord! Ze voeren zelf niet uit wat ze prediken! Ze leven niet naar wat ze verkondigen! Waarom dan, zoeken zij het zo prachtige paradijs waar ze van

praten niet op? Waarom ook schreeuwen ze luid de verzen die geschreven werden in tijden van geweld, van honderden jaren geleden, toen de mensen nog leefden zoals wede dieren, zoals roofdieren? Hebben we dan niet de minste wijsheid geleerd uit eeuwen van nutteloos geweld? Hypocrieten zijn al die! Hoe kunnen we hen volgen? Wie, die nog een beetje gezond verstand heeft, wil hen volgen?’

De mannen en vrouwen die aanwezig waren schudden meewarig het hoofd.

‘Er bestaan meer dan tweehonderdvijftig Koran scholen in dit land, één per moskee, begon een andere man. Onze kinderen gaan naar die scholen van zodra ze de leeftijd van vijf jaar bereikt hebben. Ze zijn gewillig. Ik ken een Koran school die meer dan negenhonderd jonge leerlingen heeft! Beeldt jullie in wat er zou gebeuren wanneer onze kinderen die vele Koran verzen uit het hoofd moeten leren, komen op de verzen die eisen dat ongelovigen onthoofd moeten worden en op verzen die hen zeggen dat ze nooit vrienden mogen zijn met ongelovigen? Wij weten beter, wij weten hoe die verzen te relativieren. De Imams El-Amin en Bin Mahfouz ook leerden ons hoe die verzen konden uitgelegd worden, maar beeldt u zich in wat die verzen kunnen teweeg brengen in de geesten van kinderen als ze horen dat die uitspraken letterlijk moeten genomen worden? Het is dan geen wonder dat België het land is met het hoogste aantal jonge mensen per bevolking, die naar Syrië gingen om daar te vechten en hun leven te verliezen! Is dat wat we willen?’

De mannen bogen het hoofd.

Iedereen wou dan verhalen vertellen over Al-Faris en zijn mannen. Karim Khedis moest zijn hand opsteken, want al de mannen en vrouwen spraken tegelijk.

Karim Khedis wees naar Hakim, en dan naar Jamal, naar Mahmud, en elke man op zijn beurt sprak wat hij te zeggen had. De verhalen kwamen naar dezelfde conclusie. Imam Al-Faris was over geweld aan het spreken in Robois. Hij preekte de heilige oorlog, de jihad, tegen de ongelovigen van Robois. Hij haalde de vloek van God over Robois.

Commissaris Bikri luisterde geduldig naar al de verhalen. Elke getuigenis voegde wat toe aan de lijst van misdaden, ophitsing tot geweld, en oproepen tot haat en dood voor de inwoners van Robois. Jozef Bikri had dit niet verwacht. Hij had geen opnamemateriaal meegebracht. Zijn mobiele telefoon zat gesloten in zijn zak. Hij zou ook nooit deze gesprekken van zijn eerste vergadering hebben willen opnemen op een magnetisch medium. Hij luisterde geduldig, nam nota in zijn geest van de droevige verhalen, en wist dat hij een substantieel verslag zou moeten opstellen bij zijn terugkeer naar zijn bureau. De aantijgingen waren te belangrijk om zonder antwoord te blijven. Zijn hoofd zonk lager. Hij werd met droefheid geslagen bij alles wat hij hoorde.

Toen de mannen min of meer al hun verhalen gebracht hadden, zei Jozef Bikri, ‘vrienden, jullie weten dat ik een Moslim ben. Ik probeer een goede Moslim te zijn, een vriendelijke man, onderworpen aan de ene God, een medelijdende man zoals de Koran ons leert. Jullie hebben me niet in de moskee gezien omdat ik van jongs af aan geleerd heb zeer argwanend te blijven bij wat sommige imams zeiden. Door dat te doen sloot ik me af van de Moslim gemeenschap, en daarin was ik wellicht verkeerd. Ik had meer moeten weten over wat er in de moskee en in de gemeenschap gaande was. Ik biecht jullie mijn falen en mijn fouten op. Ik

liet jullie alleen! Het was zeer goed en zeer moedig van jullie om naar me toe te komen en me jullie nood te komen uit te leggen.

Luister nu aandachtig naar wat ik jullie zal zeggen! Als de Islam een levenswijze moet zijn in de eerbied van God, en een wet overgeleverd aan de mensen die in vrede willen leven, om de vrijheid van elke man en vrouw te garanderen zich zelf te kunnen ontwikkelen, en de vriendelijkheid te bevorderen, dan moet de Islam geweldloos en vreedzaam blijven tegenover mensen met andere opinies. Doe niet aan anderen wat je niet wil dat anderen je zouden aandoen! Dat is ook het doel van de seculiere wet van dit land. Ik ben de bewaker van die wet. De Imam Al-Faris heeft zijn plaats niet in Robois als hij preekt tegen de wetten van het land. Ik meen dat jullie allen al tot dat besluit gekomen bent.'

Jozef Bikri liet even die woorden in zinken. Sommigen konden het niet helemaal eens zijn met hem.

Hij vervolgde, 'maar ik kan er niet in slagen de imam uit Robois te verjagen en zo onze gemoedsrust te herstellen, zonder jullie hulp. Jullie spraken. Ik weet dat jullie eerlijk spraken, over de middelen die de imam gebruikt om onze gemeenschap tot wreedheid te brengen. We willen dat niet, maar ik heb harde bewijzen nodig om tussen te kunnen komen. De wet van dit land laat me niet toe om iemand te verwijderen uit de gemeenschap, enkel gebaseerd op geruchten. Onze wet is rechtvaardig en eist harde bewijzen. Dat is de concrete wijze om te handelen!'

Hij zei, 'ik hoorde jullie. Wat jullie zeiden hielp me vooruit, maar nog lang niet voldoende! Ik zal nadenken over wat jullie me zeiden, en met de hulp van God een middel vinden om Al-Faris tegen te houden. Ik heb jullie ook nog nodig, zeer erg!'

Jozef Bikri wachtte even, keek rond, naar ieders gezicht.

Hij sprak verder, 'hier is wat ik moet voorstellen. Wat de Imam Al-Faris in het publiek zegt moet opgenomen worden, en de opnames moeten naar mij gebracht worden. Ik kan dat niet zelf doen, want de imam kent me te goed. Mijn agenten kunnen dat ook niet doen, want ze zijn ofwel Christenen ofwel leken. Als sommigen onder jullie me willen helpen, dan stel ik voor dat jullie zouden nadenken over mijn vraag, en mij of Karim Khedis zouden contacteren. Ik kan jullie geminiaturiseerde opnameapparaten bezorgen, veel beter dan de mobiele telefoons. De toestelletjes die ik jullie kan geven zijn zeer klein, zeer gevoelig, en moeilijk te vinden op een lichaam. De opnames houden steeds risico's in, dat weet ik. We kunnen samen iets uitwerken om jullie op de beste wijze te beschermen, om diegenen te beschermen die ons actief willen helpen, niet slechts met woorden. Ik zou ook graag hebben dat jullie me nog meer exemplaren van de brochures en video's konden bezorgen die door Al-Faris en zijn assistenten uitgedeeld worden.

Herinner jullie inderdaad hoe lang en hevig de Christenen voor hun vrijheid en vrede gevochten hebben. Het is nu aan onze beurt om deze slag te strijden! Ik zou het liefst hebben dat jullie samen naar de vergaderingen van de imam zouden gaan, met twee of drie mannen samen, in kleine groepen, om elkaar ook al te kunnen beschermen. Denk na over wat ik vraag. Begin deze avond niet iets wat jullie morgen als belofte niet kunnen houden.

Waarschuw mij of Karim Khedis van jullie bereidheid, en wij, de politie van Robois, zullen de apparaatjes leveren en bescherming organiseren juist buiten de moskeegebouwen. We kunnen iets afspreken dat het veiligst is voor jullie. Nu, hebben jullie nog meer verhalen? Wat is er nog dat jullie met mij kunnen delen?'

Een kakofonie van stemmen klonk weer in de zaal. De orde moest opnieuw hersteld worden door Karim Khedis. Jozef Bikri liet Khedis, de oude tuinier, zijn rol spelen van amir van de Moslim gemeenschap van Robois. Amir was de ere naam die hij nu aan Karim zou moeten toekennen!

Op dat punt verdwenen de vrouwen naar de keuken. Ze kwamen terug met de zoetigheden die ze voorheen al voorbereid hadden, en ze dienden thee op met Marokkaanse muntblaadjes in. De Moslims en Commissaris Jozef Bikri spraken tot laat in de nacht. De vrouwen ook spraken over wat ze benadrukt wilden weten. De vrouwen zetten de mannen tot actie aan. Ze bevestigden meermaals dat ze vooral aan hun kinderen dachten. De mannen bleven meer voorzichtig. Ze voelden het gevaar.

Jozef Bikri waardeerde wat de mannen gezegd hadden, maar hij was er nog helemaal niet zeker van of de mannen morgen hem in groten getale zouden helpen. Hij kon daar niet boos om zijn. De risico's waren groot. Er was al een moord gepleegd, en nog meer moorden konden volgen. De preken van Al-Faris opnemen kon gevaarlijk worden. Bikri moest uitleggen en opnieuw uitleggen hoe dergelijke opnames veilig konden gemaakt worden.

Ten slotte, wanneer de thee gedronken was, stond Jozef Bikri uit zijn stoel op, strekte zich, en zei dat hij moest vertrekken omdat hij morgen vroeg nog een zware dag zou hebben. Hij wou niet erg laat vertrekken, om de mannen en vrouwen samen nog even te laten bespreken wie de politie van Robois wou en kon helpen, en hoe. Jozef Bikri dankte Karim Khedis voor zijn gastvrijheid en ging te voet naar huis in de donkerte van de nacht.

Terwijl hij ging, dacht hij, 'ik moet een verslag schrijven over deze avond, en het zo snel mogelijk tonen aan de Procureur des Konings van Namen. Ik moet hem vragen de Imam Al-Faris en zijn mannen onder telefonisch toezicht te plaatsen. We moeten hun telefoongesprekken afluisteren en uitvissen welke misdaden ze plannen!' Jozef Bikri was benauwd geworden bij het gevaar dat de Imam Al-Faris en zijn assistenten betekenden, maar hij was ook blij om weer een stap vooruit te zijn geraakt in zijn onderzoek.

Commissaris Bikri had zijn huis nog geen twee minuten verlaten om naar zijn vergadering te wandelen, toen iemand aan de huisbel van de familie trok. Samia Bennani opende de deur om Hamza Al-Harrak aan haar deurtrap te vinden. Hamza glimlachte schaapachtig, zei goede avond, en vroeg met een kleine stem om met Khadijah te mogen spreken.

'Kom binnen,' gaf Samia dadelijk toe.

Ze hield er niet van dat Khadijah door de straten liep in de avond, dus verkoos ze de twee te laten bekvechten in haar huis. Hamza raadde haar gedachten. Hij zei dat hij laat gewerkt had, en hij excuseerde zich voor het uur. Hij drong echter aan, in de gang van de Bikri's, om met Khadijah te spreken. Samia bracht Hamza naar haar living. Ze zei aan de jonge man dat ze haar zuster zou roepen. Ze gaf hem een aanmoedigende blik. Ze zei ook dat ze de twee alleen zou laten omdat ze naar een TV-programma wou kijken. Hamza ging in de sofa zitten. Samia riep luid aan de trappen naar Khadijah om naar beneden te komen. Samia riep dat iemand met haar wou spreken. Khadijah riep terug dat ze in een minuut beneden zou zijn.

Khadijah was verrast om Hamza in de living te zien zitten. Haar hart sprong op van blijdschap.

‘Hij is gekomen om zich te verontschuldigen,’ zei ze tot zichzelf. ‘Ik heb hem dan toch niet verloren.’

Dat was inderdaad waarvoor Hamza gekomen was. Hij sprong op toen Khadijah binnen kwam, maar ze gingen beiden weer zitten, tegenover elkaar.

Hamza bemerkte dat Khadijah, zoals ze daar zat met haar handen op haar knieën, één van de allermooiste meisjes van Robois was, en veruit de mooiste vrouw in de Moslim gemeenschap van de stad. Hamza wist ook dat ze verstandig was, naar de universiteit ging en al. Hamza was werkelijk zeer verliefd op haar. Hij had fel nagedacht over hun laatst gesprek. Hij had niet weinig op zijn geweten. Hij had zich als een bruut gedragen door haar zo maar in de straat te laten staan. Hij moest zijn humeur leren in bedwang te houden!

Hij had ook nagedacht over wat hij in de nieuwe moskee aan het doen was, want Khadijah had dingen opgehaald waar hij ook onzeker mee was geworden, de laatste maanden. Hij had heel wat tijd besteed om informatie op te zoeken op het Internet, en daarbij door de ogen van Khadijah te kijken. Wat hij vond had zijn houding veranderd. Hij bleef nu in verwarring met wat hij aan het doen was. Hij had meer raad nodig, goede raad, iemand om mee te praten en om samen het voor en het tegen af te wegen, en hij wou het mooiste meisje van Robois niet verliezen. Hij wist ook heel zeker dat slechts Khadijah van hem een betere man kon maken. Ze was alles wat hij wou in een vrouw! Hij wou veel meer dan een leuk gezichtje, een fijn lichaam, en seks. Hij was gek op Khadijah, en gek om met haar ruzie te hebben gemaakt! Hij voelde zich beschaamd voor de laatste woorden die hij haar die avond toegeworpen had, en beschaamd om Khadijah alleen gelaten te hebben, zo laat en in de vallende duisternis. Als hij verondersteld werd haar man te zijn, dan had hij haar moeten beschermen, en haar niet alleen mogen laten staan op dat sombere uur in de straat. Als ze hem nu zou wegsturen, zou hij niet verbaasd hoeven te zijn. Het was dan zijn eigen, domme schuld.

Khadijah vroeg aan Hamza wat hij wou.

‘Het spijt me erg voor wat er de andere dag gebeurd is,’ biechtte Hamza nogal onhandig maar direct op. ‘Ik had niet zo snel mogen weglopen. Het was dom. Het zal nooit meer gebeuren. Het spijt me!’

Khadijah duwde het mes dan dieper in de wonde.

Ze verduidelijkte haar mening, ‘ik wil geen vriend of geen echtgenoot die een fundamentalist is. Ik wil geen radicale Moslim in mijn huis. Ik wil een familie die eerbied heeft voor God, maar die ook eerbied betoont aan mijn burens, of ze nu Moslim zijn of van eender welk ander geloof, of die niet gelovig zijn. Ik wil dat mijn kinderen van mij houden en me gehoorzamen tot ze volwassen zijn. Ik wil niet dat ze me zouden behandelen als een slavin of zoals een persoon van mindere waarde. Ik weiger voortaan nog een hijab te dragen, zelfs maar een hoofddoek, maar ik zal proberen een goede persoon te zijn in Islam. Ik las de Koran, en ik houd ervan wanneer God zegt dat hij de medelijdende en de genadevolle is! Dat is de God die ik kan erkennen en aanbidden. Ik heb Christelijke vrienden en ik wil dat jij hen ook eerbied betuigt. Zo. Nu ken je mijn voorwaarden. Ik heb er nog veel meer van dat soort, maar deze zijn de meest belangrijke.’

‘Je lijkt wel op Leila Bekhti en Hafsia Herzi in de film van Radu Mihaileanu “De bron”!’ glimlachte Hamza. ‘Je hebt echter gelijk, en ik wou eigenlijk ook nooit wat anders. Niet

uitgesproken! Ik wil fier zijn op mijn echtgenote. Ik zou geen vrouw willen voor wie ik geen eerbied kan opbrengen, omdat ze geen eigen karakter en verstand heeft. Zie je, ik ben een techniker. Ik probeer ingenieur te worden, zodat ik mezelf kan bewijzen met het project waar ik aan werk. Ik had mijn project in mijn hoofd, en ik gaf weinig voor wat anders gedurende een korte tijd, de laatste tijd, behalve voor jou natuurlijk. Dat was ook verkeerd, ik bedoel slechts aan mijn werk te denken!’

‘Ik ben blij dat te horen,’ antwoordde Khadijah, toch nog met een strenge stem. ‘Ik wil een man die ook oog en oor heeft voor nog andere dingen in de wereld behalve mechanica en elektronica. Ik bewonder wel mannen die iets kunnen bouwen met hun geest en met hun handen. Er is echter meer in de wereld dan een klein project!’

‘Ja, maar dit is geen klein project waar we aan werken, Khadijah! We hebben er dag en nacht aan gewerkt, met drie, ik en twee vrienden. We werkten het gans jaar aan dit project! Het is niet revolutionair vernieuwend, maar niemand op aarde heeft al zoiets gebouwd als wij deden! We beschrijven nu in detail wat we gebouwd hebben. We zullen ons eindejaar werk met dit project voorstellen. Het zal lukken, natuurlijk, want we bevinden ons in de allerlaatste testfazen, maar zonder het project zullen we onze diploma’s van industriële ingenieur niet halen. Slechts wanneer ons project een volledig succes wordt, kan ik de school verlaten in september en direct een job voor me staan wachten hebben! Mijn ouders kunnen niet voor de universiteit betalen, maar ik kan een graad behalen na mijn werkuren. Ik zal dan het geld hebben om verder te studeren, en ik zal bekwaam zijn om iemand van belang te worden in de stad. Later, wanneer ik een burgerlijk ingenieur zal zijn, kan ik een nog beter betaalde job vinden in één van de zeer grote bedrijven, in onderzoek en ontwikkeling werken, uitgroeien tot directeur, en je veel geld geven.’

‘Ik kan voor mezelf zorgen,’ verklaarde Khadijah. ‘Ik zal ook een job hebben. Ik zal voor mijn eigen inkomsten zorgen. Ik wil niet geldelijk afhankelijk van mijn echtgenoot. Toch had ik graag goed geleefd. Ik had liever dat je goed geld verdient dan slechts weinig,’ glimlachte ze.

Khadijah lachte dan haar mooiste gezichtje, ‘je kwam dus om het weer goed te maken tussen ons?’

‘Ik verbrak onze relatie niet. Ik verontschuldigd me,’ zei Hamza, en hij keek naar zijn voeten op het tapijt van de vloer.

‘Ik verbrak ook nooit,’ lachte Khadijah, toen ze hem zo ellendig en berouwvol zag zitten. ‘Er is echter iets dat je moet doen voor mij. Ik hoorde dat die imam van je, die man die Al-Faris genoemd wordt, een gevaarlijke man kan zijn. Hij is een Wahhabist, een radicale Islamist. Hij hitst de jonge Moslims van Robois op. Je moet afstand houden van die man. Hij mag je niet beïnvloeden met zijn radicale ideeën over de Islam. Waarom vecht hij niet zelf in Syrië, als hij toch meent dat de oorlog voor de Islam gerechtvaardigd is? Ik wil niet dat je naar Syrië vliegt, Hamza! Als je zoiets doet, dan zal ik niet op je wachten! Blijf uit de buurt van die man!’

‘Dat weet ik wel. Ik besef wie en wat hij is,’ verzekerde Hamza. ‘Ik hoorde wat je zei die andere dag. Ik ga al niet meer naar zijn vergaderingen. Ik zoek echter een evenwicht, want als hij me afsnijdt van het atelier van de moskee en van mijn vrienden, dan kan ik vaarwel zeggen aan mijn werk, aan mijn eindwerk, aan mijn diploma, en aan de beloofde job in de Blouges fabrieken. De imam werkt samen met de Blouges fabrieken, zie je.’

‘Blijf alleen maar uit zijn buurt. Lieg als je moet. Laat je niet beïnvloeden door de radicale ideeën die hij preekt.’

‘Natuurlijk niet,’ protesteerde Hamza! ‘Ik ben niet idioot. Ik las over de sekte die hij vertegenwoordigt. Kan ik je dan terugzien?’

‘Je kunt me zelfs kussen, domoor,’ lachte Khadijah.

Hamza sprong uit de sofa, ging naar de zetel waar Khadijah zat, en in de volgende ogenblikken lagen beiden op de sofa, elkaar hartstochtelijk aan het kussen. Khadijah eindigde de passie even later, vóór ze domme dingen begon te doen. Samia zat niet ver!

‘Je zult me moeten uitleggen wat je project inhoudt,’ wou Khadijah nadien weten. ‘Wil je een thee?’

‘Ja, alstublieft,’ antwoordde Hamza. ‘Misschien wil Samia er ook één.’

Khadijah glimlachte terug. Ze gingen samen naar de keuken. Ze maakten thee, brachten een kopje naar Samia, en bleven ook samen naar de TV kijken.

Jozef Bikri vond hen daar, zittend in dezelfde sofa. Er was geen plaats meer vrij voor hem.

2.6. De Vlammeende Duivels. Woensdag, 15 juli.

Diego de Trioteignes stond vóór de enorme ingangspoort van het uitgestrekt terrein van het openlucht rock muziektfestival van Robois. Hij stond daar verbaasd, en bleef er meerdere ogenblikken staan zonder te bewegen, volledig verrast met wat hij zag. Hij keek vooral naar boven, vóór de geamuseerde blikken van Atsel en Deniz, die reeds hier waren geweest. De poort was een indrukwekkende structuur van metalen buizen, waarop een gigantisch paneel bevestigd was dat een middeleeuwse poort van grote, bewerkte stenen moest voorstellen. Boven Diego echter hing een tien meter hoog beschilderd houten paneel dat een menselijke schedel toonde, omwikkeld door rode vlammen. Hij las het onderschrift, ‘Welkom tot de Vlammeende Hel!’ Vanaf dit centraal paneel daalden nog zijpanelen af, ook beschilderd met zeer felle kleuren, waarin het rood van bloed en vuur de bovenhand haalde. ‘Jezus, Maria,’ liet Diego horen.

‘Dat was de verrassing die we bedoelden,’ lachte Deniz Sürkoglou met het gezicht dat Diego trok. ‘Het festival draagt eigenlijk de Engelse naam van het “Robois Blazing Devils Rock Music Festival”, of in het kort en hartelijk, het BlaDev! Het is dus het “Vlammeende Duivels Rock Muziektfestival” van Robois. Men vertelde ons dat het al de derde editie was. Je hebt de hellepoort gezien, maar dat is niets vergeleken met wat je binnen zult vinden. Binnen is namelijk de hel! Het festival is uniek in zijn soort in de wereld. Liefhebbers van dit genre komen er naartoe vanuit alle landen. Het is werkelijk het festival van alle duivels. Binnen, zie je, is het vol van heel veel mensen die verkleed gaan als duivels, vampiers, beulen, folteraars, piraten, weerwolven, djinns, dibouks, kwelgeesten, trollen, en nog veel meer van dat soort. De Gothics van de wereld verzamelen zich in Robois. Iedereen is bedekt met tatoeëringen, meerdere malen doorboord met ringen en kleine staven, kaal van hoofd of hoofd bedekt met gitzwarte haren, gezichten beschilderd met purperen of zwarte maskers die schedels voorstellen. Ze dragen zowat overal metalen kettingen met zich mee. Heel wat vrouwen lopen halfnaakt rond.’

Atsel voegde toe, ‘het podium is nog groter dan de poort, en er zijn in feite twee podiums voor de muziekgroepen. Het grootste, centraal podium, is in de vorm van een reusachtige grot met veel rood licht en met speciale effecten van helrode vlammen die elke paar seconden uit reusachtige metalen snuiten gespuwd worden. Meisjes, bedekt met bloed – ik neem aan slechts rode verf of ketchup – dansen in het ronde.

Toen we gisteren dit circus zagen, vroegen we af waarover we ons eigenlijk druk maakten. Ik stelde zelfs direct voor de terroristen een handje te helpen door de ganse structuur op te blazen met Semtex of C4. Het was dan dat we volledig goed begrepen waarom de radicale Moslims het festival, hier, wilden aanvallen. Het is inderdaad een rock muziektfestival, maar de muziekgroepen gaan allen gekleed als gevaarlijke freaks, en ze brengen uitsluitend Heavy Metal rock, maar dan van het zwaarste metaal dat we ooit hoorden. De zangers schreeuwen slechts iets wat niemand begrijpt, maar dat is voldoende om de toehoorders in vervoering te jagen! Het is een Satanisch festival!

We hoorden dat niet slechts de Moslim gemeenschap er tegen geprotesteerd heeft sinds het gesticht werd, twee jaar geleden, maar zo ongeveer ook elke andere godsdienstige gemeenschap. Het is één grote leute, hier, een vergadering van alle donkere gekken van

Europa en verder. Wel, iedereen zijn eigen plezier! Aan velen kan dit totaal belachelijk schijnen, en dus is het eigenlijk wansmakelijk maar onschadelijk. Ik veronderstel wel dat hier meer drugs en alcohol in de twee dagen van het festival verkocht worden dan gedurende de rest van het jaar in de ganse provincie. Achter de poort liggen grote grasvelden die vrij gehouden werden van vee. Daarin bevinden zich het tentenkamp, de podiums, en zo meer. Je vindt er een volledig middeleeuws dorp met ridders en al. Let op voor Dracula en zijn vampiers!’

‘De kleine politiemacht van Robois blijft machteloos op dit macaber feest,’ mijmerde Deniz verder. ‘We ontmoetten de commissaris van de politie, een vriendelijke man. Hij ook zei ons dat hij gepoogd had de organisatie van deze zwarte orgie te doen stoppen sinds haar prille begin. Hij protesteerde elk jaar. Voor de ene of de andere duistere reden, waarschijnlijk voor het geld en de deviezen, voor de inkomsten uit taksen die het festival aan de regio oplevert, weigeren de hogere politici het feest te verbieden. Zij verboden de commissaris ook om meer politieagenten te gebruiken uit de nabij liggende zones.

De organisatoren hebben hun eigen vrijwillige bewakers, een privé veiligheidsmacht. Die venten zien er allen ook indrukwekkend uit, maar ze zijn ongewapend, op enkele baseball bats na. Ze zien er allen uit zoals leden van de bodybuilders verenigingen, of als leden van bokscubs. De mannen zijn over een meter tachtig groot, hebben borsten zoals biervaten, spieren zoals koorden, en handen zoals spades. Ik wed echter, dat als ik er één eventjes in de teelballen trap, die niet meer recht zal komen! Ze lopen rond om indruk te maken, louter voor het vertoon, maar één Kalashnikov kan in enkele seconden een dozijn van die mannen neermaaien. Ze zijn niet geoefend, maar tenminste en inderdaad indrukwekkend voor de toeschouwers. De meeste van die mannen zijn hier trouwens louter uit welwillendheid. Ze worden niet betaald.

De lokale politie voelt zich machteloos ook tegenover de grote aantallen bendes motorrijders die naar hier gereden komen, gekleed in lederen of latex vesten. Die bendes komen regelmatig aan. Ze rijden nog steeds naar hier toe, en ook al in veel machtsvertoon. Als ik zeg dat ze leder dragen, wel, in dit warm weer dragen sommige vrouwen niet veel meer dan de dunste string beneden en enige koordjes bovenaan, en sommigen zelfs dat niet! Ik moest Atsel al tegen houden enkelen van hen ter plaatse te verkrachten!’

Atsel grijnsde, en Diego bleef sprakeloos.

Groepen meisjes liepen hen ondertussen voorbij, zeer jong, gezichten besmeurd met grijze make-up, met zwart geverfde ogen, zwart haar, zwarte of diep purperen lippen. Ringen van het flikkerendst metaal hingen in hun oren en neuzen en lippen en in hun blote navels. Een groep mannen, met naakte borsten maar bekleed met huiden zoals Noormannen, die plastic bijlen zwaaiden, slenterden luidruchtig door de poort, hun ingangstickets in de potige handen. Iets verder dan de poort stonden de kiosken waar de tickets moesten getoond worden, en waar de laatste ingangskarten nog konden gekocht worden aan woekerprijzen. Een wachtlijn vormde zich daar.

Diego keek naar een andere dergelijke groep, waarvan de mannen en vrouwen ook in het gezicht beschilderd waren zoals internationale gothics, met witte schedels, maar gekleed zoals de vroegere Duitse grijze SS-soldaten. Swastika’s waren verboden, maar andere zonne-symbolen vervingen die.

Diego en zijn vrienden waren aangekomen rond tien uur, wat nog vroeg was voor een festival waarop de meest gekende bands slechts muziek zouden brengen in de late namiddag en de avond. De terroristen, als ze zouden opdagen, zouden aanvallen in de namiddag, wanneer de grootste menigte zich verzameld had.

Diego, Atsel en Deniz hadden hun auto, de zware Renault van Atsel, langs de N11 geparkeerd. Een lengte van meerdere kilometers was aan beide zijden van de Nationale Weg voorzien om auto's te plaatsen, ook om de motorfietsen en de camping-cars te laten parkeren. Jonge stewards wandelden op en neer langs die rijen om geld te verzamelen.

Het grootste deel van het terrein waar het festival op plaats had lag op het gebied van het dorp Turgoux, aan de oostelijke kant van de N11. Wanneer men per auto van Robois aan reed, zag men eerst een ontzaglijk groot tentenkamp, links van de N11, eindeloze rijen tenten waarin de festivalgangers enige uren slaap konden proberen te vinden.

Tussen het kamp en de weiden waarin het eigenlijke festival gehouden werd, lag de muzikanteningang. Die leidde naar een breed, aarden pad dat loodrecht op de N11 stond, maar nadien rond gans het terrein van het festival draaide. Het festivalterrein lag met zijn langste zijde langs de N11. De podiums stonden aan het uiterst, zuidelijk einde. Het terrein was zeer groot, want minstens tienduizend mensen werden verwacht om de muziek te komen aanhoren.

Diego kon zich niet inbeelden dat de muziek mooi, zacht, harmonieus of interessant kon klinken. De toeschouwers zouden incoherente schreeuwen en geratel horen, helle gitaren en oorverdovende trommels, geen melodieën, geen aangename klanken die de oren streelden. De wagens van de kunstenaars moesten de plaats op dit pad rond rijden en naar de verste poort gans achteraan rijden, waar eveneens een ander terrein lag, bezet met grote tenten. De muziekgroepen moesten daar hun instrumenten afladen, en hun beurt afwachten om hun plaats op de scene te installeren.

De festivalorganisatie had twee reusachtige scenes gebouwd op een lang podium, scenes waar lelijke installaties met bloed en terreur van doodskoppen, maskers, monsters en veel rood bloed opgericht waren.

De groepen die optraden op het tweede podium dienden als intermezzo. Dit waren gewoonlijk de minder gekende groepen, die toonden wat ze konden brengen tussen de voorstellingen in van de meest bekende groepen op het eerste podium. Wat ze echter alle brachten was voor Diego hard lawaai en scherpe klanken. Luide muziek werd op die wijze non-stop, en gans de tijd, aan het uitgelaten publiek gegarandeerd.

Door de enorme ingangspoort heen zag Diego twee lange rijen tenten staan die voedsel zoals hamburgers en pizza's voorstelden en opdienden, een rij van administratieve tenten, tenten voor de bewakingsstewards, voor het Rode Kruis, en de niet te versmaden lange containers die de toiletten voor de mannen en de vrouwen bevatten. De plaats van de weiden was omgevormd tot een reusachtige hel, want alle tenten, bars, de toiletten, stonden achter grote panelen verborgen. De panelen waren beschilderd met taferelen van Satanische orgieën, van helgrotten, van vampierskelders, piratenschepen, en zo verder. Diego had nooit voorheen iets meer vreemds en absurd gezien!

‘Het Belgisch nationaal voetbalteam heet toch “De Rode Duivels”,’ merkte Atsel op, ‘het vrouwelijk voetbalteam heet “De Rode Vlammen,” en nog andere sportgroepen heten de “Rode Draken”. Ik neem aan dat België een land is van en voor duivels. Ik voel bijna sympathie voor de terroristen die deze ganse gekheid willen opblazen!’

Hij zuchtte. Deniz stond met hem te lachen.

Diego, Atsel en Deniz bevonden zich toen in het midden van de zone waar de toeschouwers in aankwamen, recht vóór de ingang. Zij gingen gekleed in zwarte jeans, zwarte kogelvrije vesten met het woord “Politie” er op gedrukt in grote, gele letters, op hun borst en rug. Ze droegen zonnebrillen en blauwe politiepetjes. Onder hun kogelvrije vesten droegen ze T-shirts, witte voor Atsel en Diego, een gele voor Deniz. Ze beseften niet echt dat ze op die manier zich goed vermengden met de andere groepen mensen die naar voren liepen om de muziek te gaan horen!

Atsel en Diego ontspanden zich. Ze hadden hun P90 automatische wapen aan een riem rond hun nek hangen. Deniz droeg het precisiegeweer met de telescoop. Ze hadden besloten dat Deniz het best naar boven kon klimmen op de metalen structuur achter de podiums, om daar te zitten of te liggen op de houten planken, gans bovenaan, vanwaar ze de zone achter de podiums zoals een sniper kon dekken. Ze kon van daar de ganse oppervlakte van de ingang van de muziekgroepen, de toegang tot die zone en het terrein achter het podium overschouwen en dekken met haar kogels.

Deniz, Atsel en Diego verwachtten dat de terroristen die zone eerst zouden aanvallen. Ze veronderstelden dat de gewapende mannen hun auto’s naar die plaats zouden rijden, de plaats waar de muzikanten verwelkomd en geïdentificeerd werden, en waar hen een positie gegeven werd in één van de reusachtige wachttenten.

De terroristen zouden hun eerste slachtoffers maken onder de mensen die de muzikanten ontvingen. Daarna zouden ze, wild in het ronde schietend, naar het podium lopen, van waar ze hun granaten in de verzamelde, dichte menigte konden werpen, en de magazines van hun automatische wapens op de hysterische menigte konden leeg schieten. Zonder weerstand van belang, zou hun operatie slechts enkele minuten hoeven te duren. Honderden slachtoffers konden in seconden gemaakt worden! De enige echte weerstand kon slechts van Diego, Atsel en Deniz komen!

Diego geloofde niet dat de terroristen na de aanslag zouden willen ontsnappen. Hij verwachtte eerder dat ze zich in een zelfmoordoperatie zouden doen ontploffen te midden de menigte. Misschien wilden ze toch weer hun wagens bereiken en vluchten langs de N11. ‘Die vraag is zinloos, nu,’ antwoordde Atsel met recht. ‘Maak je geen zorgen om dat probleem. Ze zullen niet levend tot aan het podium geraken. Ze zullen niet ongedeerd van hier weg lopen. Wij zullen dat beletten.’

Daar stonden ze dan, met drie, hun oorapparaatjes en microfoons op actief, zodat ze konden communiceren. De telefoons werkten. Ze hadden die uitgeprobeerd wanneer ze hun auto verlieten.

Toe ze hun wagen geparkeerd hadden, waren de politiemannen van Robois naar hen toe gelopen. Zij waren zeer verbaasd de nieuwkomers te groeten, vooral omdat die zulke gesofistikeerde wapens droegen. De politieagenten wilden weten tot welke eenheid Diego, Atsel en Deniz behoorden.

Eerst Dominique Bussy en dan Commissaris Bikri waren snel naar hen toe gelopen, om de inspecteurs en agenten van Robois te melden dat deze drie inderdaad bondgenoten, vrienden, waren. Ze hadden samen de plaats bezocht. Jozef Bikri zei dat zijn politiemacht zich met de festivalbewakers gecoördineerd hadden. Ze zouden samen de festivalgangers onderaan het podium in toom houden. Diego en Atsel twijfelden er aan of de politie en de stewards de paniekerige mensen in bedwang zouden kunnen houden. Maar Jozef Bikri deed alsof hij dat wel kon klaren. De politie zou ook de ingangspoort dekken. Commissaris Bikri leek er vast van overtuigd, nu meer dan tevoren, dat zijn informant van binnen in de moskee hem correct had ingelicht om een aanval te voorspellen aan de kant van de ingang van de muzikanten. Bikri herkende Diego. Hij controleerde niet de identiteitspapieren van het groepje. Bikri stelde Diego, Christian en Denise voor aan de agenten en aan de stewards als zijnde speciale politiemannen, gezonden om hulp te bieden aan de lokale politie.

Diego, Atsel en Deniz wandelden langzaam door de opgewonden menigte heen naar de podiums. Niemand leek hen speciaal op te merken. Misschien werden ze beschouwd als een geslaagde, vermomde groep meer op het festival! Het lawaai gemaakt door de Heavy Metal groepen was oorverdovend. Bijzonder krachtige luidsprekers vermenigvuldigden de tonen van de muziekgroepen tot verschrikkelijke hoogtes. De tonen werkten Diego op de zenuwen, maar de toeschouwers hielden van dit soort muziek. De communicatie tussen Atsel, Diego en Deniz zou moeilijk worden.

Enmaal achter de reusachtige schermen van het podium van de Vlamme Duijvels, achter de grotten van de rode hel, klom Deniz onmiddellijk langs de metalen buizen naar boven, naar boven het podium. De constructie leek stabiel wanneer Diego en Atsel haar met de ogen volgden. De buizen hielden haar gewicht. Zij zou de moeilijkste plaats van de drie innemen, zoals ze uitgestrekt moest liggen op de houten planken, in de hitte van de zon, en volledig blootgesteld aan het sterke geluid van de groepen onder haar. Ze zou bewegingsloos liggen, daar, kijkend door haar telescoop. Ze lag verborgen van de zone van de toehoorders door het duivelsscherm, maar ze hield een uitstekend zicht op de zone van de muzikanten.

Atsel en Diego konden tenminste een beetje bewegen, wandelen, een kijkje nemen in de tenten van de artiesten, her en der. Niet lang daarna, echter, namen ook zij posities in van waar ze niet zouden bewegen, en ze bleven daar. Diego stond aan de linkerzijde – voor hem – van de ingang, Atsel aan de rechterzijde. De wagens van de terroristen, indien die langs hier zouden binnen rijden, zouden tussen hun twee in moeten passeren. De terroristen zouden in kruisvuur rijden of lopen.

De volledige site van het BlaDev festival was omringd door een ijzeren hekken van twee meter en half hoog. Dat hekken bestond uit modules van drie meter lang, die bevestigd stonden op zware betonnen blokken. De modules haakten zijdelings in elkaar om een lang, continu hekken te vormen. Een auto kon daarin rijden, maar zou vast blijven hangen. Zonder dat hekken konden de organisatoren de ingangen tot het festival niet controleren. Langsheen de stalen hindernis patrouilleerden ook nog de politiemannen en de stewards, maar het hekken weerhield voldoende de groepen van jonge mannen en vrouwen die er over wilden klimmen. Niemand leek er zin in te hebben om over het hekken te klauteren.

De grote wagens, bestelwagens en vrachtwagens van de muzikanten, reden langs de eigenlijke plaats van het BlaDev festival, naar het einde achter de podiums toe, naar hier. Daar toonde nog een poort, minder indrukwekkend, de plaats aan waar de wagens van de

kunstenaars naar binnen konden rijden. De ingang was niet meer dan een opening in het hekken, met een grote, witte structuur er boven, die aanduidde dat dit de zone van de muzikanten was.

De organisatoren hadden een tent opgezet naast de ingang. In de tent stond een grote tafel. Twee personen die de lijsten bij zich hadden van de uitgenodigde en betaalde muziekgroepen, zaten daar om de groepen te verwelkomen. Ze toonden aan de muzikanten naar welke tent ze verder moesten rijden om er hun instrumenten af te laden, hun luidsprekers en elektronische versterkers. De wagens konden daar afgeladen worden, maar ze moesten dan weer naar buiten rijden om op een naburige parkeerplaats te wachten, en om de kunstenaars na hun opvoering weer op te pikken. De muzikanten konden wachten in de grotere tenten die speciaal voor hen opgericht waren. Een perstent stond daar ook. De journalisten en hun cameramensen konden in die tent de groepen interviewen, tegenover schermen die een deel van de hel voorstelden.

De plaats achter het podium was eveneens afgeschermd van het publiek door hoge hekkens. Slechts de muzikanten, de organisatoren, enige stewards, en de journalisten bleven achter het podium. Twee kleine stalen deuren bleven tussen de toehoorders en de muzikanten, bewaakt door stewards. Zij lieten enige mensen door. Iedereen die achter het podium toegelaten werd moest een speciale magnetische badge tonen. Diego ging af en toe van de ingang van de muzikanten naar dat deel van het hekken, waar hij de toehoorders kon zien springen en schreeuwen. Hij ging na of de badges wel degelijk goed gecontroleerd werden. Hij drong er op aan bij de mensen die door mochten om hun badges duidelijk zichtbaar om de borst te dragen.

Voor Diego, Atsel en Deniz, was dit ingangspunt van de muzikanten ook de eerste plaats waar normalerwijze, als hun verwachtingen ingelost werden, de eerste slachtoffers zouden vallen. Ze konden de mensen die de kunstenaars moesten ontvangen niet verwittigen van een mogelijke aanslag, want alles moest er normaal uitzien. Diego en Atsel verwittigden niettemin discreet zoveel mannen en vrouwen als ze konden om weg uit die zone te blijven. Ze joegen hun schrik aan.

Ze konden niet vermijden dat toch één man in het midden van de weg moest blijven staan om de wagens van de muzikanten tegen te houden en om de rockgroepen naar de verzamel tenten te leiden. Die steward kon de eerste man worden die door kogels kon neergeschoten worden. Al wat Diego kon doen was aan de man te zeggen dat tijdens een aanval hij zich onmiddellijk moest neerwerpen wanneer hij schoten hoorde, en niet de held moest uithangen. Aan de mannen en vrouwen in de check-in tent, zei hij dat ze de tafel waaraan ze zaten moesten omver gooien in geval van aanslag, en ze zich vooral niet verder mochten verroeren, maar zich moesten verbergen. De stewards en de receptiemensen keken hem ongelovig aan, alsof hij een fanatieke, uiterst voorzichtige domoor was die zich hiermee wou laten gelden. Toch luisterden ze naar zijn raad, die hij bleef herhalen tot zij hem kenden. Geleidelijk aan, na de middag, toen de meeste beroemde muziekgroepen zich aanmeldden, vulden de onthaaltenten zich met meer en meer personen. Diego en Atsel herhaalden hun boodschap. Ze verzochten zoveel mogelijk de mensen verder weg van de ingang te blijven en dieper in de muzikantenzone te gaan.

Gedurende vele, lange uren, gebeurde er niets. De tijd schreed langzaam vooruit naar achter vier uur, zodat Diego begon te menen dat hij en zijn bazen op valse informatie gereageerd

hadden. Hij voelde zich blij met dat gevoel. Hij dacht dat Deniz in slaap kon gevallen zijn boven op het podium, maar ze antwoordde nog steeds goed en wel op de regelmatige boodschappen die hij en Atsel uitwisselden. Ze leek in orde te zijn. Het geluid van de groepen steeg nog in de namiddag. De decibels klonken hoger en hoger. Diego werd de helse klanken meer dan moe.

Het was dicht bij vijf uur, wanneer de zoveelste, zwarte, grote BMW bestelwagen met verduisterde vensters naar de ingang van de muzikanten reed. De wagen droeg geen publiciteit van enige muziekgroep op de deuren. Hij reed zeer langzaam in, alsof de inzittenden zochten waar ze naartoe konden. De wagen stopte bij de steward. Diego zag hoe het rechtervenster naar beneden gleed. Een gesprek volgde tussen de steward en de mannen binnen in de wagen. Diego keek al afwezig naar ergens anders. Niets speciaals volgde. Dan zag Diego de steward energiek en herhaaldelijk zijn hoofd schudden. Dat maakte Diego bewust dat er iets ongewoons gaande was. Hij riep een waarschuwing in zijn microfoon. De steward wuifde de wagen achteruit, de zone weer uit. De chauffeur volgde niet de instructies die hem gegeven werden. De steward keek meer en meer geïrriteerd. Diego werd op zijn hoede. Hij stond toen te leunen tegen een tentpaal rechts van de ingang, maar kijkend naar de linker voorkant van de wagen. Hij had geen enkele bescherming vóór zich behalve dan zijn kogelvrij vest. Diego maakte zichzelf klein, zette een knie op de grond, en plaatste zijn P90 in aanslag. Hij riep weer, luid, in zijn microfoon. Deniz antwoordde dat ze de wagen gezien had. Atsel bevestigde hetzelfde. De gezelschap van de chauffeur opende de voordeur. Hij ging naar de steward toe, die hem met snelle gebaren weer de toegang bleef ontzeggen. Een andere, derde man die de chauffeur ook vergezelde, kwam uit de bestelwagen. Die man sloeg de steward gewelddadig met een pistool in het gezicht. De steward viel neer. Diego riep in zijn microfoon, ‘de terroristen zijn hier! De terroristen zijn hier! Let op! Kijk naar de ingang!’

Diego ging dichterbij de wagen toe, maar bleef op enige afstand staan. Hij zag Atsel aan de andere zijde naar de ontvangsttafel springen, die omver werpen en de mensen in de tent dwingen achter de tafel te gaan liggen. De man met het pistool ging dan naar vóór de wagen, maar een kogel verbrijzelde zijn hoofd. Een vloed bloed bespatte het windscherm van de auto. Het geluid van de schoten van Deniz trilde in de ontvangstzone, maar het droog schot verloor zich tegen de achtergrond van de oorverdovende, hoge tonen van de rockgroep op het podium. De toehoorders schreeuwden luid daar, in volledige extase. Ze juichten en sprongen op en neer aan de andere zijde van het hekken.

De zijdeuren van de bestelwagen gleden open, en twee mannen liepen naar de richting van Diego. Hun aanvalswapens schoten onmiddellijk in alle richtingen, naar de zone van de muzikanten. Mannen moesten ook aan de andere zijde naar buiten rennen, want Diego hoorde ook aan die kant het typische geratel van de schoten van de automatische wapens. De mensen die nog recht stonden in de ontvangsttent doken naar de grond. Diego zag een open ruimte tussen zich en de aanvallers. De mannen liepen vooruit, naar het podium, komende van zijn linker zijde. Diego opende het vuur met zijn P90. Twee mannen werden ogenblikkelijk neergemaaid. Twee anderen liepen verder aan de andere zijde, kogels rond zich spuwend uit hun Kalashnikovs. De mannen wilden ook naar het podium rennen. Eén van hen werd direct door een kogel in het hoofd gestopt. Het windscherm van de auto ontplofte. Deniz schoot

meerdere malen door het scherm de wagen in. Een hoofd, volledig rood van het bloed, viel voorover. Deniz had de man die in de chauffeurszetel zat dood geschoten. Ook Diego schoot een magazine leeg, de wagen in. Hij schoot de laatste man neer die hij nog zag aan zijn kant.

Nog een andere man verscheen uit de wagen, zakte door de knieën, plaatste zijn Kalashnikov vóór de ogen, en wou in de richting van Diego schieten. Diego was al zijn tweede magazine naar de man aan het leeg schieten. De terrorist wierp zijn handen de hoogte in, werd achteruit geworpen, liet zijn geweer vallen, en viel achterover in het gras. Diego hoorde nog meer kogels van automatische wapens afgevuurd worden, maar aan de zijde die hij niet kon zien. Hij hoorde de staccato's van de P90 van Atsel. Diego stapte voorzichtig, langzaam, naar de kant van Atsel.

Het schieten aan die zijde duurde voort. Meer mannen nog moesten uit de wagen gerend zijn aan die rechter zijde. Diego stond volledig recht, nu praktisch zeker dat de actie aan zijn kant beëindigd was.

Plots hief een enorme kracht hem van de grond en wierp hem achterwaarts. Minder dan een seconde later vond hij zich netjes op de grond zitten, in het gras, nog steeds naar de wagen kijkend, maar drie meter verder dan waar hij iets tevoren had gestaan. Hij was achteruit gedrukt door een onzichtbare, maar verschrikkelijke kracht. Zijn oren suisden. Dan barstte een zeer hoge, rode vlam boven de wagen uit. De wagen schoot volledig in brand en werd eveneens de hoogte in geworpen. Diego zag de auto zwaar terug naar beneden vallen. De benzinetank van de BMW ontplofte, en de wagen werd omringd door nog meer vlammen. Diego zag hoe de tent van de receptie tientallen meters verder was gevlogen. De grond lag vrij van lichamen, daar. De wagen brandde verder uit met hoge vlammen in een dichte, donkere, stinkende wolk van rook die opwaarts werd getrokken door de hitte van het vuur.

Diego viel weer, kroop dan terug op zijn benen. Hij voelde zich een beetje duizelig. Hij zag met volledige verbazing hoe ook een zware module van het hekken hoog de lucht in vloog en gedeeltelijk op de auto viel met een luide bang van verwrongen metaal. Diego stapte vooruit, naar de andere zijde. Hij ging behoedzaam rond de brandende wagen en telde de lichamen van de aanvallers, die daar onbeweeglijk lagen. Hij ging helemaal rond, bereikte het achtereinde van de wagen, wong de achterdeur open met zijn handen en een voet, en zond een laatste vlag van P90 kogels de wagen in. Niemand was echter binnenin gebleven. Hij zag hevige vlammen de zetels verteren. Het lichaam van de chauffeur hing nog over het instrumentenbord, volledig zwart geblakerd door het vuur.

Diego keek rond. Waar was Atsel? Niemand lag of stond nog aan die zijde in een cirkel van tien meter rond de auto. Het gescheurd hekken blokkeerde gedeeltelijk de weg van Diego, maar hij stapte over de puinhoop heen en ging vooruit. Hij zag veel bloed, en nog meer lichamen. Eén van die lichamen probeerde recht te komen. Diego plaatste zijn P90 hoger, klaar om te schieten, maar hij zag dat het Atsel was die rond zich voelde, en met een bebloed been probeerde recht te komen. Atsel zag Diego naar zich toekomen, zijn P90 nog in aanslag. Atsel deed teken aan Diego om naderbij te komen. Diego liet zijn wapen zakken. Hij zag geen terroristen meer. Een vreemde stilte hing daarna over de artiestenzone, een stilte tussen twee muziekstukken in, een stilte die slechts onderbroken werd door het gesis van het

hellevuur van de wagen. Meer rook kwam uit de BMW. De Heavy Metal muziek begon in de verte weer te daveren.

Atsel zei, ‘de laatste man die uit de wagen sprong was een zelfmoordenaar! Ik besepte te laat wat hij was. Ik raakte hem met een vlag uit mijn P90, maar ik schoot in zijn explosieven, of hij kreeg nog net de tijd zich op te blazen. Ik hoor niet wat je zegt. Mijn oren zijn doof, op een verschrikkelijk gesis na. Kijk naar de mensen van de ontvangst. Hoe gaat het met hen?’ Diego stapte verder. Hij zag vele, nog half verdoofde, verstomde mensen nu proberen recht te gaan staan. Ze waren allen weggeduwd door de ontploffing van de bom. Ze leken gekwetst. Diego zag een beetje verder de eiken tafel van de receptie liggen. Die kon enige personen gered hebben. Diego zag veel bloed, maar veel bloedvlekken, weinig stromend bloed. Hij meende dat de mensen door de luchtverplaatsing achteruit waren gegooid. Veel mensen waren gewond. Schrapnels, metalen stukken van de bom waren in het ronde verspreid. Zakken met nagels en met metalen bollen moesten naast de explosieven gehangen hebben. Diego was beschermd geworden door de wagen. De mensen stonden op, de ene na de andere, verdoofd, sommigen gedrenkt in bloed. Diego veronderstelde dat velen gewond waren, maar niemand gedood. Niemand bleef op de grond liggen, al konden enkelen slechts gaan zitten. De volledige slachtoffers waren slechts de terroristen! Andere stewards en politiemannen kwamen al aangelopen naar de plaats van de aanslag.

Diego kon niet geloven hoeveel geluk hij had. Hij had zich verwacht aan een zeer hard gevecht, een strijd die lange minuten zou geduurd hebben. De uitwisseling van schoten had echter slechts seconden geduurd! Het gevecht was zeer kort maar hevig geweest. Hij voelde nu de verrukking, de blijdschap van de juiste beslissing. De aanslag had inderdaad plaats gevonden aan de ingang van de muziekgroepen, zoals Jozef Bikri hem op het hart gedrukt had. Zijn gedachten gingen dan weer naar Deniz. Waar was ze? Was ze door de ontploffing van de metalen constructie van het podium geslagen? Hij schreeuwde in zijn microfoon, ‘Deniz, Deniz, hoe gaat het? Ben je in orde? Antwoord me! Waar ben je?’

Deniz antwoordde kalm, ‘ik denk dat de opwindings voorbij is, lieverd. Ik kom naar beneden! We moeten verdwijnen van hier. Gans de politie van het koninkrijk gaat zich hier nu verzamelen! Ze mogen ons niet vinden! Wacht op me. Ik kom naar beneden. Houd nog even de wacht!’

Diego zag Deniz langs de metalen buizen naar beneden klimmen, haar geweer op haar rug geslagen. Meer en meer mensen kwamen naar de vlamme wagen lopen. Rode Kruis verplegers en helpers, gekleed in wit, convergeerden ook naar de ingang. Een ambulantiwagen reed al aan. Achter die wagen, echter, hoorde Diego nog steeds het schrille schreeuwen van de elektrische gitaren en de doffe geluiden van de drums. Een trompet schetterde hoog. Misschien dachten de festivalgangers dat de explosie en het vuur achter het podium slechts deel waren van de speciale effecten van de groep die thans zoveel lawaai maakte als maar kon met haar instrumenten. De toehoorders konden niet zien wat er voorgevallen was achter het podium.

Toen Deniz Atsel en Diego bereikte, trokken ze beiden Atsel op de been. Diego zat al geknield bij de Israëliet om een stuk metaal uit het been van Atsel te trekken. Hij meende dat

Atsel slechts leed aan een zeer diepe vleeswonde. Deniz liep naar een Rode Kruis verpleegster, greep de vrouw nogal ruw bij de arm, en vroeg haar naar Atsel te kijken. De vrouw had een houten verbandkast bij zich. Ze knielde naast Diego, en begon de wonde te desinfecteren.

De verpleegster zei, ‘hij moet onderzocht worden door een dokter. We moeten hem naar het hospitaal brengen. Er kunnen nog meer stukken metaal in de wonde zitten. De wonde moet toegenaaid worden. Iemand zou moeten kijken naar wat er scheelt met zijn oren!’

De verpleegster zwaaide met de handen naar de ambulantiwagen, die direct tot naast Atsel reed. Een andere gewonde man werd reeds op een draagberrie in die wagen gerold.

Diego keek naar Deniz en zei, ‘rijd jij terug naar het huis. Ik zal met Atsel naar het hospitaal rijden en later komen.’

Deniz knikte, en liep weg.

Atsel kon naar de ambulantiwagen hinken. Hij ging zitten naast de andere gewonde man. Atsel leek het evenwicht te verliezen. Zijn hoofd spinde. De verpleegster duwde hem op een andere draagberrie. Diego sprong ook achteraan in de ambulantiwagen, die even later door de open geslagen ingang wegreed met blauw zwaailicht en de karakteristieke sirene die nog luider in zijn oren klonk dan het lawaai van het rock festival.

Diego vergezelde Atsel naar het hospitaal. Daar vroeg niemand eerst naar de naam van Atsel. Een dokter onderzocht hem, en diende hem twee spuitjes toe, waarvan er één diende om de pijn in zijn been te verminderen. De dokter desinfecteerde opnieuw de wonde, dieper dan, zocht naar nog meer metalen stukken, vond er geen, en naaide de wonde toe. Daarna keek hij naar de oren van Atsel, en besloot dat de oorvliezen niet beschadigd waren. Atsel zou een tijdje het gehoor verliezen, en onzeker op zijn benen blijven, maar niets onherroepelijk was met zijn hoofd gebeurd. De dokter ging snel naar de andere patiënten die binnen gebracht werden.

‘Haal me weg van hier,’ siste Atsel.

Diego keek om de hoek van de kamer, en zag slechts lopende verpleegsters en nog veel meer draagberries die binnen gebracht werden. Hij liet Atsel op hem steunen, en samen gingen ze zo snel ze konden door de gangen, uit het hospitaal. Diego had een taxi kunnen nemen om Atsel naar zijn huis te brengen, maar hij aarzelde. Hij wou geen sporen achter laten naar waar hij verbleef. Hij riep Deniz op via zijn microfoontje. Ze was niet ver weg, zodat de oproep haar bereikte. Ze antwoordde. Diego vroeg haar zo snel mogelijk naar het hospitaal te rijden om hen op te halen. Hij gaf haar het adres. Diego wachtte lange minuten. Hij en Atsel stonden ongeveer honderd meter verwijderd van de hospitaalingang. Diego plaatste Atsel achter zich, zodat niet teveel personen het bloed konden zien op de broek en het been van Atsel. Atsel hield zich aan hem vast, de ogen gesloten. Atsel voelde zich onzeker op zijn benen.

Enige ogenblikken later reed Deniz naar hen toe. Ze draaide de wagen. Ze duwden Atsel in de achterzetels, en Deniz reed al snel weer weg. Een tijdje later bereikten ze het jachthuis van Trioteignes. Diego hielp Atsel de trappen op. Atsel kon gaan, maar hij verloor dikwijls het evenwicht. Diego bracht Atsel naar zijn slaapkamer en liet de Israëliet zich neerstrekken op het bed. Atsel, uitgeput, vroeg Diego hem een tijdje alleen te laten. Hij moest de ogen sluiten. Deniz stond achter Diego.

‘Hij moet wat slapen,’ zei ze, ‘maar zijn duizeligheid zal de ganse avond duren. We kunnen niets voor hem doen, voorlopig. Wat cognac kan hem helpen.’

Diego zuchtte, ‘ik zou terug willen gaan naar het festival, Deniz. Ik moet me ervan verzekeren dat er geen tweede aanslag komt.’

‘Er zal geen tweede aanslag volgen,’ gaf Deniz terug. ‘Teveel mannen liepen uit die bestelwagen! Er zaten daar minstens acht of negen mannen in! Ik schoot meerdere van hen neer. Desondanks, ja, je zou waarschijnlijk een kijkje moeten gaan nemen. Houd je P90 klaar. Heb je een kleine camera, een fototoestel? Enkele foto’s van de plaats kunnen interessant zijn om te hebben.’

‘Ja, ik heb een kleine camera. Ik zal niet te lang wegblijven.’

Diego vertrok uit het huis.

Diego keerde terug naar het festival van Turgoux. De politie had de N11 afgezet, maar hij mocht doorrijden op vertoon van zijn kaart. Hij parkeerde zijn auto, en ging naar de nog rokende bestelwagen. Hij nam foto’s. Niemand keek speciaal naar hem om.

Commissaris Bikri kwam naar Diego toe. Hij bedankte Diego en zijn vrienden, maar zei Diego dat hij zou moeten verdwijnen en naar zijn huis terugkeren. Bikri verklaarde dat hij nu voldoende politiemannen had om een nieuwe aanval mee af te slaan. Het onderzoek naar sporen en bewijzen over wie de aanvallers waren kon beginnen. Een onderzoeksteam van Namen was op weg. Diego knikte. Hij zei dat hij later weer met Jozef Bikri zou willen spreken, misschien morgen. Hij zou langzaam naar zijn auto gaan, maar toch nog even ronkijken.

In het jachthuis van Trioteignes nam Deniz Sürkoglou een douche. Ze kwam uit de badkuip, droogde haar lichaam in een grote badhanddoek, en wou haar haren beginnen te drogen, toen ze de deurbel hoorde rinkelen. Ze vloekte, liet haar haren druipen van het nat, liep naar een venster, en zag een vrouw vóór de deur staan. Deniz nam haar revolver en liep de trappen af. Ze opende de deur met de rechterhand, maar liet haar linkerhand achter het paneel, haar revolver ter hoogte van de vrouw houdend.

‘Ja, kan ik u helpen?’ vroeg Deniz.

De vrouw keek erg verbaasd naar Deniz. Ze zag Deniz daar staan, slechts gekleed in een handdoek, met natte haren. Deniz was bijzonder aantrekkelijk, groot, exotisch en sensueel, met een slank lichaam, een zeer dun middel, mooie vrouwelijke vormen, een fijn gesneden gezicht, met lange, donkere ogen. Haar dik, zijdeachtig haar viel tot laag beneden haar schouders.

De vrouw vroeg aarzelend, ‘ik kwam Diego Trioteignes bezoeken. Hij woont toch hier, of niet?’

‘Ja, inderdaad,’ antwoordde Deniz, nogal ruw. ‘Hij is niet hier op dit ogenblik. Hij komt misschien terug binnen een paar uur. Kan ik een boodschap overdragen?’

‘Nee, ik denk niet dat een boodschap nodig is,’ antwoordde de vrouw zeer koel. ‘Ja, toch! Zeg hem dat Michelle Bazaine hem is komen opzoeken, wilt u? Hij zal wel begrijpen.

Trouwens, woont u hier ook?’

‘Inderdaad, ja,’ antwoordde Deniz, nu achterdochtig.

Deniz keek met wat meer aandacht naar de vrouw en bemerkte hoe elegant en knap ze er uitzag. Ze begreep plots! Dit was de vriendin van Diego! Deniz kon echter geen woord meer toevoegen, want Michelle draaide rond op haar hielen en liep bijna naar haar auto. Michelle

reed weg, met te hoge snelheid dan het kiezelpad toeliet. Haar banden gleden weg in de bocht en een hoop kleine stenen vloog tot tegen de muur van het huis.

Deniz sloot de deur weer, draaide de sleutel om, maar ze boog zich in twee van het lachen. Het lachen haalde de laatste spanning van het vuurgevecht uit haar systeem. Deniz had het gezicht van Michelle zien veranderen! Van alle dagen en uren had nu juist, op het slechtst mogelijke ogenblik, de minnares van Diego moeten aankloppen! Diego zou nogal wat uitleg moeten geven! En Michelle zou nooit weten dat ze enige seconden geleden een geladen revolver op minder dan twintig centimeter van haar hoofd had gehad, een trillende vinger aan de trekker!

Diego Trioteignes bleef langer op het festival rondhangen dan hij gemeend had. Hij wandelde rond, inspecteerde de wagen opnieuw, zijn vuist nog steeds op zijn P90. Al de andere politiemannen leken aan te nemen dat hij tot één van hun groepen behoorde. Niemand viel hem lastig met vragen. De site van het BlaDev bleef overweldigd worden door politiemannen die vanuit alle richtingen nu naar hier leken te zwerven. Ook de journalisten reden toe in grote aantallen. Diego ontweek alle journalisten en fotografen. Hij sprak nog met Jozef Bikri en met Dominique Bussy.

Diego keerde laat terug naar Trioteignes. Atsel en Deniz sliepen. De deuren van hun slaapkamers waren gesloten, en ze bevonden zich niet in de living. Diego at een overblijvende sandwich in de keuken, ging naar boven, en strekte zich uit op zijn bed. Zijn laatste gedachten waren hoe verbaasd hij bleef over hoe kort de uitwisseling van schoten had geduurd. De aanslag was zeer kort maar intens gebleven, verbazingwekkend krachtig. De terroristen hadden gerekend op de verrassing, maar ze werden neergeschoten vóór ze zich realiseerden wat er met hen gebeurde. Atsel, Diego en Deniz hadden hen niet de minste kans gegeven verschrikkelijke schade toe te brengen. Ze hadden een tactische blunder begaan door allen in de wagen te blijven zitten aan de ingang. Ze hadden zich al vóór de ingang moeten verspreiden. Daarom moesten ze één na één uit de wagen springen, en daar stonden ze dan, open en bloot, om de ene na de andere neergeschoten te worden. Wat indien ze het anders hadden opgevat? De terroristen waren jongens zonder ervaring geweest. Wat indien? Diego viel in slaap.

2.7. De aanhouding van de imam. Donderdag, 16 juli.

De volgende morgen ontwaakte Atsel redelijk vroeg, en hij voelde zich al veel beter. Hij kon behoedzaam uit zijn bed komen zonder door zijn knieën te zakken, en zonder te wankelen omdat zijn hoofd draaide. De duizelingen van de vorige dag waren verleden tijd. Hij voelde zich erg hongerig.

Hij kleepte zich om, nam een verfrissende douche, en ging als eerste naar beneden. Hij begon zich roereieren te bakken in de keuken, en kookte water voor koffie. Enige ogenblikken later strompelde Diego de keuken in. Hij brak zich twee bijkomende eieren in de pan van Atsel. Ze aten samen. Diego bracht verslag uit over wat hij nog gezien had na de aanslag op het festival.

Diego draaide de knop van de radio om. In het nieuws van acht uur hoorden ze dat de aanval negen slachtoffers gemaakt had, van wie acht veronderstelde terroristen. De steward van het festival die de wagen met de terroristen gestopt had, was eveneens gedood. In de explosie werden vijftig mensen gewond door de schrapnels die met geweldige kracht in de kunstenaarszone in het ronde gevlogen waren. Geen verdere levens waren in gevaar, maar het hospitaal van Robois lag vol met gekwetste personen. Volgens de journalisten waren er politiemannen van de Speciale Eenheden ter plaatse geweest. Die hadden de aanval afgeslagen. Iedereen veronderstelde dat de terroristen een team van acht mannen uit Brussel waren, allen radicale Moslims, maar onder wie ook mannen die uit Frankrijk en Duitsland kwamen. Een woordvoerder van de Staatsveiligheid kwam aan de microfoon, geïnterviewd door een Waalse verslaggever, om te zeggen dat de waakzaamheid van hun teams en hun goede inlichtingen een slachting verijdeld hadden. De terroristen waren geëlimineerd zonder meer slachtoffers te maken onder de festivalgangers.

‘Verdomd,’ riep Diego uit, ‘eerst geloofden ze Jozef Bikri niet, de commissaris van de lokale politie van Robois, die hen verwittigde, en nu eisen ze voor zichzelf al het krediet op om de aanslag gestopt te hebben! Ze wilden nooit een volledig interventieteam naar hier zenden, maar nu pochen ze met het resultaat. Ik wed negen op tien dat veel mannen van de Veiligheid zelfs niet weten wie tussen kwam.’

‘Natuurlijk. Niet zeer verschillend van de Israëlitische politici,’ antwoordde Atsel cynisch.

‘Dit hoort allemaal tot de job. Hoe voel je je nu?’

‘Wat bedoel je?’ vroeg Diego, een beetje verrast.

‘Je doodde enige mensen gisteren. Wat voel je? Waren dat je eerste doden?’

‘Nee, niet mijn eerste,’ gaf Diego toe, ‘maar ik schoot er nog nooit zovelen neer in één dag! Ik deed mijn plicht. Het was een zaak van een eenvoudige berekening, wat de minste slachtoffers zou maken, en het was een zaak van zij of ik die geraakt zouden worden door kogels. Ik stopte slechts de mannen die kwamen aanlopen, al schietend, met geweren in de handen. Ze hadden weinig kans. Ze liepen open, zagen me waarschijnlijk zelfs niet. Ik stond daar ook in het open, maar ik wist exact van waar ze zouden komen.’

Diego propte een stuk brood met zijn eieren in de mond, hoofd gebogen.

‘Jij schoot er inderdaad ook enkele neer,’ zei Diego dan, opkijkend naar Atsel, ‘maar misschien heeft Deniz wel de meeste aanvallers dood geschoten. Weet je, ik denk nooit dat

die jongens enige opleiding hadden gekregen. Ze kwamen slechts aanlopen, uit die wagen, en ze schoten maar in het wilde weg, in het ronde, zonder te kijken naar waar of wat.’

‘Ja,’ gaf Atsel toe. ‘Ze waren jong. Maar als je alles goed bedenkt, dan hadden ze ook geen enkele andere keuze behalve uit die auto te lopen al schietend en al roepend. Het hekken verbod hen eerdere toegang. Het was verbazingwekkend. We elimineerden de aanvallers zo gemakkelijk! Als we er inderdaad acht neerschoten, dan deden we dat zeer snel, slechts met ons drieën. Dat vuurgevecht duurde slechts enkele seconden. Die P90’s van je waren bijzonder efficiënt, zoals machinegeweren, maar nauwkeurig ook! P90’s zijn wonderbare wapens!’

‘Dat is waar,’ ging Diego akkoord. ‘We gaven hen geen kans. Ik had geen probleem met het doden, neen. Ik zag de bedreiging, en schoot. Ze stonden in ons kruisvuur. Ik deed wat moest gedaan worden. Daar ben ik van overtuigd. We zouden geen doders zoals zij mogen laten lopen in onze gemeenschap. Hadden we hen zo snel niet kunnen neerschieten, dan hadden ze de tijd gekregen om zich te reorganiseren, en dan waren ze veel dodelijker geweest. We verrasten hen totaal. Ze dachten dat ze slechts op ongewapende mensen moesten schieten, maar daarin hadden ze het verkeerd voor. Ik kan geen eerbied opbrengen voor terroristen. Ze zijn lafaards, gewoon, om ongewapende burgers te willen doden. Waar is er eer daarin? Ze liepen op een muur van gewapende, geoefende mannen en een nog veel meer efficiëntere vrouw!’

‘Je zou die Commissaris Bikri moeten waarschuwen,’ zei Atsel nog. ‘Die Bikri had een zeer goede informant onder de terroristen. De overblijvende terroristen, de mannen die de aanslag beraamden, kunnen een tijdje versuft en verstedd blijven, nu, maar dat zal niet lang duren. Ze zullen snel begrijpen dat een informant zich in hun midden bevindt. Die man zou nu bescherming moeten krijgen!’

‘Ik zei zoiets al tegen Jozef Bikri gisteravond. Bikri moest gisteren de hele tijd ter plaatse blijven, maar vandaag gaat hij een inval doen in de nieuwe moskee van Robois. Het duurde weer een tijdje tot hij de rechters kon overhalen om bevelschriften daartoe op te stellen. Zijn informant zal ook opgepakt worden, maar in bewaking genomen, verborgen en beschermd worden. Bikri gaf toe dat hij een mannetje in de moskee had.’

Deniz Sürkoglou kwam dan de keuken in, nog steeds gekleed in een zijden pyjama. Ze strekte zich ook uit, vroeg naar roereieren, maar alles was opgegeten. Atsel grinnikte toen hij haar de lege pan toonde.

‘Ik zal je wel roereieren braden,’ speelde Diego de vrijwilliger.

Hij begon de eieren in een andere pan te breken, en toonde haar vragend de reepjes spek. Ze knikte naar het spek.

‘Ik waardeer je ijver, Diego,’ fluisterde ze. ‘Je bent een lieve jongen. Het meisje dat jou krijgt zal heel veel geluk hebben. Hoe gaat het met jou, Atsel?’

‘Goed, goed,’ antwoordde Atsel. ‘Ik voel me al veel beter nu ik weer recht op mijn twee benen kan staan. Mijn been doet nog wel pijn, maar mijn hoofd en mijn gehoor zijn weer min of meer in orde. Ik werd gewoon van de grond getild door de ontploffing!’

‘Ja, dat weet ik,’ glimlachte Deniz. ‘Ik zag hoe jij en Diego achteruit geworpen werden. Gedurende enkele ogenblikken dacht ik dat jullie me alleen gelaten hadden. Dan hoorde ik Diego terug schreeuwen in zijn microfoon. Wel, wat dan ook, ik denk dat we bewezen wat we konden doen, niet?’

‘Dat deden we inderdaad. We doodden acht terroristen, zei de radio,’ commentarieerde Diego van nabij de kookplaat.

Deniz scheen zich dan iets te herinneren, zodat ze grijnzend vervolgde, ‘een vrouw rinkelde aan de deur gisteren namiddag. Ze vroeg naar jou, Diego. Ze wou geen boodschap achter laten. Ze vroeg me alleen maar aan jou te zeggen dat Michelle Bazaine hier geweest was. Je zou begrijpen. Ik kwam wel naar de deur, zie je, maar ik was net uit de douche gestapt. Ik stond daar, half naakt, met slechts een handdoek rond me geslagen, met natte haren en al. Ze moet je vriendin zijn. Ze reageerde nogal lelijk! Ik begreep de betekenis daarvan slechts even later, toen ze al erg kwaad wegliep. Je zult heel wat uitleg moeten geven!’

Atsel glimlachte van achter de tafel, ‘oh, oh, onze jonge minnaar gaat slaag krijgen van Michelle la Belle! Als ik van jou was, Diego, dan zou ik niet te lang wachten om uitleg te gaan geven, en ik zou duchtig oppassen! Die meid kan op je wachten met een jachtgeweer in haar handen! Ik wist niet dat je er buiten ook nog een vriendin op na hield! Ik vreesde al dat je eerder voor Deniz gevallen waart!’

‘Atsel, mond dicht,’ snauwde Deniz vervaarlijk.

Diego stond verstomd en bleef met een vork in de pan prikken. Hij verbleekte. Hij vertrok niet onmiddellijk. Hij aarzelde. Deniz keek van Atsel naar Diego, en terug.

‘Vooruit,’ zei Deniz, ‘weg met jou! Neem een douche, kleed je aan, en loop maar naar die Michelle. Ik bak de eieren wel verder. Ik waardeer de ham. Ik vrees dat ik niet steeds een goede Moslima ben. Ze zag me er uit als een lieve meid, die Michelle la Belle. Heel wat vrouw! Vooruit, loop maar!’

Diego werd rood in de wagen, maar gaf de houten lepel waarmee hij nu de roereieren omgooide over aan Deniz, kuste haar zijdelings en zedig, grinnikte, en liep de leuken uit. ‘Jongeren!’ schudde Atsel zijn hoofd in verwondering.

‘Ja, ja,’ ging Deniz akkoord. ‘Weet je, we zouden deze namiddag nog een kijkje moeten gaan nemen op het rock festival. Ik neem aan dat het festival niet afgeblazen is. We zouden deze namiddag nog even moeten patrouilleren, alleen maar om zeker te maken dat de ene of andere terrorist het werk van gisteren niet nog eens wil overdoen.’

‘Wat zouden wij twee kunnen verrichten?’ vroeg Atsel.

‘Onze verliefde jongen zal druk bezig zijn,’ merkte Deniz op.

Atsel en Deniz praatten nog even. Ze verwachtten echter niet werkelijk een nieuwe aanslag.

Hun gemoed was ook niet zeer blij. Ze hadden mensen gedood, jonge en ongeofende mannen, en ze zaten daarover nog min of meer in schok, met de beelden in hun hoofd.

Diego stond weer in de deuropening. Hij zei dat hij dan maar Michelle Bazaine zou gaan opzoeken, maar hij wou ook opnieuw in de namiddag wat patrouilleren op het festival. Deniz meldde dat ze misschien ook zou komen. Atsel weigerde ten slotte, hij zei dat hij de rest van de dag niet van veel nut zou zijn. Hij geloofde niet dat er nog aanvallen zouden komen. Acht terroristen was een grote groep geweest!

‘Veel politiemannen zullen nu ter plaatse zijn,’ trok Diego de schouders op. ‘Deniz, je zult daar ook nutteloos zijn. Je kunt je er slechts doen opmerken. Eén al te ijverige politie-inspecteur kan je er uitdagen, je papieren vragen, en dan kunnen de poppen aan het dansen gaan! Je kunt je beter daar niet tonen. Ik zal wel alleen gaan. Jullie twee, rust maar. Geen

politieman kan een probleem hebben met mij. Ik heb een kaart van de Staatsveiligheid, en mijn identiteit is correct. Ik zal terug hier zijn vóór zes uur in de avond.'

Met dat plan ging Diego naar boven om van klederen te veranderen. Hij nam een douche. Hij plaatste nadien zijn politiemateriaal in zijn koffer, met zijn P90, en reed naar de Vrouwe van het Meer.

Diego de Trioteignes reed naar het meer, kocht een boeket bloemen onderweg, en parkeerde zijn auto nabij de ferry. Hij ging in blauwe broek, blauwe pullover, zijn hemd open aan de hals. Wanneer het ferry platform aan de andere zijde aankwam, liep hij naar het restaurant. De voordeur was gesloten, dus belde hij aan. Hij belde lang, om aan te duiden dat iemand aandrong en dringend om ingang vroeg. De deur opende ten slotte toch, en het nu door hem goed gekend Indisch meisje verscheen. Ze herkende hem en liet hem naar binnen. Diego zou haar opzij geduwd hebben van ongeduld, maar de jonge vrouw liet hem direct de gang binnen komen.

Ze zei, 'Mevrouw Michelle is in de keuken, mijnheer. Let echter op! Ze heeft de ganse morgen al potten rond zich gesmeten, en ik veronderstel dat u de oorzaak bent van haar bar slecht humeur. Ik moet u zeggen dat ze er echt kwaad uitziet. Het was zo goed van u om te komen! Ik geloof niet dat die mooie bloemen veel zullen helpen. Mocht u een ambulantiwagen of de politie nodig hebben, dan zal ik niet ver zijn!'

Diego glimlachte, en liep door de restaurantzaal de keuken in. Op dit uur van de dag was Michelle daar alleen. Ze stond in haar zeer witte, propere en blinkende werkruimte, maar slordig aangekleed, en met rode ogen. Ze snoof aan een fornuis en roerde heftig met een lepel in een pot. Diego vreesde dat het stoofsel in die pot kokend heet was, en hoe het zou aanvoelen de inhoud van die pot over het hoofd te krijgen. Toen Michelle Diego zag verschijnen, zich half verstopte achter zijn rozen, bracht ze haar lange, houten lepel naar voren als een zwaard.

Ze riep, 'raak me niet aan, jij schurk! Ik had het kunnen raden! Je hebt me belachelijk gemaakt. Ik kan het wel aan. Ben je nu blij om de zuster van Evelyne misbruikt te hebben? Je slaagde er in! Heb je wraak genomen? Verdwijnt uit mijn ogen, lelijke sater!'

'Michelle, je kwam tot al de verkeerde besluiten!' schreeuwde Diego terug, en wuifde met zijn boeket.

'Verkeerde besluiten? Welke verkeerde besluiten heb ik dan genomen? Je woont samen met een oosterse slet, en het zou ik zijn die de verkeerde besluiten trek? Ik schatte de situatie zeer correct in, jij walgelijke Don Juan! Je deed iets zeer lelijks. Je verleidde me en misbruikte me!'

'Nee, nee,' zei Diego. 'Deniz is een collega! We wonen met drie in het huis, nu! Deniz is een collega, zeg ik je. Ze is Turks. Ze is slechts in het land gedurende enkele dagen. We werken samen!'

'Collega? Bah! Wat ga je me nog wijs maken? Je slaapt met die Turkse buikdanseres, jij ellendige worm! Kom niet nader!'

'Michelle, houd op! Ik ben soldaat, een geheime agent voor de Staatsveiligheid. Heb je de radio niet gehoord. Negen mensen werden gisteren gedood in Robois, op het rock muziekfestival. We zijn drie geheime agenten. We vormen een eenheid die de moorden moest stoppen!'

'Wat? Was jij op dat muziekfestival gisteren?'

‘Jozef Bikri had niet voldoende inspecteurs en agenten om een aanslag tegen te houden aan de ingangspoort van het BlaDev. De aanval kwam aan de zijde van de ingang van de rock groepen. De terroristen wilden het podium bereiken en van daar veel mensen doden. Ze kwamen aanzetten met aanvalswapens en explosieven. Wij drieën hielden hen tegen. We kregen bevelen om dat te doen. Deniz was één van ons. Je zult moeten leven met het feit dat ik een soldaat ben die in de inlichtingendiensten werkt. Ik had je dat natuurlijk wel allemaal later verteld, maar ik had gewoon de tijd niet, en ik mocht mijn geheim niet prijsgeven! Ik had al enige nogal gevaarlijke operaties op mijn actief in een half dozijn vreemde landen waar onze militairen aanwezig zijn. Ik heb mensen gedood, doch slechts in zelfverdediging. Ik ben een soldaat! Voor jou wil ik het leger de rug toezeggen. Ik heb een contract, maar ik kan dat eindigen. Ik kan mijn vader werk vragen in één van zijn bedrijven. Voor jou, kan ik mijn werk in het leger doen stoppen. Op dit ogenblik, echter, moet ik me haasten! Ik moet naar het festival terugkeren en praten met Jozef Bikri. Vergeet Deniz! Ze is één van de geheime agenten met wie ik samenwerk, en dat dan nog op een zeer tijdelijke basis!’

Michelle was nu duidelijk verward. Ze was niet slechts verward om die zeer mooie, verleidelijke en donkere Turkse vrouw, maar ook of ze kon geloven wat Diego haar vertelde over het feit dat hij soldaat en geheim agent was. Al dat was zo vreemd aan haar wereld! ‘Ik deed mijn plicht,’ ging Diego verder, ‘en ik ben er goed in. Ik kreeg zelfs een beloning, een medaille voor moed.’

‘Een medaille kan niet verdoezelen en zachter maken dat je mensen doodde,’ snauwde Michelle.

Diego boog het hoofd.

‘Die Deniz is niet je minnares?’

‘Nee, nee, dat is ze niet!’ riep Diego, en hij voelde zich beledigd. ‘Ze werd naar ons gezonden door de Turkse inlichtingendienst. De Belgische Staatsveiligheid is op de hoogte omtrent haar. Ze is een sniper, een scherpschutster, Michelle. Ze schoot gisteren minstens drie terroristen neer!’

‘Je hebt de vorige dagen geen teken van leven meer gegeven,’ klaagde Michelle. ‘Eerst vraag je me om met je te trouwen, en dan verdwijnt je plots. Als je van iemand houdt, dan moet je minstens opbellen.’

‘Ja. Het spijt me. Dat had ik moeten doen. Maar we hadden het zo druk! We moesten onze verdediging tegen de aanslag plannen. Ik was nooit alleen. We moesten wapens hebben, en zo meer. We moesten onze posities inschatten, en hoe we konden handelen. We waren in spanning.’

‘Ik geloof dit niet, ik geloof er geen woord van,’ riep Michelle.

Ze trok haar vingers door haar dik haar.

‘Zou je me geloven als ik je een kogelvrij vest met het woord “politie” er op genaaid, op de rug en op de borst, in de koffer van mijn auto toon, en een politiepetje, een P90 automatisch geweer en een revolver in een lederen holster? Mijn auto staat vóór de Vrouwel!’

‘Ja, ja, ik geloof je. Waarom moet dit aan mij gebeuren? Dit lijkt meer en meer op een slechte film, Diego! Je zult me heel veel moeten uitleggen, waarlijk veel! Die Deniz betekent niets voor je?’

‘Nee! Wel, ze is een vriendin, maar in enkele dagen zal ze terugkeren naar Ankara. Ze is een Turkse agente. Alstublieft, zeg dit aan niemand verder, Michelle! Onze operatie moet geheim blijven.’

‘Goede God! Ik kan dit gewoon niet geloven! Je liep dan een groot gevaar!’

‘Dat liepen we, maar alles gebeurde zoals we gehoopt hadden. We waren voorbereid. We zijn goed geoefend, goede schutters, en we hadden een experte scherpschutster mee. We gaven de terroristen geen kans. Vraag aan Jozef Bikri als je wilt. Michelle, weiger me nu alstublieft niet! Ik houd van je, en ik was volledig eerlijk tijdens onze vorige ontmoetingen. We moeten nog over zeer veel praten, en ik moet je nog veel verduidelijken, en natuurlijk me verontschuldigen, maar ik kon je dat allemaal niet vertellen de vorige malen. Alstublieft, weiger me niet!’

Michelle begon weer te wenen. Ze trok het boeket rozen uit de handen van Diego en zocht een vaas. Ze snikte. Terwijl ze de rozen in een vaas schikte, nam ze een papieren zakdoek uit een al veel gebruikte doos, boven op een berd. Ze snoot haar neus. Met nog een andere zakdoek veegde ze aan haar ogen. Ze was aan het nadenken, aan het wikken en wegen. Ze wou niet beter dan Diego te geloven, maar ze kon de enormiteit van wat hij haar gezegd had nog niet volledig vatten. Ze dacht dat Diego nooit een jonge man geweest was zoals alle anderen.

Het volgende ogenblik lagen ze weer in elkaars armen. Michelle weende. Ze deed Diego beloven haar meer te zien, en om voorzichtig te blijven. Ze vertoefden nog een lange tijd in de keuken.

Een uur later stapte Diego de keuken uit, ging het restaurant door en liep naar de deur. Meerdere koks en keukenhulpjes kwamen binnen. Ze keken naar Diego met nieuwsgierige blikken. Het Indisch meisje opende de deur voor hem.

‘Geen ziekenwagen,’ grijnsde Diego.

‘Nee, mijnheer. Ik zie dat u nauwelijks ontsnapt bent aan een ongeluk. Ik meende wel dat jullie het zouden goed maken. Niemand kan zo slecht en pervers zijn als mevrouw beweerde. Mevrouw Michelle houdt heel veel van u!’

‘Hoe weet u dat?’ vroeg Diego verbaasd.

‘Och, ik weet alles, mijnheer, alles! Wees voorzichtig, mijnheer! Vergeet niet om snel weer te komen!’

Diego klopte het meisje zachtjes op de rug.

‘Zorg voor haar, wilt u?’ vroeg hij. ‘En ja, u zult me nog heel wat zien in de volgende weken!’

‘Dat zal ik doen, mijnheer. Maakt u zich vooral geen zorgen!’

Diego ging terug naar de ferry, dan naar zijn auto, trok zijn pullover uit, deed het kogelvrij vest aan, plaatste zijn P90 vooraan, zette zijn politiepetje op, en ging achter het stuur zitten. Hij plaatste zijn donkere bril voor de ogen. Waren Michelle en het Indisch meisje hem nog aan het bespieden vanuit de vensters van de Vrouwe van het Meer? Waarschijnlijk wel! Ze zouden naar hem met ongelovige ogen aan het staren zijn. Hij grijnsde, en wuifde van achter het stuur. Hij reed terug naar het festival.

Diego de Trioteignes kwam minuten later aan op de plaats van het rock festival. Hij ging naar de reusachtige ingangspoort, en vond die nog lelijker dan voordien. Hij hoorde de gruwelijke klanken in de verte. Hij hoorde de rauwe kreten van de toehoorders. Diego wandelde

langzaam, onopgemerkt, onder de boog door. Hij ontmoette daar Jozef Bikri en Dominique Bussy, die van het veld vertrokken. Bikri stopte even toen hij Diego herkende.

‘We gaan de Imam Al-Faris aanhouden,’ verklaarde Jozef Bikri zonder goede dag te zeggen aan Diego. Bikri was zenuwachtig.

‘Wil je meegaan met ons? We gaan de man ondervragen. Er bevinden zich nu meer commissarissen en politiemannen op deze plaats dan voor een voetbalmatch tussen de Rode Duivels en het nationaal Engels voetbalteam. Je bent hier niet nodig, maar ik had je graag bij me, voor je verbindingen met de andere diensten die ik niet zal vermelden. Ik wil de imam ondervragen en horen wat hij wist over de aanslag van gisteren. Ik vergeet niet zo gauw al de jonge mannen die hier gedood werden.’

‘De man zal alles ontkennen, en we hebben bewijzen van niets,’ gaf Diego pessimistisch. Hij was ook droevig en woedend, omdat hij weinig vooruitgang gemaakt had met wat zijn oversten hem als opdracht gegeven hadden.

‘Dat weet ik,’ antwoordde Jozef Bikri, ‘maar ik kan zijn leven veel gecompliceerder maken in de volgende dagen. Ik wil hem uit Robois weg! Hij hoort hier niet! Ik kan ook iedereen in de moskeegebouwen aanhouden, en dat kan hem een beetje uit zijn evenwicht halen.

Wanneer je vijf mannen voorleidt en in de ondervragingskamers plaatst, dan is er altijd wel één iemand die deze of gene inlichting los laat, en één plus één maakt twee.’

Diego bracht daar niets tegen op. Commissaris Bikri had gelijk. Ze moesten wat proberen, zelfs al was het maar om iets kleins te ontdekken, en hoe klein ook de kans daartoe. Hij draaide zich om, en ging naar de parkeerplaats met Bikri en Bussy.

‘Ben je hier met je eigen wagen? Plaats dat geweer in de koffer en volg ons. Het is spijtig dat wij dergelijke wapens niet hebben,’ zei Jozef Bikri, de P90 bewonderend met gretige ogen. Diego deed zoals Bikri voorstelde.

Diego Trioteignes volgde de auto van Jozef Bikri naar de nieuwe moskee van Robois.

Wanneer de auto vóór hem op honderd meter van de moskee stopte, bracht ook hij zijn wagen tot stilstand. Hij ging naar Jozef Bikri. Bikri en Bussy wuifden hem naar hen toe.

‘We wachten op de Speciale Eenheden,’ zei Jozef Bikri hem. ‘Ze zenden een dozijn zwaarbewapende mannen om ons het leven gemakkelijker te maken.’

Een tijdje later reden twee zwarte, grote bestelwagens naar de moskee.

‘Dat zullen onze eenheden zijn,’ zei Bikri.

Ze zagen politiemannen in kogelvrije vesten, beschermd van top tot teen, uit de wagens lopen, geweren in aanslag. Bikri en Bussy namen ook hun kogelvrije vesten uit hun koffer.

Diego volgde hen. Wanneer de leider van de Speciale Eenheden Commissaris Bikri zag, groette hij en zei dat hij in dienst stond van de commissaris.

‘Fijn, laten we gaan,’ zei Jozef Bikri scherp en kordaat.

Hij was zenuwachtig.

‘We gaan naar binnen en houden iedereen in het appartementsgebouw aan. Blijf weg van het huis van de imam achter de gebedszaal, tenzij ik het bevel geef om daar ook in te vallen.

Verspreid u. We zullen aan de bel rinkelen, maar we zullen waarschijnlijk de deur moeten open breken.’

Dat deden ze ook. Bikri drukte op de bel. Niemand antwoordde op de interfoon. De mannen van de Speciale Eenheden maakten zich smal en plakten zich tegen de voorgevel. Jozef Bikri nam aan dat de camera’s hen al gezien hadden en de beelden deden verschijnen op de PC-

schermen binnenin. Jozef Bikri zou niet veel geduld uitoefenen. Zijn politiemannen hadden het gebouw omsingeld. Niemand kon langs de vensters aan de achterkant ontsnappen. Bikri belde opnieuw. Geen antwoord. Tien seconden later gaf hij het bevel aan de man met de ijzeren stormram om de deur open te slaan. Dit nam nog drie seconden, en de deur vloog open. Geen geluid verbrak de stilte die volgde. Jozef Bikri liet de mannen van de Speciale Eenheden eerst de gang in lopen, geweren in aanslag. Er volgde een pandemonium van kreten, van mannen en vrouwen en kinderen die schreeuwden in angst, naarmate de politiemannen binnen drongen in de verschillende appartementen.

Commissaris Bikri opende een deur die leidde naar een vergaderzaal aan het einde van de gang.

Van daar riep hij, ‘breng al de mannen naar hier. Bewaak de vrouwen en kinderen, breng hen naar buiten en neem nota van hun identiteit. Maak zeker dat iemand ontsnapt!’

De kamer waarin Jozef Bikri, Dominique Bussy en Diego Trioteignes stonden, was redelijk groot. Het was een gemeenschapszaal. In het midden stond een lange, eenvoudige tafel met daar rond houten stoelen. De zaal leek op diegene waar Jozef Bikri onlangs nog met Al-Faris gesproken had. Bikri, Bussy en Diego gingen zitten aan het hoofd van de tafel. Geleidelijk aan werden mannen binnen gebracht. Allen waren gekleed in lange, witte gewaden.

Onder hen bevond zich een indrukwekkende, zwart gebaarde, zware man, aan wie Jozef Bikri met duidelijk genoeg zei, ‘ah, Majdi Al-Faris! Ga zitten!’

De man ging heel kalm, arrogant zelfs zoals steeds, achter de tafel zitten, zo ver van Jozef Bikri als hij kon. Vier andere mannen, allen eender gekleed, zaten rond de tafel. De mannen van de Speciale Eenheden bleven deuren openen in het gebouw, op de twee verdiepingen. Door een venster aan het einde van de kamer kon Diego zien hoe een kleine menigte van vrouwen en kinderen verzameld werden vóór het gebouw door de Speciale Eenheden. Een tijdje later kwam nog de leider van de politiemannen in. Een laatste Moslim werd geboeid binnen gesleurd.

Jozef Bikri vroeg, ‘iets speciaals gevonden?’

De leider van het aanvalsteam schudde het hoofd, ‘geen wapens, geen drugs, geen explosieven, enige brochures die de moeite waard zijn om te controleren, persoonlijke computers, en papieren.’

‘Goed,’ waardeerde Jozef Bikri.

Ditmaal was hij de meester van de situatie.

‘Majdi Al-Faris,’ wendde Jozef Bikri zich tot de imam, ‘ik houd u aan, u en uw assistenten die hier verzameld zijn, in de naam van de Belgische Wet. We zullen u overbrengen naar de Abdij om ondervraagd te worden in verband met de terroristische aanslag van gisteren. In de Abdij zult u de toelating krijgen om naar uw advocaten te bellen, maar tot wanneer die advocaten aangekomen zijn en tot u allen ondervraagd bent, zult u in de Abdij onder bewaking blijven. U zult in bewaring gehouden worden tot uw advocaten aangekomen zijn en tot de ondervragingen en de confrontaties beëindigd zullen zijn. Begrijpt u dat?’

De imam knikte.

Jozef Bikri vervolgde, ‘ik moet uw identiteitspapieren zien. Als u die niet bij u hebt, dan zullen politieagenten meegaan naar uw appartement, man na man, om uw papieren te halen en naar hier te brengen.’

‘U kunt ons niet aanhouden, Commissaris Bikri,’ zei Majdi Al-Faris.

‘Dat kan ik wel,’ antwoordde Bikri. ‘U bent aangehouden op verdenking van medeplichtigheid aan daden van terrorisme op het rock muziekfestival van Robois. U bent ervan beschuldigd de opdrachtgever van die aanval te zijn. U zult ondervraagd worden in de Abdij, alsook uw assistenten.’

‘Nee, dat zullen we niet,’ glimlachte Al-Faris. ‘Ziet u, commissaris, wij zijn geen Belgische burgers. Wat is meer, wij hebben Saudi-Arabisch paspoorten, en onze paspoorten zijn diplomatieke paspoorten. U bent een man van de wet. U moet weten dat u diplomatiek personeel van een vreemd land niet kunt aanhouden! U zoudt een diplomatiek incident uitlokken met het Koninkrijk van Saudi-Arabië!’

Al-Faris stak een hand in zijn binnenzak, en plaatste zijn paspoort op de tafel. De leider van de Speciale Eenheden nam het op, opende het, maar gaf het aan Jozef Bikri. Hij begreep de Arabische letters niet, en ook niet het Engels op de bladzijden die hij geopend had.

Jozef Bikri opende eveneens het paspoort en doorliep de inhoud. Hij verbleekte. Diego zag hem op de tanden bijten.

‘U zoudt er goed aan doen uw Ministerie van Buitenlandse Zaken op te bellen als u ons zoudt willen aanhouden zonder de minste bewijzen,’ legde Al-Faris kalm uit. ‘Het Ministerie zal u zeggen zo snel mogelijk als u kunt u uit deze gebouwen te haasten. U zult moeten betalen voor de schade die u aangericht hebt aan onze deuren, en voor de opwinding die u veroorzaakt hebt aan onze families. U zult een officiële klacht van de Saudi-Arabisch ambassade moeten beantwoorden. Tot ziens, commissaris!’

Commissaris Bikri weigerde zo snel te vertrekken. Hij was machteloos tegenover de imam, en hij twijfelde er geen ogenblik aan dat wat de man zei de waarheid was.

Hij zei, ‘ik wil de diplomatieke paspoorten zien van al de mensen rond de tafel.’

Bikri hoopte dat slechts Al-Faris beschermd was door de diplomatieke onschendbaarheid.

Drie mannen plaatsten hun paspoorten ogenblikkelijk op de tafel. Twee mannen zeiden dat hun paspoorten boven, in hun appartementen zaten. Jozef Bikri liet die mannen toe om naar hun kamers te gaan, vergezeld telkens van twee leden van de Speciale Eenheden.

Terwijl ze wachtten op de terugkeer van de agenten, keken Jozef Bikri en Diego in stilte naar Al-Faris. De man vermeed naar de commissaris te kijken. Hij bestudeerde slechts Diego, die hij voordien nog nooit gezien had. Hij zat daar, en begon weer te grijnzen, maar hij zei verder niets. Hij glimlachte naar zijn drie kompanen en zei ten slotte enige zinnen in het Arabisch. Zowel Diego als Jozef Bikri begrepen die taal.

Al-Faris had gesnauwd, ‘we fopten hen goed, die drie!’

De andere mannen lachten. Ze spotten met Bikri, Bussy en Diego. De twee mannen in wit kwamen weldra terug, hun paspoort in de handen. Zij ook plaatsten hun documenten op de tafel. Commissaris Bikri nam het ene paspoort na het andere op, en noteerde gegevens in zijn notaboekje. Hij nam zijn tijd om de details te verifiëren.

Wanneer hij het laatste paspoort onderzocht had, zuchtte Jozef Bikri. Hij stond op uit zijn stoel en stapte de kamer uit zonder een woord te zeggen. Jozef Bikri gaf het bevel aan alle politiemannen om naar buiten te gaan, het gebouw te verlaten, en zelfs weg te gaan van het volledig moskeecomplex. Diego volgde hem.

‘We moeten ons gewonnen geven,’ durfde Diego aan Jozef Bikri te fluisteren.

‘Nooit,’ murmelde Bikri terug. ‘Dit is slechts een tijdelijke tegenslag. Ik kan de man niet aanhouden, maar ik zal hem snel uit het land doen verwijzen. Ik zal de nodige bewijzen vinden om hem naar buiten te smijten. Hij zal wellicht geen proces krijgen in België, maar hij zal hier niet nog lang blijven rondhangen. Ondertussen kunnen we hem blijven observeren. Hij zal voorzichtig zijn. Hij zal geen verkeerde zet wagen, maar we zullen hem wel krijgen!’

Jozef Bikri stapte naar het huis achter de moskee. Hij drukte op de bel van de deur. Twee mannen van de Speciale Eenheden vergezelden hem, en ook Diego en Dominique stonden gewapend naast hem. Een man, gekleed in gewone kleren, opende de deur.

‘Imam Bin Mahfouz, u bent onder arrest,’ riep Jozef Bikri luid.

Hij nam de imam bij de arm, en trok hem mee. Jozef Bikri beval de Speciale Eenheden om te vertrekken, en dankte hen. Bikri en Bussy namen Bin Mahfouz tussen hen in. Ze legden de man niet de handboeien om. Ze gingen naar de wagen van Bikri en deden de imam achteraan plaats nemen. Bussy ging naast de imam zitten.

‘Kom met ons mee naar de Abdij,’ zei Jozef Bikri aan Diego. ‘We moeten nog praten, ook met deze man.’

Diego reed in zijn eigen auto.

In het politiestation van de Abdij, brachten Jozef Bikri en Dominique Bussy Imam Madyan Bin Mahfouz naar een vergaderzaal. Diego Trioteignes werd eveneens naar die zaal gewezen. Diego was verrast dat Bin Mahfouz niet naar een ondervragingskamer geleid werd.

Toen Diego de kamer in kwam, vroeg Commissaris Bikri net, ‘wou u een thee of een koffie, imam?’

‘Ik zal hetzelfde als u nemen, commissaris,’ lachte Bin Mahfouz.

‘Imam Bin Mahfouz hielp ons door ons te verwittigen van de aanslag op het muziekfestival,’ legde Jozef Bikri uit aan Diego.

Tot de imam zei Bikri nog, ‘Diego Trioteignes is een politieman, of iets gelijkaardigs, imam. U kunt hem vertrouwen. Wat hier gezegd wordt blijft tussen ons vier.’

Dominique Bussy was nog met de commissaris. Ze ging de koffies halen.

‘Imam Al-Faris en zijn assistenten zijn ons ontsnapt ten gevolge hun diplomatieke onschendbaarheid. Wist u dat ze beschermd werden door de diplomatieke paspoorten van Saudi-Arabië?’

‘Nee, dat wist ik niet,’ gaf Bin Mahfouz met spijt toe. ‘Ik ben verbaasd! Ik wist dat ze Saudis waren, ja, niet diplomaten!’

‘Kan ik op uw getuigenis rekenen betreffende de geplande terroristische aanslag? We kunnen uw verklaring opschrijven, zodat u ze slechts hoeft te ondertekenen, maar u zult het verhaal in uw eigen woorden moeten vertellen.’

‘Natuurlijk, commissaris. Mijn getuigenis alleen zal echter niet veel helpen. Het zal het woord van Al-Faris zijn tegen mijn woord!’

‘Dat is waar, maar we zullen nog andere getuigenissen verzameld hebben. Samen gevoegd, zullen de verslagen moeilijk te weerleggen zijn. Het spijt me, ik kan u nog niet zeggen waarover de andere verklaringen zullen gaan. Ik ben er zelfs niet echt zeker van dat ik die zal krijgen.’

‘Ik begrijp het.’

‘U zei me reeds dat de Imam El-Amin vermoord werd door de groep van Al-Faris, maar u hebt geen bewijs van die aantijging. Waarom zou Al-Faris de vroegere imam van Robois willen gedood zien?’

Bin Mahfouz dronk aan zijn koffie vóór hij begon.

‘Daar waren twee zeer goede redenen voor, commissaris.

Eerst en vooral, stond El-Amin in de weg van Al-Faris! El-Amin was nog steeds de officiële imam van Robois. Hij had dus autoriteit over Al-Faris. Slechts El-Amin kon de belangrijkste documenten en de rekeningen ondertekenen. Al-Faris aanvaardde dat niet. Hij haatte het! Hij wou El-Amin uit de weg.

De tweede reden was een veel groter gevaar voor wat Al-Faris wou realiseren. Ziet u, commissaris, Al-Faris is een Wahhabist. De Wahhabisten geloven dat zij de enige Islamieten zijn die nog de ware Islam aankleven, de Islam van de Profeet en van de eerste kaliefen. Ze verspreiden de Islam aldus, menen zij, in haar zuiverste vorm, de Centraal Arabische Sunni Islam. De Koran is heilig. Het is het woord van God, en bijgevolg God zelf, geloven ze. Niets kan veranderd worden aan de Koran, men mag niet redeneren over de verzen en er over argumenteren. Dat is wat ze steevast geloven, en daarin zijn ze radicalen, extremisten en fundamentalisten.

Sinds lange tijd al, van vóór Al-Faris in Robois aankwam, bestudeerde ik de Koran en ik paste er mijn logische redenering op toe. Het is wel bekend dat de Koran ogenschijnlijk contradicties bevat, verzen die elkaar lijken tegen te spreken, of die vreemd voorkomen wanneer ze naast elkaar geplaatst worden. Ook bevat de Koran zeer gewelddadige verzen, verzen die de heilige oorlog oproepen, de jihad tegen de ongelovigen. Ik kon die contradicties niet aanvaarden, en ook niet de verzen die tot geweld oproepen, zelfs wanneer die verzen uitgelegd worden in een spirituele, transcendente, symbolische wijze. Dus begon ik al die verzen te bestuderen, uit te leggen, de contradicties op te lossen, en uit te leggen hoe de gewelddadige verzen in de Koran konden verschijnen ondanks het feit dat God zelf zich zovele malen vergevingsgezind verklaarde. Ik maakte eerst een lijst van de verzen die ik moest uitleggen.

De meeste oproepen tot geweld konden uitgelegd worden door de oorlogen die de Profeet moest voeren tegen de ongelovigen van Mekka in beschouwing te nemen. De vroege Islam, de Islam van de Profeet, moest strijden voor het bestaan, zodat de oorlog of de strijd gerechtvaardigd leek in de zevende eeuw. De verzen leken mij te bewijzen dat God slechts de Profeet inspireerde en wou aanmoedigen om weerstand te bieden aan de legers van Mekka, en om te vechten voor het geloof, in die bepaalde plaats en op dat bepaald ogenblik. De verzen kunnen echter niet betekenen dat God verlangde dat alle ongelovigen van alle tijden moesten gedood worden, steeds, op aarde. Andere verzen in de Koran verwijzen naar die visie.

Ik argumenteerde dat alle straffen van God in de hemelen zouden gebeuren. Ik beweerde dat ik niet kon aanvaarden dat iemand die niets afwist van het bestaan van de Koran, of dat iemand die niet kon lezen en de verzen niet kon begrijpen, een ongelovige kon genoemd worden en daarom moest gedood worden. Ik zocht argumenten in de Koran om mijn besluiten te steunen. De contradicties konden gemakkelijk opgelost worden, maar mijn argumenten brachten me er toe sommige van onze oudste en meest vertrouwde tradities in twijfel te trekken, vooral diegene die de vrouwen betroffen. Ik voelde aan, en bewees dat de Sharia, onze Islamietische wet, te dikwijls de uitdrukking was van oeroude gewoontes,

wellicht de noodzaak van de tijden, eerder dan door de Koran zelf op ons vastgelegd. In het kort, ik ontwikkelde een meer beredeneerde, moderne visie op de Koran. Door dat te doen definieerde ik een Islam die veel meer redelijk werd, meer menselijk, meer verdraagzaam, vredelievender, vriendelijker, en, natuurlijk, wellicht ook meer Europees in geest.’

Commissaris Bikri onderbrak Bin Mahfouz op dat punt.

‘Wat had die visie te doen met El-Amin?’ wou hij weten.

‘Ik toonde mijn conclusies aan de Imam El-Amin. Hij verbeterde me hier en daar, voegde wat toe zodat mijn besluiten meer consistent werden. Hij was een wijze man, commissaris. Hij werd enthousiast over het project en zei dat het boek, eens beëindigd, zeer belangrijk kon worden voor de Islam in de wereld. We begonnen dan ook de problemen op te lossen waarvan El-Amin dacht dat ze konden begrepen worden door de geschiedenis van de Sunni Islam in beschouwing te nemen.

Langzaam dan bouwden we aan een tekst die moeilijk kon weerlegd worden en die logisch was! El-Amin hielp me ook mijn stem in de tekst te moduleren, en mijn stijl voor grotere efficiëntie te verbeteren. Uiteindelijk kwamen we tot een boek van duizend bladzijden of meer, een boek dat op een definitieve wijze, met sterke argumenten, de Islam kon verzoenen met onze moderne wijze van leven, een boek van verzoening van de Islam met de wetenschap, met de antropologie en met de geschiedenis, en dat een Islam kon produceren die een oproep tot verdraagzaamheid zou worden en voor geweldloosheid in onze wereld. De Imam El-Amin had een kopij van de tekst op papier in zijn bureau liggen, en een kopij in zijn persoonlijke computer. Al-Faris vond die teksten. Ik neem aan dat hij de kamers van El-Amin doorzocht terwijl de imam de gebeden leidde in de moskee. Mij had hij waarschijnlijk als volslagen ongevaarlijk bevonden!

Ik hoorde een erge twist tussen El-Amin en Al-Faris, een twist die op dat ogenblik tot woorden bleef. Al-Faris verweet aan El-Amin het woord van God veranderd te hebben. Hij noemde El-Amin een afvallige van de ware Islam, en erger nog, een gevaarlijke ongelovige. El-Amin vertelde me nadien over het geschil. Ik had ook een deel van de twist opgevangen, die plaats had in de gebedszaal zelf. Imam El-Amin en ik hadden tegen dan wel begrepen wat voor een soort man Al-Faris was. El-Amin vermeldde nooit mijn naam in verband met de tekst, hoewel ik de echte opsteller van de argumenten was.’

Bin Mahfouz zuchtte, en keek dan naar zijn vingers. Hij dacht na.

‘Twee dagen later verdween El-Amin, en Al-Faris zei me dat de imam terug naar zijn thuisland gereisd was. Ik had dan al mijn voorzorgen genomen, commissaris. Ik had meerdere copies van de tekst gemaakt. Ik plaatste die op geheugensticks. Ik verborg de sticks op verschillende plaatsen, en omwikkelde zelfs één met meerdere lagen plastic en stak die in een gat in de grond, naast een bos rozen. Ik was een beetje de administrator van de moskee, ziet u, en kon in principe overal komen, behalve dan in de kamers die Al-Faris me verbood. Al-Faris kan de bestanden van de tekst op de computer van Imam El-Amin gevonden hebben. De versie op papier was ook uitgedrukt op de laser drukker van El-Amin. Had Al-Faris echter op mijn persoonlijke computer gezocht, dan had hij niets gevonden! Al-Faris ondervroeg me nadien, maar ik loog consistent om bestwil. Ik zei hem dat ik niets afwist van het werk van Imam El-Amin. U kunt me nu een lafaard noemen, commissaris, maar ik was niet echt aan het liegen. Het was mijn werk! En ik vond dat mijn werk belangrijker dan ik was.’

Bin Mahfouz wachtte hier een tijdje, dronk, en ging dan verder.

Hij zei, ‘het boek dat we samen opstelden is uiterst belangrijk, commissaris, want het kan de imams leren hoe ze de verdraagzaamheid kunnen aanleren en toch niet in fout kunnen aangewezen worden door de verzen van de Koran. De imams kunnen vriendelijkheid preken, het goede verkondigen, zoals in feite de Profeet steeds echt deed in de Koran. Mijn boek vernietigt de basis van de meest gewelddadige sekten van de Islam, en klaagt hen aan voor wat ze werkelijk zijn: groepen van erg ambitieuze mannen die de Islam misbruiken, die de zachte onderwerping aan God misbruiken met het doel beter de goedgelovigheid van de mensen aan te wenden om de macht voor zichzelf te grijpen in hun streken. Mijn boek is een grote overwinning van de ijthad op het obscurantisme in de Islam. Het zou de Europese gemeenschap kunnen verzoenen met de Islam.

Uiteindelijk overtuigd dat ik niets afwist van de tekst van El-Amin, en mij misschien beschouwend als een halve of hele idioot, moet Al-Faris de geliefde Imam El-Amin uit de weg geruimd hebben. Hij hield me in plaats als de nieuwe gevel van de moskee van Robois, maar hij nam alle touwtjes in handen.

Toen u mij bezocht, commissaris, voelde ik dat ik in u een bondgenoot kon vinden, en dus besloot ik u te helpen. We moeten mijn boek weervinden! Het moet uitgegeven worden! Ik kan u zeggen waar de geheugensticks verborgen liggen. Als er iets met mij gebeurt, dan kunt u er voor zorgen dat de tekst gedrukt wordt, of elektronisch verspreid wordt op het Internet. Het zal furore maken! Het zal de wraak van El-Amin betekenen op alle radicalen! De tekst is volledig, maar zou op bepaalde plaatsen herzien moeten worden met betere formuleringen. Wel, ik veronderstel dat een auteur nooit meent dat zijn boek af is, zodat het ook en toch kan gepubliceerd worden zoals het nu is. Als ik sterf, dan zal het boek toch moeten gedrukt worden zoals het nu is.’

U kunt me later zeggen waar ik de bestanden van uw tekst kan vinden,’ beloofde Jozef Bikri. ‘Ik zal er voor zorgen dat het boek uitgegeven wordt. U zult echter niet zo snel sterven! We nemen u onder onze bescherming. U bent vrij, maar we moeten u voorlopig verbergen. U bent te waardevol voor de Moslim gemeenschap. We kunnen u geen risico laten lopen. We hebben geheime, beveiligde woonsten. We zullen u naar één van die huizen overbrengen, en dat huis bewaken, uw veiligheid garanderen tot Al-Faris en zijn mannen uit dit land gewezen worden. U kunt uw werk voortzetten ondertussen. Kan u dat passen?’

‘Ja, alstublieft, commissaris Bikri. Ik kan thans mijn naam niet plaatsen, op het boek. Ik zou gedood worden, en ik ben ook bevreesd over wat de bekendheid aan mijn karakter zou kunnen doen. Het boek zou een befaamd man van mij en van Imam El-Amin maken. Wat we kunnen doen is de naam van El-Amin op de tekst plaatsen, de naam van een martelaar van de ware Islam! Ik geef er de voorkeur aan anoniem te blijven en te dienen als een gewone imam voor mijn gemeenschap van Robois.’

‘In dat geval kan zelfs ik terugkeren voor mijn gebeden naar de gebedszaal van de moskee,’ glimlachte Jozef Bikri.

Hij voegde toe, ‘we zullen u nu naar het veilig huis brengen en u alles geven wat u nodig hebt om uw verslag uit te brengen over wat u weet en vermoedt aangaande de man Al-Faris. U zult die verklaring met uw eigen naam moten ondertekenen, maar ik kan u garanderen dat uw naam vertrouwelijk zal gehouden worden, met de hulp van onze Staasveiligheid.’

Toen Jozef Bikri die laatste woorden zei, keek hij naar Diego de Trioteignes. Diego begreep dan dat Jozef Bikri ook in contact had gestaan met de Veiligheid, en dat al deze maatregelen afgesproken waren tussen de commissaris en hen, en ook met de Procureur des Konings en met de onderzoeksrechters. Dat was gebeurd zonder dat hij, Diego, op de hoogte gebracht was van de onderhandelingen. Of misschien zou hij er later over horen, want Commissaris Bikri moest zeer actief gebleven zijn de laatste dagen met deze terreurzaak.

‘Ik ben nieuwgierig naar nog iets. Zeg me imam, hoe komt het dat de ene man, een terrorist, andere mensen wil doden in de naam van een godsdienst, en tezelfdertijd een andere man, een imam van die godsdienst, verdraagzaamheid en gematigdheid kan preken? Wat bracht dat verschil voort?’

‘Ah, commissaris, dat is werkelijk de kern van de kwestie, nietwaar? Ik bestudeerde niet slechts de Koran. Ik paste ook de kalam toe, mijn eigen denken en inzicht. Waarom, vroeg ik mezelf, creëerde God onze wereld? Waarom creëerde Hij zulk rijk en mooi leven van de natuur, de dieren en de mensheid? Ik moest wel tot het besluit komen dat de reden moest zijn dat God het licht en het leven liefhad. God had leven nodig, wou het leven, niet slechts de dood van de eeuwige duisternis. De dood had hij al in de duisternis, en was niet voldoende voor Hem. God wil het leven, niet de dood! Daarom is het een zonde om te doden, om het leven weg te nemen. Als je op die wijze begint te denken, dan moet je wel de Heilige Teksten zoals de Bijbel en de Koran op een heel andere manier beginnen te interpreteren, volgens dit diep inzicht. Het wijzigt volledig de manier waarop je naar de heilige boeken begint te kijken! Terroristen denken niet na, en zeker niet over de intenties van God! Sommigen laten dat trouwens niet toe aan de gelovigen.’

‘En ik, imam, heb ook al volgens die lijnen gedacht, al sinds lang geleden. Ik vroeg me af waarom delinquenten, mensen die al erge misdaden of kleinere misdaden begingen, plots zich konden omtoveren tot godsvruchtige Islamisten. Hadden ze voorheen door hun misdaden de godsdienst niet verworpen? Ik kwam tot het onvermijdelijk besluit dat dergelijke misdadigers zich niet plots in godsvruchtige bekeerlingen konden transformeren, in mannen die hun wegen zo drastisch veranderden. Zoiets is mogelijk, maar uiterst onwaarschijnlijk in mijn ervaring! De criminelen die Islamisten werden, vonden voorzeker in de radicale Islam een uitweg voor hun opgekropte woede en haat. In hun terroristische daden blijven ze echter de misdadigers die ze al waren, maar ze verwachtten het bewonderende en bevreesde oog van de wereld op hen. Hun perfide daden, menen ze, zullen hen beroemd maken. En met de goedkeuring van de radicale imams, denken ze tevens dat ze verzekerd zijn van een beloning in het paradijs, terwijl ze hier, op aarde, niets te verwachten hebben. We vechten tegen het kwade, het zuiver kwade, de opgekropte woede en de haat, imam. Tegen niets anders. Is dat niet droevig?’

‘Inderdaad,’ antwoordde de imam. ‘Droevig is het! Hier ligt dan ook onze grote verantwoordelijkheid, commissaris. Hoe kunnen we aan die jonge mannen en vrouwen hoop en troost bezorgen, iets dat waard is om voor te leven? Een echte Islam kan dat bieden, zoals andere godsdiensten trouwens, en goede sociale zorg. We hebben nog veel werk voor de boeg, wij tweeën, u en ik!’

‘Zo dan,’ wou Jozef Bikri de zaak besluiten, ‘we zullen nog een tijdje wachten en u dan onder bewaking uit het politiecommissariaat brengen. Is er nog iets dat u wou toevoegen, imam bin Mahfouz?’

‘Neen, neen, commissaris. We hebben alles bepraat wat moest. Ik zou mijn versteek zo kort mogelijk willen houden.’

‘Ik ook, ik ook,’ riep Jozef Bikri uit.

‘Wacht!’ drong Diego aan. ‘Er is nog een punt dat me dwars zit. Wat weet u, Imam Bin Mahfouz, over de betrekkingen tussen Al-Faris en de Blouges fabrieken van Robois?’

Jozef Bikri draaide zich in totale verrassing naar Diego. Jozef Bikri was er niet van op de hoogte dat de Blouges familie op de ene of andere manier verbonden was met Al-Faris!

Bin Mahfouz aarzelde even, en zei dan, ‘daar weet ik, eerlijk gezegd, niets van. De Blouges fabrieken produceren vooral speelgoed. Welk kwaad kan speelgoed doen? Ik heb wel al de beheerder van de Blouges fabrieken, Léon-Jules de Blouges, naar vergaderingen zien komen met Al-Faris in een zaal boven de cafetaria. Ik herkende hem, omdat hij enkele jaren geleden voorgesteld werd aan mij op een nieuwjaarsreceptie georganiseerd door de burgemeester. Soms kwam een andere man met hem mee. Ik veronderstel dat dit ook iemand van de fabrieken was, misschien een ingenieur.

Blouges werkt samen op projecten van Al-Faris voor het atelier van de moskee, een soort van labo dat de man en zijn assistenten opgezet hebben. Het lijkt me eerder onschuldig. Het is goed om de jonge Moslims van de straat te halen en uit de cafés van de stad. Jonge Moslims van de Technische School komen in het atelier werken. Ze zijn jonge mannen van zestien tot drieëntwintig. Al-Faris vertelde me dat de jonge mannen daar kwamen werken om nieuw speelgoed te ontwikkelen. Veel jongeren komen er daar niet, misschien vijf tot acht man. Wat ze juist in de werkplaats doen, weet ik ook niet. Ik heb er geen idee van. Al-Faris en zijn assistenten verboden me nog toegang te hebben tot de lokalen van de andere moskeegebouwen, behalve mijn huis, de gebedszaal en de bibliotheek. Die bevinden zich alle in het gebouw van de moskee zelf. Onnodig te zeggen is dat ze de administratie van de plaats overnamen, en ook de boekhouding. De boekhouding wordt niet meer gedaan door een Belgische externe boekhouder, zoals El-Amin georganiseerd had. Om kort te blijven, de werkplaats is vooral ingericht om jongeren aan te trekken, zodat Al-Faris op hun gemoed kan werken. Waar de jongeren echt aan werken weet ik niet.’

‘Wanneer eigenlijk, kwamen Al-Faris en zijn gezellen aan te Robois?’

‘Ongeveer twee jaar geleden. Ik ben er niet zeker van, maar ik meen dat Al-Faris aankwam als een soort van algemene opzichter van de werken aan de bouw van de nieuwe moskee. Ik neem aan, maar weet het niet echt, dat de controle door Al-Faris één van de voorwaarden was van de Saudische geldschieters om de fondsen te voorzien voor de bouw van de moskee. Al-Faris bleef echter ook nadat de moskee gebouwd was! Er werden meer gebouwen geplaatst dan ik dacht dat nodig waren. Al die gebouwen, de appartementen en de vergaderzalen, de werkplaats en zo voort, worden natuurlijk gebruikt. Ze trekken veel Moslims aan, en ik veronderstel dat dit goed is. Moslims komen ook van andere steden naar Robois. Imam El-Amin zei me ooit dat hij al tevreden geweest was met slechts de eigenlijke moskee en het huis er achter. Hij kreeg veel meer dan hij vroeg!’

‘Hebt u documenten die u toelaten de andere gebouwen te onderzoeken?’ vroeg Diego aan Jozef Bikri.

Bikri aarzelde, dacht even na, en zuchtte dan, ‘neen, eigenlijk niet. Ik had een toelating om mannen aan te houden, niet echt om rond te snuffelen in alle gebouwen. Het is geen

onderzoeksbevel. Ik moet nu ook voorzichtig zijn met wat ik doe. Ik moet een diplomatiek incident vermijden. Dat is natuurlijk ook belachelijk, maar dat is hoe de zaken staan. Zouden we nog iets interessants kunnen vinden in de andere gebouwen? Dar twijfel ik aan! Al-Faris is een zeer gewiekste, voorzichtige man. Hij zal geen sporen achtergelaten hebben.'

Diego wendde zich dan weer tot de Imam Bin Mahfouz.

'U hoorde wat de mannen zeiden betreffende de geplande overval op het openlucht rock muziekfestival. Hebt u iets meer specifiek gehoord over wat Al-Faris deed met de Blouges families, iets anders dan het ontwikkelen van speelgoed? Hebt u iets meer gehoord van wat de jonge mannen deden in het atelier? Denk goed na! Dit kan belangrijk zijn!'

'Nee, nee, helemaal niet,' antwoordde Bin Mahfouz. 'Ik hoorde wat Al-Faris en twee van zijn mannen zeiden omdat ik toegelaten werd tot de appartementsgebouwen met twee andere van zijn assistenten. Ik ging naar de toiletten en hoorde stemmen. Ik plaatste mijn oor aan de deur, en hoorde waarover ze het hadden. Ze hebben overal videocamera's geïnstalleerd, maar de camera's zijn slechts actief op bepaalde ogenblikken. De camera's worden manueel aan en uit gezet. Ik weet daarvan omdat ik de gebouwen bezocht net vóór de opening. Toen ik hoorde over de aanslag op het festival, wist ik dat de camera's niet werkten in de gang. Zoals ik al zei, mag ik niet in het cafetaria gebouw komen, behalve dan in de cafetaria zelf, die open is voor het publiek. Al de andere zalen, ook in het appartementsgebouw, hebben deuren die beveiligd werden door toestellen waarvoor een magnetische badge nodig is. Ik heb een dergelijke badge niet!

Uw achterdocht is echter gerechtvaardigd. Wat ook Al-Faris deed had een kwaad doel! Hij gebruikt de vergaderzalen daar om op het gemoed te werken van de Moslim mannen van Robois. Hij indoctrineert hen, probeert hen warm te maken voor zijn Wahhabistische, radicale visie van de Islam. Eén van zijn geliefkoosde preken is om vooral geen vrienden te zijn van de ongelovigen. Gebruikt Al-Faris de werkplaats slechts om jongeren aan te trekken met spelletjes en elektronische toestellen, of gebruikt hij de plaats om de jongeren iets gevaarlijks te doen bouwen, een bom misschien, weet ik niet! Ik verdenk Al-Faris er wel van een bouwer van bommen te zijn. Hoe anders zou hij nog vingers verloren hebben? Zou hij de jongeren van Robois kunnen brengen tot hetzelfde doel? Dat denk ik niet. Ik geloof dat de ene of andere jongen me wel iets was komen vertellen en mijn raad gevraagd had. Onze jongens zijn goede jongens, hier!'

'Ik denk niet dat Al-Faris daar bommen produceert,' glimlachte Jozef Bikri. 'Dat zou veel te gevaarlijk zijn voor de gebouwen. De jonge mannen zouden inderdaad gemeld hebben, ook, dat er iets gaande was. Meerdere van die jongeren zijn zonen van families die aan onze zijde staan en die me helpen.'

'Wat doen de assistenten van Al-Faris?' vroeg Diego, die niet wou opgeven.

'Eén is boekouder, één beheert de cafetaria, één organiseert de vergaderingen van Al-Faris, één is de bibliothecaris en een andere lijkt de secretaris, de persoonlijke assistent van Al-Faris te zijn. Ze hebben niet echt langer werk dan voor een paar uur per dag.'

'Hebt u ooit wapens gezien in het gebouw?'

'Nee, nooit. Ze kunnen wapens hebben, maar ik heb er nooit gezien. Ik twijfel er aan of ze die hebben. Niet hier!'

'Ik heb geen vragen meer,' stelde Diego dan.

Hij ging rechter zitten in zijn stoel.

‘Wel dan,’ ging Jozef Bikri akkoord. ‘Ik heb ook geen vragen meer op dit ogenblik, imam. Ik dank u voor uw kostbare medewerking. U hebt veel levens gered! U moet weten dat ik meerdere families van de Moslim gemeenschap ontmoet heb. Ze vertelden me dat ze u eerbiedigden, uw werk en uw vriendelijkheid en hulp waardeerden. Ik hoop dat u zoudt willen kiezen om te Robois te blijven wanneer dit alles overgewaaid is. We verschillen in opinie over bepaalde onderwerpen, maar ik zal er voor zorgen om betere contacten te houden met de Moslim gemeenschap in de toekomst. Ik ook heb dingen aan hen te zeggen. Samen praten is waarschijnlijk wat we meer zouden moeten doen!’

‘Met plezier, commissaris,’ glimlachte Bin Mahfouz. ‘Als er iets is wat ik nog kan doen, aarzel niet om me te contacteren.’

Jozef Bikri knikte naar Dominique Bussy.

Ze stond op uit haar stoel en zei aan de imam, ‘Imam Bin Mahfouz, ik zal u in mijn auto naar uw geheim, veilig huis brengen. U kunt best gaan neerliggen op de achterzetels. Ik hoop dat u het niet erg vindt te moeten rijden met een Christelijke vrouw!’

De imam glimlachte fijntjes, ‘uw reputatie, eerlijkheid en schoonheid zijn bekend in onze gemeenschap, Inspectrice Bussy.’

Bin Mahfouz en Bussy vertrokken uit de zaal.

‘Wat nu verder?’ vroeg Diego.

‘Hoe wist jij af van verbindingen tussen de Blouges en Al-Faris?’ vroeg Bikri.

Diego glimlachte. Jozef Bikri had er niet van gehouden niets af te weten van die informatie.

‘Van de Staatsveiligheid,’ antwoordde Diego onmiddellijk. ‘Ik ben naar hier gezonden wegens verdachte bewegingen van fondsen tussen landen uit het nabije Oosten, Saudi-Arabië en de andere golfstaten aan de ene zijde, en de Blouges fabrieken aan de andere. Al-Faris schijnt daarin betrokken te zijn geweest. Ik werd naar Robois gezonden om dat te onderzoeken. Twee andere agenten kregen ongeveer hetzelfde bevel. We vormen nu een team. We zouden meer moeten praten, wij twee. De Veiligheid gaf mij bepaalde informatie, aan jou andere. Jij weet veel meer over Robois en over wat er hier gaande is. Ik kan dieper duiken in de Veiligheid. Ben je akkoord om nieuwe informatie voortaan uit te wisselen?’

‘Ik ben blij dat je beseft dat we moeten samen werken,’ verweet Jozef Bikri een beetje.

‘In het begin werd ik bevolen dat niet te doen,’ verdedigde Diego zich. ‘De aanslag veranderde alles, meen ik. Ik herhaal, wat nu?’

‘Ik heb enige verslagen,’ gaf Jozef Bikri. ‘Ik zal de getuigenissen hebben van de Imam Bin Mahfouz. Ik heb de overval op het muziekfestival, en Bin Mahfouz waarschuwde ons van die aanslag, wat betekent dat Al-Faris er minstens op de hoogte van was. Ik zal opnames hebben, gemaakt door Moslims over de ophitsende preken van Al-Faris. Ik heb geen rechtstreekse bewijzen die de man verbinden met enige duidelijk aanwijsbare misdaad, maar jonge Moslims aanzetten tot de radiale Islam is iets waar onze regering niet meer licht over gaat. Het kan een maand of zo duren, maar Al-Faris zal uit het land gewezen worden. Hij zal niet in de gevangenis gestopt worden, maar onze Minister van Buitenlandse Zaken zal een vriendelijk gesprek hebben met de Saudische ambassadeur. Hij zal aan de ambassade vragen Al-Faris terug te sturen naar waar hij vandaan komt. Ondertussen zal ik een toezichtsteam plaatsen om de bewegingen van de man en zijn helpers te volgen. Ze zullen niet kunnen bewegen zonder dat wij ervan op de hoogte zullen zijn. De man is een gevangene, maar hij

weet het nog niet. Zijn leven zal steeds meer moeilijk worden. Ik moet echter voorzichtig zijn. Mijn mannen mogen een lijn niet overschrijden, of zijn ambassade zal tussenkomen in de andere richting. Ik zeg dat ook voor jou. Ik wil geen gewelddadige acties op het gebied van Robois, zonder dat ik er op de hoogte van ben. Al-Faris zal teruggezonden worden naar het Arabië van de duizend en één nachten, of was dat Perzië? Hij zal in ongenade terugkeren. Het zou me niet verwonderen moest hij gewoon verdwijnen op dezelfde wijze als de vroegere Imam El-Amin!’

‘Voor wat mij betreft, ik besta zelfs niet,’ grijnsde Diego.

‘Wat ga jij nu doen?’ vroeg Jozef Bikri.

‘Ik moet in de Blouges fabrieken geraken. Ik heb een uitnodiging om de zalen te bezoeken en rondgeleid te worden door Léon-Jules de Blouges. Ik kan hem vragen me de volledige fabriek te tonen!’

‘Verwacht niet teveel van een dergelijke rondleiding,’ mijmerde Jozef Bikri. ‘Ze gaan je niets tonen dat je niet mag zien.’

‘Dat weet ik. Maar slechts rondwandelen, een kijkje nemen in de hangars, zien hoe de arbeiders daar binnen werken, kan al bruikbare informatie worden. Ik zal de atmosfeer van de fabrieken kennen!’

‘Vraag hen dan wat ze produceren voor het Midden Oosten,’ zei Jozef Bikri. ‘Daar ligt de aanwijzing die we nodig hebben. Ik wens je geluk.’

De twee mannen stonden op en ze vertrokken uit de zaal. Diego reed weer naar Trioteignes. Hij legde aan Atsel en Deniz uit wat er gebeurd was met de afgebroken aanhouding van Majdi Al-Faris, en over wat hij verder wou doen.

Diego belde Léon-Jules de Blouges op en maakte een afspraak met hem om de volgende dag de Blouges fabrieken te bezoeken. De drie geheime agenten bespraken een plan, een lijst van vragen om te stellen aan Léon-Jules. Ze onderzochten hoe ze alles konden bezoeken, en hoe uit te vissen wat er gebeurde in de hangars waar Diego misschien geen toegang toe zou krijgen. Ze besloten Deniz met Diego te laten meegaan. Deniz kon haar vrouwelijke charme toepassen om Léon-Jules aan te sporen hen alles te tonen. De tong van Léon-Jules kon losser worden om indruk te maken op haar!

Na die bespreking kondigde Diego aan dat hij de nacht niet te Trioteignes zou doorbrengen. Atsel en Deniz gooiden Diego dan wat rond, ze zongen het liedje, ‘Michelle, Michelle my belle. Ce sont des mots qui vont très bien ensemble. I want you, I want you, I want you!’

Diego werd rood tot achter zijn oren, maar het was inderdaad naar Michelle dat hij die nacht reed. De studenten van Michelle bleven buitenshuis die nacht. Hij reed naar de Vrouwe van het Meer, maar niet om ’s avonds in het restaurant te eten. Hij had een verzengende afspraak met haar, boven, in de slaapkamer van de Vrouwe.

Hoofdstuk 3. De Nationale Feestdag

3.1. Het fabrieksbezoek. Vrijdag, 17 juli

Diego de Trioteignes ontwaakte vroeg in de morgen. Michelle was al weg uit de slaapkamer. Haar plaats voelde nog warm aan in het bed, maar hij vond slechts leegte rondom zich. Vrijdag was een moeilijke, drukke dag voor haar in het restaurant, had ze Diego gewaarschuwd. De restaurantzaal was al volgeboekt voor de middag met zakendiners. Dat betekende een vooruitzicht op nieuwe klanten, zodat ze zou moeten paraderen en vleien. Vrijdagavond was traditioneel ook één van de meest belangrijke dagen van de week voor familiesamenkomsten in een aangename omgeving. Diego stapte zuchtend uit het bed. Hij beeldde zich in hoe Michelle reeds in haar keuken stond, bevelen roepend naar haar personeel.

Diego had één van de meest wonderbare, merkwaardige nachten van zijn bestaan beleefd. Toen hij de eerste maal Michelle naar bed genomen had, waren ze beiden uitgehongerd naar genegenheid en seks. Nu hadden ze de tijd kunnen nemen om zich te ontdekken in liefde en tederheid. Diego had zijn vingers laten strelen van de naakte schouders van Michelle, over haar ruggengraat naar de rondingen van de holte waar haar rug eindigde in haar onderste ledematen. Hij had ontdekt hoe zeer mooi het lichaam van Michelle wel was, hoe harmonieus haar lijnen, hoe elegant en slank ze was, en hoe welgevormd haar lange benen aanvoelden wanneer hij zijn handen over hen heen liet glijden. De benen van Michelle waren verborgen gebleven voor het grootste deel van de tijd dat hij haar had kunnen zien. Ze had altijd lange klederen gedragen, de witte jurk met de schort van de chef kok, of het avondkleed dat ze droeg tijdens het avondmaal te Bazaine. Nu kon hij zijn handen over haar bewegen, haar volumes schatten, haar zachtheid voelen, haar kneden, haar maat nemen. Nadien had hij haar prachtige borsten tegen zich gevoeld, en hij was dankbaar geweest voor het vertrouwen dat ze hem gaf in haar te laten dringen, tot ze hem voelde schudden in zijn orgasme. Diego had geleerd niemand te vertrouwen, en enkel op zichzelf te betrouwen. De wijze waarop Michelle zich aan hem over gaf was een passie die gans nieuw voor hem bleek, en die hem tot vervoeringen bracht van dankbaarheid en liefde, gevoelens die hij zweerde voortaan te zullen eren en niet te verraden. De intimiteit die hij met Michelle die nacht ontwikkelde zou uniek moeten blijven. Dit waren gevoelens die niet mochten gezocht worden zich te herhalen men een ander menselijk wezen! Diego was zich er plots bewust van geworden dat hij dergelijke gevoelens niet met een andere vrouw dan Michelle had kunnen vinden. Hij had dat zeker niet met de koele, ietwat lusteloze Evelyne Bazaine kunnen vinden, niet met wie dan ook behalve Michelle. Diego vond daarmee ook een nieuw doel in zijn leven, gevoelens die het waard waren om voor te leven, hoe eenvoudig en weinig avontuurlijk ook een leven met Michelle kon worden.

Diego ervaaarde ook een sterk gevoel van nog meer te missen, en hij wist dat het gebrek van kinderen zijn dromen had gestoord, een snakkend gevoel naar een eigen familie! Hij glimlachte. Zijn leven was in hoop zo drastisch veranderd, in zo weinige dagen! Hij had een zending te vervullen, moest waarschijnlijk nog meerdere maanden in dienst van de regering blijven, maar nadien zou hij vertrekken en met zijn vader praten om een ander leven te

kunnen beginnen. In de slaapkamer van de Vrouwe van het Meer, haalde Diego nu met een warm hart de herinnering boven aan zijn vader en zijn moeder, aan zijn zuster, en aan de andere leden van zijn grotere familie, hoe ver verwijderd die ook leefden. Zelfs als velen van die mensen die hem te na stonden niet hetzelfde bloed als hij door hun aderen hadden vloeien, koesterde hij nu voor hen een warme genegenheid. Zijn familie strekte zich uit van België naar Engeland en Duitsland. Zelfs in België kon hij zich beroepen op relaties met mensen van Gent en Antwerpen tot in Wallonië, en ook op zo vele goede vrienden in Robois. Het was hoog tijd dat hij hen zei dat hij van hen hield en bereid was voor hen te zorgen!

Diego kleedde zich aan en sloop het restaurant uit. Hij ontmoette natuurlijk het prettig Indisch meisje op het pad naar de ferry. Ze kwam uit de andere richting, ditmaal, en duwde moeizaam een zware kar beladen met dozen verse groenten voort. Ze weigerde zijn hulp. ‘Goede morgen,’ wierp het meisje blij naar hem. ‘we gaan weer genieten van een mooie dag, Mijnheer Diego!’

Het geluk van Diego kende geen grenzen vandaag, en dus greep hij het meisje bij de schouders en gaf haar twee dikke kussen op de beide wangen, op de Belgische wijze.

‘Zorg goed voor Michelle, wil je?’ vroeg hij.

‘Natuurlijk zal ik dat doen, mijnheer,’ knikte het meisje welwillend, en ze hield haar wangen met beide handen vast alsof ze die spontane uiting van genegenheid voor altijd wou bewaren. Diego wenste haar het beste. Hij liep verder. Hij reed naar zijn huis in Trioteignes, naar zijn ontbijt.

Atsel en Deniz zaten nogal gemelijk, in stilte, aan de tafel in de keuken. Ze hadden hun eerste maaltijd van de dag al genomen. Diego bereidde zich een sandwich met kaas en hesp, en hij kreeg de rest van de lauwe morgenthee. Eerst bleven Atsel en Deniz gewoon zitten, hem bekijken, maar niets zeggend. De blikken die ze uitwisselden en hun geamuseerde glimlachen spraken boekdelen. Diego begon met alles te vertellen wat hij de vorige dag gehoord had. ‘Majdi Al-Faris betekent volledig afgrijzen,’ zei hij. ‘De man is de incarnatie van het kwade in de wereld! Ik bevocht het kwade, vroeger. Ik was echter nog nooit geconfronteerd met zoveel rauw, ruig kwaad, zo direct als met hem. Waarom en hoe toch kan er op aarde een man bestaan die zo wreedaardig andere mensen zou willen pijn aandoen, en zelfs in de dood sleuren? Waar er vrede heerst, wil hij slechts strijd brengen! Waar er liefde is, zou hij slechts haat zaaien. In wiens naam? Jij, Atsel, die een schrijver zou willen zijn, hoe kunnen mensen zoals hij bestaan in de wereld?’

‘Kent hij iets anders?’ vroeg Atsel zich af. ‘Je weet echt niet hoe het voelt en wat het is, Diego, om constant in geweld en wreedheid te moeten leven sinds je geboorte! In Israël zijn we geneigd de wreedheid in de landen rondom ons te vergeten en te negeren. We weten af van de wreedheid, natuurlijk, maar we plaatsen die kennis in bepaalde compartimenten van onze geest, plaatsen prikkeldraad rond die zones in ons hoofd, en denken er niet meer aan tenzij het absoluut noodzakelijk wordt. Haifa en Tel-Aviv zijn hemels van vrede! Je kunt daar rustig in de zee baden en op de stranden liggen zonnen. We bewaken die vrede met duizenden soldaten, met lange periodes uit ons eigen leven, maar we koesteren dat leven en hebben het lief wanneer we maar even daar op verlof kunnen zijn. In de Palestijnse gebieden van Gaza en Cisjordanië zijn het geweld, de haat, de strijd en gedurige wreedheden van terrorisme tegen onschuldige burgers dagelijks aanwezig.’

Mensen zoals Al-Faris, of ze nu hun oorsprong hebben in Saudi-Arabië, of Syrië, Irak, Afghanistan, Pakistan, en zo vele andere landen, of zelfs de radicale en extremistische Joden, leven in de spanning van de wreedheid elke seconde van hun bestaan. Dergelijke omgevingen zijn broeikassen van haat, en voeden de zuivere gruwel. Wanneer de mensen dan toch een poosje vrede kennen, dan denken ze na over hoe ze harde, bittere gevoelens tegen de anderen kunnen aanwakkeren. Die streken broeien haat, scheuren harten in stukken, en voeden nieuw geweld! Ik voel heel wat medelijden met de strijders die in dergelijke hel moeten leven. Ik beklaag hen, maar ik moet strijden aan de zijde van mijn volk, in die gemoedstoestand, om een klein beetje rust te verdedigen, om ons Haifa en Tel-Aviv te geven.

Een man zoals Al-Faris, heeft zijn gans leven op die wijze doorgebracht. Hij heeft enkel zijn religie, zijn Koran, om hem een beetje als troost te dienen. Raak dus niet aan die Koran! Een man zoals Al-Faris weet niets anders dan te haten en te doden! Zijn afgunst op onze vrede is groot.'

Atsel dronk zijn thee om zijn gevoelens te bedaren, maar hij sprak met razernij in zijn woorden, 'iemand zoals Al-Faris doodt voor één van drie redenen, Diego. Hij doodt voor geld, voor vrouwen of een passie, of voor macht.

Geld bezit hij niet, maar hij weet zeer goed waar het kan gevonden worden. Hij zal het niet voor zichzelf, maar voor zijn zaak gebruiken. Hij zal het met grote ijver vinden en aanwenden. Daarbij zal hij natuurlijk in luxe leven. De Saudis en de Golfstaten zijn ongelooflijk rijk, en liggen in zijn buurt. Ze hebben zoveel geld dat ze zelf niet meer weten wat er mee te doen. Ze geven het overvloedig aan de radicale jihadisten om met relatieve rust gelaten te worden. De extremistische Moslim terroristen vallen op dit ogenblik de Golfstaten nog niet zeer aan, omdat hun geld daar vandaan komt. Al-Faris hoeft niet te doden om zijn geldfondsen te krijgen. Nog niet! Hij vraagt, eist, en het geld wordt hem in overvloed gegeven!

Al-Faris moet ook niet om vrouwen strijden. Omdat hij geld en macht heeft, stromen de vrouwen naar hem toe. Geef hem een vrouw, en je familie zal niet getroffen worden door het terrorisme. Je fraude en corruptie kan vergeven en vergeten worden! Ik wed dat Al-Faris veel meer vrouwen heeft dan de twee die hij officieel erkent. De vrouwen worden hem gegeven door Saudische en andere families, niet omdat hij de vrouwen lief zal hebben, maar voor wat hij is. Over zijn vrouwen hoeft hij zich ook niet bezorgd te maken, want ze zijn niet meer dan zijn slavinnen. De Koran laat hem dat trouwens toe, als hij bepaalde verzen letterlijk leest. Hij bekommt veel seksuele genoegzaamheid, vervulling van zijn drang, maar hij geeft niet om hen, want empathie is geen gevoel dat hij ervaart. De vrouwen vrezden voor hun families, dan voor hun kinderen, en ze werden opgeofferd voor anderen.

Wat Al-Faris echt zoekt is dus macht, al zal hij dat feit nooit toegeven. Hij zoekt om aan macht en aanzien te winnen. Macht en aanzien winnen is zijn ware drang. Hij kan doen wat hij wilt in de naam van zijn godsdienst, een aanspraak die elke Moslim gerechtvaardigd en zelfs heilig zal vinden. God zou moeten heersen over de aarde, roept hij, over al de mensen op de wereld. Ik moet bijgevolg heersen, eist hij, want ik ben de vertegenwoordiger van God! Ik doe het werk van God! Jij, jij weet niets af van God! Ik heb de Koran bestudeerd en de Hadith, en de wet van de Sharia. Ik alleen weet! Jij moogt trouwens niet nadenken over de godsdienst! Dat is niet nodig, ik zal wel nadenken in jouw plaats. Doe dus zoals ik zeg! Ik

bestudeerde de Koran, het woord van God! Ik bestudeerde wat de Profeet zei, dus heb ik alleen het recht om te weten wat God wilt! God moet heersen over de wereld. Hij is de ultieme koning. Geen aardse heerser kan zeggen hoe de mensen zouden moeten leven. Slechts God kan dat doen, en ik vertegenwoordiger God! Ik kan zeggen wat God wilt! Jij kunt dat niet!

Welke betere aanspraak op macht bestaat er? Al-Faris wil een theocratie op aarde installeren, overal, in zijn streek en in alle landen. De Koran rechtvaardigt de Islam, zegt hij, en betekent Islam niet de nederige onderwerping? Een theocratie is natuurlijk een dictatuur, want één iemand moet de leiding nemen, geen twee personen! De personen die de macht van de theocratie hanteren worden aangeduid in de eerste plaats door zichzelf, en door een oligarchie van imams, die allen de verzuchting hebben om ooit de opperste leider te worden, de kalief of de ayatollah, om zo de absolute macht naar zich toe te halen. De imams van de religie van Al-Faris vormen dus een oligarchie die een tirannie installeert. Een theocratie is het tegenovergestelde van een democratie. Er is geen stemming nodig voor de mannen die de theocratie in plaats houden! Ze zijn aangeduid door God, beweren ze!

Zelfs in een theocratie is er echter nood aan een president om de staat te vertegenwoordigen, of aan een Eerste minister, of aan een administratie en aan een parlement. Die kunnen op min of meer democratische wijze verkozen worden, voor zover de oligarchie dat toestaat, maar de ultieme macht blijft sterk in de handen van de oligarchie van de imams. Theocratie betekent dus dictatuur en tirannie! En de theocratie oefent de macht uit over alles! Mensen zoals Al-Faris zoeken de macht van de theocratie in te richten. Ze weten dat dit hun macht zal zijn!

Waarom laten de andere mensen van het land dit gebeuren? Dat is eenvoudig! Eens de Al-Farissen van de wereld aan de macht zijn, kunnen ze de kracht van de politie en van het leger voor hun doeleinden gebruiken! Met iedereen die protesteert kunnen ze doen wat zij willen, hem of haar doden, hem of haar doen verdwijnen. Er is geen rechtsstaat! Aan de andere zijde, als je hun hand kust, dan geven ze je goedgebetaalde jobs en allerhande gunsten. De dictatuur brengt dus de corruptie voort. Denken mogen de burgers niet meer. De geleerden en de journalisten die de corruptie aanklagen worden vermoord in stilte, als tegenstanders van het regime. De theocratie is echter volledig gerechtvaardigd, moeten de imams zeggen aan de gelovigen. Ze is gerechtvaardigd door de Koran! Wie durft het woord van God in vraag stellen?

Wanneer geleerde personen zoals Imam El-Amin en Imam Bin Mahfouz de machtsbasis van de Al-Farissen aanvallen door de Koran te interpreteren, dan worden ze de ergste vijanden van mannen zoals Al-Faris! Die geleerden, vrije denkers, filosofen, theologen en antropologen, en zo meer, worden dan in elk land afgedaan als de ergste misdadigers op aarde, want ze zondigen tegen God. Ze zijn de eersten die geëlimineerd moeten worden, al behoren ze tot hun eigen volk. De moord op de Imam El-Amin was daarom gewoon een vroege noodzaak, een logische, onvermijdelijke, dwingende noodzaak!

Alles zou nu heel duidelijk moeten worden zijn, Diego! Denk niet dat dit een kracht is die slechts in de Islam bestaat, en slechts thans duidelijk wordt! Het is een universele kracht die al honderden, duizenden jaren bestaat, in alle landen! Ze bestond en was werkzaam in jouw Christelijke, middeleeuwse tijden toen de koningen van je landen leerden om meer macht te

hanteren en te willen behouden dan de pausen, en ze heeft bestaan en bestaat nog in onze Joodse gemeenschappen, waarin de radicale, extremistische, orthodoxe Joden, het Beloofde Land verder zouden willen veroveren voor zich zelf. In jouw landen werden lekenregeringen gevormd, en zelfs de pausen hebben de democratische heerschappij aanvaard. Vergeet echter niet dat de canonieke wetten, de wet van de Kerk, nog voor heel vele mannen de bovenhand houdt boven de civiele, burgerlijke wet!’

Diego at ondertussen verder. Hij knikte. Deniz zei niets, maar ze luisterde gretig naar wat Atsel zei. Ze wist goed genoeg dat ook in Turkije dergelijke krachten aan het werk waren. ‘Kemal Atatürk streed tegen zulke mannen,’ voegde ze toe. ‘De geest van Atatürk wordt heden ten dage heimelijk bespot. De Moslim leiders van de Turkse partijen die aan de macht zijn vernietigen beetje bij beetje de erfenis en de geest van de staat van Atatürk!’ Ze hielden daarna een lange stilte aan.

Diego zuchtte dan, en zei dat ze zich zouden moeten klaar maken voor het bezoek aan de Blouges fabrieken.

‘We moeten daar binnen geraken,’ zei hij met aandrang. ‘Het is goed mogelijk dat we niet veel zullen leren, want ze zullen wat interessants er te zien en te weten is verborgen houden, maar we zouden desondanks toch zelf een kijkje moeten nemen zo ver we dat kunnen.’

‘Inderdaad,’ meende Deniz. ‘Maar hoe zou ik me moeten kleden? Moet ik me vermommen als een zakenvrouw, of als een slet die heet staat, zoals jullie westerlingen zo denigrerend kunnen zeggen van oosterse vrouwen?’

‘Je kunt je kleden zoals je het best zelf voelt,’ ontweek Diego. ‘Ik heb er echt geen idee van. Misschien door er wat aantrekkelijk en sensueel uit te zien, kunnen de Blouges en zijn directeurs, als die ons de fabriek tonen, wat meer verleid worden tot grootspraak, om zich meer te openen dan, en te bluffen met zaken die ze beter hadden verzwegen. Sorry!’

‘Slechts een Diego de Trioteignes kan zeggen dat het hem spijt wanneer ik me voordelig toon en mijn borsten en achterste doe wiegelen!’ besloot Deniz zwaarmoedig.

Atsel barstte in lachen uit.

Een uur later reden Diego en Deniz naar de Blouges panden.

‘Een paar dingen moet je wellicht toch weten vóór we aankomen,’ riep Diego in de auto uit. ‘De Blouges zijn een aristocratische familie. Ze behoren tot de lage, maar oude adel van ons land. Mijn vader is een graaf, een lid van de hoogste adel, maar de Blouges zijn toch ook van adel. Ze hebben meer dan wij de arrogantie van hun titel verzorgd. Ze zijn ook rijk, zowel in oud geld als in nieuw geld dat ze met hun fabrieken wonnen.

Léon-Jules de Blouges is een arrogante man. Hij meent dat ik niets meer dan een domoor ben, minder een mens dan hij is. Hij is iemand die er steevast van overtuigd is dat hij meer rechten heeft dan de gewone mensen.

Ik moet je ook nog zeggen dat ik ooit, toen ik nog zeer jong was, zeer verliefd was op een vrouw die Evelyne de Bazaine heette, de zuster van Michelle. Evelyne liet me vallen voor Léon-Jules. Ik ervaarde toen wat gebeurde als mijn eerste grote slag in mijn zelfvertrouwen, zo erg dat ik uit Robois weg vluchtte. De slag deed me veel goeds, vermoed ik. Ik leerde naar de echte waarde van de dingen te kijken. Dat weerhield me ervan een even grote, schijnheilige bastaard te worden als Léon-Jules was!

Wat dan ook, Léon-Jules zal proberen ons zijn wil op te leggen, zijn visie van de zaken. Hij zal proberen om aan jou en aan Evelyne te tonen – als zij tenminste ook aanwezig zal zijn – welk superieur soort van wezen hij is, vergeleken met mij. Hij zal willen tonen hoe machtig, rijk, vindingrijk, slim, voorspoedig en agressief hij is. Op die gevoelens kunnen we inspelen, want ik zal de onschuldige, arme, naïeve, goedgebouwde, bewonderende domoor uithangen om hem ter wille te zijn. Hij zal dan tevreden met zichzelf zijn, en hij zal misschien wat meer uitleggen dan oorspronkelijk zijn bedoeling was. Hij zal ook proberen indruk op jou te maken, Deniz!’

‘Fijn,’ glimlachte Deniz. ‘Fijn! Dank je om me gewaarschuwd te hebben. Dat geeft ons een voordeel op hem. Zijn vader gaf hem de namen van de koning van het oerwoud en van de eerste Romeinse keizer, één van de grootste veroveraars van de wereld. We gaan die leeuw bespelen zoals de idioot die hij waarschijnlijk waarlijk is!’

‘Let op, want hij is ook intelligent en sluw. Laat daar geen twijfel over bestaan!’

‘Dan zullen we hem de tijgerin van Anatolië tegen zijn lamme leeuw geven,’ lachte Deniz.

‘Maak je geen zorgen! Ik kan dat soort venten in een oogopslag verorberen!’

‘Je spreekt nu uit ervaring,’ probeerde Diego.

‘Ach, wil je me ook wat doen opbiechten, lieveling? Wel ja, ik ook viel ooit verliefd op iemand.’

‘Ik moet me dan een reusachtige, besnorde Turkse strijder voorstellen, een natuurkracht, een man die tweemaal zo breed in de schouders is als ik, een met leder bedekte worstelaar, een hoofd groter minstens dan ik, een echte Ottomaan,’ glimlachte Diego.

‘Zo iets, inderdaad,’ antwoordde Deniz.

Haar glimlach verzwond van haar lippen. ‘Hij maakte een grote indruk op mij. Ik was ook nog zeer jong en zeer naïef. Ik lag aan zijn voeten, open, afgerold zoals een Perzisch tapijt. Hij vertrappelde me met zijn voeten! Hij misbruikte me tot ik alles begreep en vluchtte. Ik ben niet getrouwd, hoewel hij me op dat ogenblik vroeg me met hem te verbinden. Het was al te laat! Ik was volledig ontgoocheld met hem. Hij kon me gekocht hebben, toen, van mijn familie. Mijn ouders hadden dat maar al te graag gewild, want hij was rijk en machtig. Ik vluchtte. Ik had vrienden. Zij ook misbruikten me, maar niet op dezelfde wijze. Ik vond toevlucht in de JITEM, en zij werden mijn nieuwe familie. Dat werd waarschijnlijk ongeveer hetzelfde verhaal. Ik leidde een wild leven nadien, een hele tijd. Ik geloofde in niets meer. Maar nu, Diego, één dezer dagen, zal ik me zelf een kogel smelten van een legering van zilver, die kogel tot de perfectie vijlen, en hem met mijn beste geweer door zijn hoofd jagen.’

Diego beefde even, want hij dacht Deniz echt bekwaam daartoe.

De stilte die volgde duurde lang.

Deniz nam het gesprek weer op, ‘ik veronderstel dat Léon-Jules ook de gemakkelijke, zelfingenomen verachting van de misdadiger voor zijn slachtoffer zal tonen. Ik ken dat soort houding, wees gerust.’

Ze wachtte een ogenblik, maar Diego antwoordde niet.

Deniz mijmerde verder, ‘als ik het bij het rechte eind heb, dan zijn de instrumenten van jouw wraak op Evelyne enerzijds die vrouw Michelle, haar zuster, en anderzijds je onderzoek. Je was er op uit, oh zo erg, om een onderzoek te leiden naar de Blouges familie, om je wraak te vinden op Léon-Jules door te bewijzen dat hij verwickeld is in één of ander duister en onwettig schema met Al-Faris. Het kan me niet schelen waarom je doet wat je doet, Diego,

maar als dit alles het geval is, dan behandel je die vrouw Michelle niet correct. Ze zag me er uit als een eerbiedwaardige, lieve vrouw, een vrouw zoals ik er ooit één wou worden. Ik zou mijn soort leven niet op een andere vrouw willen wensen. Het ergste wat je met een vrouw kunt doen is al haar illusies vernietigen en van haar een cynisch wezen maken!’

Diego keek haar verrast en verward aan.

‘Nee,’ besloot hij na een korte pauze. ‘Nee! Ik ontmoette Michelle per toeval, en ik werd verliefd op haar. Evelyne is niet met haar te vergelijken. Ik heb mezelf al dikwijls dezelfde vragen gesteld. Nee, ik zoek geen wraak op Evelyne. Evelyne kan me niet meer schelen. Een eerste liefde blijft voor altijd in je geest branden, maar vergeleken met Michelle is Evelyne nu bleek, vervaagd, niet meer inspirerend, niet meer opwindend. Ze zou me vervelen! Voor wat betreft Léon-Jules, wel, ik zoek hem ook niet speciaal meer op! Hij is slechts deel van de opdracht die ik kreeg. Ik vroeg die opdracht niet, en was er niet op uit. Ik werd aangeduid omdat ik hier, in Robois, geboren werd. Ik voel geen genoegen om Léon-Jules te achtervolgen. Ik moet echter mijn opdracht vervullen. Dat is alles. Ik moet uitvissen waarom hij verwickeld is in transacties met de Golfstaten, of toch met bepaalde beleggers van de Golfstaten.’

‘Je zou niettemin heimelijk blij zijn hem geruïneerd te zien!’

‘Nee, dat zou ik niet. Het zou Michelle schaden. Het zou Robois schaden. Ik zou een hele boel uit te leggen hebben aan Michelle, en zoals met jou, loop ik het risico dat ze me niet zou willen geloven. De Blouges mannen kunnen me geen zier schelen, maar een donker, frauduleus plan ontdekken waarin ze verwickeld kunnen zijn zou me weinig genoegen bezorgen, en een hoop moeilijkheden.’

‘We moeten onze rollen spelen. Niettemin, lieveling, ga ik straks die Evelyne zo jaloers maken als ze ooit met twee mannen geweest is, en ik denk niet dat ze jaloers zal zijn enkel met haar echtgenoot. Dat zal mijn geschenk zijn aan jou! Je zult wel zien! Je bent te lief!’ Diego lachte. Hij wierp weer een blik naar Deniz, zag hoe mooi ze was, hoe elegant, hoe dodelijk gevaarlijk ook.

‘Je bent een tijgerin, inderdaad,’ besloot hij zuchtend terwijl hij de privé-weg inreed die van de N11 naar het Blouges kasteel leidde dat naast de Blouges fabriek stond.

Terwijl ze uit de auto stapten, keek Diego met meer aandacht naar Deniz. Ze had zich gekleed zoals een zakenvrouw in een stijlvol, nauwpassend *deux-pièces* kleedje met een korte, grijze rok en een vestje. De nauwe rok benadrukte haar lange, slanke benen en haar delicaat profiel. Deniz droeg ook donkergrijze zijden kousen. Onder haar vestje had ze een wit hemd aangetrokken. Wanneer Deniz haar vestje even opende, moest Diego slikken. Dat hemd was gemaakt van het dunste, bijna doorschijnend weefsel, en haar bustehouder daaronder was minimaal. Haar donkere tepels stonden gemakkelijk hoog tegen deze stof. Deniz opende een knop meer aan haar hemd. De halsuitsnijding liep tot laag tussen haar borsten en de zwelling van haar borsten werd duidelijker dan ooit.

Ze droeg een gouden halsband waaraan in de heldere zon een heel vreemd, modern stuk goud hing met gelakte, gekleurde, op parels lijkende plaatjes die zeer complex op elkaar gesmeed waren. Ze droeg ook gouden armbanden rond haar pols, en plaatste nu twee kleine gouden ooringetjes aan. Diego meende oosters, misschien Turks buitengewoon uitstekend vakmanschap in die juwelen te herkennen. Het intrigerende stuk van haar halsband hing in de halsuitsnijding tussen haar borsten, zodat het onvermijdelijk de blikken van de mannen diep naar haar trok.

Deniz had haar haren dit keer zeer hoog opgemaakt in een nederige, strikte knoop achteraan, maar iedereen kon snel bemerken dat haar haren zo dik waren en zo lang, dat ze tot onder haar schouders zouden vallen wanneer ze los gemaakt werden. Haar bleek gezicht contrasteerde fel met het donker kleed. Ze droeg weinig make-up, behalve dan een felrode lippenstift kleur op de lippen. Haar lange, smalle hals noopte tot strelingen met bevende vingers, en haar zeer blauwe ogen schitterden als kleurenvlekjes in haar bleek gelaat. Haar middel was dun, haar armen en benen elegant maar gespierd, haar heupen voldoende breed om uitnodigend te lijken, maar toch nog in harmonie met de rest van haar lichaam. Haar borsten waren scherp vooruit gespannen en verhoogden haar vrouwelijke aantrekkelijkheid. Diego gaf toe dat ze de meest opvallende schoonheid was die hij ooit ontmoet had, maar toch zou hij haar nu niet verkozen hebben boven Michelle. Michelle had zijn ziel geraakt, evenzeer als zijn aards verlangen, en hem anders aangetrokken dan Deniz nu deed. Diego had ook een donker kostuum aangedaan, maar dat kostuum zag er nogal onverzorgd uit. Het lag in verkeerde plooiën, en het was van geen beste snit. Het was ook niet het beste pak dat hij gekocht had, maar één dat paste bij de kledij van zijn Engelse vrienden uit de Speciale Diensten met wie hij de laatste maanden had doorgebracht. Hij had dit pak nu met opzet uitgekozen.

Diego en Deniz gingen langzaam de trappen op naar de indrukwekkende voordeur van het Kasteel Blouges. Kasteel Blouges was een klassiek, groot huis uit het midden van de negentiende eeuw, opgetrokken in de toen gebruikelijke Laurent-Benoît Dewez stijl, zoals de huizen van veel rijke industriëlen van die tijd. Diego had steeds de landelijke kastelen in die Dewez stijl van Wallonië eerder als smakeloos aanzien.

Hij belde aan.

Léon-Jules de Blouges, feilloos gekleed in een donkerblauw pak van de beste, elegante, Italiaanse makelij, opende zelf de deur. In plaats van Diego en Deniz binnen te laten komen, kwam hij naar buiten om hen te verwelkomen. Hij kondigde aan dat ze direct naar de fabriekshallen zouden wandelen. Terwijl hij dat zei kon hij al zijn ogen niet meer van Deniz weg houden.

‘Ja, eh,’ begon Diego, ‘ik zei je dat ik een vriend zou meebrengen. Mag ik je Denise Legrand voorstellen? Denise is een collega van mij, en een vriendin!’

‘Oh, hallo,’ zei Léon-Jules, Deniz verslindend. ‘Ik ben blij met u kennis te maken.’

‘Diego,’ vervolgde hij, ‘je schijnt frequent van vrouw te wisselen. Kwam je de andere avond niet met mijn schoonzuster naar Bazaine? Welkom, Mevrouw Legrand, of moet ik Mademoiselle Legrand zeggen?’

‘Mademoiselle,’ antwoordde Deniz in haar beste Parijs Frans, en ze gaf Léon-Jules haar vernietigende flirtende blikken, waarbij haar amandelvormige ogen lang schitterden. ‘Ik ben niet getrouwd, Monsieur de Blouges.’

‘Noem me Léon-Jules! Fijn, fijn,’ zei de Blouges, veroverd, en een arm plaatsend op de schouders zowel van Diego als van Deniz, om hen de treden af te trekken. ‘Evelyne zal nu elke minuut ook naar beneden komen. Ze zal zich bij ons voegen. Ze heeft de fabriekszalen in een lange tijd niet meer gezien, zodat ze voorstelde ons te vergezellen. Ik nodig u nadien op een diner uit.’

Ze gingen de trappen af, en bleven even in de grote tuin staan. De Blouges toonde hen de uitgestrektheid van de tuinen met een wijd gebaar van zijn hand. Al dit was zijn eigendom!

Hij begon uit te leggen hoe zeldzaam en oud de bomen en de struiken waren, tot de deur zich weer opende en Evelyne de Bazaine verscheen. Deniz had Evelyne voordien nog niet ontmoet, en Diego zag haar slechts voor de tweede maal opnieuw na veel jaren. Deniz bestudeerde direct Evelyne alsof zij een vijand was die in stukken moest verscheurd worden. Deniz begreep waarom Diego de voorkeur gaf aan Michelle, nu, want de jaren hadden de trekken van de vrouw die ze vóór zich zag erg verscherpt. Evelyne was elegant, maar de ouderdom had haar schoonheid aangetast. Evelyne was harder, scherper geworden de laatste jaren. Ze had haar milde schoonheid omgeruild voor sofisticatie en voor oppervlakkigheid. Iets, meende Deniz, had Evelyne ontgoocheld, zodat de lijnen rond haar mond niet meer veel lachten. Haar lange, slanke benen, dun middel en elders ook hoekige, verlengde curven, benadrukten dat mager uitzicht. Evelyne was net iets te beenderig. Ze droeg ook schoenen met nog hogere hakken dan Deniz, wat niet erg gepast leek voor een wandeling in de tuin en een bezoek aan een fabriekshal. Ze zag er uit als een uitgedroogde, hongerige versie van Tippi Hedren! Deniz droeg ook hoge hakken, maar niet deze naalden waar Evelyne op zou moeten gaan. Léon-Jules bekommerde zich niet om zijn vrouw, en trok Diego en Deniz naar links van het kasteel, naar zijn fabrieksgebouwen. Evelyne tippelde achter hem aan, zonder ooit op dezelfde hoogte te komen. Léon-Jules bleef schaamteloos flirten met Deniz.

Tijdens het eigenlijk bezoek wandelden ze met zijn vieren door de lawaaiige zalen, geleid door één van de directeurs van de Blouges maatschappij. Ze zagen eerst de zalen waarin de tonnen met de plastic en andere materialen aankwamen, waar de vrachtwagens ontladen werden. Honderden enorme zakken en dozen, zowel als tonnen gevuld met kleien plastic bolletjes ter grootte van parels werden binnengebracht, samen met rollen stof, veel balsahout, aluminium staven van alle profielen en lengtes, zink, en grote hoeveelheden verf in zware potten. Nog andere materialen werden gestockeerd in de reusachtige voorraadkamers. Er was heel wat activiteit gaande, hier. Meerdere vorkheftrucks brachten paletten met dozen en tonnen naar de fabriek. De stukken speelgoed kwamen binnen van de andere zijde, al verpakt in felgekleurde kartonnen dozen. Die dozen namen veel plaats in, zelfs wanneer ze hoog gestapeld werden.

Deniz gaapte in uitroepjes van bewondering, ‘wow, dit is enorm! U hebt een zeer grote fabriek, Monsieur de Blouges!’

‘Noem me Léon-Jules,’ herhaalde hij. ‘Ja, we zijn een succesvolle onderneming, één van de drie grootste speelgoedfabrieken van België! En we breiden nog steeds uit!’

De dozen voor verkoop werden in de hangar geplaatst naast de plaats waar de materialen aankwamen, zodat Diego en Deniz die twee samen eerst konden zien. In de opslagplaats voor de export stonden torens van dozen netjes de ene naast de andere. De directeur en gids citeerde cijfers van hoeveel duizenden kilogram dozen met welke waarde gezonden werden naar de landen van Europa, Amerika en Azië.

Daarna wandelden ze door naar de machineplaats, waar de plastic materialen gesmolten werden, geëxtrudeerd of geperst tot vormen. Hier begon het speelgoed geboren te worden. Diego en Deniz deden alsof ze zeer onder de indruk kwamen van de grootsheid, van het lawaai, maar ook van de properheid van de zalen.

De directeur glimlachte zelfgenoegzaam, ‘dat is iets wat we van de Zwitsers leerden! We krijgen hier elke week kopers binnen, meestal mannen en vrouwen van de grote distributie ketens. Die mensen willen zien hoe we ons speelgoed fabriceren. We bewijzen daarom overal

dat properheid en orde deugden en obsessies voor ons zijn. Uiteindelijk leveren we aan kinderen! We moeten onze zalen niet voorbereiden op elk bezoek, omdat die rondleidingen onverwachts kunnen moeten gebeuren. We houden alles constant in piekfijne orde, zuiver zoals steeds. Dat is een kenmerk van het huis geworden!’

De directeur toonde ook overal grote kaarten met statistieken die aan de muren hingen, met grafieken die toonden dat steeds minder kwaliteitsfouten gemaakt werden.

‘We hebben kwaliteitsgroepen ingericht, groepjes van personeel die bespreken hoe de niveaus van defecten verminderd kunnen worden,’ legde de directeur fier uit. ‘Het principe van de kwaliteitskringen wordt in onze fabriek al meer dan vijftien jaar toegepast! We bepalen de strikte werkprocessen, beschreven die in procedures die elkeen moet toepassen, en laten zo niets aan het toeval over. Ons systeem van kwaliteitscontrole en onze testen zijn zeer streng, zoals ze moeten zijn! Onze klanten waarderen dat zeer.’

In de productiezaal waren de machines veelzijdige, multifunctionele automaten. De vormen en de methoden konden snel veranderd worden. Eén machine kon in slechts seconden omgevormd worden om na een aantal poppen bijvoorbeeld een aantal vliegtuigvleugels te produceren.

‘Juist-in-tijd productie,’ riep Léon-Jules uit. ‘In het verleden hadden we voor alle figuren een andere machine nodig. Dat is nu niet meer zo! Eén machine kan zeer snel eender welk figuurtje gieten en persen dat we volgens onze bestellingen nodig hebben!’

Diego en Deniz werden dan naar de assemblagehal gebracht. Hier werden de stukken in plastic en de onderdelen in andere materialen samen gebracht, geassembleerd in lange rijen werkposten, gedroogd in zeer grote hete-lucht ovens. De assemblagelijnen werkten volgens Tayloriaanse principes om de vele delen en toebehoren samen te brengen tot een afgewerkt geheel. Dit werk werd meestal gedaan door vrouwen. Op die manier werd speelgoed van allerlei soort vervaardigd: poppen van verschillende groottes en uitzichten, figuren van soldaatjes, van middeleeuwse strijders, Viking figuurtjes, cowboys, Indianen en ruimtemannetjes, alles wat naam had. Ook dieren, huizen, boerderijen, spoorwegstations, vlieghavens, garages, vrachtwagens, treinen, en zo voort, eindigden op de assemblagelijnen. De Blouges fabrieken leken een bloeiende industrie te zijn, die een succes kon zijn ook tegenover de Chinese en Amerikaanse speelgoedindustrie.

‘We produceren niet elk speeltuig met winst,’ legde Léon-Jules uit aan Deniz. ‘Dit figuurtje, bijvoorbeeld, de herder, kost dubbel zoveel om het te produceren als we het zouden kunnen verkopen. Het wordt veel goedkoper geproduceerd in China omdat het op de assemblage veel werk vraagt. Maar we verkopen het in één doos samen met onze boerderij, onze weiden en dieren, een veelgevraagde reeks. De doos in zijn geheel brengt ons een mooie winst op. We zijn aan het nadenken om dit stuk in een nieuwe fabriek in Indië te fabriceren, het te importeren, maar het daar te doen vervaardigen volgens onze eigen standaarden van kwaliteit en uitzicht. Nadien plaatsen we dit en gelijkaardige figuurtjes dan samen in onze doos met de boerderij voor jonge kinderen. De zaken gebeuren nu globaal, zien jullie, heden ten dage. Zo zijn we constant aan het afwegen, niet alleen waar we onze afgewerkte producten kunnen verkopen, maar ook waar we ze aan de minste kost kunnen produceren.’

Deniz keek naar Léon-Jules met verbazende ogen en bewonderende blikken voor hoe slim hij was. De Blouges had veel uit te leggen aan Deniz. Hij sprong onder en rond de machines, in de assemblagelijnen en in de schilderplaatsen. Hij trok Deniz met hem mee, met grote bewegingen van zijn armen en handen, om haar dit of dat detail te tonen. Daarbij toonde hij ook aan het personeel dat hij de grote baas was.

‘Ik ben niet de Chief Executive Officer, de CEO, de Afgevaardigde Beheerder van de fabrieken,’ hoorde Diego de Blouges zeggen. Ik ben de eigenaar, de Voorzitter van de Raad van Bestuur. We zijn geen bedrijf dat genoteerd is op de beurs, en onze Raad van Bestuur bestaat bijna uitsluitend uit leden van onze familie en uit vertrouwenspersonen. De Voorzitter heeft daarom een belangrijker rol te spelen dan in de andere grote privé bedrijven. We gebruiken accountmanagers, verkopers als u wilt, om onze producten aan te prijzen, maar ik leid de belangrijkste onderhandelingen met onze grootste klanten.’

De directeur bracht de groep verder. Hij begon enkele passen vóór de vier te wandelen. Léon-Jules de Blouges had Deniz naast zich getrokken. Diego en Evelyne volgden. Evelyne moest zichzelf een beetje vernederd gevoeld hebben door vergeten te worden door haar echtgenoot. Léon-Jules betrok haar zelden bij het gesprek. Hij werd te zeer in beslag genomen door de pittige Deniz. Evelyne zei slechts af en toe iets tot Diego. Ze keek bezorgd en soms droevig naar Diego en dan naar haar echtgenoot, van wie ze het gedrag afkeurde.

Plots zei ze tot Diego, ‘je schijnt Michelle goed te kennen. Ik vroeg me af of je met haar contact bleef houden sinds je uit Robois vertrok. Ze vertelde me nooit dat ze je zo goed kende.’

‘Neen, neen, we schreven elkaar niet en we telefoneerden ook niet met elkaar,’ legde Diego uit. ‘We ontmoetten elkaar recentelijk slechts bij toeval. We werden dadelijk weer goede vrienden.’

‘Je veroorzaakte een kleine opschudding toen je verscheen op het souper te Bazaine, enkele dagen geleden. De geruchten liepen sindsdien dat jij en Michelle een koppel waren!’

‘Ik ontken niet dat we elkaar graag mogen,’ zei Diego, maar hij bleef verder stil over dat onderwerp.

‘Ik neem aan dat je geen koppel vormt met Michelle, omdat je hier verscheen met de mooie Denise. Is zij dan je verloofde?’

‘Neen, dat is ze niet. Zoals ik al zei, is Denise een vriendin en een collega. Niets meer.’

‘Wat doet zij om van te leven?’

‘Hetzelfde als ik,’ bleef Diego even vaag.

Diego had wel enige woorden willen toevoegen, maar Léon-Jules riep hem naar zich toe. Léon-Jules zei, ‘jullie hebben de belangrijkste zalen van de fabriek gezien. Ik zal jullie nu nog één zaal meer tonen, die de assemblagelijns bevat van onze modelvliegtuigen en helikopters. We hebben daar ook een redelijk uitgebreid assortiment van auto’s, vrachtwagens en treinen die tegeleid, dus draadloos, kunnen bestuurd worden. De oudere kinderen zijn daar gek op. Die stukken worden allemaal samen samengesteld in de zaal die we nu gaan bekijken. Dit is een gans aparte afdeling van onze Blouges speelgoedfabriek. De zaal waarin we de modelvliegtuigen samenstellen is onze meest gesofistikeerde lijn. Die lijn is zeer geautomatiseerd. De modelvliegtuigen en helikopters samenstellen uit honderden onderdelen, om complexe toestellen te vormen die zelfs motoren bevatten, ook al geproduceerd door de Blouges onderneming, is een zeer moeilijk proces! We zullen daar

nogal snel doorheen wandelen, want dit lijkt op het voorgaande, uiteindelijk, en jullie hebben onze meeste hangars al gezien.

Ik trek jullie aandacht naar het laboratorium. Jullie kunnen die kantoren achteraan zien. Sommige van de vensters zijn daar van het zicht afgeschermd, omdat we daar onze duurste en nieuwste modellen ontwerpen. We willen die natuurlijk geheim houden. Onze modelvliegtuigen en helikopters vormen onze meest winstgevende zaken, omdat ze ook de duurste speelgoedstukken zijn. Ze blijven speelgoed, al zijn ze meestal bestemd voor volwassenen. Een top model van onze historische gevechtsvliegtuigen kan van enkele honderden tot enkele duizenden dollar kosten!’

Léon-Jules en zijn directeur leidden de groep door de grootste zaal tot dusver. Ze stapten snel verder, in het midden van de assemblagelijnen. Hier ook werkten vooral vrouwen, allen gekleed in blauwe overalls.

‘De lucht is gezuiverd in deze zaal,’ legde de directeur uit. ‘We houden hier de meest strikte normen aan van stofniveaus in de atmosfeer. Onze motoren en onze andere bewegende onderdelen zijn zo zeer geminiaturiseerd, dat we de minste stofdeeltjes in hen niet kunnen toelaten!’

Vliegtuigen van verschillende modellen, van dubbeldekkers tot moderne jetvliegtuigen werden in de hangar samengesteld.

Aan het einde bevond zich een kleinere zone waar copter drones gebouwd werden.

‘Ja, we zijn ook begonnen de markt van de productie van drones op te gaan,’ legde de Blouges uit. ‘Copter drones zijn een markt in volle expansie, ze zijn het nieuwe paradigma in vliegende modellen.’

Hij toonde hen meerdere modellen van bicopter, tricopter en zelfs van quadcopter modellen, die voorzien waren van evenveel horizontale rotoren. Eén van de modellen werd in de zaal zelf getest. Het stuk zweefde boven hun hoofden, geruisloos, en ook boven de hoofden van de vrouwen in de assemblagezaal, wat lachende gezichten opwekte bij de arbeidsters.

‘Produceren jullie ook de toestellen voor afstandsbediening van deze apparaten?’ vroeg Diego.

‘Oh ja, dat doen we ook,’ antwoordde de directeur. ‘We hebben een zaal naast deze voor die toestelletjes. We houden er een zeer ervaren groep elektronica op na. In feite produceren we slechts één enkel toestel voor afstandsbediening, maar dan één dat zeer veelzijdig is. Gewoon door de voorplaat te veranderen kunnen we vliegtuigen, helikopters en onze drones sturen, door slechts een klein beetje hetzelfde toestel te veranderen. Alles wordt beheerd door een computerchip en door software in die computer! Onze toestellen voor afstandsbediening zijn eigenlijk computers, met zelfs een klein scherm en met een klaviertje. Het zijn programmeerbare eenheden. We plaatsen een ander programma in het geheugen naargelang het model dat we besturen.’

‘Hoe ver kunnen de modelvliegtuigen zo bestuurd worden? Hoe ver kunnen de vliegtuigen, de helikopters en de drones vliegen? Welk is hun bereik, hun actieradius?’ wou Diego weten. ‘Wel, wij gebruiken de 2,8 Giga Hertz frequentieband. Hun bereik is ongeveer anderhalve kilometer tot misschien twee of drie kilometer, in de beste voorwaarden. Het bereik is in feite, natuurlijk, beperkt tot hoe ver de bestuurder van het tuig, de piloot, kan zien. Als de bestuurder van de afstandsbediening zijn helikopter, vliegtuig of drone niet meer kan zien, dan kan hij ook niet meer weten waar de modellen nog vliegen. Hij kan dan niet zien waar ze

misschien tegenaan vliegen, en zo kunnen ze hun tuigen verliezen, ze niet meer naar hen toe brengen. Er hangen veel draden in de lucht in onze Europese landen!’ glimlachte de directeur.

Op dat ogenblik hadden ze het einde van de zaal bereikt en kwamen ze allen weer samen. ‘Zo dan,’ besloot Léon-Jules de Blouges, ‘jullie kregen een overzicht van wat we produceren in de Blouges speelgoedfabrieken. Zoals jullie konden zien, bouwden we de fabrieken uit tot een succesvol, modern bedrijf in een zeer concurrentiële omgeving. We konden ons in de markt bevestigen door slim te zijn, door gebruik te maken van vernieuwende technologie, door van innovatieve processen een productieslogan te maken, en door automatie toe te passen om onze productiviteit te verhogen. We moeten onze productiviteit wel verhogen! We moeten onze productiviteit constant verhogen om te bouwen, te assembleren en te verpakken aan dezelfde of liefst lagere eindkosten dan de fabrieken van de derde wereld of van de BRICS landen, van de bedrijven in Brazilië, Rusland, Indië en China, die produceren met veel lager betaald personeel. De concurrentie verschuift natuurlijk snel, zodat we een eeuwigdurende strijd voeren om vóór te blijven op onze concurrentie. Nieuwe modellen, automatie en kwaliteit zijn onze echte slogans!’

Vóór ze definitief vertrokken, begon Léon-Jules de Blouges een laatst gesprek terzijde te voeren met zijn directeur. Diego en Deniz wandelden nog iets verder. Evelyne stond verlaten op haar eentje.

Deniz fluisterde aan Diego, ‘dat was allemaal bijzonder vervelend gedoe. Er is hier niets dat ons in de verste verte kan interesseren, niets dat kan verwijzen naar de Golfstaten, buiten een normale zakeninvestering. Het ziet me er allemaal zo onschuldig en gewoon uit! Waarom zijn we naar hier gekomen? We verloren onze tijd!’

‘Blijf doorstappen, langzaam, langzaam, maar blijf gaan,’ fluisterde Diego terug. ‘Léon-Jules brengt ons nu naar de uitgang aan de andere zijde, maar wandel nog een beetje verder en dan naar links. Ik bemerkte dat er nog een hangar staat naast deze in de brochure die hij in onze handen duwde. Die laatste hal bezochten we helemaal niet. Zie je die deur links? Als die niet gesloten is, dan gaan we door die deur en kunnen we daar een kijkje nemen, vóór de Blouges ophoudt met zijn directeur te praten.’

Diego en Deniz gingen verder, een beetje sneller nu, gevolgd door Evelyne. Ze kwamen bij de deur. Deniz nam de klink, duwde, en de deur opende. Ze keken naar binnen. Ze zagen weer een assemblagelijijn vóór zich, een lijn voor wat leek op model drones. Ze stapten naar binnen, alsof ze die hal ook konden bezoeken.

‘Hey,’ schreeuwde de Blouges van ver, achter hen, ‘kom terug! De uitgang is aan de andere zijde! We moeten nu doorgaan!’

Evelyne stopte en draaide zich om. Diego en Deniz deden dat niet.

Diego en Deniz deden alsof ze Léon-Jules die eerste maal niet gehoord hadden. Ze gingen verder. Léon-Jules klonk plots kwaad. Diego en Deniz trokken zich daar niets van aan, en ze sloten de deur weer achter zich. Ze haastten zich enige stappen verder de zaal in.

Diego en Deniz zagen een andere assemblagelijijn in die reusachtige zaal, de grootste die ze tot dusver in de fabriek gezien hadden. De lijn hier was in U-vorm georganiseerd, die terugdraaide, vóór hen, zodat ze zowel het begin van de assemblage als het eindproduct konden zien.

Het model dat hier geproduceerd werd leek een grote quadcopter te zijn, een drone met vier horizontale rotoren binnen een raam van plastic en metaal. Dit was het grootste model dat ze tot dan toe gezien hadden, een model trouwens van niets, want een nieuw concept. De drone was een model van minstens een meter in diameter en een meter hoog. Het toestel bestond uit een rond, schijfvormig platform van metaal en plastic, waarin de vier horizontale rotoren gemonteerd waren. Rond de rotoren stonden flappen om de richting van de kracht van de rotoren en dus van de copters te veranderen. Het platform haalde zijn stijfheid uit twee sterke aluminium staven die in kruisvorm geplaatst waren binnen de cirkel, en waaronder dozen hingen. De dozen bevatten voorzeker de elektronica, misschien een videocamera, de elektronica voor de controle van de zender en ontvanger, en waarschijnlijk een aantal sensoren. Diego zag bovenaan twee antennes uit steken. Die antennes konden naar beneden geplooid worden. De vier slanke voeten waarop de structuur stond konden eveneens naar boven geplooid worden, zodat het volledig drone model geplaatst kon worden in een eerder platte doos van een vierkante meter groot en niet meer dan een halve meter dik. In de laatste fase van de assemblagelijijn werden die kartonnen dozen tegen de muur geplaatst, rechts van de deur, klaar om naar de opslagplaats gebracht te worden.

Léon-Jules kwam op dat ogenblik naar hen toe lopen met een zeer rood gezicht.

‘We zullen deze zaal ook niet nog bezoeken,’ zei Léon-Jules al hijgend omdat hij gerend had. ‘Er is hier niets interessants meer dat we al niet bezocht hebben, slechts meer van hetzelfde! Dit zijn dezelfde modellen als jullie zagen in de voorgaande zalen. Ik had niet gepland het bezoek nog langer te laten duren, want dat is slechts steeds hetzelfde, hier!’

Léon-Jules nam Diego bij de schouder en draaide hem bruusk om. Hij duwde hem zachtjes maar kordaat weer naar de deur. Terwijl hij dat deed, kon hij niet beletten dat Deniz verder bleef gaan op haar gewone, nonchalante wijze. Ze begon de tekst van de etiketten op de dozen te lezen, en dat ook leek Léon-Jules heel wat te irriteren. In tegenstelling tot de dozen die voorbereid werden in de andere zalen, droegen deze geen schitterende kleuren, geen glanzende en met foto’s bedekte papieren publiciteit. Diego zag Deniz een eenvoudige tekst lezen die op een wit papier stond dat op de dozen geplakt was.

Léon-Jules keek ook naar waar Diego heen keek, schrok, en hij liet Diego los om naar Deniz te lopen, die al één van de dozen aan het verschuiven was om het gewicht te voelen. Diego ging terug naar het cirkelvormig drone model op de assemblageband om het nog even van dichtbij te bestuderen. Hij zag de vier motoren van de rotoren.

‘Kom terug met mij,’ riep en eiste Léon-Jules. ‘We zijn al te laat! We moeten terug naar het kasteel, nu. Het diner wacht op ons! We hebben nog slechts weinig tijd over voor onze reservatie in het restaurant.’

Léon-Jules trok Deniz dan zelfs met wat meer ruwheid dan tevoren terug, weg van de gestapelde dozen, terug naar de deur, en hij greep daar ook Diego vast, om hen terug naar de andere hangar te trekken.

‘Dat was een groot model dat jullie assembleren, daar,’ merkte Deniz op. ‘Is dat jullie nieuwste model?’

‘Inderdaad,’ gaf Léon-Jules toe, en hij glimlachte niet meer. ‘We produceren nogal wat drones, thans, maar er is niets speciaals met dat model. Het is slechts één model meer!’

‘Het zag er erg groot uit voor een model,’ duwde Diego het mes een beetje verder. ‘Waarvoor wordt het gebruikt?’

Sommige van onze modellen worden aangewend om pijpleidingen te inspecteren, voor landbouwkundige doeleinden, voor meteorologische toepassingen, of gewoon voor het plezier. Er hangt een videocamera onder de platformen. Je kunt je huis van boven af filmen met die onbemande tuigen, en zo voort,’ legde de Blouges uit terwijl hij hen naar de deur bracht waar “uitgang” in grote letters boven geschreven stond. ‘Die drones dragen een videocamera en andere sensoren om bijvoorbeeld velden van verschillende soorten van gewassen mee te filmen. De boeren en de landbouwkundige ingenieurs kunnen zo een zicht van boven krijgen om te weten te komen welk perceel land het best geschikt is voor een bepaald gewas. Ja, we hebben ook de laatste jaren enkele industriële toepassingen voor onze vliegende modellen ontdekt! We zouden hen nu trouwens UAV’s moeten noemen in het Engels, voor “Unmanned Aerial Vehicles”!’

Léon-Jules glimlachte nu weer ontspannen, en hij leidde hen de fabriekszalen uit. Ze gingen te voet terug naar het kasteel. Léon-Jules monopoliseerde weer Deniz, om Evelyne achter hem aan te laten lopen. Ze bereikte Diego.

Evelyne probeerde een gesprek met Diego op te nemen, ‘ik telefoneerde naar de Vrouwe van het Meer. Ik reserveerde een tafel voor vier. Kunnen we je uitnodigen op een diner?

Misschien kunnen we daar oude herinneringen ophalen uit onze jonge tijden?’

Diego keek eerst naar Deniz, die gehoord had wat Evelyne zei. Ze knikte.

‘Waarom niet?’ antwoordde Diego, die wel aan het denken was wat Michelle zou zeggen als ze hem met Evelyne en Deniz zou zien binnenkomen. ‘Dank je. Je had ons niet moeten uitnodigen om te gaan eten. We zijn daar echter verrukt over. We verwachtten niet dat jullie ons ook nog zouden uitnodigen om uitgebreid te gaan lunchen!’

‘Oh, dat was gepland, hoor,’ kwam Léon-Jules tussen. ‘We nodigen steeds onze geëerde gasten uit op lunch of souper, en steeds in de Vrouwe.’

Hij richtte zich tot Deniz, ‘we zijn zeer goede klanten van mijn schoonzuster. We houden de zaken in de familie, om zo te zeggen. Zie je, Michelle is de kok van de Vrouwe!’

Hij lachte met het verbaasde gezicht van Deniz.

Ze gingen twee per twee naar hun wagens. Diego volgde de grote, grijze BMW van Léon-Jules.

‘Op de dozen van die laatste drones stond “Made in China” gedrukt,’ zei Deniz in de auto. ‘Waarom nu zou iemand toestellen in België bouwen en assembleren, en er een sticker op plakken met “Made in China” op? Ik keek meer aandachtig naar één van die quadcopters zelf. Die had ook zo’n sticker. Dat is het enige onwettige dat ik in de fabricagehallen zag.’

‘Ze willen het niet geweten laten worden dat er drones in de Blouges fabrieken geassembleerd worden,’ meende Diego na een tijdje.

‘Waarom in ’s hemelsnaam zouden ze dat willen doen? De machines zouden veel beter verkopen met een sticker “Made in Belgium” er op! Waarom zouden ze niet willen dat iedereen weet dat die platformen in België vervaardigd worden?’

‘Misschien verschepen ze de platformen zoals ze zijn naar China om daar aangevuld te worden met nog andere soorten toestellen, zodat dan het gans apparaat verder verkocht wordt vanuit China. Weet ik veel!’

‘De Blouges fabrieken produceren die dingen in grote hoeveelheden, Diego! Ik zag honderden van die dozen. Als ze bestemd zijn voor landbouwkundige doeleinden, dan zou deze fabriek alleen al de markt meer dan volledig verzadigen!’

‘Ik heb geen idee,’ antwoordde Diego. ‘Dat is echter wel iets om over na te denken. Heb je opgemerkt hoe al de andere modellen mooi gekleurd waren in harde tinten? De dozen in die laatste hal waren niet aantrekkelijk gemaakt, ze bleven ruw in uiterlijk, lelijk zelfs. De dozen waren primitief. Dit kan geen model zijn voor kinderen, en zelfs niet voor amateurs van drones. Ze waren te groot, ook.’

‘Wat kunnen ze dan wel zijn?’ vroeg Deniz. ‘Er is daar iets niet pluis mee. Waarom is dat zo’n groot geheim in die zaal? Er werkten daar meer dan twintig vrouwen, directeurs, ingenieurs, en zo verder. Met zoveel volk houdt je niets geheim.’

‘Toch wel,’ antwoordde Diego. ‘De arbeiders hebben vertrouwelijkheidsclausules in hun contracten. Ze mogen niet praten over wat er gebeurt in het bedrijf. Ze vrezen hun baan te verliezen. Er is niet veel meer industrie in Robois. De mensen hier houden er helemaal niet van een uur te moeten rijden om op hun werk te geraken.’

‘Misschien kunnen we praten met een arbeidster? Er moeten geruchten lopen. Ken je iemand?’

‘Nee,’ verklaarde Diego, maar hij lachte, ‘ik ken wel iemand die iemand anders kan kennen. Robois is klein. Het idee is goed. Er moeten geruchten lopen, al was het maar aangaande die etiketten. Dat kan onze volgende actie zijn: praten met de arbeidsters in die hangar.’

Ze kwamen snel weer bij de vrouwe van het Meer aan. Toen ze het restaurant binnen gingen verwelkomde de jonge Indische dienstster hen hartelijk. Ze boog eerbiedig.

‘Welkom, Monsieur Léon-Jules en Madame, het is fijn u weer te zien. We hebben onze mooiste tafel voor u voorbehouden. En Monsieur Diego, u brengt ons verrassend gezelschap!’

Ze verwees daarmee naar de twee prachtige vrouwen die ze op dat ogenblik aan elke zijde van Diego zag staan. Léon-Jules was al door gelopen.

Het meisje grinnikte, en trok ogen als om te zeggen, ‘jij stoute jongen!’

Diego werd in verlegenheid gebracht. Hij knipoogde, maar wist dat hij weer wat zou moeten uitleggen aan Michelle.

De lunch duurde lang. Het voedsel was uitstekend, het gesprek bleef oppervlakkig. Léon-Jules bleef flirten met Deniz. Hij wou indruk op haar maken. Evelyne zei niet veel. Deniz was de ongekroonde koningin van de tafel. Diego probeerde meer te weten te komen over de grote drones die hij in de laatste zaal gezien had, maar Léon-Jules ontweek handig al die vragen, zeggend dat men niet over zaken praatte tijdens een goede maaltijd. Hij bleef ook verder zeer vaag over zijn relaties met de Golfstaten.

Toen de lunch voorbij was, vroeg Léon-Jules naar de rekening. Iets later opende de deur van de keuken zich en Michelle Bazaine stapte de zaal in, gekleed in haar perfect witte jurk van chef kok. Ze stapte ditmaal rechtstreeks naar de tafel van haar zuster, maar ze stopte al bij Diego, die recht stond. Michelle plaatste een hand rond de nek van Diego, en ze kustte hem op de lippen, terwijl beiden recht bleven staan. Diego sloeg een arm rond haar middel. Toen de kus beëindigd was, keek Michelle pas weer naar de tafel, en eerst naar Deniz. De mond van Léon-Jules stond dan al open, die van Evelyne bleef strak tot een dunne lijn getrokken. Evelyne zat grimmig, ze lachte niet. Deniz daarentegen grijnsde, en trok haar lippen terzijde; Ze lachte van binnen, omdat Michelle zo duidelijk en open, zonder schroom, aanspraak had gemaakt op Diego.

‘Goed gedaan, meisje, je hebt beslist voor hem te vechten,’ dacht Deniz in stilte.

Ze zei niets.

Diego bleef staan met zijn arm rond Michelle. Iedereen begon te schuifelen op de stoelen. Michelle brak de spanning wat, ‘wel, onze familie is vandaag verzameld,’ zei ze, ‘jullie wilden me verrassen! Wat vonden jullie van de schotels? Het waren mijn nieuwste creaties!’ Iedereen beaamde dat Michelle een grote kok was. Het gesprek hernam wat meer ontspannen, maar iedereen wist nu ook hoe de zaken er voor stonden met Michelle de Bazaine en Diego de Trioteignes!

De groep bleef zo nog even praten, maar Léon-Jules stond redelijk snel op en zei dat hij moest vertrekken. De plicht riep hem! Michelle keerde terug naar de keuken. Léon-Jules wandelde vergenoegd naar buiten met Evelyne en Diego. Deniz liep echter naar de keuken en verdween even. Ze moest wat opheldering geven.

Buiten, aan de deur, zei Diego tot ziens aan Léon-Jules en aan Evelyne. Hij dankte hen voor alles en wachtte op Deniz. Léon-Jules en Evelyne gingen naar de ferry. Ze bleven nog druk napraten.

Diego moest lang wachten. Dan haastte Deniz met een rood gezicht zich naar hem.

‘Wat heb je zolang gedaan?’ vroeg Diego.

‘Af en toe moet een meisje dingen duidelijk maken aan een ander meisje,’ antwoordde Deniz mysterieus lachend. ‘Michelle zal niet kwaad op je zijn.’

Diego en Deniz voeren over het meer op de ferry, en keerden terug naar Trioteignes.

3.2. Het verhaal van Hamza. Van zaterdag, 18 tot maandag, 20 juli.

Commissaris Jozef Bikri had een dicht, nauw toezicht geplaatst aan de moskeegebouwen. Twee politiewagens stonden permanent aan de twee hoeken van het moskeecomplex. De wagens bleven daar openlijk en ostentatief. Tot dusver was niets speciaals gesignaleerd. Alles bleef buitengewoon kalm bij de moskee. Bijna niemand kwam nog de gebouwen in, of uit. De Koran School van zaterdag was uitgesteld tot nader orde. Dat had wel wat commotie veroorzaakt in de Moslim gemeenschap, maar de annulering werd toegewijd aan een ziekte van Imam Madyan Bin Mahfouz. Robois bleef rustig. Het gewone leven ging verder.

Het toezicht op de moskee zou snel een probleem worden voor Jozef Bikri. Hij had lang niet voldoende inspecteurs en agenten om de wacht te houden, vierentwintig uur per dag, gedurende meerdere dagen. Het moskeecomplex aldus bewaken gedurende een weekeinde zou ook een groot gat slaan in het maandelijks budget van de commissaris! Nog erger, Jozef Bikri kon wel de toegang naar de N11 Nationale Weg bewaken, maar niet ook nog de achterzijde van de gebouwen. De mannen van Al-Faris konden zeer gemakkelijk 's nachts ongezien ontsnappen uit de achterste vensters van de moskeegebouwen, te voet in de duisternis verder gaan naar de N11, en daar een auto op hen te weten wachten om hen af te voeren. Jozef Bikri koesterde dan ook weinig illusies over de efficiëntie van zijn wacht aan de moskee. Als Al-Faris werkelijk wou ontsnappen, dan kon hij dat al gemakkelijk de vorige nacht gedaan hebben!

Toch was wat Al-Faris kon doen beperkt tot een ontsnapping! Hij kon geen bezoekers meer ontvangen zonder dat de politie ervan op de hoogte van zou zijn, en de politie kon de bezoekers fotograferen. Al-Faris kon niet in zijn wagens vertrekken zonder gezien en gevolgd te worden. Jozef Bikri was er ook in geslaagd om de nodige toelatingen te bekomen om de moskeetelefoons, de vaste en de mobiele telefoons, onder bewaking te plaatsen. Dat was ook het geval met de elektronische berichtenuitwisseling van de meest officiële e-mail adressen. Alles werd op geheugenschijven geplaatst door de telefoonmaatschappijen. Twee agenten van de Federale Politie die Arabisch spraken waren naar de gesprekken aan het luisteren. Tot nog toe was er niets bijzonders gemeld. De oproepen van en naar de moskee waren kort en onregelmatig gebleven.

De opnames van de preken van Al-Faris hadden goede resultaten opgeleverd. Vier bandjes waren tot nog toe afgeleverd in de Abdij door de goede diensten van Karim Khedis, de tuinier, en de behulpzame Moslim gemeenschap. Jozef Bikri was tevreden. Hij meende dat hij zo voldoende bewijzen had verzameld over de radicale taal van de man, over zijn opruiende oproepen en over zijn neiging om onverdraagzaamheid te preken. Al-Faris had in het openbaar de Moslims opgeroepen om weerstand te bieden tegen de aanbevelingen van de meer gematigde Moslims. Hij was de jonge mannen aan het ophitsen naar gewelddadigheid tegen de ongelovigen, die eenvoudig weg al de niet-Moslim families van Robois waren. De commissaris had nu voldoende bewijzen om de Belgische nieuwste anti-terreur wetten te doen toepassen. Jozef Bikri was aan het overwegen om de operatie van het afluisteren van de preken definitief te doen stoppen, want Al-Faris zou nu nog meer op zijn hoede worden, en dus achterdochtig met wie zijn toehoorders waren. Bikri meende voldoende materiaal

verzameld te hebben om de man te beschuldigen. Jozef Bikri wou ook niet dat de Moslims die hem hielpen nog meer risico's zouden lopen.

Sinds twee dagen liepen Khadijah en Hamza rond in het huis van Jozef Bikri met zeer lange gezichten en met donkere blikken. Ze waren zenuwachtig en konden niemand een glimlach gunnen. Jozef Bikri haatte het om mensen ongelukkig en bezorgd rond zich te zien in zijn familie. Hamza, die nooit verzaakte aan de Vrijdagavond gebeden in de moskee, had zelfs niet de minste poging gedaan om de ganse dag uit de sofa van Bikri en uit de armen van Khadijah te komen. Samen hadden Khadijah en Hamza somber gepruid vóór het eeuwige televisietoestel.

De commissaris wist dat geen echte imam nog in de nieuwe moskee kon komen preken. Hij verwachtte daarom dat na nog enkele dagen de Moslim gemeenschap zou beginnen te gonzen van de wildste geruchten, en van onberedeneerde vrees, om daarna op zoek te gaan naar redenen en naar oplossingen. De Imam Bin Mahfouz bleef verborgen in een beveiligd huis van de Veiligheid, en de grote Al-Faris zou zijn appartementen niet verlaten, al was het zelfs maar om naar de gebedszaal te gaan. Na een tijdje, kwam wel één van de assistenten van Al-Faris de mannen tot de moskee toelaten, en enkele gebeden voorlezen, maar die man kon geen preek houden omdat hij duidelijk daartoe onbekwaam was.

Op zaterdagmorgen riep Jozef Bikri zijn schoonzus Khadijah naar zich. Wanneer ook Hamza meekwam, confronteerde hij de twee jongeren samen. Hij wou hun somber gemoed doen ophouden door hem te vertellen wat er gaande was. Hij zei hen op te biechten waarom ze zo donker keken. Hij wou hen niet langer zo ongelukkig in zijn huis zien rondlopen. Khadijah en Hamza begonnen te vertellen. Bikri had een heel uur nodig om de twee te horen. Nadien, bleef Jozef Bikri in stilte in zijn zetel zitten, opgewonden, en nu ook heel bezorgd! Zijn ogenblikkelijke reactie was om Diego de Trioteignes in diens jachthuis op te bellen voor dringende hulp.

Diego nam zelf de telefoon op. Jozef Bikri vroeg voor een zeer snelle vergadering met de drie geheime agenten. Diego, Atsel en Deniz wilden hun ware identiteit en hun operatie geheim houden, en Jozef Bikri was er niet zeker van of zijn huis niet onder toezicht stond van handlangers van Al-Faris. Het politiestation van de Abdij bleef ook buiten kijf voor een samenkomst, voor dezelfde reden. Diego stelde daarom aan de commissaris voor om naar het jachthuis van Trioteignes te komen, waar hij verbleef met Atsel en Deniz. Jozef Bikri aanvaardde gretig dat voorstel, en hij zei al dat hij met iemand zou komen die ophefmakende, nieuwe informatie had over de Al-Faris zaak.

De auto van Jozef Bikri reed al de tuin van het huis van Diego een half uur later in. Diego hoorde de wagen op het kiezelpad. Diego bracht hen naar de living, waar hij hen voorstelde aan Christian Trevanion en aan Denise Legrand. Een pot groene thee en een fles rode wijn stonden op de tafel. Jozef Bikri en Hamza Al-Harrak verkozen de thee. Dat deden ook Atsel en Diego, maar Deniz nipte aan de wijn.

Jozef Bikri kon niet langer wachten.

Hij begon met, 'we hebben een nieuw probleem! De Staatsveiligheid moet op de hoogte gebracht worden van wat de jonge Hamza, hier, me een half uur geleden gezegd heeft. Ik zal

niet zelf herhalen wat hij me verteld heeft. Ik had liever dat hij zijn verhaal opnieuw deed, in zijn eigen woorden.’

Jozef Bikri wees naar de jonge man naast zich, en stelde hem voor.

Bikri zei eerst, ‘dit is Hamza Al-Harrak. Hamza is een vriend van Khadijah, de jongere zuster van mijn echtgenote. Hamza liep er zeer bezorgd bij de laatste dagen. Hij ontdekte enkele verschrikkelijke dingen over wat er zich in de moskeegebouwen van Robois kan afspelen. Jullie moeten weten dat hij in de werkplaats van de moskee een project ontwikkeld heeft dat Al-Faris en zijn assistenten voor hem gedefinieerd hebben. Drie jonge Moslims, goede studenten aan de Hogere Technische School van Robois, onder wie Hamza, hebben aan dat project samen gewerkt. De jonge Hamza is in mijn ogen een genie, een genie in de elektronica, in computers en in de software programmering. Ik zou me zelfs niet hebben kunnen inbeelden wat hij ontwikkeld heeft! Hij beweert dat hij vooreerst niet echt begreep wat Al-Faris en zijn mannen waarlijk van hem verlangden, en daarin volg ik hem. Hij is een goede jongen. Hij is verschrikkelijk bedrogen geworden door de man. Enkele dagen geleden pas is hij tot een beangstigend besluit gekomen, en de laatste dagen heeft hij daarover erg geknied! Uit zijn eigen, vrije wil is hij naar mij gekomen met zijn verhaal.’

Jozef Bikri wendde zich dan rechtstreeks tot Hamza, ‘wel, Hamza. Je kunt deze drie personen vertrouwen zoals je mij vertrouwt. Het moet voldoende voor je zijn te weten dat ze de politie helpen. Je kunt hen zeggen wat je me een uur geleden verteld hebt. Wees kort, alstublieft!’ Hamza was erg onder de indruk. Hij stamelde toen hij begon, en fluisterde bijna. Geleidelijk aan won hij wat meer aan zelfvertrouwen.

‘Zoals commissaris Bikri al zei,’ begon hij, ‘heb ik een nieuw speelgoedmodel ontwikkeld in de werkplaats van de nieuwe moskee. Met mijn vrienden dacht ik een drone uit voor de Blouges Speelgoedfabriek, gebaseerd op volledig futuristische concepten. We kwamen uit op wat nog een experimentele, maar zeer krachtige drone is. Het toestel dat we ontwikkelden was echter lang niet zo revolutionair als Commissaris Bikri wel denkt, voor wat betreft het zichtbare model. De Blouges fabrieken hebben heel wat ervaring met motoren, met drones en met helikopter modellen. De Blouges ingenieurs voedden ons met allerlei gegevens betreffende miniatuur ontploffingsmotoren, over de energie van elektrische batterijen, over noties van *lift* en *drag*, en zo verder. We knutselden meer dan we berekenden, en we voerden testen uit in de werkplaats. We ontwierpen een drone die zeer eenvoudig was, en dus gemakkelijk om te bouwen. Het was in essentie slechts een rond, plat platform van aluminium en plastic, slechts dertig centimeter dik en een meter in diameter, waarin we vier horizontale rotoren konden plaatsen die elk aangedreven waren door evenveel mini ontploffingsmotoren. Het ontwerp van die drone, en dat model doen vliegen, was niet iets dat zeer speciaal was. Quadcopters en zo bestaan in andere merken. De motoren bestaan, en de zender-ontvangers bestaan.’

Diego en Deniz keken elkaar verrast aan. Ze hadden een dergelijke drone in de Blouges fabrieken geproduceerd zien worden in honderden exemplaren!

‘Het is toch niet langer een prototype,’ merkte Diego op. ‘We zagen die toestellen in grote aantallen gebouwd worden in de Blouges fabrieken, vandaag!’

Hamza keek op.

‘Dat wist ik niet,’ fluisterde hij zenuwachtig. ‘Ik dacht dat er slechts enige exemplaren van samengesteld werden, experimentele exemplaren als bewijzen van ontwerp!’

‘Ga voort met je verhaal, jongen,’ drong Jozef Bikri Hamza verder, zijn geduld verliezend. ‘Daar kom ik toe,’ zei Hamza een beetje luider. ‘Het toestel is in vier aspecten verschillend van alle andere modellen die de Blouges fabrieken produceren.’

Hamza aarzelde dan een ogenblik. Hij dronk van zijn thee en keek naar Jozef Bikri, die knikte.

‘De drone die we ontwierpen verschilt van de klassieke speelgoedmodellen in bereik, in snelheid, in mogelijke lading, en in bestuurbaarheid,’ telde Hamza op zijn vingers af, ‘en vooral in besturing! Voor wat betreft het bereik, kan de drone tot tachtig kilometer ver vliegen op zijn met benzine gedreven motoren voor de aandrijving van de rotoren. Hij kan vliegen aan een snelheid van tot zeventig kilometer per uur en dat gedurende een uur zonder lading. Hij kan een lading van instrumenten dragen van vijf tot zeven kilogram aan vijftig kilometer per uur!’

Diego, Atsel en Deniz keken weer naar elkaar.

‘Nee, nee, nee, men kan geen manuele besturing uitvoeren tot op die afstanden,’ begreep Diego dadelijk. ‘De toestellen voor afstandsbediening kunnen zo ver niet besturen, en hoe zou men de drone zonder visueel contact zo ver kunnen brengen?’

‘Daar kom ik ook toe,’ verklaarde Hamza. ‘Het grootste verschil ligt juist in de besturing, zoals ik al zei. ‘De drone die we ontwierpen wordt bestuurd door een boordcomputer op een chip, en die is verbonden met verschillende instrumenten, waaronder een GPS eenheid, een “Global Positioning System” eenheid, die eigenlijk een “Global Navigation Satellite System” of GNSS ontvanger is. De GPS module zendt continu signalen, gegevens, op zijn draden naar de boordcomputer, om de positie van de drone te bepalen. We moeten geen kaarten in onze boordcomputer houden, want we moeten niet langs straten rijden zoals auto’s. Het vluchtplan bestaat slechts uit een reeks coördinaten, en de drone moet niet meer doen dan in rechte lijnen van het ene punt naar het andere vliegen. Rechte lijnen zijn gemakkelijk te berekenen, en het is niet nodig een kompas aan boord te hebben! De GPS eenheid houdt de drone in de juiste plaats, via de boordcomputer.

We plaatsten ook een speciale besturingssoftware in de computer. Dat stuurprogramma richt de drone van het ene punt naar het andere. Het voert constant correcties uit. We hebben dan nog een andere software die toelaat een traject in het geheugen van de computer te laden, gewoon door een reeks coördinaten in te geven. Zelfs op een geheugenchip die niet groter is dan een vingernagel, kunnen we meerdere gigabytes gegevens plaatsen. Eén byte kan een karakter, een letter of een cijfer houden. We kunnen dus in de computer een traject laden van aardcoördinaten. De computer, met de informatie van de positie van het toestel, geleverd door de GPS module, kan de rotoren en hun flappen sturen langsheen het traject. Het stuurprogramma neemt over, en corrigeert constant de afwijkingen op het ingegeven traject, terwijl de drone in de lucht vliegt. In andere woorden, de drone zal volledig zelf, op zijn eentje, autonoom, zonder de nood van een manuele afstandsbediening, zonder een verbinding met een zendend basisstation nodig te hebben, en op de gewenste hoogte, een traject volgen. Het is niet meer nodig een persoon het toestel te moeten sturen met een manuele zender voor afstandsbediening! Onze drone zal wellicht wel wat zigzaggen rond de rechte lijn tussen de punten, maar hij zal er geraken, tot binnen centimeters van het doel!’

‘Jullie bouwden dus een verdomd model van een kruisraket,’ riep Atsel plots uit, ‘een kruisraket of “*cruise missile*” die kan vliegen, niet duizenden kilometer ver maar toch tientallen kilometer, en niet aan een snelheid van honderden kilometer per uur, maar aan enkele tientallen kilometer per uur, en met ladingen niet van honderden kilogram explosieven, doch met enkele kilogram. Jullie kwamen naar boven, niet met een militaire drone die doelgerichte raketten kan afvuren, maar met het model van een militaire kruisraket die niet als dusdanig erkend wordt, maar die desondanks toch explosieven kan afleveren en tot ontploffing brengen waar jullie het ook mochten wensen!’

Hamza Al-Harrak verbleekte, en hij begon opnieuw te stamelen.

Toch vervolgde hij met enige fierheid, ‘ja, ja! We dachten in de verste verte eerst niet aan ladingen springstoffen, niet tot zeer recentelijk! We dachten slechts aan een videocamera als lading, zoals de meeste kleinere drones dragen. Of misschien kon de lading bestaan uit kleine pakjes, zoals minstens één transportbedrijf reeds aankondigde dat het drones in de toekomst voor die functie zou aanwenden. Autonoom bestuurd drones bestonden nog niet toen we ons project begonnen, maar we vonden het doenbaar zo’n toestel te bouwen, en dat deden we dan ook. We probeerden enkele prototypes, tot we er één uitvonden dat ook echt werkte. Het meest essentiële aan de uitvinding was de software!’

‘Waarom was dat?’ wilde Diego weten.

‘Zoals eender welke piloot je kan vertellen, is de grootste moeilijkheid niet zozeer in volle vlucht en hoog in de lucht de snelheid, richting en hoogte van het toestel te bewaren! Het moeilijkste is het opstijgen en de landing. Je moet vluchtcurven bepalen daarvoor, afhankelijk van het gewicht van het toestel, en zo verder. Je moet heel nauwkeurig de kracht van de motoren bepalen, de posities van de roteren, de verschillende flappen voor stootkracht, en die bijna constant weten aan te passen met de windsnelheid. Je moet dit bijzonder snel kunnen doen bij het opstijgen, of je zult de drone laten neerstorten. Je moet dat ook doen bij de landing, want je moet een welbepaalde hoogtevermindering volgen, om de drone niet slechts onvoorspelbaar uit de lucht te laten vallen. Zo nodig kunnen wij een drone door een open deur doen vliegen, voor zover we de exacte coördinaten van die deur gegeven krijgen! Het vluchtplan voor dergelijke daling is moeilijk, maar niet te moeilijk. Je moet echter ook constant bijsturen bij een landing, en dat is een hele uitdaging. We moesten fysisch verschillende opstijgings- en landingscurven in ons computergeheugen voorzien. We slaagden daarin! We begonnen echter nadere overwegingen en bezwaren te opperen wanneer we de laatste eisen hoorden die Al-Faris en zijn assistenten ons definieerden.’

‘Welke waren die?’ vroeg Deniz.

‘We hebben een elektrische batterij, een klok en een snelheidsmeter, een meter van versnellingen aan boord, en zo meer,’ legde Hamza uit. ‘De assistenten van Al-Faris vroegen ons een elektrische stroomstoot van een bepaalde elektrische spanning en stroomverandering op twee elektrische draden te brengen, afhankelijk van twee voorwaarden. Het signaal moest opgewekt worden ofwel door zeer bruuske veranderingen in versnelling, van een bepaalde waarde naar nul, of ook nadat het toestel een aantal seconden aan zero snelheid bleef.’

‘Dat betekent,’ legde Atsel uit, ‘dat jullie een signaal kunnen zenden naar een elektrische ontsteking net vóór de inslag van een drone of op een bepaald ogenblik nadat een drone geland is. Mijn gelukwensen voor die prestatie!’

‘Correct,’ knikte Hamza, ‘alleen dachten we toen niet aan ontstekingsmechanismen en aan explosieven! We wisten niet waar die bijkomende eisen toe moesten dienen. We begonnen slechts langzamerhand en veel later te begrijpen waartoe onze drone kon gebruikt worden.’ ‘Jullie hebben een verdomd model van een kruisraket ontwikkeld, jongen,’ zei Atsel. ‘Jullie bouwden een drone die kan verplaatst worden in een doos die niet groter is dan een meter op een meter en dertig centimeter hoog. Jullie kunnen een vluchtplan in de boordcomputer laden in een minimum van tijd, en dan zo snel als jullie kunnen naar een andere plaats vluchten waar niemand jullie kan vinden De drone vliegt autonoom naar zijn doel, en de boordcomputer kan het toestel laten neerstuiken, op Manneke Pis om de fontein naar de vaatjes doen vliegen in duizend stukken, met natuurlijk iedereen die in het ronde staat, terwijl jullie tientallen kilometer verder jullie staan te verneuken. Mooi! Bravo! Opnieuw mijn gelukwensen!’

‘Zoiets inderdaad,’ grijnsde Hamza. ‘We dachten echter nooit aan het transport van explosieven, en we hadden ook nooit springstoffen bij ons. Ik weet zelfs niet hoe springstoffen er uit zien!’

‘Al-Faris en zijn kornuiten kunnen explosieven hebben,’ merkte Atsel op. ‘Zeg me, jongen, hoeveel kilogram springstoffen kan de drone dragen?’

‘Heel wat,’ zei Hamza, nu weer zeer ernstig. ‘We hebben een mogelijke lading van meer dan vijf kilogram, maar van dat gewicht moet je de boordcomputer, de GPS eenheid, de ontvangstantenne, de elektronica, de hoogtesensoren, de klok, en zo verder, van aftrekken, alles samen minder dan één kilogram. Ik denk dat je gemakkelijk drie tot vier kilogram nog verder onder de drone kunt hangen, onder de twee belangrijkste stangen van het toestel. Je moet dan de springstoffen een beetje verspreiden om het platform niet uit evenwicht te trekken, maar dat is perfect doenbaar.’

‘Met drie kilogram Semtex of C4 of nog krachtiger explosieven, kan ik een benzinetank opblazen, een huis, een vliegtuig dat op een landingsbaan wacht, een trein, een schip zoals een methaangas tanker, zeer erge schade toebrengen aan een nucleaire reactor, een scheikundig bedrijf opblazen, en je zegt het maar,’ somde Atsel op, en hij floot door zijn tanden.

‘Er is nog meer,’ waarschuwde Jozef Bikri.

‘De drone alleen,’ legde Hamza uit, ‘zonder de springstoffen, natuurlijk, kost tussen duizend en tweeduizend Euro, afhankelijk van de afwerking. Ik weet niet hoeveel explosieven kunnen kosten.’

‘Springstoffen kosten zeer weinig als je ze kunt stelen, jongen,’ merkte Atsel op. ‘Jullie bouwden dus een mini kruisraket voor duizend Euro. En dan wat?’

‘Wel, de Al-Faris mannen gaven ons nog een andere uitdaging! We moesten het middel vinden om zeer snel een vluchtplan te kunnen veranderen alsook andere kenmerken zoals het signaal dat op de twee draden moest gebracht worden, niet in één drone, maar in eender welk aantal drones tegelijk. We ontwikkelden uiteindelijk twee schema’s voor die functie.

In het eerste proces, om de kosten laag te houden, ontwikkelden we een “*follow me*” functie. We duwden de eigenschappen van een vluchtplan in één drone, en plaatsten een zender op die drone. Dat toestel kan signalen uitzenden die door de andere drones kunnen ontvangen worden, en de andere drones volgen dan gewoon. We hebben die functie uitgetest met model vliegtuigjes, en de software werkte voldoende goed. Eén drone vliegt dus ergens naartoe, en de andere drones volgen die eerste gewoon en slaafs.

Vervolgens ontwikkelden we een software die tegelijk een vluchtplan kan uitzenden naar eender welk aantal drones. Daarom moesten we elke drone voorzien van een verschillend nummer, als u wilt een identificatienummer. Wanneer ze geactiveerd worden, beginnen alle drones te luisteren met hun antennes en hun ontvangsttoestel, en dan zenden wij een digitaal signaal uit met een vluchtplan. We zenden vanuit een persoonlijke computer eerst een lijst uit van identificatienummers van alle drones die hetzelfde vluchtplan moeten volgen. De drones luisteren naar het protocol en naar die nummers. Ze weten dat de informatie die volgt op hun identificatienummer een vluchtplan voor hen is. Elke drone die zijn nummer hoort neemt het vluchtplan dat volgt op, en stijgt op. Op die wijze neemt de uitzending van een vluchtplan naar honderden drones slechts enkele minuten. Die tijd hangt af van de uitrusting van de zender die gebruikt wordt. Een zeer snelle zender kan dat in seconden doen! We moeten niet meer een vluchtplan manueel en individueel in elke drone plaatsen! De voorbereiding wordt minimaal gehouden. We gebruiken toch digitale signalen om de drone te besturen!’

‘Dus in enkele minuten, seconden misschien, kunnen jullie honderden drones de lucht in drijven en meerdere honderden kilogram zeer krachtige springstoffen naar een doel zenden, gebaseerd op de GPS locatie van dat doel?’ vroeg Diego.

Hamza knikte, nog meer ellendig nu, ‘of we kunnen bijvoorbeeld vijftig drones, eender welk aantal eigenlijk, naar één doel zenden, en vijftig andere drones naar een ander doel, en zo verder!’

‘Jullie kunnen bijgevolg ook honderd drones tegelijk, volledig automatisch tegen een optrekkend leger zenden, of naar eender welk doel,’ mijmerde Atsel verder, ‘aan een kost van slechts tweehonderd duizend Euro, een fractie van de kost van een echte kruisraket?’

‘Ja, maar binnen een bereik van maximaal zowat vijftig kilometer,’ zei Hamza.

‘Tel Aviv ligt op zowat vijftig kilometer afstand van de grenzen van de Gaza streek,’ stelde Atsel, ‘en ze ligt op twintig kilometer afstand van sommige Palestijnse dorpen in Cisjordanië! Jullie creëerden de kruisraket van de arme, jongen! Noem het een PMCM, de “Poor Man’s Cruise Missile”, en jullie kunnen er de Nobel Prijs van het internationaal terrorisme mee winnen!’

‘Als ik zo’n drone kon ontwikkelen,’ probeerde Hamza zwakjes, ‘dan kan iedereen dat doen! Het was slechts een kwestie van tijd tot iemand op het idee kwam, en het perfect doenbaar wist met de eenheden die we vandaag al ter beschikking hebben.’

‘Inderdaad,’ ging Atsel akkoord. ‘Toch heeft niemand anders het naar mijn weten ook inderdaad al geprobeerd!’

De living van Trioteignes bleef een lange tijd stil. Atsel stond op en moest een fles cognac halen. Hij dronk nooit op dat uur van de dag, maar nu voelde hij een verweldigende, onweerstaanbare drang naar een sterke drank.

‘We zagen honderden dozen met die drones, klaar om verscheept te worden in de opslagplaats van de Blouges fabrieken staan,’ fluisterde Deniz onthutst.

‘En allemaal met stickers met “Made in China” er op, zodat ze niet konden wijzen naar de Blouges fabrieken, geen aanwijzing naar de Blouges fabrieken op de dozen en ook niet op de drones zelf,’ voegde Diego toe.

‘De productie van drones is niet verboden door de Belgische wet,’ zei Jozef Bikri dan. ‘Ze vallen niet onder de wetten op de militaire uitrustingen. Ze zijn slechts modellen, speelgoed. Ik kan de productie van de Blouges fabrieken dus niet zonder meer tegenhouden. Vluchten uit het oogbereik zijn wel verboden door de wet, maar ik neem aan dat het nog niet het geval

is in vele andere landen van de wereld. Zolang er geen springstoffen hangen onder de drones, kunnen ze verkocht worden als onschuldige modellen, als speelgoed. Ze mogen niet in autonome vlucht over België gebruikt worden, maar terroristen trekken zich niets van de wet aan!

‘Juist hoeveel van die drones hebben de Blouges fabrieken nu al verscheept, met hun software, en naar welke landen?’ vroeg Diego. ‘De drones zijn geen wapens op zichzelf, dus hebben ze geen toelatingen nodig om geëxporteerd te worden, zoals eindgebruiker certificaten voor wapens. Ze kunnen zeer gemakkelijk ter plaatse beladen worden met explosieven. Je hebt alleen maar wat plakband nodig! Toch geloof ik dat we de toevoeging van de functie voor autonome vluchten kunnen tegenhouden, want dat is verboden in België. Je kunt proberen, Jozef, de toevoeging van de boordcomputers tegen te houden voor hun gebruik in België. Het zou een misdaad zijn hen hier te verkopen. Niets kan echter de Blouges fabrieken weerhouden van de verkoop van de autonoom bestuurd toestellen in vele andere landen!’

‘Hoe blaas je die dingen uit de hemel?’ vroeg Deniz zich af.

‘Dat kun je praktisch niet,’ legde Hamza uit. ‘Ze zijn te klein, en te langzaam om door de radar ontdekt te worden. De hitte afdruk van de kleine motoren is veel te laag voor grond-naar-lucht raketten, voor de “surface-to-air” of SAM raketten. SAMs zouden een hoge kans hebben hen te missen! Je gaat ook niet een SAM systeem zoals de Amerikaanse Patriot gebruiken om een duizend Euro toestelletje uit de lucht te halen! Eén enkele Patriot raket kost honderden malen meer! De drones kunnen ook zeer laag vliegen, zodat de SAM raketten een gevaar kunnen zijn voor wat op de grond gebeurt.

België is vlak, maar geef me een kaart van de hoogtes van het land, en ik kan de drones de contouren van het terrein laten volgen op slechts tien meter of zo hoog in de lucht. Ik kan hen de contouren van het land laten volgen, door valleien en over heuvels, zelfs onder elektrische draden van hoogspanningsleidingen door, en dat dan zelfs zonder de hoogtesensoren te moeten gebruiken! Een dergelijke versie hebben we nog niet ontwikkeld, maar hoogtekaarten met die graad van detail bestaan, hoor!

Je kunt met een geweer naar een drone schieten, maar het zal zeer moeilijk zijn om te schieten naar een klein, bewegend doel dat vijftig meter boven de grond vliegt. Je moet niet vergeten vóór het tuig te mikken, want het platform beweegt snel! Het platform is ook grotendeels open, zoals een zeef! De kogels kunnen er rats door schieten. Veel kan geraakt worden, maar de kans dat de quadcopter gewoon verder vliegt, is zeer groot! Het zou trouwens zeer gevaarlijk kunnen zijn er op te schieten, want de drone kan neervallen, en de springstoffen kunnen dan op de grond ontploffen. Laser wapens zijn wel in ontwikkeling, maar dat is stof voor *Star Wars*, en nog maanden ver van de eerste echte proeven. Honderd drones die alle naar één doel vliegen, kunnen eender welk verdedigingssysteem overweldigen. Je kunt luchtafweergeschut gebruiken, maar op de lage hoogte in heuvelachtig landschap zoals waar de drones kunnen vliegen, kan dat ook zeer gevaarlijk worden voor de mensen op de grond. Opnieuw, grote aantallen drones kunnen eender welk manueel gehanteerd luchtafweergeschut overweldigen.’

Atsel begreep de bedreiging voor de Israëlische luchtverdediging. De drones waren de ultieme terroristische wapens! Deniz ook beefde toen ze zich bewust werd van wat

terroristische bendes met de drones konden aanrichten tegen de strijdkrachten van haar land, en tegen de openbare regeringsgebouwen van haar natie.

‘Mevrouwen en heren,’ riep Atsel uit, ‘welkom in een nieuw tijdperk! We hadden terrorisme, zelfmoordcommando’s, en cyberterrorisme. Nu komen we in het tijdperk van het drone terrorisme terecht!’

‘Nu we dat allemaal weten,’ zei Diego koel, ‘wat dan kunnen we er aan doen?’

Hij stelde die vraag retorisch, meer tot zichzelf dan aan de mensen die met hem in de living van Trioteignes zaten.

‘Ik vergat bijna,’ zuchtte Jozef Bikri. ‘Ik heb nog meer slecht nieuws! Terwijl ik naar hier reed, belden mijn mannen me op om te zeggen dat een grote, zwarte Mercedes met een CD nummerplaat, een *Corps Diplomatique* wagen met de Saudi Arabische vlag er op, Al-Faris kwam ophalen in de moskee. Mijn mannen durfden de wagen niet te doen stoppen. We verloren dus Al-Faris! De CD-wagen reed naar Brussel, doch slechts de Heer weet waar Al-Faris nu is. Saudi-Arabië is steeds fair gebleven met ons land. We geloven dat individuele, zeer rijke mannen Al-Faris ondersteunen, niet de regering van Saudi-Arabië zelf. We weten dus niet of de wagen wel degelijk naar de ambassade reed.

Tevens merkten mijn mannen op dat niet één van de assistenten van Al-Faris vandaag uit de appartementsgebouwen verscheen. Mijn agenten vrezen daarom dat de assistenten ook al gevlucht zijn, ofwel ’s nachts, ofwel de vorige avond na de avondgebeden. Ze konden zich vermomd hebben als gewone Moslims, en zich gemengd hebben tussen de mannen die de moskee uit kwamen, om gisteravond ongestoord naar auto’s te gaan die we niet kenden. Waar ze naartoe reden weten we niet. We zijn er nog niet heel zeker van, maar we kunnen dus al de mensen die rond Al-Faris hingen kwijt gespeeld zijn. Als ze potentiële drone terroristen zijn, dan kunnen ze zich nu eender waar verbergen en hun volgende slag afwachten.’

‘We moeten aannemen dat ze terroristen zijn,’ zei Diego. ‘Waarom anders zouden ze aan Hamza en zijn vrienden gevraagd hebben die ontstekingsignalen te ontwikkelen? Een open vraag is nog of ze terroristische aanslagen binnenkort in België plannen.’

‘België is aantrekkelijk,’ merkte Deniz op. ‘Brussel is de zetel van de Europese Gemeenschap! De hoofden van de staten vergaderen regelmatig in Brussel!’

Diego was al verder aan het denken.

‘Kunnen we opvolgen waar de drone platformen zich bevinden?’ vroeg hij.

‘Niet tot ze geactiveerd worden,’ antwoordde Hamza. Wanneer ze op actief geplaatst worden, wat nog steeds manueel moet gebeuren door op een knop onder de drone te drukken, dan kan ik in de zendende computer binnen dringen. Ik kan dat doen als die computer ook geactiveerd wordt. Het is een gewone persoonlijke computer die het vluchtplan uitzendt. Ik kan die computer waarschijnlijk slechts enkele minuten gebruiken, tenzij ze hem op actief laten. Dat zal ik het vluchtplan kunnen inzien.’

Hamza zuchtte, dacht verder.

‘Ja, dat kan ik! Ik kan dat doen vanaf mijn eigen persoonlijke computer, maar ik moet verbonden zijn met een zender- en ontvangststation. Er is zo’n station in de werkplaats van de moskee. Van daar kan ik jullie verwittigen wanneer mijn computer oplicht. Ik hoop jullie dan te kunnen zeggen van welke plaats de drones opstijgen, en waar ze naartoe vliegen. Het vluchtplan zal die coördinaten bevatten! De drones hebben nog geen zenders. Ze kunnen slechts berichten ontvangen. Nadat echter een computer zich zoekt met de drones te

verbinden, kan ik in het programma geraken dat met de zender verbonden is. Ik stelde die programma's op, en ik plaatste een paar achterdeurtjes waardoor in binnen kan geraken. Ik kan zo uitvissen, vanaf een tweede computer, mijn eigen computer, wat op de eerste computer gebeurt. Ik kan commando's naar die eerste computer zenden, en zo verder. Men kan op de eerste computer zien dat een tweede computer er mee verbonden is, maar ik denk niet dat ze dat signaal zullen ontdekken. De aanduiding is heel klein op het scherm, en ik legde de betekenis van die aanduiding aan niemand uit. Dus ja, ik kan de vluchtplannen afladen, zien hoeveel drones bestuurd worden, waar ze naartoe vliegen, en zo verder. Omdat ik die vluchtplannen kan inzien, herhaal ik, kan ik in staat zijn u de coördinaten te geven van waar de drones vertrokken. Ik zal u ook de doelcoördinaten kunnen geven.'

'Kun je de vluchtplannen herprogrammeren?'

'Ja, dat kan ik proberen te doen,' knikte Hamza, 'maar ik zal waarschijnlijk daarmee te laat komen. Ik zou de vluchtplannen drone per drone moeten ingeven, het gezamenlijk programma is nog niet klaar op mijn computer. Als ze honderden drones uitzenden, dan zal ik nooit tijdens de duur van de vlucht al de vluchtplannen van de drones op tijd kunnen veranderen. Sommige, vele van de drones, zullen hun doel bereiken. De assistenten van de imam zijn met vijf. Zij kunnen de drones al vooraf klaar maken. De "Follow-me" functie is nog niet geïmplementeerd.'

'Hoeveel drones kunnen jullie in een uur veranderen?'

'Van tien tot twintig, maar let op! Als ik het vluchtplan verander, dan moet ik de drones richten naar een plaats waar ze geen schade kunnen aanrichten. Die plaats moet ook meer en meer dicht bij de drones zijn waar ze zich op dat ogenblik bevinden, want hun brandstof zal op geraken. Als ze gewoon uit de hemel vallen op hun weg terug, dan kan dat ook gebeuren op huizen, op scholen, en op hospitalen. Ik weet werkelijk niet wat best zou kunnen gedaan worden. Als de drones bijvoorbeeld naar Brussel vliegen, dan kan ik hun vluchtplannen zo veranderen dat ze uit de lucht vallen in het Meer van Genval, tussen hier en Brussel. Diegene die dat punt al voorbij zijn, en die niet voldoende brandstof aan boord hebben, zullen op de terugweg uit de hemel vallen. Ze zullen toch en tenminste hun doelwit niet bereiken!'

'We hebben dan nog wat tijd,' hoopte Jozef Bikri, 'om de politie te verwittigen van de doelen. We kunnen de zone ontruimen, en herprogrammeren. Meer kunnen we niet doen. Met of zonder bevelschrift moeten we de werkplaats van de moskee binnen vallen en wachten naast het zender-ontvangststation.'

'We kunnen niets anders doen,' bevestigde Atsel, 'als Al-Faris en zijn medewerkers verdwenen zijn, moeten we het ergste vrezen.'

'Wanneer de drones ontploffen, kunnen we de Blouges voor samenzwering aanhouden,' voegde Jozef Bikri toe. 'Hij zal hoogstwaarschijnlijk die beschuldiging kunnen ontlopen. Ik zal aan de Procureurs ook voorstellen hem te beschuldigen van de onwettige export van wapens. Zijn advocaten kunnen het argument naar voren schuiven dat de drones geen wapens zijn, en de Blouges kan zijn proces winnen, maar hem een tijdje in de gevangenis houden kunnen we wel doen. Als de Procureur me in mijn redenering volgt! Ik denk dat hij dat wel zal doen, gezien de antiterroristische initiatieven en de atmosfeer in ons land na de recente aanvallen tegen het Joods museum van Brussel en tegen de hoge snelheidstrein, de TGV trein tussen Brussel en Parijs.'

‘Wel dan,’ besloot Jozef Bikri. ‘We zullen onmiddellijk met de jonge Hamza en zijn persoonlijke computer naar de moskeegebouwen gaan. Hamza zal daar al de tijd moeten blijven, in de werkplaats moeten eten en slapen naast zijn zender-ontvanger, en met zijn ogen gericht op zijn computerscherm. Ik zal de Procureur des Konings verwittigen en ook zijn assistenten over wat er in Robois gebeurt. Met enige aandrang kan ik nieuwe papieren krijgen voor de arrestatie van al de mensen die in deze zaak betrokken zijn, en vooral van Léon-Jules de Blouges, en van zijn Gedelegeerde Bestuurder. Ik moet wel documenten hebben om opnieuw de gebouwen van de nieuwe moskee van Robois te doorzoeken, en ook van de Blouges fabrieken. Ik zal alle papieren van de fabrieken in beslag doen nemen, al de boekhoudingsgegevens en alle gegevens betreffende de verscheping van de drones. Dat zullen de Speciale Eenheden moeten doen. Als de procureurs en hun inspecteurs enige melding van explosieven op de drones kunnen vinden, dan zal de Blouges hangen. Ik wil ook de gegevens van het Blouges kasteel hebben, van al de vele privé bedrijven van de Blouges familie. Ondertussen zullen mijn agenten verder de moskee blijven bewaken, alsook de Blouges fabriekshallen. Daarvoor moet ik echter versterkingen aanvragen, en dat zal niet gemakkelijk zijn, want we staan vóór een verlengd weekeinde. Het zal een nachtmerrie van administratie worden om dat allemaal in goede banen te leiden! Ik hoop dat jullie bij de jonge Hamza kunnen blijven. Wanneer de eerste zender actief wordt, dan spoedden we ons naar de plaats van waar de drones opstijgen. We telefoneren de doelwitten naar de Federale Politie. Die zullen moeten zorgen voor de evacuaties. Wij arresteren iedereen die we op de site van vertrek van de drones vinden. Hamza verandert de vluchtplannen om de drones in het Meer van Genval te doen vallen. De vissen zullen daar niet van houden, want hoogstwaarschijnlijk zullen de springstoffen ontploffen wanneer ze de wateroppervlakte bereiken. Enige opmerkingen?’

‘Wacht, wacht! Dit allemaal betekent wat we allen menen dat zich een terroristische aanslag met drones in de volgende uren zal afspelen, een aanslag beraamd door de terrorist Majdi Al-Faris,’ merkte Diego op. ‘We kunnen daar echter niet zeker van zijn. Wat als er helemaal geen aanval gepland is voor de volgende dagen? Waarom zou Al-Faris zijn drones met explosieven nu verzenden? Hij heeft niets te winnen en veel te verliezen! Als hij geen aanval lanceert, dan kunnen de Blouges fabrieken gewoon hun drones verder exporteren. Als hij geen bevel geeft tot een aanslag, dan kunnen hij en zijn mannen rustig het land verlaten. Hij heeft meer te winnen door geen aanslag te bevelen, dan door de drones nu op weg te zenden!’ ‘Nee, zo redeneert hij niet,’ antwoordde Jozef Bikri. ‘Hij is ontdekt voor wat hij is, een terroristische planner en een moordenaar. We hebben zijn groter plan om aan de macht te komen al verijdeld. Hij zal wraak willen zoeken. Zijn ego zal wraak willen! Neen, geloof me, hij zal zijn terreur zoeken. Al-Faris zal willen tonen dat hij gevreesd moet worden, tonen wat hij kan aanrichten, wat een bedreiging fundamentalistische Islamisten kunnen vormen. Hij wil beroemd en gevreesd worden. Dit is een zaak van fierheid, van ego, van het aanzien dat met de macht komt, veel meer dan met de religie. Nu hij weet dat dit soort van drone kan gemaakt worden, kan hij het overal op de wereld vragen.’

De commissaris dacht verder.

‘We hebben een lang weekeinde vóór ons liggen,’ merkte hij op. ‘Het is zaterdag vandaag. We hebben niet slechts de zondag, maar ook de maandag en de dinsdag vrij, want dinsdag is de éérentwintigste juli, de Belgische Nationale Feestdag. Dinsdag is een officiële verlofdag!’

De meeste kantoren zullen ook gesloten blijven op maandag, om de mensen toe te laten een verlengd verlof te nemen. Pas vanaf woensdag, zo laat, kunnen we ernstig beginnen te zoeken naar de terroristische bendes. De Staatsveiligheid zal daarin helpen. De ambassade van Saudi-Arabië zal tegen dan gecontacteerd zijn. Ik twijfel er niet aan dat zij ook hun bijstand zullen verlenen. De Saudische regering houdt even weinig van terrorisme als wij. Als ze inderdaad Al-Faris en zijn mannen opgenomen hebben, dan zullen ze hem zo snel mogelijk uit het land willen brengen en hem op een vliegtuig terug naar hun land zenden. Ze zullen het schandaal willen vermijden, en dat is goed voor ons allen. We zullen trouwens zo ook verlost zijn voor eeuwig van Al-Faris, en dan kunnen we onze paraatheid wat verminderen.’

Atsel en Deniz keken naar elkaar. Hun opdracht was dan beëindigd in België, zonder gevolg, want de samenzwering was onthuld. Zij zouden echter nog niet verlost zijn van Al-Faris. Ze hielden helemaal niet van de gedachte dat Al-Faris weer eens zou verdwijnen, om zijn misdaden ergens anders in het Midden-Oosten van Azië verder te zetten.

Diego was meer optimistisch, behalve dan voor de enkele dingen die hij aan Michelle zou moeten uitleggen. Hij behield een bittere smaak in zijn mond. Waarom had hij deze taak aangenomen? Was het omdat het zijn plicht was, als de persoon in de Veiligheid die Robois het best kende, of was het inderdaad omdat hij wraak had willen nemen op Léon-Jules de Blouges en op Evelyne de Bazaine? Hij was niet zeker meer over wat zijn echt motief geweest was! En hoe zou Michelle reageren als ze zou horen dat Léon-Jules in de gevangenis geworpen werd, deels door de handelingen van haar minnaar? Diego begon te beven over zijn gans lichaam, hij begon zich koud te voelen, wanneer hij dacht aan die mogelijke op hem wachtende persoonlijke catastrofe.

Toch zei ook hij, ‘we moeten onmiddellijk op stap gaan! We hebben geen tijd te verliezen, nu!’

Commissaris Jozef Bikri reed terug naar de Abdij, om iedereen in de Federale Politie en ook de Procureur van Namen te verwittigen.

Diego, Atsel en Deniz reden met Hamza naar de nieuwe moskee van Robois. Ze reden in volledige uitrusting, inclusief hun zware wapens. Ze namen gewapenderhand bezit van de moskeegebouwen. Ze vonden snel dat al de assistenten van Al-Faris inderdaad vertrokken waren.

Hamza nam zijn intrek in de werkplaats. Zijn twee vrienden kwamen in de namiddag aan. Diego, die de officieuze leider van het team in het moskeecomplex was geworden, liet hen in. Hamza legde alles uit. De jongens waren onthutst. Ze verklaarden direct dat ze bij Hamza zouden blijven om hem te helpen met de bewaking van de persoonlijke computers. Diego en later ook Jozef Bikri, gingen akkoord. De drie studenten bleven in de werkplaats.

Een taakteam werd opgericht. Wanneer één jonge man sliep, staarden de twee anderen naar de schermen.

Laat in de namiddag kwamen Khadijah en Samia hen bezoeken. Zij zorgden er voor dat de mannen zoveel warme thee en koffie hadden als ze wilden. Ze brachten voedsel en vooral hun morele steun. Het wachten nam zo een aanvang.

De volgende twee dagen verliepen in relatieve kalmte. Ook ’s nachts bleven de drie jongens in de werkplaats, als vastgeplakt aan hun persoonlijke computers, op wacht, met hun software

actief en zij aan het luisteren. De eerste nacht bleef slechts Diego bij hen, alert en klaar, zijn P90 in handbereik. De tweede nacht bleef ook Atsel.

Een groep van vier politiemannen en –vrouwen hielden een discrete bewaking aan het moskeecomplex, rond de cafetaria en de werkplaats. Een terroristische aanval op de werkplaats werd echter niet verwacht. Commissaris Jozef Bikri kwam af en toe naar de werkplaats, doch slechts tijdens de dag.

De families van de drie jongeren kwamen hun zonen bezoeken. De jonge mannen en de bewakers werden bedolven onder bergen van het beste voedsel dat hun moeders konden brengen. Ze kregen vooral heel veel suikergoed, de Moslim lekkernijen. De politiebewakers hadden nog nooit zoveel goeds aan Moslim gerechten geproefd.

Commissaris Jozef Bikri werkte koortsachtig voort om al de documenten te verzamelen voor de gevangenneming van Léon-Jules de Blouges; Hij meldde aan de Procureur des Konings dat hij de moskeegebouwen bezet had. Hij kreeg de officiële toestemming daartoe zonder te moeten aandringen.

Verdere contacten met de nodige personen, om samen te handelen, bleef echter moeilijk in dit weekeinde. Jozef Bikri had gehoopt meer personen sneller te kunnen bereiken en om sneller meer hulp te verkrijgen. Uiteindelijk liet hij alle hoop varen om de nodige toelatingen en de versterking te bekomen om grote acties op te zetten vóór woensdag middag. Men zei hem dat zoveel verschillende politiediensten inschakelen te moeilijk zou zijn. Hij besloot alles dan maar in zijn eentje te organiseren, en slechts de diensten van de politie van Namen, Brussel en van de Federale Politie aan te nemen wanneer die zich spontaan zouden aanmelden. Bikri hield op met hen meerdere malen op te bellen uit zijn eigen initiatief. Jozef Bikri kreeg wel enige bijkomende agenten van het hoofd van zijn eigen politiezone. De hoofdcommissaris verleende hem zijn volle vertrouwen en steunde hem met zijn raad en mankracht.

Diego Trioteignes bleef zeer waakzaam. Hij vond zich in een moeilijk parket. Hij wist dat Léon-Jules woensdag zou gearresteerd worden. Hij mocht dat niet zeggen aan Michelle, want dan kon zij haar zuster verwittigen. Hoe zou Michelle reageren? Diego kon goed de persoon geweest zijn die de ruïne van de Blouges fabriek en van de Blouges familie veroorzaakt had, en daardoor ook aan Evelyne de Bazaine. Wat zou overblijven van de fabrieken nadat hun reputatie vernietigd werd? Hun belangrijkste nieuw product, misschien één van de weinige producten die nog goede winsten op leverden in de Golfstaten, zou meer dan waarschijnlijk niet meer mogen uitgevoerd worden. Er bestond geen twijfel in Diego's brein dat de fondsen die uit de Golflanden in het Blouges bedrijf geïnjecteerd werden, gediend hadden om de grote drones met het ver bereik te financieren. Diego koesterde geen illusies over het einde van de gebeurtenissen. Léon-Jules zou de plannen en de software voor zijn nieuwste uitvinding meenemen, en de drones ergens anders gaan bouwen, met het geld van rijke individuen in de Golfstaten. Hij meende ook niet dat Léon-Jules lang in de gevangenis zou blijven, hoogstens enkele dagen. Welke atmosfeer zou er voortaan heersen in de familie van Michelle? Diego zou voorzeker beschouwd worden als één van de aartsvijanden van Léon-Jules! De handelingen van Diego zouden als verraderlijk bestempeld worden in hun milieu, en hij zou beschuldigd worden van donkere wraak en jaloersheid. Hoe kon hij toegeven aan Michelle dat hij inderdaad niet meer zeker was van zijn motieven, en toch nog zijn nooit eindigende liefde voor haar bepleiten?

Allengs verwachtten Jozef Bikri en Diego Trioteignes dat er iets spectaculairs zou gebeuren op de Nationale Feestdag, op dinsdag, of nooit meer. Als er niets op dinsdag gebeurde, dan zou er ook de volgende dagen niets gebeuren! Zulk een iconische datum als de ééneentwintigste juli zou een uitstekend ogenblik zijn om de aandacht van de internationale journalisten naar een terroristische organisatie zoals die van Al-Faris toe te trekken. Te dien einde kon Al-Faris een wereldschokkende aanslag van bloed en afgrijzen gepland hebben.

Jozef Bikri had nog wat meer met de Imam Madyan Bin Mahfouz gesproken, enkel maar om nog meer overtuigd te worden van de kwade natuur van de Imam Majdi Al-Faris. De man zocht de macht en wou kwaad aandoen door de Islam te misbruiken als een voor de hand liggend excuus voor zijn wrede misdaden. De moord die Al-Faris bevolen had en de terroristische aanval op het muziekfestival hadden slechts gediend om de ongelovige gemeenschap hem te doen vrezen. Al-Faris wou aanzien worden als een held in de ogen van alle Moslims die zich vernederd voelden omdat ze niet in staat waren zo rijk, machtig, slim en georganiseerd te worden als de West-Europese mensen. Al-Faris moest thans al gefrustreerd zijn, omdat hij moest realiseren dat de meeste Moslims van Robois zich tegen hem verklaard hadden. De Moslims van Robois waren misschien niet allen zo goed geïntegreerd in de lokale gemeenschap van Robois als ze wel wilden. Ze hadden niettemin bewezen dat ze buitengewoon solidair konden blijven met hun niet-Moslim burens. Al-Faris moest zich nu bitter berouwen, glimlachte Jozef Bikri, over hoe snel en hoe zeer de Moslim immigranten zich verklaard hadden ook Europeanen te zijn.

Op maandag namiddag hoorde Commissaris Jozef Bikri van het resultaat van de discrete onderhandelingen tussen het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Saudi-Arabisch ambassade. De Saudis wisten dat de Imam Al-Faris beschermd was door een Saudi-Arabisch diplomatiek paspoort. Ze trokken de aantijgingen van de Belgische overheid tegen Al-Faris echter niet in twijfel, en ze lieten het Ministerie weten dat ze de zaak betreurden. Ze zeiden dat ze niet wisten waar de man en zijn assistenten zich bevonden. Met lichte verlegenheid gaven ze ook toe dat ze niets afwisten van de verblijfplaats van Al-Faris op dat ogenblik. Geen wagen van de ambassade was naar Robois gezonden om Al-Faris naar de ambassade te brengen. De Saudische regering bevestigde dat zodra Al-Faris teken van leven zou geven, hij naar zijn ambassade in België zou geroepen worden, om direct naar Saudi-Arabië gerepatriëerd te worden.

In de werkplaats van de moskee van Robois bleef de wacht verder duren.

3.3. De Nationale Feestdag. Dinsdag, 21 juli

De Nationale Feestdag begon zoals geen andere dag van de zomer: het regende. Ongewoon was dat niet. De Belgen hadden een traditie van natte Nationale Feestdagen! Ze glimlachten, want op de éérentwintigste juli had het acht malen op tien geregend voor zolang als mensengeheugenis. Dit jaar werd de regen trouwens verwelkomd, want hij eindigde een periode van verzengende hitte. De regen viel eerst zacht, als een motregen, maar hij werd verwacht toe te nemen in intensiteit naarmate de dag vorderde, tot een zware, kletterende regenval in de namiddag, die vergezeld zou worden van stormwinden.

In de werkplaats van de nieuwe moskee van Robois werd de wacht betreffende het drone gevaar gehouden door drie jonge mannen. Ze waren Moslims van Algerijnse, Turkse en Marokkaanse afkomst. Niemand had echt een aanval tijdens de nacht verwacht, zodat de jongens vredig naast hun computers sliepen.

Diego, Atsel en Deniz waren ook in de werkplaats gebleven. Zij hadden niet of weinig geslapen. Bij het minste teken op de computers, hadden ze één van de jongens uit hun slaap getrokken.

Vier gewapende politiemannen stonden aan de deuren van het cafetaria gebouw van het moskeecomplex, twee agenten patrouilleerden permanent buiten, vooral aan de achterzijde. Zij dekten de achterste vensters. Twee meer agenten wandelden langs de gebedszaal, langs het huis van de imam en aan de appartementsgebouwen.

De Moslim vrouwen die in de appartementen achtergelaten waren kwamen hun kamers niet uit. Jozef Bikri bekommerde zich niet veel over hen nu, maar hij bereidde zich toch wel voor om de vrouwen het voedsel en de drank te bezorgen die ze nodig konden hebben. Een groepje vrouwen van de Moslim gemeenschap van Robois zou de vrouwen van Al-Faris en van zijn assistenten helpen, en hen brengen wat ze nodig hadden. Tot nog toe was het enige wat de vrouwen gevraagd hadden nieuwe pampers voor de kleine kinderen. Jozef Bikri was trouwens ook de enige om zich zorgen te maken over wat er moest gebeuren met die vrouwen van de terroristen.

Bij algemene toestemming was de man naar wie de Moslims van Robois steeds verwezen niet de burgemeester van Robois, maar wel Karim Khedis, de tuinier. Hij ook kwam daarom vroeg in de morgen naar de moskee en naar de werkplaats. Hij kwam niet alleen. De ganse Moslim gemeenschap van de stad leek zich te verzamelen aan de nieuwe moskee!

Veel meer Moslim mannen dan gewoonlijk kwamen bidden in de gebedszaal voor de morgengebeden. Nadien slenterden ze met paraplu's in de hand rond de zaal. Men had bijna kunnen denken dat ze gekomen waren om Al-Faris en zijn mannen ervan te weerhouden de werkplaats binnen te dringen. Nieuwsgierigheid dreef hen naar hier.

De moeders van de jongens brachten hen het ontbijt. Die vrouwen droegen geen abaya's! Ze kwamen naar het complex zoals gewone vrouwelijke burgers van Robois, hoewel sommigen wel kleine sjaals om hun hoofd droegen. De hoofddoeken van die vrouwen hingen ver achter op hun hoofd, toonden heel wat van hun dikke, bruine of zwarte haren rond hun voorhoofd, en de doeken waren fel gekleurd, slechts dunne zijden sjaaltjes, versierd met grote, heldere bloemen. Niet slechts de moeders waren gekomen. Samen met hen kwamen de tantes en de nichten. Zij allen wensten de jonge mannen en hun families aan te moedigen.

De politieagenten van Robois openden de cafetaria, zodat al de vrouwen konden schuilen tegen de regen. Eén mannelijke inspecteur had medelijden met de vrouwen. Hij begon koffie en thee te zetten. Hij wuifde de protesten van zijn collega's weg. Hij wist dat de koffie en de thee niet van hem waren. De man was echter nogal onhandig. Hij wist niet goed hoe de koffiemachines werkten in de cafetaria. Hij slaagde er in zeer heet water te maken, maar dan duwden een paar Moslim vrouwen hem terzijde, roepend dat hij de wacht moest houden, geen thee moest zetten. De vrouwen namen over, en zij begonnen de thee en de koffie te bereiden. Ze braken enkele tinnen dozen koekjes open, dozen uit de kasten van de cafetaria, en ze bedienden zich. De politieagenten lieten wijs begaan. Zij ook hielden van een koffie in de morgen, en wanneer de vrouwen hen een sandwich aanboden, grijnsden ze slechts en namen die dankbaar aan.

Het bleef regenen in Robois, met wat in Wallonië met enige genegenheid de 'drache nationale' genoemd werd, een woord uit het Brussels dialect dat iedereen kende. Een vreemd spektakel ontwikkelde zich dan. Moslim vrouwen, de oudere vrouwen, en niet de meest aantrekkelijke grootmoeders van Robois, stapten naar buiten met ontdekte Dewar thermosflessen, tassen en koekjes. Ze brachten thee en koffie naar de politiemannen die buiten in de regen op wacht stonden. Indien slechts op deze dag, werd de solidariteit tussen de Moslims en de politiemannen van Robois en Namen georganiseerd.

Karim Khedis de tuinier, zat aan een tafel in de cafetaria. De vrouwen omringden hem om naar nieuws te vragen. Hij telefoneerde regelmatig met Jozef Bikri, de commissaris van Robois. Karim had ook gesproken met de jonge mannen in de werkplaats. Hij kon vertellen dat de jongeren een beetje geslapen hadden, de wacht gehouden hadden bij hun computers, en in goede gezondheid bleven. Ze genoten de bescherming van experts van de politie. Tot dusver was er niets speciaals gebeurd. Slechts hun moeders en twee lievelingen waren tot hen toegelaten, om hen het ontbijt te brengen. Karim zei dat teveel mensen boven de aandacht van de jongens konden afleiden en hen nodeloos vermoeien. De wacht kon nog lang duren!

De vrouwen die eerst gekomen waren bleven niet lang. Ze keerden weer naar hun dagelijkse taken. Een ander fenomeen begon zich dan te ontwikkelen. Het aantal vrouwen en mannen in de cafetaria verminderde niet, integendeel! Op alle uren van de dag bleven minstens twintig personen permanent in de cafetaria waken, wandelen en praten. Ook vrouwen die geen hoofddoeken droegen kwamen binnen, vrouwen van de Christelijke gemeenschap en zelfs vrouwen die niet geloofden. Die vergezelden hun burens. Ze hadden gehoord van de wake in de werkplaats van het moskeecomplex, en ze waren aarzelend doch nieuwsgierig genaderd, om hun sympathie te betuigen. Hun aantal nam snel toe.

De stad van Robois met haar vele dorpen was gekend voor haar rijk associatief leven. Allerhande soorten solidariteitsverenigingen waren gesticht in Robois, voor solidariteit met Afrikaanse dorpen, solidariteit met nieuwkomers in de stad, solidariteit in sporten, solidariteit met zustersteden in Frankrijk, Engeland, Spanje en Griekenland. Vele andere groeperingen hadden leden die Moslims waren. Een Moslim man was zelfs ingekozen als lid van de Gemeenteraad, ook met andere stemmen dan alleen maar van Moslims. De mannen en de vrouwen van de verenigingen van Robois durfden zich nu te voegen bij hun Moslim burens in de cafetaria. Werd Robois niet bedreigd door een gemeenschappelijk gevaar? Het geluid van de stemmen vulde allengs de zaal, tot wat leek en klonk zoals een grote bijenkorf. De

cafeteria kreeg alsmaar meer cakes en gebakjes en quiche taarten toebedeeld, want de vrouwen kwamen niet met lege handen. Een ware industrie begon zich te bewegen, naarmate meer en meer mensen binnenkwamen, gedag roepend met luide stemmen wanneer ze de deuren openden. Neen, met zovele mensen hier, geloofden ze niet dat Robois in gevaar kon zijn! Wie zou Robois en het moskeecomplex durven aanvallen, wanneer zo velen zich hier verzameld hadden? De menigte bleef de ganse dag komen, en de mensen liepen binnen en buiten ondanks de regen. De cafeteria schonk geen bier, en die regel bleef gerespecteerd. Natuurlijk werden bakken niet-alcoholisch bier binnen gebracht door enkele niet-Moslim mannen, maar dat verhoogde enkel de hilariteit.

Toen Jozef Bikri en Dominique Bussy de cafeteria binnen kwamen om ook een kopje koffie te drinken, keken ze erg op. Wat de jongens boven aan het doen waren kon toch geen aanleiding geven tot een gemeentefeest? Wat als iemand Majdi Al-Faris opbelde om de man te verwittigen van wat er hier gaande was?

Bikri wou het moskeecomplex doen ontruimen van mensen, maar Dominique Bussy plaatste een zachte hand op zijn schouder om hem tegen te houden. Ze zag de commissaris al zijn gebalde vuisten in de heupen plaatsen, maar zij schudde haar hoofd van neen, bederf dit nu niet! Jozef Bikri zuchtte, trok een moeizame grijns, maar ging dan toch rond al de tafels om handen te schudden in de cafeteria en een lachje te tonen. Hij kende veel mensen. Hij zei gedag, dronk een koffie, en ging pas dan met Dominique naar boven, naar de werkplaats.

‘Al-Faris heeft een mirakel veroorzaakt in Robois,’ merkte Dominique Bussy met blijdschap op. ‘Ik zag al evenveel niet-Moslims in de cafeteria als anderen! De slechtheid van Al-Faris heeft zich tegen hem gekeerd. We zullen een veel hechtere gemeenschap gevormd krijgen in Robois na dit, chef!’

‘Ach, ze zullen sneller dan je denkt toch weer naar elkaars hals grijpen,’ antwoordde Jozef Bikri onachtzaam en zonder veel illusies. ‘Ze zullen komen klagen over een boom in de tuin van hun buur die schaduw werpt op hun groenten. Ze zullen klagen over de luide muziek van een feestje in hun wijk, over de uitwerpselen van een hond naast hun haag, over een jongen die maar blijft staren naar een mooi meisje en nog veel meer van dat. Niets daarvan, natuurlijk zal te wijten zijn aan etnische of religieuze verschillen. Mensen zijn dezelfde, overall. Ons werk zal nooit eindigen.’

Jozef Bikri had zo bitter gesproken, dat Dominique zich verrast omdraaide. Ze stopte zelfs in het midden van de trap, zodat Jozef Bikri bijna tegen haar aan botste. Dominique wou iets terug snauwen, maar dan begreep ze dat haar baas niet in zijn gewone doen en gemoed was. Voor de eerste maal in de laatste vijf dagen stonden de zenuwen van de commissaris op hun breekpunt.

Jozef Bikri had niet veel geslapen, wist Dominique. Zelfs deze nacht nog, waren Bikri en zijn vrouw laat wakker gebleven. Samia had gezocht in haar wetboeken naar artikels in de wet die de commissaris moesten toelaten om de terrorist Al-Faris en de ondernemer Léon-Jules de Blouges hun verdere tijd in de gevangenis te doen doorbrengen. Samia Bennani, de echtgenote van Jozef, was advocaat. Ze had rechten gestudeerd aan een Belgische universiteit. Samia vond echter geen passend artikel in de internationale wet dat kon toelaten om een buitenlandse diplomaat te arresteren. Léon-Jules de Blouges kon een paar dagen vastgehouden worden, maar zijn advocaten ook zouden hem snel doen vrij laten. Sommige procureurs van Namen waren al aan het grommen tegen zijn komend arrest! Die mannen

kenden natuurlijk de joviale Léon-Jules goed! Ze ontmoetten hem in de dienstverlenende clubs van Namen en op conferenties die georganiseerd werden voor de zakenmensen en de notabelen van de provincie. Het zou aan die procureurs en onderzoeksrechters zijn om argumenten te vinden om Léon-Jules gerechtelijk te kunnen vervolgen! Jozef Bikri vermoedde sterk dat ze daar niet veel ijver voor aan de dag zouden leggen. Hij, Bikri, moest maar voor alle bewijzen zorgen.

Dan waren er ook die personen van de Staatsveiligheid waar de commissaris zich zorgen over maakte. Hij wist natuurlijk dat Diego de Trioteignes in Robois geboren was, en dus een Belg was. De andere twee echter, spraken Frans met een tongval die helemaal niet Belgisch of Frans of Vlaams klonk, en Bikri vermoedde dat hun Belgische paspoorten vals waren. Hij moest toegeven dat ze al een slachting verijdeld hadden. Ze gaven de indruk alsof ze de verderfelijke plannen van Al-Faris wilden dwarsbomen. Toch voelde Jozef Bikri zich ongemakkelijk bij hun aanwezigheid in Robois. Indien waar was wat hij dacht, dat deze personen valse paspoorten droegen, dan zou hij hen moeten aangeven bij de rechters! Zij ook verhoogden dus niet zijn blijdschap deze morgen.

‘Commissaris,’ durfde Dominique Bussy hem te zeggen, ‘u maakt zich veel te veel zorgen en u slaapt te weinig. Waarom keert u niet weer naar huis om wat te rusten? Ik kon van een volle nacht van engelachtige slaap genieten. Ik en onze agenten kunnen het hier wel aan!’ ‘Nee, nee,’ zuchtte Jozef Bikri, en hij had er al spijt van even zijn sarcasme aan de oppervlakte te laten komen. ‘Gevallen zoals deze eindigen steeds in een tragische ontknoping, Dominique. Dit soort zaken lost zich op in een reeks van spectaculaire en hoogstwaarschijnlijk gewelddadige acties. Wij twee zijn hier broodnodig! Ik voel dat er vandaag iets zeer sensationeels zal gebeuren. Nee, ik kan niet naar huis weer. Mijn plaats is hier in Robois, en wakker. Mijn mensen bevinden zich hier. Morgen zal rustiger zijn!’ Hij grinnikte, ‘als ik er bij neerval, pak me dan op en maak me weer wakker. Koffie met een hoge dosis cafeïne! Ik mag dit circus niet missen!’

Jozef Bikri kon zich niet beter uitgedrukt hebben, want net op dat ogenblik lichtten al de schermen van de persoonlijke computers van de jonge mannen boven op zoals de belangrijkste winkelstraat van Robois op de namiddag vóór Kerstmis!

De twee jongeren die met Hamza Al-Harrak aan de grote, ruw afgeschaafde houten tafel in de werkplaats zaten, waren Nur, een jongen van Anatolische afkomst, en Yazid, de zoon van een familie die geëmigreerd was vanuit een klein dorp naast Algiers. Nur en Yazid schreeuwden samen eerst uit. Daarna bogen de drie zich diep over hun persoonlijke computers, en ze leken als naar een andere wereld vertrokken. Ze begonnen frenetiek commando's en gegevens in te tippen op hun klavier.

‘Ze zijn aan het uitzenden! Vertrek nakend! Vertrek geïnitieerd!’ riep Hamza. ‘Ze moeten de drones een korte tijd geleden geactiveerd hebben. Ze lanceren hen nu snel. We tellen hen en lezen hun identificatienummers.’

De drie jonge mannen keken met volle aandacht naar hun schermen, waarop veel numerieke gegevens verschenen. Diego, Atsel en Deniz stonden rond hen. Zij ook keken naar de schermen, maar de gegevens betekenden niets voor hen. Ze zagen slechts een witte achtergrond, met op elk computerscherm een aantal overlappende zwarte rechthoeken,

blokken of subschermen, waarin gegevens en commando's verschenen en naar beneden rolden in de blokken. Hamza klikte zo snel van blok naar blok, dat Diego zich afvroeg wat de jongen eigenlijk las. Hamza vooral sloeg energiek met zijn vingers op het klavier. Jozef Bikri en Dominique Bussy kwamen net op dat ogenblik de kamer in. Ze liepen ook naar de jongens toe. Ze erkenden wat er aan het gebeuren was, in de algemene opwinding. De terroristische aanval was gelanceerd!

'Twee verschillende vluchtplannen,' riep Hamza uit. 'Nur, neem jij vluchtplan 2. Ik volg vluchtplan 1!'

'Begrepen,' schreeuwde Nur. 'Vluchtplan 2 wordt naar mijn computer geladen. Twee verschillende computers worden gebruikt. Vluchtplan 2 wordt uitgezonden van computer 2, nu naar mijn werkstation. Ik heb het! Ik ben binnen in de zendende computer 2! Ik heb de volledige controle over computer 2. Ik laat voorlopig begaan. Hoever sta jij met computer 1?'

'Ik ben ook binnen in computer 1,' riep Yazid tussen. 'Ik heb ook vluchtplan 1 afgeladen gekregen op mijn werkstation. Heb jij dat Hamza? Ik stel voor dat ik computer 1 nu zou verlaten. Ze zouden kunnen merken dat we hun persoonlijke computer te fel afremmen!'

'Ik ook heb vluchtplan 1,' zei Hamza. 'Ik kan de vertrek coördinaten aflezen. Akkoord om computer 1 te verlaten, Yazid!'

Hamza citeerde dan twee reeksen van acht getallen, een punt tussen elke twee cijfers. De jongens hadden al voordien aan Diego uitgelegd dat dit de aanduidingen zouden zijn voor de Noorderbreedte en de Oosterlengte, in graden, minuten en seconden, gevolgd door honderdsten seconden voor beide reeksen cijfers.

Nur riep, 'hetzelfde voor mij! Ik heb de coördinaten ook! Exact dezelfde vertrekcoördinaten! Alle eenheden stijgen op vanaf dezelfde plaats. Ik heb al drie verzamelingen coördinaten in het vluchtplan, twee verzamelingen van acht cijfers tussen het vertrekpunt en het doelwit.'

'Dat heb ik ook,' zei Hamza. 'Yazid, kun jij op de kaarten nagaan waar die coördinaten naartoe wijzen? Dichtstbij liggend dorp, dichtstbij straat, indicaties? Ik zend je de coördinaten. Nur, doe jij dat ook? Coördinaten naar Yazid, en Yazid zoekt uit wat ze betekenen!'

'Juist. Begrepen!' bevestigden Nur en Yazid.

'Diego, Atsel en Deniz, Jozef en Dominique glimlachten. Ze meenden een tijdje dat de jongens zich inbeeldden dat ze zich in het controlecentrum van Houston, Texas bevonden, en dat de drones opgestegen waren van Cape Kennedy. Maar de jongens bleven vol aandacht, zeer ernstig, met wat ze aan het doen waren. Ze hadden geen oog voor wie er nog in de kamer aanwezig was.

'Het doelwit van vluchtplan 2 is ergens in Brussel,' zei Nur. 'Het dunkt me dat ik die coördinaten ken.'

'Breedte 50 graden, 51 minuten en lengte 04 graden en 21 minuten is ergens in het centrum van Brussel!' riep ook Yazid.

'Voor mij ook, doelwit in Brussel! Alle eenheden worden naar Brussel gezonden! Ik herhaal, alle eenheden worden naar Brussel gezonden! Geen drones naar Robois gezonden! Ik telde vijftien identificatienummers tot zover. Ik ook heb coördinaten tussen vertrek en doelwit. Waarom gebruiken ze tussenliggende coördinaten?' zei Hamza.

‘Ze sturen hun drones over minder bevolkte zones, om de steden te vermijden,’ riep Nur. ‘De lucht is niet zo goed over de steden, teveel regenvlagen en onvoorspelbare winddrukken. Er zijn teveel turbulenties over de steden, geloof ik. Ik heb ook het vluchtplan 2 naar Yazid gezonden.’

‘En ik zend ook vluchtplan 1 naar Yazid, om hem te laten nagaan of de doelwitten dezelfde zijn dan wel verschillend.’

‘Ik heb een lijst van twintig identificatienummers tot nog toe,’ riep Nur. ‘Oh God, ze zenden tientallen drones tegelijk uit!’

‘Doelwit 2 geïdentificeerd,’ schreeuwde Yazid. ‘Het einde van de Wetstraat in Brussel! Ze zenden de groep drones uit tegen het Berlaymont gebouw van de Europese Commissie! Ze zenden drones uit tegen het hoofdgebouw van de Europese Gemeenschap!’

‘Dertig drones zijn dan gericht naar het gebouw van de Europese Gemeenschap,’ riep Hamza. ‘Ik heb de identificatienummers. God, we gaan nooit op tijd al die vluchtplannen kunnen veranderen! De drones zullen Brussel bereiken in minder dan een uur!’

‘De regen en de wind kunnen hen doen vertragen,’ stelde Yazid voor met weinig overtuiging. ‘Tweede doelwit bepaald! Doelwit van vluchtplan 1. Dat is het Koninklijk Paleis in Brussel! Neen, wacht, neen, het bevindt zich vóór het paleis, in het midden van het Paleisplein, tussen het Koninklijk Paleis en het Park van Brussel,’ citeerde Yazid.

Jozef Bikri verbleekte.

‘Dat is waar de Nationale Militaire Optocht vandaag gehouden wordt!’ riep hij uit. ‘Het is waar het podium staat van de Koning en de Koningin om de militaire optocht te schouwen! De terroristen werpen hun bommen in de menigte die naar de optocht komt kijken, naar de marcherende troepen, en waarschijnlijk ook naar de tent waar de koning en de koningin, de ministers van de regering en de buitenlandse ambassadeurs zitten!’

‘Ik bevestig mijn vluchtplan,’ viel de stem van Nur in, ‘dertig eenheden op weg tegen het gebouw van de Europese Gemeenschap van Brussel, op coördinaten 50 graden, 50 minuten, 37 seconden Noorderbreedte en 04 graden, 22 minuten, 58 seconden Oosterlengte, en honderdsten opgegeven. Dat is het gebouw van de kantoren van de Voorzitter van de Europese Commissie!’

‘Dat gebouw draagt een metalen scherm voor de gevel, met flappen die zich bewegen om het gebouw te beschermen tegen overvloedig zonlicht,’ merkte Diego op. ‘De drones zullen ontploffen tegen dat scherm, aan de gevel, en stukken metaal en glas naar binnen gooien. De structurele schade binnenin zal beperkt blijven, maar verschrikkelijk zijn buiten. We zullen geen instortend gebouw krijgen zoals de torens van het World Trade Centre van New York, maar veel schade aan de mensen binnenin. Het gebouw moet ontruimd worden! Niet te veel mensen zullen daar vandaag werken ten gevolge onze Nationale Feestdag, maar de schade zal enorm zijn hoewel meer oppervlakkig dan we kunnen vrezen. De mensen die het gebouw verlaten zouden niet rond het gebouw mogen blijven staan. Ze zouden ver van het gebouw weg moeten lopen.’

‘Hoe snel kunnen jullie herprogrammeren?’ vroeg Atsel.

‘Ik begon net al te herprogrammeren,’ antwoordde Hamza, ‘maar we begonnen laat. Ik gebruik de begincoördinaten als nieuw vluchtplan en de coördinaten voor het Meer van Genval, van 50 graden, 41 minuten, 44 seconden Noord en 04 graden, 31 minuten en 10 seconden Oost.’

‘Hoe lang om een vluchtplan in één drone te veranderen?’ vroeg Atsel.

‘Het volledig proces, inclusief het omkeren van de drones duurt drie tot vier minuten,’ antwoordde Nur. ‘De Baud transmissiesnelheid van onze zender in de werkplaats is ook laag. Het programma in de boordcomputer is traag. Veel verificaties moeten gedaan worden. We kunnen verwachten dat minstens de helft van de drones het gebouw van de Europese Gemeenschap zullen bereiken.’

‘Twintig drones hebben het paleisplein als doelwit,’ riep Hamza. ‘Herprogrammering is al begonnen. Vijf tot tien drones zullen nog inslaan op de optocht, of bovenop of naast het podium met de Koninklijke familie.’

‘De volledige Koninklijke familie zal daar staan, de Eerste Minister, de ganse Belgische regering, de buitenlandse diplomaten,’ zei Jozef Bikri in afgrijzen. ‘We moeten die ganse zone ontruimen en de optocht doen stoppen. En dat moet gebeuren binnen het uur! Niemand zal me willen geloven, en hoe die ganse menigte ontruimen zonder paniek te zaaien? De nabijgelegen straten zullen ook vol volk staan!’

‘Zend hen het park in,’ stelde Atsel voor, daarmee aantonend dat hij de omgeving kende.

‘Vóór het Koninklijk Paleis en achter de baan ligt het groot park van het centrum van Brussel. Geef het bevel om naar het park te ontruimen! De ene of de andere drone kan daar ook wel inslaan, maar veel mensen zullen gered worden. Bij de eerste ontploffing zal er een zeer grote paniek ontstaan onder de menigte.’

‘Ik moet ook nog mijn agenten naar de coördinaten van het vertrekpunt zenden,’ zei Jozef Bikri, zijn mobiele telefoon boven halend. ‘Waar is die plaats?’

‘Een plaats in Besnes,’ riep Yazid terug, ‘niet ver van het Kasteel van Blouges, maar in de bossen. Er ligt daar geen weg! Het is een plaats in het bos. Misschien leiden er daar enkele paden naartoe, te klein om op de kaart die ik heb gemeld te worden.’

‘De coördinaten kunnen ingeleid worden in de GPS toestellen die mijn agenten gebruiken,’ zei Jozef Bikri. ‘Schrijf me de coördinaten op, wil je?’

Hij nam een potlood en een stuk papier.

‘Nee, nee, wacht!’ riep dan Diego luider dan iedereen. ‘Hamza, toen ik de model vliegtuigen bekeek, bemerkte ik dat de afstandsbedieningen een “paniek” knop hadden. Die functie bracht het model zacht terug naar de grond. Hebben jullie een dergelijke functie ook ingebouwd in jullie boordcomputer?’

Diego zag Hamza verbaasd naar hem kijken, en niet meer naar zijn scherm. Hamza dacht na. Een vloed van korte, rauwe klanken en Arabische zinnen vloeiden dan uit de monden van Nur en Yazid en Hamza. De drie jongens riepen naar elkaar, discussieerden en maakten wilde gebaren. Diego herkende een vloek.

‘Hey, hey, jongens,’ riep dan ook Diego, ‘wat gebeurt er? Leg uit! Vooruit, jongens!’

Uiteindelijk zei Hamza, ‘we hebben geen dergelijke “paniek” functie, nee, maar we kunnen er één simuleren! We geloven dat als we de vluchtplannen in de drones uitvegen, wat we met één bevel kunnen doen, en daarna de boordprogramma’s laten zoals ze zijn, het programma een aantal seconden zal aftellen. De drones zullen gewoon doorvliegen, maar daarna zal het programma een teller gebruiken in het geheugen waarin de vertrekcoördinaten staan opgeslagen, en dan zal het de drone doen terugkeren en doen landen. We geloven dat de drones automatisch zullen terugkeren naar hun vertrekpunt door die teller te gebruiken!’

‘Wat bedoel je met, “we geloven”? Ben je niet zeker van het resultaat?’

‘Ja en nee. We denken samen dat we wel weten hoe het programma zal reageren. We hebben echter nog nooit die routines in een reële test uitgeprobeerd. Ook, wanneer de vluchtplannen uitgevaagd zijn, dan zullen de drones gewoon uit de lucht vallen boven het vertrekpunt! De routines voor de zachte landingen zullen niet geactiveerd zijn, want ook uitgevaagd!’

‘Juist,’ vervolgde Diego, ‘maar dat zal dan gebeuren ofwel boven een volledig geïsoleerde plaats in het bos van Besnes, of net boven de terroristen. Er is niets dat ik liever zou willen! Doe het! Ik heb vertrouwen in jullie, jongens! Jullie programma’s zijn in orde. Ze werken goed! Doe het!’

‘Als we hierin falen, dan kunnen de drones uit de lucht vallen waar ze nu zijn, of allerlei vreemde dingen kunnen er gebeuren die we niet kunnen voorspellen!’

‘Jullie programma’s zijn in orde. Doe het! Wees snel!’ schreeuwde Diego.

Hamza keek naar Commissaris Bikri als om te wachten op een bevestiging. De commissaris wierp zijn armen de hoogte in. Hij was toch te laat om nog een slachting in Brussel te voorkomen.

‘Hoe lang duurt het voor de drones om te reageren op jullie nieuwe commando’s?’ vroeg Bikri.

‘Een halve minuut of minder. Veel minder transmissie is nodig, geen controles zijn nodig door het programma. Snelle uitvoering. Eén commando kan naar alle drones tegelijk uitgezonden worden,’ antwoordde Hamza. ‘Als alles goed gaat, een halve minuut ongeveer.’ Hamza voegde na enige aarzeling toe, ‘we hebben nog nooit die reactie uitgetest. Het duurt veel minder lang om één commando uit te zenden en uit te voeren, dan om een volledig nieuw vluchtplan te initiëren. De terroristen hebben waarschijnlijk de vluchtplannen manueel aangebracht in de boordcomputers vóór ze de drones activeerden en op weg zonden. Ze deden dat waarschijnlijk om al de drones het doelwit bijna tegelijkertijd te doen bereiken. Het is een keuze! Ofwel wil je dat alle drones praktisch samen ontploffen binnen enkele minuten, ofwel komt de ene drone een tijdje na de andere aan, en dat in een periode langer dan een uur. Ze zochten een maximum effect in de kortst mogelijke periode. Ik weet niet of ik die eerste optie zou gekozen hebben. De tweede optie kan meer chaos veroorzaken, meer terreur brengen en meer paniek.’

‘Ik ben blij dat je mijn tegenstander niet bent, Hamza,’ grijnsde Jozef Bikri. ‘Wel dan, doe het! Zelfs als we enige drones verliezen, doe zoals Diego voorstelt!’

‘Dit is een programma,’ verklaarde Hamza koud. ‘Ofwel reageren al de drones zoals we denken om terug te keren waar ze vandaan komen, ofwel reageren ze alle helemaal niet zoals we denken. Maar ze zullen alle op dezelfde wijze reageren!’

‘Je zou je agenten dan ook beter niet naar Besnes zenden,’ waarschuwde Diego de commissaris. ‘De drones kunnen niet allen zo dicht bij het vertrekpunt vallen. Misschien komen ze een beetje gespreid, zelfs al hebben ze dezelfde coördinaten om neer te stuiken. Ze zullen zeker in de tijd gespreid neerkomen. Je kunt je wagens op de N11 houden, nabij de plaats van impact. Na de ontploffingen, die een minuut of vijf kunnen duren, kunnen de wagens dan rijden naar waar de explosies gehoord werden.’

‘Maak daar minstens vijftien tot twintig minuten van,’ kwam Yazid tussen. ‘De drones vliegen niet alle aan exact dezelfde snelheid. Sommige drones zullen sneller gevlogen hebben, maar dan weer van verder moeten draaien om weer te komen, en langere afstanden

moeten vliegen, hoewel ze aan die hoger snelheid zullen blijven vorderen. Neen, zeg hen niet slechts een korte tijd te wachten! Zeg hen om geduldig te zijn en niet direct naar de plaats te rijden. Zeg hen geduldig te zijn, zeer geduldig, en slechts het bos binnen te rijden vijftien minuten nadat ze de laatste ontploffingen hoorden!

‘Wat dan ook,’ voegde Nur toe, ‘er zal niet veel van die terroristen overblijven. Dat is, als ze ter plaatse bleven!’

‘Waarom zouden ze dan niet gebleven zijn?’ vroeg Diego.

‘Ik zou zo snel mogelijk gevlucht zijn,’ legde Nur uit. ‘Ik zou geen risico’s genomen hebben om nog ontdekt te worden, zelfs door eenvoudig visueel contact. Je moet er steeds mee rekening houden dat iemand de coördinaten opgevangen heeft, of gewoon een man die in het bos wandelt, kan de drones hebben zien opstijgen en dan de politie gewaarschuwd hebben!’

‘Dat is wellicht omdat je nu weet wat je weet, jongen,’ zei Atsel. ‘Ik denk eerder dat ze de tijd zullen nemen om op te ruimen vóór ze verdwijnen. Ze zullen niets willen achter laten dat hen kan beschuldigen. Zoals kartonnen dozen en papieren. Ze zullen hun tijd nemen, in de mening dat ze het ultieme wapen gehanteerd hebben. Wat ook, commissaris, ik stel voor dat u uw mannen niet verder dan de N11 zoudt zenden en daar alle verdachte wagens zoudt doorzoeken. De terroristen zullen wagens en vrachtwagens gebruiken. Misschien laten ze hun camions achter en steken ze er vuur aan. Er bestaat toch niet slechts de N11! Er zullen paden zijn die uit het bos van Besnes naar de richting van Bussel leiden. Ze kunnen proberen te ontsnappen naar het westen, de autoweg aan de andere zijde nemen om Robois te verlaten. De politie zal nooit de autowegen versperren! De terroristen kunnen zowel naar het Noorden, het Zuiden, het Oosten als naar het Westen proberen te ontsnappen! Mijn neus zegt me dat ze naar een grote luchthaven zullen rijden, maar niet naar Brussel Nationaal! Ze kunnen wagen te rijden naar het Charles de Gaulle vliegveld nabij Parijs, of naar Schiphol in Nederland, misschien zelfs naar Frankfurt-am-Main.’

‘Inderdaad,’ besloot Jozef Bikri. ‘Hamza, Nur, Yazid, doe jullie deel! Doe die drones zo snel mogelijk terugkeren! Ik geef de bevelen aan mijn agenten om naar de N11 te rijden langs Besnes. Ik zal voorlopig nog niet Brussel opbellen. Laat me weten of jullie er in slaagden de drones terug te brengen.’

Commissaris Bikri liep de trappen af, in zijn hoofd uitrekenend hoeveel agenten hij naar de N11 langs Besnes kon zenden, en hoeveel mannen hij in het moskeecomplex wou houden. Hij begon zijn mobiele telefoon koortsachtig te gebruiken. Hij schreeuwde zijn bevelen. Hamza, Nur en Yazid tipten commando’s op hun klavier met het doel al de vluchtplannen in de drones uit te wissen.

De mensen die naar de hemel keken boven de universiteitsstad van Louvain-la-Neuve hadden dan een vreemd schouwspel kunnen zien. Tientallen vreemde vogels zonder vleugels, die in een lange rij achter elkaar vlogen, sommige gegroepeerd en andere geïsoleerd, maakten plots een wijde bocht en vlogen terug oostwaarts. Enige kinderen bemerkten dit vreemd gedrag. Ze wezen met de vingers naar boven, maar weinig volwassenen bleken geïnteresseerd in vogels en in naar wat de kinderen opgemerkt hadden. De vogels keerden om, vlogen terug, en verdwenen snel uit het zicht. Enige van de vogels draaiden niet alleen, maar ze begonnen ook wat lager te vliegen, zodat de kinderen konden zien dat de vogels een ongewone, ronde vorm

hadden en geen vleugels. De vogels glinsterden hel in de regen, maar ze schreeuwden niet en vlogen geruisloos uit het zicht.

Majdi Al-Faris wachtte met zijn vijf assistenten, met twee wagens en twee lange, grote vrachtwagens aan het einde van een pad in een open plaats van het bos van Besnes. De plaats was lang voordien al uitgekozen, omdat ze twee vluchtwegen had, iets verder, naar de N11 baan. Eén van die wegen leidde direct naar de N11, de andere terug naar Blouges-le-Château, waar de terroristen vandaan kwamen. Het plan was om de vrachtwagens terug te rijden naar de hangars van de niets vermoedende Blouges fabrieken, om hen daar in de garages te plaatsen. De mannen zouden nadien in de auto's naar Brussel rijden.

De mannen waren nu nog intens naar hun persoonlijke computers aan het kijken, hopen iets op te vangen van het Armageddon dat op de hoofdstad zou neervallen. Ze wisten wel dat ze niets op hun computers konden opvangen, direct van hun drones, maar toch hoopten ze het tegengestelde. Ze konden niet weten dat de drones aan het terugkeren waren.

Eén van de twee mannen aan de computers had een mobiele Internetverbinding. Hij zocht al de nieuwsberichten af. Hij las en zag niets van de explosies in Brussel. Hij volgde de beelden dan op de televisie van de militaire optocht.

De drones hadden nog geen zenders in de versie die gebruikt werd door de terroristen. De drones konden dus niet aan de mannen van Al-Faris laten weten waar ze zich bevonden. De terroristen hadden er geen goed idee van hoe ver de drones al gevlogen hadden, noch of de doelwitten bereikt waren.

De drones waren beter opgestegen dan ze verwacht hadden, en geen defecten werden geconstateerd. De terroristen waren al zeer opgetogen met het resultaat. Hun aanslag kon rivaliseren met het werpen van de twee vliegtuigen tegen het World Trade Centre van New York! Het klein koninkrijk van België kon in chaos verzinken. De Europese Gemeenschap zou vernederd geworden zijn, en kreupel geslagen, want hun archieven en werk zou vernietigd worden in de brand van hun gebouw. Veel experts zouden gewond of gedood worden. Hoe groot was toch God, en hoe geëigend hun daden, die een vloek zouden werpen van vernietiging en vuur op België, alsook eeuwige schaamte. Laat de Belgen nu ook maar een tijd in vrees leven! De terroristen waren de instrumenten van God geweest. Ze zouden beroemd worden als jihadisten voor de zaak van God in al de Golfstaten en in de staten langs de Afrikaanse en Aziatische zijde van de Middellandse Zee.

Vanuit een wagen die wat verder apart stond, een mooie, zwarte Mercedes, werd een nieuw bevel geroepen. De mannen begonnen in de vrachtwagens alle overblijvende kartons, plastic, en alle pakpapier te werpen. Ze wilden elk spoor van hun aanwezigheid hier, in Robois, uitvagen. Ze stopten dan ook hun zender en hun persoonlijke computers. Het was tijd om te vertrekken!

In de werkplaats van de moskee bemerkten de drie jonge Moslims dat de zender van de terroristen opgehouden had met nog iets te zenden. De programma's in de computers van de terroristen werden stil. Die computers hadden de vluchtplannen bepaald, en de signalen tot opstijgen van de drones gegeven. De jonge mannen waren druk bezig geweest al de bestanden uit die computers van de terroristen af te laden, maar omdat de snelheid van hun zender en ontvanger niet hoog was, hadden ze nog lang niet alle bestanden kunnen

bemachtigen. De jongens konden nu niets meer doen dan wachten. Hun zenuwen hadden het laatste uur ook op breekpunt gestaan. Ze lieten hun computers nog actief, maar ze luisterden eigenlijk naar niets meer.

Eén van de jongens opende een venster in de richting van Besnes en Blouges. Hij wou proberen in de verte de ontploffingen te horen, hoewel hij niet zeker was dat hij iets kon horen van zo ver. Hij had er geen idee van hoe erg de ontploffingen van enige tientallen kilogram aan explosieven kon klinken. Hij hoorde gedurende een hele tijd helemaal niets, maar dan zag hij plots tientallen drones hoog in de hemel voorbij vliegen, vliegen in de richting van Besnes, en hij juichte als een gek!

Iedereen die dan nog in de werkplaats zat of stond, liep naar de vensters. Diego, Atsel en Deniz zagen hoe een lange rij metalen platformen zich stil door de hemel bewogen, met als richting het centrum van de stad van Robois. Ze juichten allen aan de vensters dan, zodat de mensen die in de cafetaria zaten naar buiten liepen, de jongens aan het raam zagen, en ook begonnen te juichen. Ze keken naar de hemel, zagen de laatste drones weerkeren, en ze juichten! De eerste drones vlogen mooi de ene na de andere, met enige luchtruimte tussen hen. Meerdere groepen van drones vlogen iets later door de lucht, samen, ook naar Robois en Besnes. Hamza vreesde dat de drones elkaar konden raken, maar dat deden ze niet. Er was voldoende ruimte tussen hen! Meerdere tientallen drones, die samen vlogen zoals een vlucht vogels, volgden. Enkele platformen volgden achteraan.

De mannen die nog in het bos van Besnes liepen, wuifden naar een man die achter het stuur zat van de zwarte Mercedes wagen. Majdi Al-Faris deed een teken om te vertrekken, en daar nu haast van te maken. Hij kwam niet uit zijn wagen, want het regende alsmaar harder. Hij keerde zijn wagen om naar de richting van Brussel. Al-Faris zou echter niet naar de N11 rijden, hoewel die de snelste toegang tot de autosnelweg bood. Hij had een ticket voor een vlucht vanuit Schiphol in Nederland. Zijn mannen hadden tickets voor vluchten vanuit de luchthaven Charles de Gaulle te Parijs. Al-Faris en drie van zijn mannen zouden naar Dubai vliegen, zijn twee andere assistenten zouden eerst naar Frankfurt vliegen en van daar een vliegtuig nemen naar Riyadh. Hun paspoorten waren vals, en de tickets uitgegeven op hun valse namen. Al-Faris glimlachte. Hij had dan toch zijn wraak gekregen! De vloek van God was op de ongelovigen geworpen. Hij had zijn plicht gedaan. Maar dan, plots, brak de hel rond hem los, met oorverdovend lawaai.

Metalen en plastic platformen van drones, hun rotoren nog draaiend, vielen letterlijk uit de hemel, naar overal rond de vrachtwagens en rond de auto's in de open plaats in het bos. De platformen ontploften wanneer ze tegen de grond sloegen. Ze ontploften op het gras, en vormden kraters in de grond van een meter diep. Aarde en stenen werden hoog en ver in het ronde geslingerd, op de wagens en de vrachtwagens. De mannen schreeuwden. De motoren van de wagens begonnen te grommen en de voertuigen bewogen zich langzaam vooruit, maar twee drones vielen als haviken neer op de eerste vrachtwagen, die niettemin al op het pad van de redding reed.

De drones ontploften met een enorme opwelling van vuur en rook. Al-Faris zag ook de brandstoftank van de vrachtwagen ontploffen. Vuur werd meters hoog de lucht in geslagen, en vlammen spreidden zich naar alle zijden.

De tweede vrachtwagen werd bijna tegelijkertijd getroffen door een drone die er rechts naast insloeg. De zijwaartse explosie schudde de vrachtwagen. Het vuur zorgde ervoor dat ook de tweede brandstoftank ontplofte. Al-Faris zag nog hoe de jonge chauffeur uit de cabine van de vrachtwagen sprong, maar de man was een levende vlam. Zijn kleren stonden in vuur. De man sloeg hopeloos rond zich, maar hij viel en kwam niet meer op de benen. Nog een andere drone sloeg neer naast de man en ontplofte, zodat het lichaam gebroken in de lucht werd geworpen, een brandende bal van vlammen. Het lichaam werd verscheurd door de losgelaten krachten van nog andere ontploffingen.

Meer drones kwamen dan in, vlogen of vielen tegen de bomen in de omgeving. Kleine boomstammen werden door de ontploffingen afgesneden en vielen met veel lawaai. Een grotere stam werd verpulverd door twee exploderende drones. De boom viel op een wagen, verpletterde die en doodde de inzittende. Nog een andere explosie zond de wagen en de man die had willen ontsnappen weer hoog de lucht in. Metalen en plastic stukken werden over het terrein geslingerd met huilende geluiden. Rotoren vlogen hoog de lucht in. Ze vormden alle dodelijke resten van snijdend plastic en metaal die met grote kracht in boomstammen geworpen werden en ook in de mannen die daar nog lagen. Wanneer de lichamen vielen, ontploften weer twee andere drones dicht bij hen, en die explosies zonden de lichamen levenloos in de lagere takken van de bomen. Het hout en de grond vatte vuur op plaats. De tweede wagen, of wat er van overbleef, ontplofte.

A-Faris zat alleen, als verstijfd, in zijn auto. Hij duwde de poker in versnelling en plaatste zijn voet om gas te geven. De zware wagen schoot vooruit. Al-Faris reed een pad op, terug naar Blouges, menend dat hij kon ontsnappen langs daar. Hij had er geen idee van wat er aan het gebeuren was. Hij zag wit van de angst en hoorde achter zich nog meer harde explosies. Hij begreep dat de drones niet in de Nationale Militaire Optocht konden gevallen zijn, en niet op het gebouw van de Europese Gemeenschap. De drones waren teruggekeerd! Iets was verschrikkelijk verkeerd gegaan. Zijn wraak had gefaald. De drones hadden gefaald! Ze hadden hun doelwitten niet bereikt. Ze waren teruggekeerd naar hun punt van vertrek! Hij had die jongens niet mogen vertrouwen. Ze hadden hem verraden! Ze waren slechte programmeurs geweest! Hun software was helemaal verkeerd gelopen. Hun testen hadden niets bewezen!

De drones bleven ontploffen achter Al-Faris. Hij meende dat hij de hel ontsnapt was, toen een eenzaam platform toch net naast zijn wagen insloeg, ontplofte, en de wagen terzijde wierp, van het pad af, tegen de boomstammen van een rij bomen. Zijn wagen botste tegen de bomen, en dan sloeg een andere explosie de wagen weer op het pad, maar keerde de auto met grote kracht om. Al-Faris had zijn deur niet beveiligd, geen veiligheidsgordel omgeslagen. Zijn lichaam gleed uit de wagen terwijl die zijwaarts werd geduwd. Zijn lichaam schoof verder, en de wagen sloeg om en verpletterde zijn beide benen.

De auto lag stil. Al-Faris stak vast onder het gewicht van zijn auto, zijn benen verbrijzeld door scherpe stukken metaal. Hij vreesde dat nog meer explosies hem in stukken zou snijden. Hij vreesde dat de benzinetank van zijn Mercedes vuur kon vatten. Hij hoorde nog verdere ontploffingen in de open plaats in het bos. Metalen onderdelen en houten takken werden tot bij hem geslingerd. Hij lag stil. Hij kon zich niet bewegen. Hij wachtte lang. De regen viel

neer op zijn gezicht, en hij lag in de modder. De regen viel harder. De pijn in zijn benen verdween geleidelijk.

Na nog een zeer lange tijd, hoorde Al-Faris andere wagens naar hem toe komen rijden, maar langs hem heen verder rijden. Mannen sprongen uit de wagens. Hij hoorde kreten van de plaats waar de drones van vetrokken waren. Dit was de plaats waar nog de twee vrachtwagens in brand stonden, en waar de andere auto ook omver geslagen lag tussen afgebroken bomen. Duizenden bladeren vlogen nog als groene vogels in de lucht, maar dwarrelden zeer langzaam naar beneden.

Al-Faris lag op de rug. Hij probeerde zijn benen te bewegen, maar slaagde daar niet in. Hij wachtte nog langer. Hij hoorde voetstappen naderen.

Hij riep, ‘help! Help me!’

De politieman die Al-Faris in het gras had zien liggen onder de wagen, riep iets, en dan stonden snel vier andere personen rond hem. Hij herkende het gezicht van Commissaris Jozef Bikri. Twee mannen en een vrouw stonden naast de commissaris. Hij kende die personen niet, maar hij merkte wel dat ze allen kogelvrije vesten droegen met het woord ‘Politie’ op borst en rug geschreven in grote, gele letters.

Al-Faris riep opnieuw, ‘help me! Mijn benen steken onder de auto. Jullie moeten me helpen. Ik ben een Saudische diplomaat!’

Jozef Bikri kwam tot dicht bij Al-Faris staan. Hij bracht zijn hoofd tot zeer dicht bij de lippen van Al-Faris, want de man had slechts gefluisterd, niet geroepen. Al-Faris slaagde er in te grijnzen, ondanks de pijn die nu weer sloeg.

Hij zei, ‘ziet u, commissaris, ik bracht een vloek over Robois! Meer mannen zoals ik zullen nu komen, en ze zullen explosies van vuur over uw land verspreiden. Ik verloor, maar uiteindelijk zult u niet winnen! Meer mannen zoals ik zullen komen en na een tijd de bovenhand halen!’

‘Neen,’ zei Jozef Bikri luid, zodat de mensen rond hem konden horen wat hij zei. ‘U bent geen diplomaat. Uw paspoorten zijn vals. U verloor inderdaad, Al-Faris, en geen mannen zoals u zullen ooit overwinnen, noch hier noch ergens anders! We zullen allemaal samen dat regelen, Christenen, Joden en Moslims samen. En weet u waarom? Omdat God een god van het goede is, en niet van het kwade! U hebt geen religie, Al-Faris! U was geen echte imam! U leert aan uw mensen niet hoe vrij te denken en te geloven. U wou slechts dat uw volk uw eigen wil zou volgen, niet de wil van God! Hoe durft u de plaats van God in te nemen en de levens van andere mensen in Zijn plaats te bepalen? Neen, u hebt slechts uw kwade natuur. U hebt Satan in u! U zult vervloekt worden door God, niet wij!’

Jozef Bikri stond weer recht en keek naar het wrak van de auto die de benen van Al-Faris vastgepind had.

‘We zullen dat wrak moeten verwijderen,’ zei Jozef Bikri tot Diego de Trioteignes.

Deniz Sürkoglou keek naar Atsel, en dan naar Diego. Diego begreep.

Commissaris,’ riep Diego, ‘kunt u even mee naar hier kijken?’

Diego nam Jozef Bikri bij de schouders, en trok hem naar achter het wrak.

Wanneer Jozef Bikri zijn rug gedraaid had naar Al-Faris, trok Deniz een groot, groen blad af van een plant langs de weg. Ze bedekte haar hand met het blad en nam een lang, afgebroken

stuk hout met lange splinters op, dat op de grond lag naast Al-Faris. Ze bracht het hout naar boven in haar vuist, met de scherpe kant naar onder, en dreef het dan met een krachtige stoot in de hals van Al-Faris. Ze sneed zijn slagader door. Bloed sproot uit de huid van Al-Faris. Zijn ogen werden breder, hij gorgelde en greep naar zijn keel, maar de voet van Atsel stond op de hand die Al-Faris wou bewegen. Al-Faris kromp zich krampachtig samen in sluiptrekkingen. Hij trok zijn borst hoog, maar zijn witte kleren kleurden roder rond zijn nek. Hij wou schreeuwen, maar geen klanken konden nog uit zijn hals en mond ontsnappen. Het bloed welde verder op.

Jozef Bikri had een geluid gehoord. Hij trok zich uit de greep van Diego weg en stapte terug vanachter de Mercedes. Diego volgde hem.

‘Ach, commissaris,’ merkte Atsel koel op, ‘we vergaten dat stuk hout te zien dat in de keel van de man stak. Hij bewoog zich, en het hout drong dieper door!’

Jozef Bikri keek rond zich. Hij zag slechts hoe Deniz een verrimpeld groen blad schijnbaar achteloos het bos in wierp. Jozef Bikri was kwaad, dan! Hij wist onmiddellijk dat de drie anderen hem bedrogen hadden. Hij zou een moord moeten aanklagen! Dit was inderdaad moord geweest, wist hij. Hij had voordien geen stuk hout in de keel van Al-Faris zien steken. Hij had geen bloed gezien op het wit hemd! Maar zou hij dit wel moeten melden?

Deniz kwam terug. Ze ging tussen Diego en Atsel staan. De drie keken uitdagend naar de commissaris. Jozef Bikri keek van de ene paar ogen naar de andere. Hij zag koele vastberadenheid.

Hij zei ten slotte, ‘inderdaad! Het stuk hout was in zijn hals gevlogen. Ik herinner me niet meer wanneer het kon gebeurd zijn. Ik neem aan dat de ontploffingen dat veroorzaakten!’

Hij dacht, ‘die zijn we gelukkig definitief kwijt!’

Jozef Bikri draaide zich om en ging naar zijn agenten die in het Capharnaum van brandende wagens en vrachtwagens en in de hoop puin gevormd door de ontplofte platformen en de afgeknotte bomen naar nog meer slachtoffers zochten.

Atsel keek naar Deniz, dan naar Diego.

Hij zei met een lage stem, alleen bestemd voor hun drieën, ‘zending volbracht!’

Deniz grijnsde, en Diego knikte.

3.4. Epiloog

3.4.1. Deniz, Atsel, Diego en Michelle

De volgende dag ontwaakte Diego laat. Atsel en Deniz sliepen nog toen hij al een douche nam, zich aankleedde, een snel ontbijt at, en opnieuw met zijn auto naar de Vrouwe van het Meer reed. Toen hij aan de deur van het restaurant belde liet het jong Indisch meisje hem in. Ze trok echter een zuur gezicht.

‘Ah, Mijnheer Diego, u bent het weer. Ik ben er niet zo zeker van dat u verwacht wordt, en nog minder dat u welkom kunt zijn in dit huis, maar kom alstublieft binnen. Ik weet ook niet of ik nog van u houd. Iedere maal dat u naar hier komt is mijn meesteres in tranen! Ik wens u nochtans een goede morgen. Mevrouw Michelle is al in de keuken, zoals gewoonlijk, vooral wanneer ze niet al te gelukkig is.’

Michelle stond inderdaad achter haar witte tafel, vóór haar rode en blauwe blokken, messen gereed op tafel. Ze was de bladzijden van een dik kookboek aan het omdraaien. Haar ogen waren rood en gezwollen, maar ze weende niet meer. Diego probeerde niet haar een goede morgen te wensen met een kus. Ze wist wat er gebeurd was in Robois.

‘Léon-Jules is aangehouden en hij wordt vast gehouden in de Abdij. De politie zal hem overbrengen naar Namen om daar ondervraagd te worden. Ik en Evelyne menen dat dit te maken heeft met de terroristische aanslagen van de voorbije dagen. Wat ik echt zou willen weten is wat jouw bijdrage was in de beschuldiging van misdaden van Léon-Jules.’

‘Ik weet niet met zekerheid waar hij van beschuldigd wordt,’ begon Diego voorzichtig, ‘maar de waarheid is inderdaad dat hij lange afstands- en hoge snelheids-drones gebouwd heeft voor een Moslim die een wrede terrorist bleek te zijn. Gelukkig ontploften de tuigen die Léon-Jules aan de man leverde dicht bij de plaats van waar de drones afgevuurd werden. Een vernietigende terroristische aanslag op Brussel die honderden doden had kunnen veroorzaken werd afgeslagen. Léon-Jules kan met de terrorist verwickeld zijn in deze zaak zonder de zeer kwade bedoelingen van de man te kennen, zonder te vermoeden dat de man een gevaarlijke radicalist en een terrorist was. Ik verwacht niet dat Léon-Jules lang in bewaring zal blijven. Hij zal goede advocaten oproepen. Misschien is hij zelfs deze avond al terug thuis.’

‘Hij werd gisteren laat aangehouden,’ zei Michelle. ‘Hij heeft de nacht in de gevangenis doorgebracht. Je hebt mijn vraag niet beantwoord. Wat was jouw aandeel in die zaak?’

‘Mijn bevelen waren om te onderzoeken waarom grote sommen geld van bepaalde Golfstaten naar België overgedragen werden, naar de Blouges fabrieken.’

‘En daardoor werd je direct verwickeld in de arrestatie van Léon-Jules.’

‘Léon-Jules is naar de Abdij gebracht voor ondervraging,’ antwoordde Diego geduldig, ‘en als hij aangehouden blijft, dan is dat niet helemaal ten gevolge van mij, maar vooral wegens wat hij zichzelf aandeed!’

Michelle zei niets meer nadien. Ze bleef haar bladzijden omdraaien.

‘Je moest me er doen voor zorgen dat ik je uitnodigde op de receptie en op het souper te Bazaine, of niet? Je wou dat Léon-Jules je uitnodigde om de fabrieken te bezoeken, om daar te kunnen rondneuzen. Evelyne vertelde me dat je dat deed met je minnares, die oosterse slet.’

Ik vreesde al dat je niet eerlijk was toen je me zo snel vertelde dat je van me hield. Niet jij! Je redeneert, berekent, je voelt geen liefde.’

‘Denise Legrand is mijn minnares niet. Binnen een paar dagen ten laatste, zal ze naar haar thuisland terugkeren. Dat is zoals ik en zij je reeds beiden zegden, en bevestigen. En ik misbruikte je niet. Ik wist niet dat er een receptie en een souper op Bazaine zou plaatsvinden, tot je me uitnodigde. Ik kwam omdat je me verblindde.’

Michelle grinnikte, ‘alles viel wel mooi in je plooiën, niet? Ik was je sleutel om Blouges te openen, en jij kon je werk van wraak op Evelyne en op Léon-Jules beginnen om hem ten slotte te ruïneren.’

‘Ik heb duidelijke bevelen gekregen voor mijn opdracht. Ik voerde die uit naar mijn beste mogelijkheden,’ zei Diego wanhopig. ‘Niemand anders in onze dienst was geboren in Robois. Iemand moest de taak opnemen. Ik was het best gekwalificeerd. Ik wist echter zelfs niet dat jij de kok en de eigenares waart van de Vrouwe!’

‘En ik moet al die nonsens geloven? Ik zou moeten geloven dat je niet buitengewoon fier en tevreden bent om je wraak te hebben kunnen nemen op Evelyne en op Léon-Jules? Wat een hypocriet en een leugenaar ben je! Je verweet mij om wraak te willen nemen op Evelyne, terwijl jij al de tijd net dat aan het doen waart, doch slechts veel effectiever!’

‘Ik moet je bekennen dat ik thans zelf niet meer zeker ben van mijn eigen gevoelens en van mijn motieven. Dat biecht ik je eerlijk op. Maar tegen dan was mijn opdracht al volledig aan de gang. Ik kon niet meer terug. Ik ben er zeer fier op geholpen te hebben om een gevaarlijke terrorist geen honderden mensen te laten doden, zoals zijn bedoeling was. Als ik alles moest over doen, zelfs jou te manipuleren - wat ik niet bewust deed -, maar door er toch alles aan te doen om bekwaam te worden de aanslagen en de slachtingen te vermijden, dan zou ik niet aarzelen dezelfde dingen over te doen. Ik betreur niets van wat ik gedaan heb. Ik betreurde slechts dat je de zuster van Evelyne moest zijn, maar wat kan ik daar tegen doen? Dit was het lot aan het werk!’

‘Nee, inderdaad. Je betreurt nooit iets. Weet je zelfs wat gevoelens zijn? Hoe moet ik nu verder leven, vervreemd van mijn zuster, van mijn familie, uitgespuwd, wetend dat Léon-Jules in de gevangenis belandde wegens jou. Kun je je inbeelden hoe verschrikkelijk mijn leven zou zijn met jou aan mijn zijde?’

‘Ik hoef geen vergiffenis voor wat dan ook te vragen aan Evelyne of aan Léon-Jules,’ pleitte Diego. ‘Ik veronderstel dat Léon-Jules in geldgebrek verkeerde. Daarom stemde hij er in toe om een speciaal soort van drone te bouwen en daarvan grote hoeveelheden naar het Midden-Oosten te verzenden, waar ze waarschijnlijk kunnen gebruikt worden als terroristische wapens. Hij verwittigde nooit de politie. Hij kan niet anders dan geweten hebben waar de drones die hij produceerde voor gebruikt zouden worden. Ik meen tevens dat hij slechts uitstel zocht voor zijn eigen ondergang. Ik heb hem niet geruïneerd, Michelle! Hij was al geruïneerd vóór hij de productie van die drones begon. De misdaad loont nooit, Michelle. Dat weten we toch allen!’

‘Blouges zal te gronde gericht zijn,’ vervolgde Michelle, ‘en honderden mensen zullen zonder werk op de straat geworpen worden. Dat maakte Evelyne me heel duidelijk. Je kwam naar mij met valse bedoelingen. Je beloog me, en bedroog me. Je zei me de waarheid niet. Ik kan geen huwelijk beginnen op die basis, Diego!’

‘Ik bedroog je niet. Ik loog niet. Ik kon slechts niet de ganse waarheid zeggen, want dat zou mijn zending in de problemen hebben gebracht. Ik had je wellicht in een zeer moeilijke situatie gesleurd, waar je niet uit kon ontsnappen. Het had je tot een keuze gedwongen die jou ook in de gevangenis kon gebracht hebben. Had ik je tot in de kleinste details verteld wat mijn opdracht inhield, had je dan niet dadelijk je zuster verwittigd? Dat zou je tot een handlanger van een grote misdaad gemaakt hebben. Ik mocht trouwens geen enkele informatie van mijn opdracht openbaren. Had ik dat wel gedaan, dan kon ik ook in de gevangenis beland zijn!’

‘Ik wil dat je weggaat, Diego, laat me alleen.’

‘Wat betreffende onze voornemens, Michelle? Mijn gevoelens voor jou zijn niet veranderd!’

‘Ik moet nadenken. Ik wil je nu niet meer in mijn omgeving zien!’

‘Dan zal ik gaan. Wat als ik terugkwam? Wanneer kan ik terugkomen? In een dag, een week, in een maand, een jaar?’

Michelle begon te wenen. ‘Dat weet ik niet! Ik moet orde brengen in mijn gevoelens en in mijn gedachten. Hoe kan ik je ooit nog vertrouwen?’

‘Goed dan,’ besloot Diego. ‘Ik zal je niet lastig vallen. Ik laat je alleen. Ik denk dat ik van drie tot zes maanden zal nodig hebben om uit het leger te geraken, misschien meer. Daarna kom ik terug naar Robois, als je me voordien nog niet teruggeroepen hebt. Je kunt me bereiken via het Kasteel Trioteignes. Mijn vader zal weten waar ik ben. Het is mogelijk dat ik niet steeds per telefoon zal bereikbaar zijn.’

Michelle boog zich over haar tafel en weende.

‘Ga weg,’ zei ze, ‘ga!’

Diego draaide zich om. Hij moest de voordeur zelf openen.

Diego reed terug naar het kasteel van Trioteignes. Hij vertelde aan zijn ouders wat er te Robois voorgevallen was. Hij vertelde ook over Michelle. Hij zei dat ze kon opbellen, maar wellicht ook niet. Hij vroeg zijn vader een baan in één van de familiebedrijven. Charles de Trioteignes knikte slechts. Daarna reed Diego weer naar het jachthuis.

Atsel en Deniz waren hun valiezen aan het vullen.

‘We kunnen niet langer hier blijven,’ zei Atsel. ‘We moeten uit het land verdwijnen. Men weet nooit of iemand ons kan identificeren in België, en we willen niet ondervraagd worden. We telefoneerden naar onze diensten, en ze zijn akkoord. We moeten zo snel mogelijk vertrekken. We rijden naar Parijs. Vluchttickets werden al voor ons gereserveerd. Ik keer naar Tel Aviv terug met een directe vlucht. Deniz zal naar Istanbul vliegen via Frankfurt. We plaatsten de wapens en het ander materiaal op onze bedden. Onze bazen waren verrast met het resultaat. Ze leken meer tevreden dan ze wilden toegeven. Misschien krijgen we toch nog een correcte plaats in de diensten. Zo niet, dan ga ik privé.’

Diego knikte.

Atsel en Deniz zouden samen in de Renault van Atsel rijden, slechts een uur later.

‘Wat met je Peugeot Cabriolet?’ vroeg Diego aan Deniz.

‘Cadeau,’ glimlachte Deniz. ‘Neen! De diensten zullen vandaag iemand sturen om de auto op te halen. Ik plaatste de sleutels onder de ruitenwissers. Deze namiddag zal hij verdwenen zijn. Je hoeft niet aanwezig te zijn.’

Ze kuste hem vaarwel.

‘Spijtig dat die kok Michelle haar klauwen in je geslagen heeft,’ biechtte ze op. ‘Ik had de rest van mijn dagen gemakkelijk met jou kunnen doorbrengen. Wat een team zouden wij vormen! Je had nog wat kunnen leren van een meer ervaren vrouw!’

Ze kuste hem opnieuw. Een kus die hij niet zo snel zou vergeten. Diego glimlachte, maar hij was verrast. Atsel claxonnerde vanuit zijn wagen. Deniz liep.

Twee weken later ontving Diego een postkaart vanuit Tel Aviv op het kasteel Trioteignes. Hij had verlof genomen en bleef nog enige weken bij zijn ouders. De postkaart toonde een foto van de zonnige stranden van de stad.

Diego las, ‘goed aangekomen. Alles voor het beste. Terug in functie. Wens je geluk. A.’

Een maand later hoorde Diego in het internationaal BBC nieuws dat een hoog geplaatste vertegenwoordiger van de Turkse regering in volle dag neergeschoten was in een straat van Ankara. De kogel had het brein van de man tegen de muur achter hem gesmakt, en de kogel bleek gemaakt te zijn uit een legering van zilver. Allerhande geruchten verspreidden zich dan, geruchten van orgieën van vampiers in de hoofdstad van Turkije, volledig fantastische verhalen waaraan een persoon met een normale geest geen ogenblik geloof zou kunnen aan schenken. De schuld van de aanslag werd gegeven aan terroristische groepen, minstens vijf van die werden beschuldigd van de moord.

Iets later kreeg Diego nog een andere postkaart. Deze was op post gegaan in Istanbul, en ze toonde een zicht van het Topkapi Paleis en museum.

Op de kaart stond geschreven, ‘alles is goed. Ik ben vrij. Hoop dat jij ook vrij bent. D.’

Het adres van een hotel in Istanbul volgde. Dat zette Diego aan het denken. Wat moest hij nu doen? In Robois blijven en kwijlen over Michelle, of op een vliegtuig naar Istanbul stappen?

3.4.2. Jozef Bikri, Hamza Al-Harrak en Imam Madyan Bin Mahfouz

Jozef Bikri had het uiterst druk in juli en augustus, tot aan het einde van de zomer. Het grootste deel van de gerechtelijke procedure aangaande de terroristen van Robois werd uit zijn handen gehouden terwijl de onderzoeksrechters, de procureurs en de inspecteurs van Namen de terroristische daden uitvoerig onderzochten. De terroristische cellen van Brussel die de aanval op het muziekfestival hadden volbracht, en ook de cel van de vroegere Imam Majdi Al-Faris, werden opgerold. Er zou geen openbaar proces komen. Toch werden nog veel personen nadien voor vermeende hulp aan de bendes opgepakt. Jozef Bikri moest dikwijls getuigenissen afleggen. Hij werd verscheidene malen ondervraagd over zijn aandeel in de verijdeling van de terroristische aanslagen. Hij moest zijn daden rechtvaardigen. Niemand trok echter de wijze waarop hij de aanvallen behandeld had in vraag. De bijdrage van de geheime agenten bleef een mysterie en kwam niet lang ter sprake. Jozef Bikri gaf slechts de twee namen waarvan hij wist dat ze vals waren. De naam van Diego de Trioteignes werd niet vermeld buiten de vertrouwelijkheid van de onderzoeksrechters, en gedekt door het staatsgeheim.

De arrestatie van Léon-Jules de Blouges trof Robois zeer hard. De Blouges was wel gekend als een harde en arrogante man, maar zijn fabrieken bezorgden werk aan honderden personen in Robois. Met hem verloren de Blouges fabrieken hun leider. Hij werd snel vrijgelaten, na slechts twee dagen in de gevangenis, maar hij verloor zijn gezag in de Blouges bedrijven. Zijn activiteiten in de fabrieken verminderden drastisch na zijn arrestatie. Hij bleef wel een lid van de Raad van Beheer, maar liet het voorzitterschap over aan zijn schoonbroer, Marc-Julien de Bazaine. Léon-Jules trok zich min of meer terug in zijn Kasteel van Blouges. De productie van de lange afstandsdrone werd gestopt. Marc-Julien slaagde er nauwelijks in het bedrijf te redden van de ondergang, en meer dan honderd arbeiders verloren hun baan. Niemand wist hoe lang de speelgoedfabrieken nog zouden overleven. Nieuwe producten werden echter ontwikkeld, en gingen in productie.

Niemand beschuldigde Hamza Al-Harrak. Hamza werd niettemin meerdere malen ondervraagd betreffende zijn omgang met de terrorist Al-Faris. Jozef Bikri vertelde aan de onderzoeksrechters dat de jongens de catastrofe hadden kunnen verijdelen. Hamza zou als een ware held door de pers beschreven zijn, als de journalisten niet ook vernomen hadden dat Hamza eigenlijk de lange afstandsdrone ontwikkeld had, en er de software voor geschreven had. De onderzoeksrechters aanvaardden de goede bedoelingen van Hamza, hoewel hij wat naïef geweest was. Dat laatste werd toegeschreven aan zijn jeugdige leeftijd. De onderzoeksrechters waren mild met hem en zijn maten. Hamza werd wel zeer lang ondervraagd, maar nooit gevangen gezet. Hetzelfde gebeurde met zijn twee vrienden.

Hamza en Khadijah trouwden al zes maanden later, in de lente van het volgend jaar. Het huwelijk had plaats in Robois. Het werd een groot feest, gehouden in een grote zaal van de abdij van Robois, georganiseerd en betaald door Jozef Bikri en Samia Bennani. Khadijah keerde nooit naar Marokko terug! Een Amerikaans bedrijf dat drones en andere modellen produceerde, een multinationalaal bedrijf, huurde Hamza in als ingenieur. Hamza verliet Robois spoedig met Khadijah, voor een zeer goed betaalde baan in Engeland. Hij

woonde nabij Reading. Zijn twee vrienden, die eveneens aanzien werden als helden door de mensen van Robois, namen jobs aan in Montpellier in Frankrijk.

Samia Bennani sprak haar vele contacten in Brussel aan. Ze zorgde er voor dat het boek geschreven door de Imam Madyan Bin Mahfouz, zijn commentaar op de Koran, uitgegeven werd in Parijs en Brussel. Het boek werd direct een groot succes. Het werd vertaald en verkocht in meer dan twintig talen, inclusief het Arabisch, en in meer dan tien miljoen exemplaren verspreid. De Imam Bin Mahfouz werd ogenblikkelijk wereldberoemd als een grote denker en schrijver, en interpreteerder van de Koran. Hij had nu kunnen les geven in eender welke Moslim universiteit van de wereld, maar hij verkoos Robois niet te verlaten. Hij bleef schrijven over de Islam, en organiseerde conferenties over het onderwerp in de nieuwe moskee van Robois. De moskee werd aldus eveneens een centrum van opvoeding over de leer van Islam. Het geld van de opbrengst van de verkoop van zijn boeken werd in een stichting geplaatst, om de conferenties van Bin Mahfouz en zijn liefdadigheidsinstellingen mee te financieren.

Naast de moskee moest op termijn een grote conferentiezaal gebouwd worden. Dat kon met de fondsen uit de stichting en met subsidies van de gemeente van Robois. De conferentiezaal werd gebruikt zowel door de Moslim gemeenschap als door de andere gemeenschappen van Robois.

De voorzitter van de Stichting Imam Bin Mahfouz was een vrouw, Samia Bennani, de echtgenote van Jozef Bikri. Imam Bin Mahfouz bleef spreken en preken in de gebedszaal van de moskee. Moslims van overal in België en zelfs van andere landen kwamen naar Robois om Bin Mahfouz te horen praten over de controversiële verzen in de Koran. Zijn boodschap bleef er één van liefde voor de medemensen, in onderwerping aan de ene God.

Toen de ganse Al-Faris zaak voorbij gewaaid was, bleef Jozef Bikri nog steeds verbaasd over hoe de geschiedenis zulke goede ontknoping gekend had voor de burgers van Robois. Het was niet steeds zo! Meer dan tien mensen werden gedood, maar op de arme steward van het muzieksfestival na, waren dat allen personen met een slechte aard geweest, slechte mannen die honderden onschuldige mensen hadden willen doden voor hun verkeerde zaak. Uiteindelijk was er misschien meer goed dan kwaad uit de episode gebaar voor de mensen van Robois. De Moslim gemeenschap had inderdaad een betere plaats gevonden in de stad. Een vrouw die een hoofddoek droeg, omdat de hoofddoektraditie toch verder gezet werd door de Moslims van Robois, werd niet langer als een indringster en een vreemdelinge aanzien in Robois. De gemeenschappen waren naar elkaar toe gegroeid zoals nooit te voren. De Roboisianen van alle geloofsgesteltenissen hadden goed begrepen hoe de meeste Moslims gewerkt hadden om Robois te beschermen. Allen aanvaardden dat in elke verzameling mensen, mannen en vrouwen, een bepaald percentage gemene mensen staken die samen moesten bestreden worden. De negenennegentig procent lieve mensen moesten hand in hand werken besloten ze, om het kwade samen af te weren. Dat was juist wat de Moslims van Robois gedaan hadden! De Imam Madyan Bin Mahfouz, Hamza Al-Harrak en zijn twee vrienden, werden tot helden van de stad uitgeroepen.

Commissaris Jozef Bikri kon weer op zijn gemak, zonder grote zorgen, tevreden en gelukkig door de straten wandelen van het Robois waar hij van hield. Hij werd met groot respect behandeld door zijn medemensen. Regelmatige bezoekers in zijn huis werden Imam Bin

Mahfouz en Sjeik Karim Khedis de tuinier. Zij zaten dikwijls samen met de burgemeester van Robois, en ze spraken dan samen over een kop thee en een schotel zoete gebakjes.

3.4.3. Epiloog

Lang nadien wandelden Jozef Bikri en Diego de Trioteignes samen in de bostuin van het Kasteel Trioteignes.

‘Ik kwam om mijn respect te betuigen aan uw vader,’ zei Jozef. ‘En om je te bedanken. Zonder jouw hulp had er een slachting plaats gehad op het muziektfestival en een nog grotere tragedie op de Nationale Feestdag. Ik neem aan dat ik de enige zal blijven die je zal bedanken. Minstens één persoon zou dat moeten doen, echter!’

‘Ik deed mijn plicht. Ik deed wat ik meende te moeten doen. Niemand zal mijn twee vrienden bedanken. De man Christian, Atsel, was een Israëlische Jood, weet je! De vrouw, Deniz, was een Turkse vrouw en een niet-gelovige, al veronderstel ik dat ze een klein beetje toch een Moslima bleef, in haar hart. Ze was een zeer intrigerende persoonlijkheid.’

Jozef knikte. ‘Dank zij hen en dank zij jou, zal de Imam Madyan Bin Mahfouz een hernieuwde Islam kunnen creëren, een Europese Islam van ware onderwerping aan het goede in God. Dat zal een echte Islam worden, één die teruggrijpt naar de verdraagzaamheid van de vroege Islam die gedurende vele eeuwen leefde in de vroege tijden, een echte, ware Islam. Soms vraag ik me af of God soms onze hulp nodig heeft om het goede te doen triomferen. Dat was toch wat de strijd in Robois betekende, zoals er overal in de wereld thans gebeurt. Neen, er ligt geen vloek op Robois, integendeel!’

Jozef Bikri aarzelde, en zei dan, ‘weet je, niemand heeft ook mij bedankt. Wanneer ik ondervraagd werd, had ik het vreemd gevoel dat ik, jullie drie en de agenten van Robois, eigenlijk de beschuldigten waren, en niet de slachtoffers. Wij leden geen verliezen, wel de terroristen, en die hadden veel doden te betreuren. Het is een houding waarover ik natuurlijk al gelezen had, maar het bleef me een zeer slechte, bittere ervaring. Niemand bedankte me, en ik zag de afgunst, de jaloezheid, en ook tekenen van ontzag, van vrees zelfs, in de ogen van de personen die me ondervroegen. Dat was mijn beloning!’

Jozef grijnsde bij die herinnering.

‘We gingen ook een nieuw tijdperk in, commissaris! We stonden vóór een nieuwe bedreiging. Nieuwe technologieën, of eerder de toepassing ervan door de mensheid, brengt steeds gevaren en bedreigingen mee. De bedreiging van honderden, goedkope, lange afstand, hoge snelheid drones die door terroristen of vijanden tegen onze steden kunnen geworpen worden, is nu een werkelijkheid. We waren slechts de getuigen van de eerste generatie van die aanvalsdrones! De volgende generatie zal bestaan uit veel kleinere, compacte drones, die sneller zullen vliegen over beduidend langere afstanden, die meer gesofistikeerde functies zullen bezitten, en die zwaardere ladingen zullen kunnen dragen. We zullen moeten uitkijken naar wat er vanuit de lucht naar ons toe kan komen in de toekomst! Ons gevoel van veiligheid zal nog wat meer verminderen! Zullen onze politici op tijd de bedreiging begrijpen en erkennen? Ook individuele aanvallen met drones zullen tot de mogelijkheden behoren. Tegenmaatregelen zouden ontwikkeld moeten worden en geïnstalleerd, maar zoals steeds zullen efficiënte maatregelen om drone aanvallen af te slaan veel te laat uitblijven, tot wanneer de bedreigingen al werkelijkheid zijn geworden!’

‘We waren zo erg bezig met het strijden tegen de terroristische groepen,’ vervolgde Diego, dat we geen tijd namen om na te denken over waarom terrorisme toegepast werd, en waarom de mannen, die we terroristen noemen, naar geweld grijpen. Waarom doen ze dat?’

Jozef Bikri keek naar Diego, en zag dat Diego een antwoord van hem verwachtte. Hij zei, ‘in het geval van Al-Faris, de zogenaamde derde imam, die helemaal geen imam was, doch slechts een zelfbenoemde imam en terrorist, kan het antwoord gemakkelijk gegeven worden. Al-Faris was een radicale Islamist, die al de verzen van de Koran letterlijk opnam. Hij hield van de meest gewelddadige verzen in de Koran. Hij meende dat hij zijn religieuze inzichten op de wereld konen moest opdringen met geweld. Dat was zijn motief. Hij was echter volledig naast de kwestie, wanneer hij meende dat hij onze gemeenschap door geweld kon veranderen. Terreur, het creëren van een toestand van angst in een gemeenschap om politieke of ideologische doeleinden te bereiken, slaagt nooit in geen enkele gemeenschap! Onze westerse gemeenschappen absorberen het geweld, absorberen de schok, en reageren snel. Onze gemeenschappen beschikken over immense hulpmiddelen om terrorisme tegen te gaan: de fondsen, intelligente mensen, organisatie van politiemachten, inlichtingendiensten, onderzoeksmethoden, onderdrukking bij wet, en zo voort. Terrorisme slaagt niet bij ons! Nooit! Heb je ooit gehoord van enige terroristische activiteit in de laatste honderd jaren die haar doeleinden bereikte? Ik ken er geen! Geweld is nooit efficiënt, al was het alleen al maar omdat de meeste mensen het haten. Met ‘meeste’ bedoel ik negennegentig punt negennegentig of meer percent mannen en vrouwen. Het betekent dat onschuldige mensen gedood worden! Het is steeds, in de vorm toegepast in onze gemeenschappen, gebruikt tegen onschuldige mannen en vrouwen, en het geweld maakt geen onderscheid. In terroristische aanvallen worden ook Moslims gedood of gewond. Dat wordt zeer duidelijk verboden door de Koran. Wie kan dergelijke middelen trouwens aanvaarden in een vreedevol land?’

‘Ik ben het daarmee eens,’ zei Diego, ‘maar dat beantwoordt niet gans mijn vraag. Zouden de mannen die terrorisme toepassen zo dom zijn dat ze dit niet weten? Misschien zijn ze dat, inderdaad. Als ze niet dom zijn, waarom doen ze dan toch deze gruwelijke daden?’

‘Macht, denk ik,’ antwoordde Bikri snel. ‘Misdaden worden altijd uitgevoerd voor geld, macht of vrouwen. Vrouwen komen niet in aanmerking bij terrorisme. In het westen, brengt geld macht mee en daarom wordt geld zo gezocht. In het oosten, en in Afrika, brengt de macht geld mee, en daarom meer macht. De mannen die terrorisme toepassen zoeken naar macht. Ze willen enige macht tonen, en nog machtiger worden. Ze beschikken over te weinig militaire middelen om veel effect te hebben op andere landen of gemeenschappen, te weinig om oorlogen te winnen. Daarom voeren ze daden van terrorisme uit om te tonen dat ze pijn kunnen doen. Dat geeft hen meer prestige, meer aandacht in de media, ze worden bevreesd, andere vormen van macht. Dat trekt meer mannen aan, tenminste gedurende een tijd. Hun macht groeit. Ze winnen aan invloed. Ze hopen andere landen of gemeenschappen toegevingen af te dwingen. Terrorisme is een vorm van dwang. Terrorisme werkt natuurlijk nooit op langere termijn, omdat wanneer landen toegeven aan terrorisme, ze zeer goed weten dat terrorisme slechts de macht van die daders verhoogt. Onze landen geven nooit toe aan terrorisme, en zullen dat ook nooit doen. En, zoals al gezegd, onze landen beschikken over alle middelen om terrorisme te bestrijden. We hebben het geld, de intelligentie, de organisaties om terrorisme tegen te gaan. En het geduld om meerdere aanvallen gewoon uit te

zitten. Onze gemeenschappen absorberen het geweld. We rouwen om onze doden, en beginnen ons te organiseren.

Terrorisme is dus steeds een teken van onmacht, natuurlijk. De groeperingen of landen die het toepassen zijn te zwak om andere middelen te gebruiken, meestal andere militaire middelen. Wanneer het duidelijk wordt dat terrorisme niet werkt, geen effect heeft, dan verdwijnt het gewoon, het stopt zoals een kaars die al haar was heeft opgebrand. Het terrorisme stopt op zeer natuurlijke wijze, al is dat soms slechts na jaren. Het werkt gewoon niet, en terroristen begrijpen steeds, uiteindelijk, dat ze andere, minder gewelddadige en meer politieke methoden moeten gebruiken om enig doel te bereiken. Dat leert ons de geschiedenis!’

Jozef Bikri stopte, dacht verder, en zei dan opnieuw, ‘voor wat betreft je vraag over waarom onze jonge mensen aangetrokken worden door terrorisme dat van ver weg georganiseerd wordt, wel, die vraag is eigenlijk al beantwoord geworden door de schoolse Moslim die er over sprak tijdens onze vergadering in het huis van Karim Khedis. Mannen die geld hebben, die in comfort leven, worden nooit terroristen! Eender welke gemeenschap, in eender welke tijd, kent woedende jonge mannen, wat de Engelsen ‘angry young men’ noemen. Het zijn jonge mannen die niet veel geld hebben, omdat hun vaders arm zijn en die zich toch zoeken te verwezenlijken tot mensen van naam.

Onze Moslim jongens zijn inwijkelingen, of jongens geboren uit de inwijking. Ze hebben niet veel school gevolgd, geen goede scholen, ze worden in sommige gevallen niet beschouwd als onze gelijken. Ze worden jonge delinquenten, die drugs gebruiken, drugs en alcohol verbruiken en verkopen, sommigen beginnen te stelen, en zo voort. Ze radicaliseren zich tegenover onze gemeenschap. Sommige jonge mannen hebben wel een sterk karakter om aan die zucht te weerstaan, anderen zijn zwak en geven in aan die eerste radiale theorie die hen toelaat zich een naam te maken in de media. Ze vinden zo een bestaansreden in geweld, en het geweld wordt hun gemoedstoestand. Let op, dergelijke gevoelens komen niet slechts voor in jonge Moslims. Andere jongens in onze gemeenschap nemen meer en meer extreme, rechtervleugel ideeën op. Beide soorten jongeren zoeken de opwinding, het einde van hun verveling in een gemeenschap waarin ze niet kunnen uitblinken in wat dan ook. Ze zoeken het heldendom. Sal Mineo stierf ook in de film ‘Rebels without a cause’! Onze jonge Moslims volgen de eerste zaak die hen belooft dat ze alle aandacht zullen krijgen in de media, dat hun naam voor eeuwig zal vermeld worden, en dat hen zal toelaten toch in het Paradijs met nog meer eer te geraken, in een veel betere wereld. Natuurlijk geloof ik niet dat ze gered zullen worden in het Paradijs, maar dat is wat hun poppenmeesters hen in elk geval voorhouden.’

‘Dat geeft ons heel wat om aan te werken,’ meende Diego.

‘Inderdaad,’ besloot Bikri. ‘Toch weiger ik om verantwoordelijk gehouden te worden voor hun daden. Veel jonge mannen kunnen een goed leven bekomen in onze gemeenschap door hun talent en hun werk toe te passen, en Moslims beschikken over evenveel talenten als andere jongeren, en ze kunnen werken. Hier ligt echter een verschil tussen onze gemeenschappen en de gemeenschappen van Engeland en de Verenigde Staten. Wij zoeken ons zelf de schuld te geven van wat met die jongeren gebeurt. We koesteren schuldgevoelens. De Engelsen en de Amerikanen kennen dat schuldgevoel niet. Ze lijken me de terreur met minder schuldgevoelens te bestrijden. Ach, ik kan me natuurlijk vergissen.’

Ze bleven stil verder stappen. Diego bleef in gedachten verzonken.

‘Wat zul jij nu doen?’ vroeg Jozef Bikri.

‘Ik wou mijn vader een baan vragen in één van zijn ondernemingen. Ik ga het militaire leven vaarwel toezeggen. Ik zag dat mijn moeder ouder werd. Ik stelde voor haar op de boerderij te helpen. Ik weet praktisch niets af van de landbouw, maar ze zal me alles leren. Mijn hoogste beloning was haar zo gelukkig te zien wanneer ik haar dat vroeg! Ik zal Robois niet verlaten. Ik zal wachten tot Michelle Bazaine me vergeeft of me begrijpt. Als ze me niet meer wilt nadat de tijd onze wonden enigszins geheeld heeft, wel dan is er nog een vrouw die misschien in Istanbul op me wacht.’

Jozef Bikri lachte, ‘een soldaat heeft altijd meer dan één vogel in de lucht vliegen!’

Diego lachte ook.

‘Ja,’ zei Diego, ‘maar mijn lief blijft Michelle. Ik kon gemakkelijk over Evelyne geraken. Over Michelle geraken zal veel moeilijker zijn. Wel, wat dan ook! Ik denk dat ik hier ook alleen kan gelukkig worden, en in de boerderij van mijn moeder, zonder een lief. Ik verlang nu echter naar kinderen!’

‘Ah, de kinderen,’ zuchtte Jozef Bikri, en hij keek naar boven, naar de blauwe hemel, als om te vragen een wens te vervullen.

Ze hielden een stilte aan, en wandelden verder.

Plots zei Jozef Bikri weer, ‘weet je waarom we wonnen, daar waar andere terroristische aanslagen veel doden en leed gebracht hebben? Al de mensen van goede wil, gelovigen en niet-gelovigen, werkten samen in Robois! We genoten de hulp van de Moslim gemeenschap, hier in Robois. Dit is een goede plaats voor onze kinderen, nu. Zou dat niet overal moeten gebeuren? Er is een grote les die ik leerde uit alles wat voorviel. Ik weet niet bij welke krachten, misschien door de basiswetten waarmee onze wereld geschapen werd of gewoon door onze grote zin voor zelfbehoud, of door onze logica, of door die alle samen, aan het verre einde, wint het kwade nooit!’

Diego antwoordde niet. Hij en Commissaris Bikri wandelden samen het bos door.

Nota's van de schrijver

Deze roman werd in zijn oorspronkelijke, Engelse versie geschreven, vóór 1 november 2015, vóór de verschrikkelijke gebeurtenissen van vrijdag, 13 november in de stad Parijs en de bomaanslagen van 22 maart 2016 in Brussel. Ik heb altijd slechts de originele, Engelse versie van mijn romans gepubliceerd samen met de Nederlands vertaalde versie. Nederlands is mijn moedertaal. Beide versies waren klaar medio januari 2016. Meer dan 130 onschuldige mensen werden gedood in de terreur aanslagen van Parijs en meer dan 30 in Brussel. Sindsdien heeft men over de gebeurtenissen van Parijs al zoveel gezegd in TV-debatten en zo veel in de persmedia van Europa geschreven, dat de thema's van deze roman nu welgekend gedachtengoed lijken. De werkelijkheid heeft de verbeelding overtroffen. In feite, had ik deze roman in gedachten al meer dan drie jaar vóór ik hem begon, maar in de tussentijd was ik een vijf-boek serie over de veertiende eeuw geschiedenis van de Vlaamse stad Gent aan het afwerken, zodat ik de voorliggende roman pas in 2015 kon beginnen.

De aanval in Parijs op de Bataclan concertzaal gebeurde terwijl een Heavy Metal rockgroep haar muziek speelde. De aanval in deze roman op een openlucht rockfestival gebeurt in een gans andere omgeving. Een openlucht duivels festival of een festival van de hel is niet nieuw. Ik weet van minstens één dergelijk echt opgevoerd feest dat in Europa elk jaar plaats vindt, hoewel niet in België.

Deze roman is veel optimistischer dan de aanslagen van Parijs, die de politiediensten van Frankrijk en België volledig verrasten. Het optimisme komt van de moslimgemeenschap in deze roman, die samen met de niet-moslims onze landen beschermen voor een gemeenschappelijke dreiging. Ik koester de hoop dat de moslims van Europa inderdaad, op een vergelijkbare manier de mensen van de landen waarin zij leven, zouden beschermen en helpen Zoals de roman suggereert, zouden we samen het kwade moeten bestrijden.

De nauwkeurigheid van de GPS apparaten is op zijn best en normaal ongeveer 3 tot 4 meter, en niet centimeters zoals voorghouden wordt in de roman. Zelfs die meters nauwkeurigheid is echter voldoende ten behoeve van roman. De coördinaten worden in de roman in graden, minuten en seconden en honderdsten van seconden weergegeven. GPS-coördinaten worden meestal uitgedrukt in graden, decimaal teken en maximaal negen cijfers na het decimaal teken. Voor een nauwkeurigheid van 3 tot 4 meter, zouden tientallen en niet honderdsten van seconden volstaan. Ik stelde honderden seconden om te voldoen aan de genoemde negen decimalen achter de graden.

Ten slotte bestaan er werkelijk reeds drones zoals beschreven in het boek, met het bereik en de snelheid en het laadvermogen als beschreven. Ze zijn geen science-fiction meer. Ik geloof dat de dreiging van deze apparaten voor de nationale veiligheid dikwijls niet voldoende gerealiseerd wordt.